

Programmabegroting 2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Algemeen.....	5
Voorwoord.....	5
Samenvatting.....	7
Portefeuilleverdeling college.....	7
Leeswijzer.....	12
Berg en Dal in cijfers.....	13
Ambities.....	14
Programma's.....	15
Overzicht programma's.....	15
Inwoner.....	15
Doelen & resultaten.....	15
Wat willen we bereiken?.....	15
Wat gaan we daarvoor doen?.....	16
Wat gaat het kosten?.....	21
Toelichting verschillen Begroting 2021 - Begroting 2022.....	21
Beleidskaders.....	23
Verbonden partijen.....	24
Beleidsindicatoren.....	27
Onze buurt.....	31
Doelen & resultaten.....	31
Wat willen we bereiken?.....	31
Wat gaan we daarvoor doen?.....	31
Wat gaat het kosten?.....	45
Toelichting verschillen Begroting 2020 - Begroting 2021.....	46
Beleidskaders.....	48
Verbonden partijen.....	49
Beleidsindicatoren.....	57
Onze gemeente.....	60
Doelen & resultaten.....	60
Wat willen we bereiken?.....	60
Wat gaan we daarvoor doen?.....	61
Wat gaat het kosten?.....	68
Toelichting verschillen Begroting 2020 - Begroting 2021.....	68
Beleidskaders.....	70
Verbonden partijen.....	71
Beleidsindicatoren.....	84
Ons geld.....	86
Wat gaat het kosten?.....	88
Toelichting verschillen Begroting 2021 - Begroting 2022.....	89
Toelichting verschillen Begroting 2021 - Begroting 2022.....	89
Beleidskaders.....	90
Verbonden partijen.....	91
Beleidsindicatoren.....	94
Overhead.....	95
Algemeen.....	95
Wat gaat het kosten?.....	97
Toelichting verschillen Begroting 2021 - Begroting 2022.....	98
Beleidskaders.....	98
Verbonden partijen.....	98
Beleidsindicatoren.....	99
Paragrafen.....	101

Lokale heffingen	101
Geraamde inkomsten	102
Beleid lokale heffingen	103
Overzicht op hoofdlijnen per heffing	104
Kwijtscheldingsbeleid	110
Lokale lastendruk	110
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	113
Algemeen	113
Risicoregister.....	114
Inventarisatie risico's	115
Berekening weerstandscapaciteit	125
Structurele weerstandscapaciteit	125
Incidentele weerstandscapaciteit	126
Totaaloverzicht weerstandscapaciteit	128
Ratio weerstandsvermogen	128
Conclusie	129
Financiële kengetallen.....	129
Toelichting kengetallen.....	129
Berekening kengetallen	130
Beoordeling kengetallen	130
Onderhoud kapitaalgoederen.....	132
Algemeen	132
1. Wegen.....	133
2. Riolering	134
3. Water.....	136
4. Groen	137
5. Gebouwen.....	138
6. Openbare verlichting	140
7. Speelruimten	140
Financiering	142
Financiering.....	142
Rente	143
Staat herkomst en besteding van middelen	144
Bedrijfsvoering	146
Algemeen	146
Personeel	146
Organisatie	148
Informatievoorziening	148
Digitale dienstverlening	151
Inkoop en aanbesteding	151
Duurzaamheid	152
Verbonden partijen.....	153
Grondbeleid	181
Visie op en wijze van het grondbeleid.....	181
Te verwachten resultaat	183
Bedrijventerrein Mies (Groesbeek)	186
Bedrijventerrein Hulsbeek (Groesbeek).....	186
Kloosterpad West (Groesbeek).....	186
Pastoor van Tielstraat (Leuth)	186
Inzicht in grond als materieel vaste activa	187
Vorderingen op de balans.....	187
Beleidsuitgangspunten reserves en voorzieningen.....	189
Financiële begroting	191
Inleiding	191
Financiële kaders.....	191

Overzicht baten en lasten	192
Incidentele baten en lasten	193
Financieel MeerjarenPerspectief.....	195
Verwachte balans	198
Verwachte balans.....	198
Reserves	199
Vorzieningen	201
Bijlagen	203
Raadsvoorstel.....	203
MeerjarenInvesteringsPlan	215
Reserves en voorzieningen.....	231
Langlopende leningen.....	233
EMU-saldo	234
Kader subsidies	236
Formatie	238
Toelichting financiële begrippen.....	239
Toelichting afkortingen.....	242

Algemeen

Voorwoord

Welkom bij onze begroting 2022!

De begroting is een van de belangrijkste documenten van onze gemeente. Het is de basis voor de keuzes die we maken en het dagelijkse werk dat we doen.

Een ander jaar voor de boeg!

In de begroting van vorig jaar moesten we vooral kijken op welke fronten we minder konden uitgeven om meerjarig een sluitende begroting te presenteren en toch onze dienstverlening aan onze inwoners op peil te houden. We kozen ervoor om stapsgewijs in vier jaar het herstel te realiseren met inzet van onze reserves.

De begroting 2022 is veel positiever en we hebben zelfs een voordelig saldo, waardoor enkele bezuinigingen zijn uitgesteld of zelfs teruggedraaid. Er is ook ruimte voor een aantal nieuwe onderwerpen. Dit is ook belangrijk, omdat we nog een flinke opgave hebben voor onze inwoners. Zo moeten we de komende jaren nog veel woningen realiseren in alle segmenten. Verder is het cultureel centrum de Mallemolen in Groesbeek toe aan een flinke verbetering van het pand. En tenslotte merken we ook dat de arbeidsmarkt sterk verandert. Het is moeilijker om personeel aan te trekken en te behouden. Dit moeten we anders gaan organiseren.

Ook in deze begroting 2022-2025 blijven de zorgkosten een belangrijk aandachtspunt, zeker ook nu de effecten van de Corona-crisis steeds meer duidelijk gaan worden. Corona heeft veel impact gehad de laatste jaren, niet alleen op de zorg, maar ook voor onze ondernemers, onze inwoners en de werkwijze in de organisatie. Wat de gevolgen in 2022 en later precies zullen zijn, is nog niet helemaal duidelijk.

Financiering door het Rijk

In 2022 ontvangen we een fors bedrag van het Rijk voor compensatie vanwege de tekorten op de jeugdzorg. Dat ontlast onze begroting enorm. Meerjarig weten we nog niet zeker hoe groot de budgetten gaan worden. We hebben deze dus ook nog niet opgenomen in onze meerjarenbegrotingen van 2023, 2024 en 2025. Daarmee wordt ook meteen duidelijk dat wij zonder die extra budgetten een grote en heel pijnlijke opgave zouden hebben om onze begroting dan sluitend te krijgen. Wij vertrouwen erop dat het nieuwe kabinet dit inziet.

Het kabinet is op dit moment nog niet geformeerd. De financiële consequenties van Prinsjesdag 2021 zijn positief voor gemeenten, maar er zijn nog wel een aantal onzekerheden en risico's. Deze kunnen het financiële plaatje wat nu redelijk positief lijkt, op termijn veranderen.

Verkiezingen

2022 is ook het jaar waarin de gemeenteraadsverkiezingen weer gaan plaats vinden. Omdat de gemeente Berg en Dal per 1 januari 2021 meer dan 35.000 inwoners telde zal het aantal raadsleden in de gemeenteraad stijgen van 23 naar 25 zetels. In 2022 wordt een nieuw coalitieakkoord gemaakt. Voor de nu voorliggende begroting 2022-2025 is uitgegaan van het coalitieprogramma "Duurzaam verder bouwen" dat nader uitgewerkt is in doelen en resultaten.

Samenvatting

De begroting 2022 sluit met een positief saldo van € 78.000.

Door de bijstelling van de algemene uitkering bij de septembercirculaire 2021 weten we dat de vastgestelde begroting 2022 ook structureel sluitend zal zijn. Uiteraard is dit ook afhankelijk van de keuzes die de gemeenteraad maakt bij de vaststelling van de begroting 2022. De jaren 2023-2025 zijn niet sluitend. We hebben de extra gelden Jeugdzorg niet in de meerjarenbegroting verwerkt. Daarnaast zijn er nog een aantal onzekerheden, welke de komende jaren duidelijk moeten worden na de kabinetsformatie. Dit zijn onder andere de herziening van de algemene uitkering, de extra gelden Jeugdzorg en de opschalingskorting.

Het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP) in deze begroting ziet er als volgt uit:

	Bedragen x € 1.000			
	2022	2023	2024	2025
FMP na Voorjaarsnota 2021	-1.737	-1.232	-604	-604
Ontwikkeling saldo programmabegroting 2022	1.815	-1.094	-1.991	-1.384
Actueel FMP	78	-2.326	-2.595	-1.988
<i>waarvan incidenteel</i>	150	300	0	0
<i>structureel</i>	-72	-2.626	-2.595	-1.988

De begroting 2022 bieden we samen met het raadsvoorstel aan de Provincie aan. In het raadsvoorstel staan een aantal belangrijke wijzigingen van de begroting. Dit zijn dan de eerste begrotingswijzigingen van de begroting 2022.

In de volgende tabel zijn de verschillen tussen de begroting 2021 en 2022 weergegeven.

	Bedragen x € 1.000						
	Begroting 2021 actueel			Begroting 2022			Verschil 2021/2022
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Saldo
Inwoner	14.149	-53.660	-39.511	12.441	-49.841	-37.400	2.111
Onze buurt	10.235	-24.446	-14.211	10.781	-24.726	-13.945	266
Onze gemeente	2.127	-8.216	-6.089	2.422	-8.226	-5.804	285
Ons geld	70.841	-6.124	64.718	72.621	-6.373	66.248	1.530
Overhead	0	-9.440	-9.440	0	-9.893	-9.893	-452
Saldo rekening baten en lasten	97.352	-101.885	-4.533	98.265	-99.059	-794	3.739
Toevoeging aan	-	-969	-969	-	-358	-358	611
Onttrekking aan	2.849	-	2.849	1.230	-	1.230	-1.619
Resultaat rekening baten en lasten	100.201	-102.855	-2.653	99.495	-99.417	78	2.731

Toelichting verschillen tussen begroting 2021 en begroting 2022

Per programma is een toelichting gemaakt. De toelichting vindt u bij de programma's onder het kopje 'Financiën'.

Het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP) met de wijzigingen in het raadsvoorstel van de begroting 2022 (1e begrotingswijziging) ziet er als volgt uit:

	<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	2022	2023	2024	2025
FMP na Voorjaarsnota 2021	-1.737	-1.232	-604	-604
Ontwikkeling saldo programmabegroting 2022	1.815	-1.094	-1.991	-1.384
FMP Primaire begroting 2022	78	-2.326	-2.595	-1.988
1e begrotingswijziging 2022	658	155	139	248
Actueel FMP	736	-2.171	-2.456	-1.740
<i>waarvan incidenteel</i>	150	300	0	0
<i>structureel</i>	586	-2.471	-2.456	-1.740
FMP in begroting 2022	736	-2.171	-2.456	-1.740
 Extra aanvullende compensatie jeugdhulp (100%)	 0	 2.093	 1.931	 1.737

Portefeuilleverdeling college

Burgemeester Mark Slinkman:

"We zijn er voor u!"

Portefeuille

Algemene en bestuurlijke zaken, Samenwerkingsagenda (sub)regionaal, Internationale samenwerking, Strategische visie, Beleidscoördinatie, Bedrijfsvoering/P&O, Dienstverlening, Politie, Openbare orde, Brandweer, Veiligheid en rampenbestrijding, "Burgervader-rol" bij crisissituaties, Asielbeleid, Integrale veiligheid, Voorlichting, Representatie, Communicatie en (lokale) media, Coördinatie toezicht en handhaving (voor alle portefeuilles)

Wethouder Sylvia Fleuren:

"Berg en Dal aantrekkelijk!"

Portefeuille

Financiën, Belastingen, Toerisme en recreatie, Verkeer, vervoer en mobiliteit, Openbare werken, Nutsbedrijven, Klimaatadaptatie lokaal en regionaal (Regionale Adaptatie Strategie), Project aanpak wateroverlast, Project Centrumplan Groesbeek

Wethouder Nelson Verheul:

"Met elkaar werken aan een schoon, veilig en energieneutraal Berg en Dal!"

Portefeuille

Coördinatie thema duurzaamheid, Duurzaamheid (klimaatmitigatie) lokaal en regionaal, Milieu, energie en klimaat, Afval, Wonen, Ruimtelijke ordening en ontwikkeling, Coördinator Omgevingswet, Grondzaken, Vergunningverlening en handhaving, ICT, Inkoop- en aanbestedingsbeleid

Wethouder Annelies Visser:

"Samen tot resultaten komen!"

Portefeuille

Natuur en landschap, Monumenten, Erfgoed en archeologie, Integraal waterbeheer, Herinrichting Hemeltje, Coördinatie thema leefbaarheid, Kunst, cultuur en musea, Bibliotheek, Onderwijs en sport, Accommodaties en subsidies

Wethouder Irma van de Scheur:

"Aan de slag!"

Portefeuille

Sociale teams, Welzijn en volksgezondheid, Wmo en jeugd, Werk en inkomen, Economische zaken en werkgelegenheid

Secretaris Edwin van der Velde:

"Goede dienstverlening, tegen zo laag mogelijke kosten!"

Verantwoordelijk voor de ambtelijke organisatie

Leeswijzer

Eerst volgt het gedeelte 'Algemeen' met het voorwoord en persbericht, de samenvatting, deze leeswijzer en Berg en Dal in cijfers. Daarna zijn de `ambities` van onze gemeente weergegeven. Daar staat beschreven wat wij als gemeente belangrijk vinden en willen bereiken.

De `programma's` bevatten wat we willen bereiken.

De `paragrafen` gaan over onderwerpen die van invloed zijn op alle programma's.

Onder `financiële begroting` staat een overzicht van de verwachte baten (inkomsten) en lasten (uitgaven) in 2022. Daarnaast zijn bij dit onderdeel de financiële kaders opgenomen, een overzicht van de incidentele baten en lasten, het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP) en de verwachte balans.

Tot slot zijn in de `bijlagen` het raadsvoorstel en diverse overzichten en specificaties opgenomen. Ook geven we hier een toelichting op afkortingen en financiële begrippen.

Onze schrijfstijl proberen we kort en helder te houden en verwijst met 'elektronische links' naar de documenten die erbij horen.

Inhoudsrechten (disclaimer)

In deze Programmabegroting is gebruik gemaakt van informatie van derden. Hoewel de begroting met de grootst mogelijke zorgvuldigheid is samengesteld kunnen gebruikers van deze stukken geen rechten ontlenen aan of aanspraak maken op de juistheid en volledigheid van de inhoud. Ook aanvaarden wij geen aansprakelijkheid voor eventuele schade die daardoor kan ontstaan.

Berg en Dal in cijfers

Bron: [CBS](#) en [Waarstaatjegemeente.nl](#)

Ambities

Onze missie is:

“Iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.”

1. We doen het samen!

De gemeente Berg en Dal is er voor haar inwoners. Die inwoners vormen samen de gemeenschap Berg en Dal. Met elkaar zorgen we ervoor dat het goed wonen is in onze gemeente. Maar er verandert wel iets in de manier waarop we dat doen. De tijd dat de gemeente voor alles zorgde én over alles besliste is voorbij. Dat kan niet meer en dat willen we ook niet meer. U als inwoner vraagt en krijgt steeds meer zeggenschap. En u zorgt steeds vaker zelf voor een goed woon-, werk- en leefklimaat. Voor uzelf en voor anderen. De gemeente wil hierbij een gelijkwaardige partner zijn. We willen ruimte geven aan uw initiatieven en u ondersteunen om dingen mogelijk te maken.

2. Betaalbaar Berg en Dal!

Wij zijn ons er heel goed van bewust dat wij met gemeenschapsgeld werken. De portemonnee van de gemeente verschilt daarbij niet zo veel met die van uzelf. Niet alles wat we willen kan ook, dus maken wij duidelijke keuzes. En we geven niet meer uit dan er binnenkomt. Als er een tekort dreigt dan kijken we eerst of er in de uitgaven geschrapt kan worden. We kunnen ook de belastingen verhogen, maar dat willen we zoveel mogelijk voorkomen. Onze belastingen zijn bijna de laagste van Gelderland en dat willen we zo houden.

3. Hier wordt gewerkt!

We willen dat iedereen de kans krijgt om aan het werk te zijn. Als u daar niet op eigen kracht in slaagt, dan helpen wij daarbij. Onze gemeente heeft een prachtige natuur en ligt in een afwisselend landschap. We hebben een rijke geschiedenis en daarvan is in onze gemeente veel terug te vinden. Buiten, maar ook in onze musea. Het toerisme is dan ook belangrijk voor onze gemeente en we werken er hard aan om onze gemeente nog aantrekkelijker te maken. Voor u als inwoners, maar ook voor al die bezoekers. Het toerisme zorgt ook voor werkgelegenheid. Dat is belangrijk. Onze missie is niet voor niets: iedereen doet ertoe en doet mee in onze vitale en betrokken gemeenschappen.

4. Duurzaam Berg en Dal!

De zorg voor de wereld van morgen is ontzettend belangrijk. Onze kinderen moeten kunnen opgroeien in een mooie, veilige en gezonde omgeving. Daarom gaan we energie besparen, meer schone energie opwekken, grondstoffen hergebruiken, blijven we lokale initiatieven ondersteunen en zorgen voor minder afval. Doordat ons klimaat verandert, krijgen we ook steeds extremer weer. We moeten zorgen dat we onze omgeving hier goed op inrichten. Hiervoor is de komende jaren veel geld nodig. Wij kunnen dat niet alleen, dat moeten we samen doen met u. Wij passen de openbare ruimte aan. Aan u vragen wij hetzelfde te doen op uw eigen terrein.

5. Zichtbaar en betrouwbaar!

Onze inwoners, instellingen en bedrijven weten voor welke producten en diensten zij bij de gemeente terecht kunnen. Wij communiceren hier duidelijk over. Aan de balie, de telefoon, maar ook op de gemeentepagina, website en sociale media. U weet ons te vinden en u bent tevreden over onze dienstverlening. Dat komt omdat we duidelijk zijn over wat we doen en wat we niet doen. We zijn vriendelijk, geven snel antwoord op eenvoudige vragen en leveren maatwerk als dat nodig is. We bieden hulp aan mensen in nood. We hebben contact met u en weten wat er speelt in onze gemeente en in de regio. Wij laten zien dat wij opkomen voor de belangen van onze inwoners.

Programma's

Overzicht programma's

Inwoner

Meestal heb je de gemeente niet nodig in je dagelijks leven. Je redt het prima zelf. Dat is ook de bedoeling. Maar dat lukt niet iedereen. Soms lukt het niet om alles zelf te regelen. Vaak zonder dat je daar zelf iets aan kunt doen. De gemeente probeert je dan te helpen. Dat kan voor een korte of lange tijd zijn. Bijvoorbeeld als het gaat om zorg, inkomen, onderwijs of gezondheid. De belangrijkste dingen die je nodig hebt om op een normale en prettige manier te kunnen leven. De gemeente is vaak een laatste plek voor hulp. Daarbij werkt de gemeente samen met andere organisaties of huurt hen hiervoor in. Onze bedoeling is iedereen een goede basis te geven, een steun in de rug, zodat je verder kunt en mee kunt blijven doen!

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/ thuis	- Directe omgeving/ dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Minder regels - Meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat willen we bereiken?

- 1.1 Ik heb voldoende inkomen.
- 1.2 Ik kan hulp vragen als dat nodig is.
- 1.3 Ik ben betrokken en doe mee.
- 1.4. Alle kinderen krijgen gelijke kansen.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.1.1 Ons minimabeleid zorgt ervoor dat ook inwoners die weinig geld hebben mee kunnen doen in de samenleving.

Met ons minimabeleid willen wij inwoners die om welke reden dan ook een laag inkomen hebben, ondersteunen om toch mee te kunnen doen in onze samenleving. Wij hebben daarbij extra aandacht voor kinderen die in armoede opgroeien.

In 2021 hebben wij het minimabeleid geëvalueerd. De lessen daaruit zijn verwerkt in een nieuw minimabeleid dat vanaf 2022 ingaat. Dit nieuwe beleid sluit beter aan bij de huidige realiteit en is tot stand gekomen met input van inwoners, de woningcorporaties, Humanitas en Schuldhulpbuddy. Ook hebben we de handen ineengeslagen met Stichting Leergeld, Jeugdfonds Sport & Cultuur en andere organisaties die ons kunnen helpen bij de ondersteuning aan onze inwoners, door de juiste mensen te bereiken met de juiste middelen.

Belangrijke elementen in het nieuwe beleid zijn maatwerk, vertrouwen in de inwoner en vraaggericht werken. We willen minder regels en lijstjes en meer aansluiten bij wat de inwoner nodig heeft.

1.1.2 We zetten sterk in op de preventie van schulden. Inwoners met beginnende schulden helpen we voordat hun problemen groter worden.

In 2022 voeren we nog steeds zelf de eerste fase van schuldhulpverlening uit (de zogeheten stabilisatiefase). Omdat we hiervoor geen middelen meer krijgen van het rijk, zetten we voor de capaciteit van schuldhulpverleners eigen middelen in.

Daarnaast zijn er vanaf 2022 meer mogelijkheden om inwoners te helpen met bijvoorbeeld een budgetcoach of budgetbeheer. Op die manier voorkomen we dat inwoners in een langdurig schuldhulpverleningstraject belanden. In 2022 verwachten we ook de eerste effecten te zien van het project Vroegsignalering. Inwoners moeten vroeg in beeld komen wanneer er sprake is van betalingsachterstanden. Hiermee voorkomen we dat inwoners hoge schulden opbouwen. Met het oog op de nasleep van de coronacrisis blijven we goed in de gaten houden of onze schuldhulpverlening rondom ondernemers met schulden sluitend is. Deze doelgroep wordt naar verwachting groter en het is van belang dat we hen de juiste hulp kunnen blijven bieden.

1.1.1 Grip op de kosten van Wmo en Jeugdhulp: implementatie koersdocument

In het Koersdocument sociaal domein dat begin 2021 door de raad is vastgesteld hebben we de richting bepaald om de ondersteuning op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet goed en betaalbaar te houden.

De drie belangrijke thema's waar we de komende tijd aan gaan werken zijn:

- gebiedsgericht werken (niet elke wijk heeft hetzelfde nodig)
- één gezin, één plan (te beginnen met meer en betere samenwerking tussen het sociaal team en team participatie en inkomen)
- normaliseren (o.a. door meer laagdrempelige opvoedondersteuning).

In 2022 evalueren we de pilot indicatievrije dagbesteding voor volwassenen die in 2021 is gestart. We investeren in de samenwerking met onze partners, met name in het preventieve, voorliggende veld. Samen werken we aan een gezamenlijke visie op preventie en kijken we hoe we ook verwijzers, zorgaanbieders, sportclubs, ouders en jeugdigen en andere relevante partijen hieraan kunnen verbinden.

1.2.2 We helpen inwoners langer zelfstandig thuis te wonen.

We willen een inclusieve samenleving zijn. Mensen wonen daarom steeds minder vaak in zorginstellingen, ook als ze ouder worden of (psychisch) kwetsbaar zijn. Om hen goed te ondersteunen gaan we in 2022 het volgende doen:

- We gaan werken met multidisciplinaire wijk-Ggz-teams. Met deze teams wordt de kennis van mensen die nu al in de wijk werken (Sociaal Team medewerkers, buurtbeheerders, wijkagenten, opbouwwerkers, etc.) aangevuld met kennis van professionele zorgaanbieders (zoals behandelaars, psychiatrisch verpleegkundigen en psychologen).
- We gaan aan de slag met de verbeterpunten uit de evaluatie van de Wet verplichte ggz (Wvggz).
- We organiseren een ouderenmarkt.
- We gaan vrijwilligers opleiden om 65+ ers te bezoeken.

1.2.3 We helpen voorkomen dat kinderen uit huis worden geplaatst.

Als een kind (tijdelijk) niet thuis kan wonen is dit erg ingrijpend. Daarom willen we uithuisplaatsingen zoveel mogelijk voorkomen.

In 2022 zetten we daarom op de volgende acties in:

- We gaan door met de pilot buurtgezinnen (waarin gezinnen elkaar helpen) en evalueren dit aan het einde van het jaar.
- We versterken de samenwerking met alle partijen (zoals de Raad voor de Kinderbescherming, de Gecertificeerde Instellingen, Veilig Thuis) in het kader van de Gelderse Verbeteragenda Jeugd.
- We versterken daarnaast óók de samenwerking binnen de verschillende teams van onze gemeentelijke organisatie (één gezin, één plan, één regisseur, zie 1.2.1).

1.2.4 Wij helpen mantelzorgers, zodat zij de zorg voor hun naasten kunnen blijven bieden.

In 2022 gaan we samen met mantelzorgers en met Mantelzorg Berg en Dal in gesprek om de nota mantelzorg 2019-2021 te herijken. We bekijken opnieuw welke behoeften er zijn en hoe wij dit binnen het beschikbare budget het beste kunnen realiseren.

1.3.1 Inwoners bepalen zelf welke onderwerpen belangrijk zijn voor hun dorp en gaan hiermee aan de slag.

De gemeente stelt budget en ambtelijke ondersteuning beschikbaar voor het opstellen van Dorpsagenda's. De inwoners uit het dorp nemen het initiatief voor een Dorpsagenda, wij ondersteunen waar dit nodig is.

Bij het opstellen van een Dorpsagenda bespreken inwoners met elkaar wat ze in hun dorp kunnen doen om er goed te leven en te wonen. Hierover maken ze samen afspraken. Ze bepalen zelf waar ze aan willen werken en of ze hierbij hulp van de gemeente of andere organisaties nodig hebben.

Door de coronamaatregelen is het in 2020 en 2021 lastiger geweest om met elkaar het gesprek te voeren. In 2020 is door inwoners in Millingen a/d Rijn een start gemaakt aan een Dorpsagenda. We verwachten dat zij dit eind 2021 weer oppakken en in 2022 een Dorpsagenda aan de gemeente presenteren.

In Kekerdom, Leuth, Ooij, Berg en Dal, Heilig Landstichting en de Horst is inmiddels een Dorpsagenda opgesteld en is een start gemaakt met het realiseren van de eerste acties.

1.3.2 We werken samen met inwoners zoals we hebben afgesproken in de nota inwonerparticipatie.

In 2022 wordt het werken volgens de nota 'Samen maken we Berg en Dal' steeds vanzelfsprekender – zowel binnen als buiten het gemeentehuis. De nota wordt in 2022 ook gebruikt als kader voor de nieuwe omgevingsvisie/wet.

We zijn actief met inwoners in gesprek en werken samen, ook op ons digitale platform www.samenbergendal.nl. Dit platform evalueren we in 2022.

De werkgroep burgerparticipatie kijkt jaarlijks samen met ons naar hoe wij inwonersparticipatie vormgeven. Indien nodig passen we de werkwijze en de nota aan: al doende leren we.

1.3.3 We gaan met jongeren in gesprek om hen bewust te maken van hun stem.

In 2020 is een enquête onder jongeren uitgezet met de vraag 'Wat is voor jullie een belangrijk thema?'. Hieruit kwamen onder andere de thema's starterswoningen in de gemeente en duurzaamheid naar voren.

Woningcorporatie Waardwonen ziet kansen om in Millingen aan de Rijn starterswoningen voor jongeren te realiseren. Omdat dit een thema is dat jongeren belangrijk vinden is door Waardwonen contact gezocht met potentiële jonge huurders. Dit plan wordt in 2022 verder opgepakt.

In 2022 gaan we opnieuw in gesprek met onze jongeren om vervolgens een ander thema op te pakken. De raadswerkgroep jongerenparticipatie/jongerenraad pakt dit op. Zij willen hier ook het digitale platform www.samenbergendal.nl voor inzetten. Dit is voor jongeren een laagdrempelige manier om actief mee te doen.

1.3.4 Statushouders horen erbij in Berg en Dal.

Inburgering

Op 1 januari 2022 gaat de nieuwe Wet inburgering in. Hierin is het laten meedoen/participeren van statushouders niet als aparte taak/verantwoordelijkheid van de gemeente opgenomen. Terwijl wij dit juist zo belangrijk vinden. We willen namelijk voorkomen dat statushouders lang afhankelijk blijven van een uitkering en niet goed integreren. Daarom willen wij hier in 2022 extra in investeren.

Huisvesting

Door de krapte op de woningmarkt blijft het huisvesten van statushouders een uitdaging. Vooral bij een hoge taakstelling. Met woningcorporaties maken we hier afspraken over. En we zetten de komende jaren in op het versneld bouwen van sociale huurwoningen. Het aantal sociale huurwoningen groeit, maar nog niet hard genoeg. Waar zich kansen voordoen pakken we ook zelf het initiatief voor huisvesting.

1.3.5 Alle inwoners hebben voldoende vaardigheden om mee te kunnen doen.

Om mee te kunnen doen in onze samenleving moet je kunnen lezen en schrijven. In Nederland hebben 2,5 miljoen mensen daar moeite mee. Naar verhouding betekent dit voor Berg en Dal ongeveer 5.000 inwoners. Zij vinden minder snel een baan, leven minder gezond en hebben sneller financiële problemen. Daarom helpen we mensen in onze gemeente die moeite hebben met lezen, schrijven en/of digitale vaardigheden. Dat doen we samen met organisaties als het ROC, de bibliotheek, Forte Welzijn en Stichting Lezen en Schrijven. In 2021 is een nieuw regionaal uitvoeringsplan gestart met een looptijd van 4 jaar. In 2022 gaan we verder met de doelen die we hebben vastgelegd: nog meer laaggeletterden bereiken, verbeteren kwaliteit van het educatieaanbod, en we meten om te weten wat werkt.

1.3.6 Samen met vrijwilligers bepalen we hoe we hen het beste kunnen ondersteunen.

Vrijwilligers zijn essentieel voor onze vitale dorpen. In het najaar van 2021 is aan vrijwilligers gevraagd hoe wij hen het beste kunnen ondersteunen. Dit leidt tot de nieuwe nota vrijwilligerswerk 2022-2025. In deze nota staat concreet wat wij onder andere in 2022 voor onze vrijwilligers doen.

1.3.7 Inwoners kunnen gebruikmaken van de bestaande Inloop & Ontmoetingspunten

In iedere kern zijn plaatsen waar mensen zelf activiteiten kunnen organiseren en elkaar kunnen ontmoeten. We noemen dit de Inloop en Ontmoetingspunten. Hier kan iedereen gebruik van maken. Vanwege corona heeft de inloop en ontmoeting anders gefunctioneerd dan anders en hebben we in 2020 en 2021 niet de impuls kunnen geven die we voor ogen hadden. Het bleek moeilijk om met name mensen met een psychische kwetsbaarheid te bereiken en hun deelname aan de inloop en ontmoetingsactiviteiten te bevorderen. In 2022 onderzoeken we met zorgaanbieders en ervaringsdeskundigen welke herziening nodig is en of we de inloop voor mensen met een psychische kwetsbaarheid lokaal blijven organiseren of dat we hiervoor gaan aansluiten bij regionale locaties.

Ook evalueren we in 2022 de algemene, indicatievrije dagbesteding voor ouderen en stellen we dit zonodig bij.

1.4.1 Wij stimuleren bij onze inwoners een gezonde leefstijl.

Sinds 2019 zijn we bezig om te komen tot een rookvrije generatie. De acties die hiervoor zijn ingezet worden voortgezet. In de hele gemeente vinden verschillende activiteiten op het gebied van bewegen en voeding plaats. Via het lokaal sportakkoord, Gezonde School en projectplan Stekkenberg hebben we continu overleg met andere organisaties over mogelijkheden en welke acties om een gezonde leefstijl te promoten.

Uit de recentste jeugdmonitor blijkt dat onze jongeren veel stress en prestatiedruk ervaren. Daarom gaan wij samen met scholen, de gezondheidsmakelaar jeugd en de sociale teams extra inzet plegen op het verhogen van de mentale weerbaarheid bij jongeren.

1.4.2 Alle kinderen krijgen vanaf hun jongste jaren ondersteuning als zij problemen hebben bij het opgroeien.

Kinderen die in de eerste levensjaren een goede start maken hebben meer kans op een goede gezondheid, deelname aan het onderwijs en kunnen beter meekomen in de samenleving. Daarom ondersteunen wij kwetsbare kinderen en hun ouders in een zo vroeg mogelijk stadium.

Zo zetten we in op het vroegtijdig (h)erkennen van signalen, het voorkomen van problemen (preventie) en op het bevorderen van gewenst gedrag (promotie).

Ouders kunnen op verschillende manieren informatie en hulp krijgen. Bijvoorbeeld via de website www.opvoedinforegionijmegen.nl en de peutercafés. Er is ook hulp thuis, zoals video home training en Forte Thuis.

In 2022 breiden we de inzet van de jeugdconsulenten op het basisonderwijs uit naar de kinderopvang. Hiermee kunnen we het stoppen van het project Passende Kinderopvang per 2022 voor een deel opvangen.

Het project kansrijke start breiden we uit naar heel onze gemeente, zodat we niet alleen in Groesbeek maar overal in Berg en Dal kwetsbare ouders goed voorbereiden en begeleiden voor, tijdens en na de zwangerschap.

1.4.3 Kinderen kunnen onbelemmerd onderwijs volgen.

Elk kind heeft recht op onderwijs. Maar helaas is het niet voor alle kinderen vanzelfsprekend om onderwijs te kunnen volgen. Zij hebben jeugdhulp-ondersteuning nodig in de vorm van begeleiding en verzorging.

In 2022 starten we in de regio Rijk van Nijmegen een pilot met meerdere scholen op het voortgezet speciaal onderwijs dat lijkt op de eerdere pilot van de St. Maartensschool. We zorgen hiermee voor laagdrempelig beschikbare jeugdhulp op het speciaal voortgezet onderwijs, zodat elk kind onderwijs kan volgen en ouders en school worden ontzorgd.

Ook breiden we de huidige inzet van de jeugdconsulenten op het basisonderwijs uit naar het middelbaar onderwijs: het Montessori College in Groesbeek en de Notre Dame des Anges in Ubbergen.

1.4.4 Ieder kind gaat naar school of heeft een passend toekomstperspectief. Schooluitval wordt zo veel mogelijk voorkomen.

In 2021 is gestart met een nieuw programma Voortijdig School Verlaten (VSV) met een looptijd van vier jaar. We willen met dit programma vroegtijdig schoolverlaten zoveel mogelijk voorkomen. Dit doen we door alle jongeren tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten, terug te leiden naar een passende (vervolg)opleiding, arbeidsplaats, zorg of combinatie daarvan. Wij bieden hen daarmee kansen voor een beter toekomstperspectief.

Om dit te bereiken zetten we onder andere in op een sterkere verbinding tussen onderwijs en zorg, zowel op de middelbare scholen als op MBO scholen. Voor de MBO scholen is medio 2021 een projectleider gestart en ligt er voor 2022 een uitvoeringsplan klaar, waar wij regionaal aan meewerken.

Voor het Voortgezet Onderwijs zijn er in 2021 plannen van aanpak opgesteld voor een viertal regionale pilots. Berg en Dal is aangesloten bij twee van deze pilots, waar we in 2022 aan gaan werken:

- een pilot om de verbinding tussen schoolmaatschappelijk werk en het sociaal team te versterken;
- een pilot met meerdere middelbare scholen voor speciaal onderwijs voor beschikkingsvrije jeugdhulp zoals op de St. Maartensschool.

1.4.5 We zorgen voor een veilige (thuis)omgeving. Door versterking van de lokale samenwerking voorkomen, stoppen en lossen we zoveel mogelijk huiselijk geweld en kindermishandeling op.

In 2021 is de regionale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling geactualiseerd. Aansluitend op de regionale aanpak wordt in 2022 een lokaal plan opgesteld. Complexe scheidingen krijgt hierin een prominente rol, omdat nog steeds veel kinderen in de problemen komen bij een (v)chtscheiding van hun ouders.

We zorgen ervoor dat ouders op een gemakkelijke manier alle informatie over scheiden kunnen vinden. Bijvoorbeeld informatie over geldzaken, ouderschap, wonen, juridische zaken enzovoorts. En we bekijken wat we in het algemeen toegankelijke, collectieve aanbod moeten ontwikkelen, om te voorkomen dat er onveilige situaties ontstaan (versterking ouderschap).

Ook ouderenmishandeling en financieel misbruik van ouderen komt helaas steeds vaker voor. Via onze lokale Alliantie (financieel) Veilig Ouder Worden zorgen we voor voorlichting aan professionals en inwoners, zodat dit onderwerp meer onder de aandacht komt.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	-52.868	-53.660	-49.841	-49.586	-49.133	-48.526
Baten	16.662	14.149	12.441	12.443	12.451	12.461
Totaal programma	-36.206	-39.511	-37.400	-37.144	-36.682	-36.065

Toelichting verschillen Begroting 2021 - Begroting 2022

In onderstaande tabel vindt u de toelichting op de verschillen tussen de begroting 2021 en de begroting 2022. De verschillen zijn per taakveld toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Onderwijshuisvesting	- De lasten voor schoolgebouwen stijgen als gevolg van de hogere verzekeringspremies en de hogere ozb-belastingen door verhoging belastingtarieven in 2021 en 2022.	-42	S
Leerlingenvervoer	- Bijstelling bijdrage op basis van de begroting 2022 DRAN (Doelgroepen-vervoer Arnhem Nijmegen) door afname leerlingen en efficiëntere werkwijze door de vervoerders	103	S
Peuteropvang	- Door de nieuwe subsidieverordening zijn de subsidies lager. Een deel komt doordat de subsidie voor VVE-kinderen onder de begrotingspost achterstandenonderwijs vallen.	28	S
	- In 2021 was voor de coronamaatregel kinderopvang eenmalig een budget geraamd.	10	I
Samenkracht&burgerparticipatie	- In 2021 was voor diverse coronamaatregelen voor jeugd- en jongerenwerk eenmalig een budget geraamd.	192	I
Dorps- & buurthuizen	- Actualisatie dotatie voorziening naar aanleiding van BTW-regelgeving	-9	S
	- Bijstelling raming garantiebijdrage Op den Heuvel op basis van ervaringscijfers.	12	S
Wijkteams	- De bijdrage aan het Regionaal ondersteuningsbureau voor jeugd en wmo, en voor ondersteuning door Sterker is hoger als gevolg van indexering.	-15	S
Inkomens- en bijstandsvoorziening	- In 2021 was voor de coronamaatregel TONK en flankeren beleid bijzondere bijstand eenmalig een budget geraamd.	367	I
	- De raming voor schuldhulpverlening was in 2021 een extra budget geraamd als gevolg van de coronacrisis.	27	S

	- We verlagen de ramingen van de uitgaven voor diverse bijstandsvoorzieningen met € 116.000. Daarnaast valt de rijksuitkering € 93.000 lager uit. Per saldo € 23.000 voordelig.	23	S
	- Kwijtschelding belastingen	5	S
Begeleide participatie	- We ramen een lagere bijdrage aan het Werkbedrijf op basis van de begroting 2022 van de MGR.	281	S
Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	- Bijstelling bijdrage GR DRAN op basis van de begroting 2022 van de DRAN (Doelgroepenvervoer Arnhem Nijmegen) voor wmo-vervoer.	-93	S
	- De kosten van de wmo voorzieningen zijn hoger door een te verwachten toename van aanvragen en door nieuwe aanbestedingen. De bezuiniging van € 50.000 op woonvoorzieningen is niet haalbaar omdat men een groter beroep op deze voorziening doet.	-141	S
Maatwerkdienstverlening 18+	- De raming voor huishoudelijke hulp stellen we positief bij. De toename van het aantal aanvragen door vergrijzing en het abonnementsstarief is minder dan verwacht.	302	S
	- De kosten voor dagbesteding en begeleiding Wmo nemen af met € 12.000. Een deel hiervan komt door een lagere bijdrage aan MGR voor arbeidsmatige dagbesteding van € 54.000.	12	S
Maatwerkdienstverlening 18-	- Hogere kosten voor blok B (begeleiding en ambulante) jeugd in verband met toename aanvragen	-106	S
Geëscaleerde zorg 18+	- In 2021 is eenmalig een budget geraamd voor brede aanpak van dak- en thuisloosheid	32	S
Geëscaleerde zorg 18-	- Lagere zorgkosten voor blok C (zorg met verblijf). Dit komt voornamelijk door aanpassing van woonplaatsbeginsel. Hierdoor betalen gemeenten de verblijfkosten van hun jeugdigen die in onze gemeente verblijven.	750	S
	- Uitstellen bezuiniging maatwerk GGD	-30	I
	- Uitstellen bezuiniging voorleesexpress	-15	I
Kapitaallasten	- Mutatie op kapitaallasten	15	S
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	443	S
Diverse verschillen	-	-82	S/I
Totaal programma Inwoner		2.111	

Beleidskaders

Gemeentelijke kaders

Sociaal Maatschappelijke Visie 2014-2018

Algemene subsidieverordening Berg en Dal 2017

Nota vrijwilligerswerk 2017-2019

Mantelzorg in de gemeente Berg en Dal Nota mantelzorg 2019-2021

Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2020

Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Berg en Dal 2018

Beleidsregels Beschermd Wonen en Opvang Groesbeek 2015

Verordening Tegenprestatie naar Vermogen gemeente Berg en Dal 2016

Afstemmingsverordening (maatregelenverordening) Participatiewet, loaw en loaz gemeente Groesbeek 2015

Verordening cliëntenparticipatie werk en inkomen gemeente Berg en Dal 2016

Verordening Doe mee Plus gemeente Berg en Dal 2018

Beleidsregel bijzondere bijstand 2016

Beleidsregel handhaving Wet kinderopvang Berg en Dal 2018

Beleidsregel kinderopvang gemeente Groesbeek 2015

Verordening leerlingenvervoer Groesbeek 2014

Verbonden partijen

Gemeentelijke GezondheidsDienst Gelderland Zuid

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	I. v.d.Scheur
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid dagelijks en algemeen bestuur
Deelnemers	14 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

De GGD voert de wettelijke taken uit de Wet Publieke Gezondheid en Jeugdwet uit. Daarnaast voert de GGD-Gelderland Zuid ook andere taken uit bijvoorbeeld op het gebied van maatschappelijke opvang.

Visie

De kracht en kennis van de GGD ligt in het vormgeven van collectieve en individuele preventie, signalering en behandeling. Zo werkt het team Gezond Leven van de GGD samen met gemeenten aan het verbeteren van de gezondheid van mensen in de gemeenten in onze regio. De ambitie is om sociaaleconomische gezondheidsverschillen te verkleinen en de zelfredzaamheid van burgers te vergroten. Dit doen we door te stimuleren dat de gezonde keuze ook de makkelijkere keuze wordt.

Beleidsvoornemens

- o Uitvoering van de Meerjarenstrategie 2020-2023. De belangrijkste thema's hierin zijn:
- o Gemeenten en onze inwoners adviseren over preventie en verbinden van collectieve preventie met persoonsgerichte zorg;
- o Investeren in de verbinding tussen zorg en veiligheid;
- o Inzetten op de gezondheidsbescherming binnen het sociale en fysieke domein;
- o Data en informatie gestuurd werken.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-1.624	-1.469	-1.783	-1.783	-1.783	-1.783
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	5,55%	6,02%	5,64%	5,64%	5,64%	5,64%
Resultaat verbonden partij	760	0	0	0	0	0
Omvang eigen vermogen verbonden partij	24.931	1.931	1.872	1872	1.872	1.872
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	24.931	22.249	26716	27452	1872	25.694

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van de jaarstukken GGD GZ en de Programmabegroting 2022 GGD GZ.

Ontwikkelingen

Terugdringen Jeugdzorggebruik door inzet GGD

Het Algemeen Bestuur van de GGD heeft in september 2020 de GGD verzocht om samen met de gemeenten een (implementatie)plan te ontwikkelen om een bijdrage te leveren aan het terugdringen van het hoge jeugdzorggebruik. Hiervoor wordt in 2021 de wensen/behoefte van gemeenten en partners opgehaald.

Veilig Thuis

Het aantal meldingen en adviezen bij Veilig Thuis stijgt nog steeds. Inwoners en professionals signaleren eerder gezinnen waarin sprake is van onveiligheid. Dit is positief. Deze stijging leidt tot een verhoging van het werk en de werkdruk. Het lukt Veilig Thuis (nog) niet de wettelijke termijnen te halen voor de eerste veiligheidsbeoordeling en de vervolgdiensten. De spoedzaken worden tijdig opgepakt en wachtlijstbeheer wordt ingezet. Maar instroom blijft moeilijk in te schatten. Dat betekent dat we ook voor de toekomst rekening moeten houden met groei van het aantal meldingen en adviezen. Deze groei is tevens een risico, zowel inhoudelijk (waaronder wachtlijsten) als financieel

Uitbreiding Rijksvaccinatieprogramma

De Rijksvaccinatie wordt in 2022 uitgebreid met het HPV-vaccin voor jongens. Nu is dit vaccin alleen beschikbaar voor meisjes van 12/13 jaar. Het vaccin beschermt hen tegen baarmoederhals-, penis-, anus-, mond-, en keelkanker. De Staatssecretaris van Volksgezondheid heeft ook besloten om kwetsbare kinderen een vaccinatie aan te bieden tegen het rotavirus. Het gaat om kinderen die bijvoorbeeld te vroeg zijn geboren of een laag geboortegewicht hebben. Zij hebben een grotere kans dat een infectie met het rotavirus ernstig verloopt. De ingangsdatum is nog onbekend.

Risico's

De bijdrage aan de GGD staat onder druk door de taakstellende bezuiniging van 3% en de algemene reserve al enige tijd minder dan haar norm bedraagt. Daarnaast bestaat de kans dat de instroom bij Veilig Thuis toeneemt.

Instituut Bijzonder Onderzoek

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Wijchen
Verantwoordelijke portefeuille	I. v.d. Scheur
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	Wijchen, Beuningen, Druten, Heumen en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Opsporing van oneigenlijk gebruik van uitkeringsgelden.

Visie

Behartiging van de gemeenschappelijke belangen op het gebied van de naleving van sociale zekerheidswetgeving. Dit betreft de naleving van de onderhoudsplicht en terugvordering van teveel ontvangen uitkering door (voormalige) uitkeringsgerechtigden, onderhoudsplichtigen en partners van (voormalig) uitkeringsgerechtigden. Een onderzoek tot bijzondere controle op de naleving vindt plaats na een daartoe strekkende opdracht van de deelnemende gemeente aan het Instituut Bijzonder Onderzoek. Het IBO wordt in stand gehouden door de gemeenschappelijke Regeling tussen de gemeente Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen. De gemeente Wijchen fungeert als centrumgemeente.

Beleidsvoornemens

Geen gegevens bekend

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-81	-82	-83	-85	-86	-86
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	21,6%	22,7%	22,7%	22,7%	22,7%	22,7%
Resultaat verbonden partij	0	0	0	0	0	0
Omvang eigen vermogen verbonden partij	0	0	0	0	0	0
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	62	69	0	0	0	0

Toelichting

De deelnemende gemeenten dragen bij in het begrotingstekort.

De bijdrage wordt berekend op basis van het aantal inwoners per 1 januari van het betreffende jaar en het aantal afgewikkelde opdrachten.

Het IBO brengt éénmaal per jaar een voorschot in rekening bij de deelnemende gemeenten. Het IBO kan hierdoor aan haar betalingsverplichtingen voldoen. Als er onvoldoende geld mocht zijn, schiet de gemeente Wijchen voor.

Ontwikkelingen

In beginsel gaan wij uit van vertrouwen in onze inwoners. Maar soms is er sprake van misbruik en dat willen we aanpakken. Dit is belangrijk om draagvlak voor uitkeringen te behouden.

Risico's

In de begroting 2021 is rekening gehouden met een aantal onderzoeken door de sociale recherche.

De kans bestaat dat meer onderzoeken plaatsvinden dan geraamd. Het risico schatten we in op 25% van € 90.000.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren moeten we verplicht opnemen in de begroting volgens de Bbv. De gegevens en een toelichting op de beleidsindicatoren zijn te vinden op de website Waarstaatjegemeente.nl. Daarnaast kunt u daar cijfers van andere gemeenten vinden. De cijfers zijn afkomstig van verschillende overheidsorganisaties. Deze cijfers zijn soms niet actueel en kunnen ieder moment wijzigen.

Indicator	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
-----------	---------------	----------------	----------------

Gemeente	1,7	1,5	1,7
Provincie	1,8	1,8	1,8
Nederland	2,0	1,9	2,0
<i>Eenheid:</i>	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.		
<i>Bron:</i>	DUO		
<i>Toelichting:</i>	Percentages begroting 2021 komen uit periode 2018. Percentages begroting 2022 komen uit periode 2019.		

Gemeente	12	11	12
Provincie	21	22	21
Nederland	26	23	26
<i>Eenheid:</i>	Aantal leerplichtigen wel ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig, per 1.000 inw. 5-18 jr.		
<i>Bron:</i>	DUO		
<i>Toelichting:</i>	Aantallen begroting 2021 komen uit periode 2018. Aantallen begroting 2022 komen uit periode 2019.		

Gemeente	8,4	3,5	8,4
Provincie	2,5	2,5	2,5
Nederland	2,4	1,9	2,4
<i>Eenheid:</i>	Aantal leerplichtigen niet ingeschreven op een school per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar		
<i>Bron:</i>	DUO		
<i>Toelichting:</i>	Aantallen begroting 2021 komen uit periode 2018. Aantallen begroting 2022 komen uit periode 2019.		

Gemeente	44,7	44,7	44,7
Provincie	46,8	46,8	46,8
Nederland	48,7	48,7	48,7

Eenheid: %

Bron: RIVM

Toelichting: Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens een keer per week aan sport doet. Percentages komen uit periode 2016. Geen recente gegevens bekend.

Gemeente	5	5	5
Provincie	5	5	5
Nederland	6	7	6

Eenheid: % kinderen tot 18 jaar

Bron: CBS Jeugd

Toelichting: Percentages begroting 2021 komen uit de periode 2018. Percentages begroting 2022 komen uit de periode 2019.

Gemeente	1	1	1
Provincie	1	1	1
Nederland	1	1	1

Eenheid: % 12 t/m 21 jarigen

Bron: CBS Jeugd

Toelichting: Percentages begroting 2021 komen uit de periode 2018. Percentages begroting 2022 komen uit periode 2019.

Gemeente	3	3	3
Provincie	2	2	2
Nederland	2	2	2

Eenheid: % 16 t/m 22 jarigen

Bron: CBS Jeugd

Toelichting: Percentages begroting 2021 komen uit de periode 2018. Percentages begroting 2022 komen uit periode 2019.

Gemeente	395	329	395,1
Provincie	404	320	403,8
Nederland	460	374	459,7

Eenheid: Aantal per 10.000 inwoners

Bron: CBS

Toelichting: Aantallen begroting 2021 komen uit de periode tweede halfjaar 2019. Aantallen begroting 2022 komen uit periode 2020.

Gemeente	1,3	1,2	1,3
Provincie	1,3	1,1	1,3
Nederland	1,2	1,1	1,2

Eenheid: % van alle jongeren tot 18 jaar

Bron: CBS

Toelichting: Percentages begroting 2021 komen uit de periode tweede halfjaar 2019. Percentages begroting 2022 komen uit de periode 2020.

Gemeente	11	9,8	11,4
Provincie	12,2	10,6	11,8
Nederland	12,3	10,5	11,9

Eenheid: % van alle jongeren tot 18 jaar

Bron: CBS

Toelichting: Percentages begroting 2021 komen uit de periode tweede halfjaar 2019. Percentages begroting 2022 komen uit de periode 2020.

Gemeente	680	680	760
Provincie	619	610	691
Nederland	640	630	700

Eenheid: Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep

Bron: CBS MSD WMO

Toelichting: Aantallen begroting 2021 komen uit periode tweede halfjaar 2019. Aantallen begroting 2022 komen uit de periode 2020.

Gemeente	0,5	0,3	0,2
Provincie	0,3	0,3	0,3
Nederland	0,4	0,3	0,4

Eenheid: % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar

Bron: CBS

Toelichting: Percentages begroting 2021 komen uit de periode tweede halfjaar 2019.
Percentages begroting 2022 komen uit de periode 2020.

Onze buurt

Je brengt een groot deel van je vrije tijd door in de gemeente en het dorp waar je woont. Je wilt daar fijn kunnen leven en wonen. Dat gaat niet vanzelf. Daar moet aan gewerkt worden. Denk bijvoorbeeld aan een schone buurt, veilige wegen, goede riolering en het onderhouden van bomen en planten. Maar ook aan sport en bewegen. De gemeente heeft daarin een aantal taken, maar inwoners en ondernemers hebben dat ook. We hebben elkaar nodig om deze dingen goed te regelen. Daarbij geeft de gemeente steeds meer ruimte aan inwoners en ondernemers om zelf met ideeën te komen. De gemeente wil niet voor inwoners bedenken wat goed zou kunnen zijn, maar juist helpen de ideeën van inwoners te realiseren.

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/ thuis	- Directe omgeving/ dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Minder regels - Meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat willen we bereiken?

- 2.1 In onze buurt is iedereen, zo veel als mogelijk, lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond.
- 2.2 Ik voel me veilig in mijn buurt. Inwoners en ondernemers werken samen met de gemeente, politie en andere (zorg)instanties om dat zo te houden.
- 2.3 In onze buurt is het goed wonen.
- 2.4 We willen een duurzame gemeente zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

2.1.1 Elke inwoner kan dichtbij huis sporten en spelen.

Speeltuinen vernieuwen wij in nauwe samenwerking met kinderen en buurtbewoners. In het vervangingsschema staat beschreven welke speeltuin wij in een bepaald jaar vervangen en wat hier de kosten voor zijn. In de praktijk kan dit veranderen doordat speeltoestellen op moment van theoretische vervanging nog heel en veilig zijn. In die situatie stellen wij de vervanging uit. In het huidige vervangingsschema staan de volgende plekken voor 2022 op de planning:

- Enkele toestellen op het Oranjeplein in Millingen aan de Rijn.
- Een (houten) speelplek aan de Gelderhorstlaan in Beek.
- Een (houten) speelplek in de groenstrook langs de Rijksstraatweg in Beek.
- Een speelplek aan de Rietvoornstraat in Ooij.

Naast het vervangen van deze speelplekken, onderhouden wij de sport-, speeltoestellen en de (val)ondergronden. Dat doen we op basis van interne en externe inspectieresultaten. Het onderhoud is uitgebreid beschreven in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

2.1.2 We zetten in op verbetering van het lokale sport- en beweegklimaat

Onze sportstimuleringsaanpak bestaat vier jaar in zijn huidige vorm. In 2022 werken we toe naar een integrale aanpak met vooropgestelde doelen. Samen met de vaste samenwerkingspartners werken we toe naar een eenduidige wijze van beschrijving van jaarplannen, wijze van monitoren en rapporteren.

Om de aanpak verder te verbeteren wordt die in 2022 geëvalueerd. Dit doen we door de doelen en de professionele inzet tegen het licht te houden. Aan de hand van de uitkomsten stellen we een plan op hoe we sportstimulering naar de toekomst toe gaan organiseren.

Eind 2020 is het sport- en beweegakkoord afgesloten. Het akkoord is tot stand gekomen met inbreng van sport- en beweegaanbieders, onderwijs, welzijnsorganisaties, gezondheidsinstellingen, lokale ondernemers en gemeente. In dit akkoord is afgesproken wat de organisaties gaan doen om het lokale sport- en beweegklimaat te verbeteren. Net als afgelopen jaar vormt in 2022 het lokale sportakkoord voor een belangrijk deel de agenda om inwoners meer te laten bewegen en het sportaanbod te verbeteren. Samen met partners werken we aan het verwezenlijken van de gezamenlijke ambities:

- Inclusief sporten: niemand buitenspel: we maken ons sterk om kwetsbare doelgroepen waarvoor sport en bewegen niet vanzelfsprekend is door ze beter te bereiken en er bij te betrekken. In Berg en Dal hebben we specifieke aandacht voor de volgende kwetsbare doelgroepen: jeugd (0-18 jaar), mensen met een beperking en senioren.
- Gezonde sportorganisaties, samen sterk: We maken ons sterk om sportaanbieders toekomstbestendig te maken. De financiële en organisatorische basis wordt op orde gebracht, zodat aanbieders zich kunnen richten op ontwikkelen van passend aanbod en het aangaan van duurzame samenwerkingen.
- Duurzame sportomgeving, dichtbij en veelzijdig: we stimuleren veelzijdig gebruik van sportlocaties en een beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte. Vaardig in bewegen: actief en betrokken: We maken ons sterk om jeugd en jongeren te stimuleren tot een gezonde en actieve leefstijl. We zetten daarbij in op versterking van samenwerking tussen onderwijs en sport, aandacht voor het onderwerp en het betrekken van ouders.

2.2.1 Kinderen kunnen zelfstandig naar school.

Samen met basisscholen en de kinderen zorgen we voor veilige school-thuisroutes met verkeerseducatie (hoe kunnen kinderen de wegen en paden veilig gebruiken) en kleine infrastructurele aanpassingen. In 2022 gaan we verder met de uitvoering van de school-thuisroute projecten. Door de coronamaatregelen zijn verschillende projecten stilgelegd. Deze worden als eerste opgepakt en aangevuld met de nog openstaande locaties.

2.2.2 Fietzers beschikken over een veilig en comfortabel netwerk.

- In regionaal én internationaal verband werken we aan een samenhangend netwerk voor de fietser.
- De inrichting van alle wegen in het buitengebied wordt bekeken en gevolgd door een plan van aanpak om deze op orde te brengen zodat functie en inrichting van de weg in overeenstemming zijn.
- Begin 2021 heeft de raad een keuze gemaakt over een fietsrondweg in Leuth. Vervolgens werken we verder aan de uitvoering daarvan met als eerste stap het doortrekken van het bestaande vrijliggende fietspad langs de N840 tot aan de parallelweg in Leuth.

2.2.3 Op de dijken gaan alle verkeersdeelnemers goed samen.

- Gastvrijheid op onze dijken vinden wij belangrijk. Wij willen daarom goede parkeervoorzieningen mogelijk maken nabij of liever nog richting de dijken.
- In 2022 maken we het realiseren van een TOP nabij Beek mogelijk. Het parkeren in/nabij Kekerdom blijft een aandachtspunt. De parkeerpilot in de Weverstraat gaan we evalueren met de aanwonenden zodra Corona het toe laat. Dit kan leiden tot aanpassingen of een voortzetting van de huidige parkeermaatregelen.
- In 2022 richten we de Ooijse Bandijk veiliger in. Nu geldt op bepaalde wegvakken nog een maximum toegestane snelheid van 80 km/uur. Voor de leefbaarheid en onze eigen mobiliteitsvisie verlagen we de snelheid en remmen we het verkeer af. Deze korte en lange termijn plannen maken we samen met de aanwonenden.

2.2.4 Alle verkeersdeelnemers reizen veilig en prettig door de gemeente.

In 2017 heeft de raad de mobiliteitsvisie vastgesteld. Deze visie biedt het beleidskader hoe we in de periode tot 2026 werken aan een bereikbare gemeente met veilige en leefbare wegen. In 2018 en 2020 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van en bijdragen aan projecten die opgenomen zijn in de mobiliteitsvisie. Op een aantal aspecten is sprake van voortschrijdend inzicht: fietsen, locaties van de TOP's en de verkeersafwikkeling in Groesbeek Centrum. We nemen dit mee in de evaluatie van de Mobiliteitsvisie eind 2021. Deze kunnen in 2022 leiden tot aanpassingen in onze uitvoering.

2.2.5 We helpen inwoners hun eigen veiligheid en zelfredzaamheid te vergroten.

Binnen het werkgebied van politieteam Tweestromenland hebben de 6 gemeenten gezamenlijk een integraal veiligheidsplan 2019-2022 vastgesteld, hierin staan belangrijke onderwerpen:

- ondermijning
- drugs
- zorgfraude
- verward gedrag
- jeugd
- verkeer

Dit sluit ook goed aan op de belangrijkste prioriteiten van politie en OM (drugs, uitbuiting, fraude, verbinding zorg en veiligheid). Zo wordt de aanpak van specifieke casussen via het integrale ondermijningsoverleg Tweestromenland opgepakt en zijn er regionale afspraken gemaakt over een efficiënte uitvoering van de Wet verplichte GGZ. Naast inzet op deze thema's worden uiteraard ook concrete activiteiten uitgevoerd op lokale actuele thema's als bijv. inbraakpreventie, overlastbestrijding en veiligheid rondom zorginstellingen.

De bestrijding van het coronavirus heeft grote gevolgen gehad voor de organisatie van de regionale crisisbeheersing, zowel bij de veiligheidsregio als bij de gemeenten. Landelijk en regionaal vinden evaluaties van de (crisis)aanpak van corona plaats. Daarbij wordt bekeken of leerpunten die hieruit voortkomen moeten leiden tot aanpassingen van het eerder vastgestelde regionaal beleidsplan en crisisplan. Ondertussen loopt de uitvoering van de huidige (jaar)plannen natuurlijk gewoon door. Zo wordt o.a. toegewerkt naar samenvoeging van de huidige meldkamers tot één gezamenlijke meldkamer voor heel Oost-NL per begin 2023.

2.2.6 We bevorderen de Veiligheid en Leefbaarheid.

In het kader van verbeteren van veiligheid en leefbaarheid beschikken we formeel over 3 Fte BOA-capaciteit. Deze zetten we zowel binnen als buiten kantooruren in, om zo zichtbaar en aanspreekbaar in de wijken te zijn. We vergroten de leefbaarheid in de wijken door:

- ingekomen meldingen te behandelen.
- meer te controleren op overlastsituaties en (zwerf)afval.
- bij evenementen controlerend en/of handhavend aanwezig te zijn.

Verder handhaven zij onder andere de geldende parkeerverboden op de dijken om zo de veiligheid op de weg en de bereikbaarheid voor hulpdiensten te vergroten. Daarnaast houden ze uiteraard toezicht op geldende coronamaatregelen, mochten deze komend jaar (weer) van toepassing zijn.

Voor de taakuitoefening van de BOA's heeft de coronacrisis een grote betekenis en impact op de gewone werkzaamheden gehad.

2.2.7 In de gemeente Berg en Dal krijgt iedereen gelijke kansen

Uit de GGD-monitor blijkt dat er in de Stekkenberg meer armoede is, er veel sociale huurwoningen zijn, meer eenoudergezinnen en meer mensen met een lage opleiding. Bij deze groepen is het risico dat er problemen ontstaan groter dan in andere wijken.

Om die reden is in 2020 samen met onze ketenpartners in de wijk een actieplan opgesteld met activiteiten. Het doel daarbij is een kansrijke wijk voor alle, maar vooral ook voor de kwetsbare inwoners. Aan de hand van de leefplekmeter willen we de dialoog aangaan met de wijkbewoners. Met deze wijkbewoners willen we dan aan de door hen gewenste resultaten en verbeteringen werken.

Wat willen we bereiken:

1. Een kansrijke start voor alle kinderen met daarbij grotere ontwikkelingskansen.
2. Een integraal wijkcentrum met een doorlopende pedagogische aanpak.
3. Betere samenwerking tussen en inzet van organisaties waardoor de doelen makkelijker kunnen worden gehaald.
4. Samenwerking met bewoners uit de wijk.
5. Bruisend wijkcentrum met activiteiten voor en door inwoners en dienstverlening door professionals.
6. Vergroten gezondheidskansen en vaardigheden.
7. Minder armoede en schulden.
8. Een goede verantwoording van de inzet op de bereikte resultaten.

In 2022 starten we als tweede met deze aanpak in Millingen aan de Rijn, conform de uitkomsten in de GGD-monitor.

2.3.1 Onze dorpscentra zijn aantrekkelijk en gastvrij.

We willen dat er een prettige sfeer is in de verschillende dorpen. Dat doen we in de eerste plaats voor onze inwoners, maar ook voor de toeristen die op onze gemeente af komen en daardoor langer blijven. Op de volgende plekken zijn/gaan we daarom bezig met de voorbereiding van projecten:

- In het centrum van Ooij; herinrichting Reiner van Ooiplein, de uitvoering volgt in het najaar van 2022.
- In het centrum van Groesbeek; herinrichting van het marktplein en aanpassingen aan de Dorpsstraat. Eind 2021 besluit de raad na raadpleging van de ondernemers, bewoners en bezoekers, over het te realiseren ontwerp. Uitvoering volgt in 2022-2023.
- In het centrum van Beek; aanpassing winkelcentrum Beek. De inmiddels verouderde plannen zijn in 2020 aangepast en teruggebracht tot de gewenste verkeerskundige verbeteringen zoals het aanpassen van het profiel van de Waterstraat en het aanleggen van een trottoir tussen het Hôfke en de winkels. Er loopt een pilot voor Water Werkt. De uitkomsten van deze pilot kunnen leiden tot aanpassing van de uitvoering van dit project dat gepland staat voor 2021/2022.
- Breedeweg; omdat we in de Breedeweg toch veel moeten breken in het kader van het project aanpak wateroverlast, willen we van dit moment gebruik maken om het centrum aantrekkelijker in te richten.

2.3.2 We gebruiken de accommodaties beter.

Op verzoek van de gemeenteraad heeft in april 2021 een evaluatie van het accommodatiebeleid plaats gevonden. Doel daarvan is om nog eens kritisch naar het accommodatiebeleid te kijken omdat accommodaties veel geld kosten. Op basis van de evaluatie voeren we gesprekken met verenigingen en organisaties. Daarbij is de insteek om mee te denken het accommodatiebeleid slimmer, efficiënter en goedkoper te maken. Door veranderingen in de bevolkingssamenstelling willen we kijken hoe verenigingen ook mee kunnen veranderen. Bijvoorbeeld door samenwerking of samengaan waardoor de activiteit ook in de toekomst kan blijven bestaan op een goed kwaliteitsniveau.

De opbrengst van de gesprekken verwerken we in een koersdocument. Hierin staan de te bereiken doelen en resultaten en hoe we het beleid al dan niet moeten aanpassen.

Het koersdocument verschijnt voor de verkiezingen in het eerste kwartaal van 2022. In het tweede kwartaal van 2022 wordt dit document aan uw raad voorgelegd voor het nemen van een besluit.

De uitwerking krijgt daarna een vertaling naar het accommodatiebeleid.

In afstemming met het accommodatiebeleid is het team facilitair gestart met de uitwerking van een strategisch vastgoedplan. In dit plan zijn al onze in eigendom zijnde gebouwen beschreven, met hun kosten, prestaties, sterke en zwakke kanten, duurzaamheidsscores inclusief conclusies enzovoorts. Het doel hiervan is om goed gebruik en de waarde van het vastgoed te kunnen beoordelen, waarmee we beter kunnen afwegen of het vastgoed wel of niet behouden moet blijven.

2.3.3 We zijn zuinig op de bijzondere, oude panden/monumenten in onze gemeente.

De monumenten in gemeente Berg en Dal zijn de pareltjes van onze kernen en ons landschap. Het gemeentelijk beleid op cultureel erfgoed zet dan ook in op duurzame instandhouding van gebouwd erfgoed. De afgelopen jaren is de vraag naar mogelijkheden om monumenten mee te nemen in de energietransitie flink toegenomen. In 2021 hebben we verkend hoe we eigenaren kunnen helpen met het verduurzamen van hun monumentale panden, met behoud van cultuurhistorische waarden. In 2022 werken we dit verder uit.

Afgelopen jaar is de erfgoedverordening en de regelgeving rondom de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit geactualiseerd. In 2022 kijken we wat er verder nodig is om ons erfgoed adequaat te blijven beschermen onder de Omgevingswet. Ook gaan we met het nieuwe beleid aan de slag om een aantal panden als gemeentelijk monument aan te wijzen in Millingen aan de Rijn.

In het jaar 2021 is door de Unesco Werelderfgoednominatie het Romeinse erfgoed in de gemeente goed in de schijnwerpers gezet. In 2022 kijken we, samen met partners uit de gemeente, hoe we het Romeinse erfgoed in de gemeente op een aantrekkelijke manier kunnen blijven presenteren voor onze inwoners en bezoekers.

2.3.4 We maken het landschap mooier, diverser en beter bereikbaar.

Het mooie landschap en de waardevolle natuur vormen een van de belangrijkste kernwaarden van onze gemeente. In het Landschapsontwikkelingsplan 'Landschap voor Iedereen' (LOPI) is opgenomen dat we zoveel mogelijk een multifunctioneel landschap willen, waarbij de toegevoegde functies leiden tot meer ruimtelijke kwaliteit. Hiervoor zijn ook basiskwaliteiten en gewenste ontwikkelingen opgenomen. We gaan het LOPI aanvullen met een biodiversiteitsplan. De biodiversiteit staat ook in onze gemeente onder druk. Een belangrijk onderdeel van het biodiversiteitsplan is een inventarisatie van gebieden met veel biodiversiteit en waar potentie is voor vergroting van de biodiversiteit. Op die manier kan gerichter worden bepaald waar we wel en niet ruimtelijke ontwikkelingen willen toestaan en waar we onze inspanningen om de biodiversiteit te vergroten het beste kunnen inzetten.

We zien steeds meer ruimteclaims op het buitengebied. Deze ruimteclaims kunnen een bedreiging vormen voor de waardevolle natuur en het mooie landschap van onze gemeente. Wij willen dat de ruimtelijke ontwikkelingen op het gebied van woningbehoefte, duurzaamheid, klimaatadaptatie, landbouw en functieverandering bijdragen aan een verbetering van de natuur- en landschapswaarden in onze gemeente in plaats van tot een verslechtering. Dit kan ook betekenen dat we sommige activiteiten niet toestaan om het landschap en de natuur te behouden.

We zetten actief in met beleid en projecten op het gebied van duurzaamheid (landschappelijke inpassing van zonneparken), klimaatadaptatie (graften tegen wateroverlast Breedeweg), recreatie (uitbreiding wandel- en fietsnetwerk) en landbouw (nevenactiviteiten, Living Lab Ooijpolder). We stellen randvoorwaarden vast, overleggen met onze partners over de beste invulling van projecten en beleid. We willen beleid van andere en hogere overheden en organisaties zodanig beïnvloeden dat dit leidt tot hogere natuur- en landschapswaarden in onze gemeente.

2.3.5 Wij houden groenvoorzieningen op peil.

De contracten voor groenonderhoud zijn in 2018 inbesteed bij Dar. Dat betekent dat er geen aanbesteding plaatsgevonden heeft en wij het werk direct aan Dar hebben gegund. Het contract had een looptijd van twee jaar, met twee opties tot verlenging (totaal dus vier jaar). Van deze verlengingsmogelijkheden is gebruik gemaakt. In 2021 is het bestek geactualiseerd. Dat betekent dat nieuwe inzichten en regelgeving verwerkt zijn en dat de hoeveelheden aangepast zijn. Het werk is inmiddels opnieuw bij Dar inbesteed. Dat betekent dat Dar de openbare ruimte in onze gemeente tot en met 2025 onderhoudt.

In het contract leggen wij onder anderen de onderhoudskwaliteit vast. Wij schrijven A-kwaliteit en inzet van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt voor. A-kwaliteit betekent dat we een hoge onderhoudskwaliteit vragen. Inzet van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt betekent in de praktijk dat ongeveer 25 medewerkers (11 fte) uit deze doelgroep actief zijn met het onderhoud van de openbare ruimte.

Tot slot herstellen en renoveren wij ook dit jaar plantsoenen en vervangen we bomen. Daarnaast is aandacht voor biodiversiteit en soorten die passen bij het veranderende klimaat. Geleiding en vasthouden van regenwater zijn tevens actuele onderwerpen. Vooral grasvelden richten wij hierop in. Wij leggen bijvoorbeeld zogenaamde wadi's aan voor het bergen van regenwater. Een wadi is een verlaging in het grasveld waar water verzamelt en de bodem in trekt.

Meer informatie over het onderhoud van groen leest u in de paragraaf kapitaalgoederen.

2.3.6 We hebben een toekomstbestendige bibliotheek.

De bibliotheek is een belangrijke voorziening voor iedereen. Niet alleen voor de uitleen van boeken en als laagdrempelige voorziening in de bestrijding van laaggeletterdheid. Maar ook als ontmoetingsplek voor persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid. De focus ligt vooral op de jeugd en ouderen. Daarom is het belangrijk dat de bibliotheek goed bereikbaar blijft. Om dat te kunnen borgen is een bezuiniging op de bibliotheek niet mogelijk gebleken zonder locaties te sluiten. De bezuiniging voor 2022 van € 75.000 is nu niet haalbaar zal daarom ongedaan worden gemaakt.

Om onze inhoudelijke doelen veilig te stellen en locaties niet te hoeven sluiten zal daarnaast aangesloten moeten worden bij de jaarlijkse inflatiecorrectie van het CPB, bibliotheken. Gebeurt dat niet dan zal telkens sprake zijn van een tekort op de begroting van de bibliotheek wat tot sluiting van locaties zal leiden.

We blijven werken aan een toekomstbestendige bibliotheek. Dat kan het best door realisatie van het door hen geschreven programma van eisen voor het gemeentehuis. Maar is ook goed mogelijk door dit programma te realiseren in de Mallemolen door een grondige revitalisatie. Uitgaande van de gebruikers wordt ingezet op behoud van de bibliotheek in de Mallemolen.

2.3.7 We ondersteunen inwoners om samen prettig in hun buurt te wonen.

Samenleven in een buurt waarin de diversiteit en hulpbehoevendheid steeds verder toeneemt, vraagt om extra begrip en aandacht voor elkaar. We zetten daarom in op het verbinden van mensen. We geven mensen ook handvatten om hen te leren omgaan met diversiteit en lastige situaties. Hiermee vergroten we de samenredzaamheid in een buurt.

In 2022 bieden we extra trainingen en cursussen om mensen te leren omgaan met mensen met een psychisch probleem en/of mensen met dementie, zoals Mental Health First Aid voor volwassenen en voor jeugd. Dit is een soort EHBO training, maar dan gericht op psychische nood. Ook bieden we trainingen gericht op 'Ontwaar verward gedrag' en dementie. Door corona hebben we hierop in 2020 en 2021 minder kunnen inzetten dan beoogd. De komende twee jaar krijgt dit nog een extra impuls.

We ondersteunen waar nodig initiatieven uit de dorpen die de sociale structuur versterken. Hierbij kun je denken aan vergelijkbare initiatieven zoals het straatcontactpersonen netwerk in Heilig Landstichting of de Burenhulp in Leuth. Ondersteuning vanuit de gemeente kan op allerlei manieren: bijvoorbeeld financieel of hulp bij het opzetten door een opbouwwerker van Forte Welzijn.

We blijven inzetten op Buurtbemiddeling, waarbij inwoners op vrijwillige basis helpen om conflicten tussen burens in goede banen te leiden. De inzet in 2022 is gebaseerd op de uitkomsten uit de evaluatie die we in de 2e helft van 2021 uitvoeren.

In 2020 hebben we subsidie gekregen voor het project Samen leven in de wijk. Met de uitkomsten daarvan gaan we in 2021 en 2022 aan de slag.

2.3.8 We zorgen voor een evenwichtige verdeling van woonruimte in de kernen.

De krapte op de woningmarkt blijft onverminderd hoog. Binnen die krapte hebben we de opgave om ook diverse bijzondere doelgroepen goed te huisvesten. Denk daarbij aan de instroom van migranten, de uitstroom uit jeugdinstellingen en beschermd wonen en maatschappelijke opvang, maar ook de jongeren en ouderen die op zoek zijn naar een woning die beter past bij hun leeftijd. Veel van deze woningzoekenden zijn aangewezen op sociale huur. Dat legt extra druk op wijken met veel sociale huurwoningen.

Om de leefbaarheid in de buurten op peil te houden, vinden we het van belang dat woonruimte evenredig wordt verdeeld en concentratie van problemen wordt voorkomen. In 2022 herijken we de prestatieafspraken met de woningcorporaties. Ook doen we een regionaal woningmarktonderzoek om inzichtelijk te krijgen welke kwalitatieve en kwantitatieve tekorten er zijn. We zetten er daarnaast op in om in 2022 een woonproject te starten en/of realiseren voor een bijzondere doelgroep. We sluiten hierbij aan op het convenant Weer Thuis dat we samen met de regiogemeenten opstelden.

2.4.1 We werken aan een duurzame gemeente door te werken aan energiebesparing en het opwekken van duurzame energie.

Met het door de raad vastgestelde Actieplan Duurzaamheid, werken we in onze gemeente langs verschillende lijnen aan duurzaamheid. Het actieplan duurzaamheid draagt bij aan de doelen uit het coalitieakkoord. Komend jaar leggen we hier de focus op:

Duurzame energie

- We stimuleren en faciliteren zonnepanelen op grote daken in onze gemeente.
- Congestie op de landelijke netwerken leidt mogelijk tot vertraging in de uitvoering van grootschalige energieprojecten. Om nog meer vertraging te voorkomen, is het belangrijk om de ruimtelijke procedures voor de lopende (pilot)projecten voor grootschalige zonneparken op land voort te zetten zodat de landelijke netbeheerder de juiste prioriteiten kan stellen.
- We treffen voorbereidingen zodat de politieke partijen zich goed kunnen voorbereiden op discussies omtrent windmolens.

Aardgasvrij wonen

- We starten met het (wijk)uitvoeringsplan als vervolg op de (nog vast te stellen) Transitievisie Warmte. We richten ons hierbij o.a. op het isoleren van de huizen en het vergroten van de energiebesparing. Dit zijn de eerste stappen richting een aardgasvrije toekomst, zonder dat we al daadwerkelijk van het aardgas af gaan. We versterken het thema aardgasvrije gebouwen in de verbinding met het woonbeleid en het vastgoedbeleid.

Duurzame mobiliteit

- We versnellen de uitrol van het laadpalennetwerk voor elektrische auto's. We doen mee met de concessie voor laadpaalinfrastructuur in de regio.

Circulaire Economie

- We verkennen de mogelijkheden om circulair te bouwen. Daar waar het kan doen we dit in regionaal verband. Tevens werken we aan het regionale doel van 50% circulair bouwen in 2030.

Klimaatadaptatie

- We voeren het regionaal uitvoeringsplan uit. Hierin staan ambities, doelen en maatregelen om de negatieve gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen te voorkomen of te verminderen (zie ook 2.4.2).

Samen duurzaam handelen

- We blijven onze inwoners en inwonersinitiatieven zoveel mogelijk ondersteunen met financiën, kennis en het zoeken naar financieringsmogelijkheden. Denk hierbij aan het verduurzamen van bedrijventerreinen, het duurzaamheidscafé Berg en Dal, het opzetten van een netwerk van energiecoaches in onze gemeente.
- We helpen initiatiefrijke ondernemers en evenementenorganisaties een verduurzamingsslag te maken. In de sector toerisme en recreatie doen we dit onder de vlag van Green Destinations.
- Samen met de regio werken we verder aan de verplichte Regionale Energie Strategie (RES). We maken samen RES 2.0 gereed voor besluitvorming in 2023.
- We nemen actief deel aan de opgave Circulaire Regio van de Groene Metropoolregio (regio Arnhem-Nijmegen). We willen daarbij optimaal gebruik maken van regionaal opgepakte initiatieven, zoals inkopen van duurzame energie.

Duurzaam organiseren

- We verbeteren de communicatie over duurzaamheid en zetten hiervoor onder andere in op de actualisatie van de gemeentelijke website.
- We geven het goede voorbeeld door onze eigen organisatie verder te verduurzamen, we maken gebouwen energiezuiniger, plaatsen daar waar mogelijk zonnepanelen op onze daken, en schakelen stap voor stap over naar duurzaam rijden.
- Onze medewerkers nemen deel aan de kennisuitwisselingsbijeenkomsten van samenwerkende gemeenten voor het verduurzamen van de GWW sector (Grond, Weg

en Waterbouw).

- We integreren duurzaamheid in de omgevingsvisie.

2.4.2 We nemen maatregelen tegen de effecten van klimaatverandering.

We willen onze gemeente klimaatbestendig maken in 2050. Als vervolg op de Regionale Adaptatie Strategie Rijk van Maas & Waal is er een regionaal uitvoeringsprogramma (RUP) vastgesteld. We doen mee aan alle 9 speerpunten uit de RUP, te weten:

1. Stenen eruit, groen erin;
2. Klimaatbestendig op weg (hoe kunnen wegen klimaatbestendig worden);
3. Herstel Blauwe motor stuwwal;
4. Klimaatafspraken in de bouw;
5. Agenda landelijke gebied voor de Ooijpolder en Groesbeek (met de nadruk op waterkwantiteit en –kwaliteit);
6. Hitteplannen;
7. Klimaatkennis op orde;
8. Communicatiestrategie en campagne;
9. Klimaatbestendigheid in prestatieafspraken.

Samen met onze partners in de regio en in onze gemeente wordt hiermee gewerkt aan de trits 'meten, weten, doen' op de onderwerpen wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen.

2.4.3 Wij nemen maatregelen om wateroverlast te voorkomen.

Op diverse plekken hebben inwoners hinder of overlast van water door hevige regenbuien. De overlast bestaat vaak uit schade aan privé en gemeentelijke eigendommen. Vooral in Breedeweg is sprake van overlast; hinder treedt met name op in Beek, het centrum van Groesbeek en Heilig Landstichting. Prioriteit wordt gegeven aan situaties waarbij sprake is van overlast. In 2019 is dan ook gestart met het project 'Wateroverlast Breedeweg'. Samen met Waterschap Rivierenland werken we aan ongeveer 40 maatregelen in en rond de kern om wateroverlast (en droogte) tegen te gaan. Dit project loopt door tot en met 2024 (en staat ook vermeld in het MIP).

Het rioolstelsel is ontworpen op neerslag van ongeveer 20 mm (in één uur), en is niet berekend op de waterafvoer van extreme regenval. De te nemen maatregelen voor wateroverlast door extreme neerslag brengen we voor het grootste deel ten laste van de rioolheffing. Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) vormt het vertrekpunt om invulling te geven aan de gemeentelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater.

Algemeen

Bij de uitvoering van projecten nemen we het aspect wateroverlast meteen mee. We hebben de knelpuntlocaties namelijk in beeld. De maatregelen worden in de bovengrond gezocht. Door aanpassingen van het maaiveld wordt het water naar plekken geleid waar het geen of minder overlast veroorzaakt. Het betreft bijvoorbeeld de reconstructies Ottenhofstraat en Mooksestraat/Binnenveld in Groesbeek.

Breedeweg

We werken verder aan de uitvoering van het Maatregelenplan van het project Breedeweg maakt ruimte voor water. In de waterstroom Knapheideweg richting buurtsuper (stroombaan 1) worden de maatregelen in het buitengebied tot en met het pleintje Wilgstraat uitgevoerd. De planvorming van het verdere verloop wordt opgepakt. Voor de andere grote waterstroom Klein Amerika, Antoniusweg, Breedeweg (stroombaan 2) geldt eveneens de maatregelen worden uitgevoerd. Dat geldt voor alle maatregelen, met wellicht een uitloop naar 2023. Planvorming en uitvoering van de maatregelen rondom de 1e Colonjes (stroombaan 6) is eveneens voorzien. De provincie zal starten met de planvorming van de maatregelen die voorzien zijn aan de Provinciale weg. Voor stroombanen 3, 4, 5, en 7 wordt de planvorming opgestart. Project Steenbreek (ontstenen tuinen) heeft een doorlopend karakter gedurende drie jaar.

Beek

Het project "water werkt" is 20 jaar geleden gerealiseerd. Dit kunstwerk heeft ook een belangrijke watervoerende functie. We gaan het restaureren. Op dit moment lopen de werkzaamheden van de pilot "water werkt" waar voor een klein gedeelte een nieuw type goot wordt aangelegd. Indien de pilot succesvol is, zal de restauratie voor de rest van "water werkt" in gang worden gezet.

Voor Beek-Ubbergen moeten de laatste berekeningen nog worden uitgevoerd in het kader van het BRP/stresstest. Dit is in Q3/Q4 van 2021 uitgevoerd. Deze resultaten hebben we vertaald naar concrete maatregelen om wateroverlast tegen te gaan. De uitvoering staat gepland in 2023 en 2024.

Heikant

Op dit moment zijn wij samen met het waterschap bezig met een studie naar de afvalwaterbak op de Heikant. Uit deze studie zullen verschillende oplossingsrichtingen naar voren komen over hoe we de huidige problematiek het beste kunnen oplossen. In 2022 starten we de planvorming op.

Afkoppelsubsidieregeling

We hebben een afkoppelsubsidieregeling ingesteld voor bewoners, bedrijven en corporaties van onze gemeente. Juist ook op particulier terrein liggen veel kansen om wateroverlast te beperken. Vandaar dat wij onze inwoners willen stimuleren om hun hemelwater op hun eigen terrein te verwerken. De regeling gaat in het najaar van 2021 van start en zal lopen tot eind 2025.

Heilig Landstichting

We onderzoeken structurele oplossingen voor de waterhinder. Een belangrijke partner hierin is de gemeente Nijmegen. In het verleden is een optie besproken met Nijmegen om hemelwater over te storten op Nijmeegs grondgebied. Deze optie dient verder besproken te worden. De mogelijkheden hangen samen met de nog in ontwikkeling zijnde plannen van Vitens om waterwinputten in Heumensoord te verplaatsen.

2.4.4 We stimuleren het verminderen van de hoeveelheid restafval.

De inwoners van Berg en Dal scheiden hun huishoudelijk afval steeds beter. Om dit verder te stimuleren en mogelijk te maken zijn we in 2021 gestart met gescheiden inzameling en verwerking van luiers en incontinentiemateriaal. Ook is in 2021 het gescheiden inzameling op basisscholen gestart.

Vanaf 2022 zamelen we het huishoudelijk restafval eens per vier weken in, in plaats van eens per twee weken.

Met deze maatregelen verwachten we in 2022 een stijging van de hoeveelheid gescheiden ingezamelde grondstoffen, en verdere daling van de hoeveelheid huishoudelijk restafval.

We streven ernaar om de kwaliteit van gescheiden ingezamelde grondstoffen te verbeteren zodat we de grondstoffen op een efficiëntere wijze kunnen recycleren. Daarvoor zetten we extra in op communicatie, en doelgerichte controle en toezicht.

Landelijk wordt gewerkt aan uitbreiding van de producentenverantwoordelijkheid, bijvoorbeeld via statiegeld op drankverpakkingen. Dat zal waarschijnlijk invloed gaan hebben op de door gemeente in te zamelen hoeveelheid Plastic+, de hoeveelheid zwerfafval, en de vergoeding die we daarvoor ontvangen.

De effecten van het afvalbeleid monitoren we jaarlijks en rapporteren we apart aan de gemeenteraad. Afhankelijk van de resultaten stellen we eventuele aanpassingen voor.

Een van de optie die we willen onderzoeken is het invoeren van een (klein) tarief op plastic+ zakken naar voorbeeld van de succesvolle invoering in Nijmegen.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000						
	Rekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	-22.947	-24.446	-24.726	-24.597	-25.179	-25.396
Baten	10.106	10.235	10.781	10.917	11.006	11.104
Totaal programma	-12.841	-14.211	-13.945	-13.680	-14.173	-14.292

Toelichting verschillen Begroting 2021 - Begroting 2022

In onderstaande tabel vindt u de toelichting op de verschillen tussen de begroting 2021 en de begroting 2022. De verschillen zijn per taakveld toegelicht.

		<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Taakveld	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Regionale brandweer	- In 2021 eenmalig budget van € 30.000 voor brandputten Vlietberg en De Poort.	30	I
	- Bijdrage VRGZ € 56.000 hoger	-56	S
APV & Bijzondere wetten	- Extra geld voor antidiscriminatievoorziening via Algemene uitkering (€ 14.000). Daarnaast indexering Slachtofferhulp en Vizier.	-20	S
	- Continueren aanpak ondermijning binnen basisteam Tweestromenland.	-12	S
	- Uitstellen bezuiniging controles Drank- en Horecawet	-12	S
Wegen	- In 2021 eenmalig hogere dotatie aan de voorziening wegen door vaststelling Wegenbeheerplan 2021-2025.	570	I
	- Aangepaste raming door nieuwe aanbesteding onderhoudscontract met Dar voor vegen wegen.	-31	S
	- Uitstellen bezuiniging obstakels voetgangers	-100	I
	- Uitstellen bezuiniging kwaliteit onkruidbestrijding	-50	I
Rationeel wegbeheer	- Eens in de 2 jaar (de even jaren) hebben we hogere advieskosten voor rationeel wegbeheer door verplichte wegininspecties.	-50	S
Gladheidsbestrijding	- In 2021 was er extra budget voor gladheidsbestrijding door de uitzonderlijke sneeuwval.	135	I
Ondersteuning sportinstellingen	- We ramen minder subsidie aan sportverenigingen als gevolg van daling van het jeugdleden	22	S
Sportaccommodaties	- Actualisatie dotatie voorziening en ramingen Morgenfit naar aanleiding van BTW-regelgeving	-38	S
Sportvelden	- Afbouw onderhoudssubsidie en subsidieverlaging door BTW component.	25	S
Volksfeesten & Evenementen	- Verhalen kosten volksfeesten en evenementen (dekkingsplan 2021-2024).	25	S
Monumentenzorg & Archeologie	- In 2022 eenmalig budget voor het actualiseren van de cultuurhistorische waardenkaart.	-30	I
Openbare bibliotheek	- Uitstellen bezuiniging subsidie bibliotheek (€ 75.000). Daarnaast stijgt deze subsidie met € 11.000 als gevolg van inflatiecorrectie.	-86	S
Natuurlijk groen	- afvalbakken	-22	I

Riolering	- Hogere opbrengst rioolheffing (€ 31.000), de mutatie aan de voorziening (€ 105.000) en diverse mutaties op rioleringsbudgetten. Per saldo leiden deze mutaties tot een voordeel van € 43.000 ten opzichte van 2021.	43	S
Afval	- Hogere opbrengst afvalstoffenheffing en bijstelling budgetten voor afval op basis van de Tarievenlijst 2022 van de Dar.	127	S
Milieu	- Uitstellen bezuiniging Actieplan Duurzaamheid	-10	I
Kapitaallasten	- Mutatie op kapitaallasten	-225	S
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	90	S
Diverse verschillen	-	-59	S/I
Totaal programma Onze buurt		266	

Beleidskaders

Bovengemeentelijke kaders

Gemeentewet

Algemene wet bestuursrecht

Wet veiligheidsregio's

Politiewet

Wet Natuurbescherming

Aanbestedingswet

Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming

Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten

Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen

Kaderrichtlijn water

Nationaal bestuursakkoord water

Waterwet

Wet milieubeheer

Gelders Energieakkoord (www.geldersenergieakkoord.nl)

Wegenverkeerswet

Wegenwet

Erfgoedwet

Omgevingswet

Gemeentelijke kaders

Sociaal-maatschappelijke-visie

Nota accommodatiebeleid "ontmoeten en verbinden met accommodaties"

Nota subsidiebeleid

Regionaal beleidsplan Veiligheidsregio VRGZ

Regionaal risicoprofiel Veiligheidsregio VRGZ

Regionaal crisisplan Veiligheidsregio VRGZ

Integraal Veiligheidsplan Tweestromenland 2015-2018

Visiedoc notitie Kernenbeleid

Beheerplan gemeentelijke gebouwen

Basisvisie groen

Beheerverordening begraafplaatsen

Bomenstructuurplan

Landschapsontwikkelingsplan

Vervangingsplan speelvoorzieningen

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

Samenwerkingsovereenkomst Werkeenheid regio Nijmegen

Verkeerscirculatieplan

Verkeersbeleidsplan

Mobiliteitsplan

Wegenbeheersplan

Wegenbeleidsplan

Verlichtingsbeheerplan

Verordening geurhinder en veehouderij 2017

Bodemnota en bodemkwaliteitskaart

Woonvisie

Energievisie gemeente Berg en Dal 2017-2020

Subsidieverordening Erfgoedprojecten in de kernen gemeente Berg en Dal 2017

Woonvisie Berg en Dal

Verbonden partijen

Dar N.V.

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	N. Verheul
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Algemene vergadering aandeelhouders
Deelnemers	Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Wijchen en Mook en Middelaar (vanaf 2021)

Openbaar en gemeentelijk belang

Inzameling en verwerking van afval in de regio Nijmegen en onderdelen van het beheer van de openbare ruimte.

Visie

Samen met andere regiogemeenten is er nu een intensieve samenwerking op het gebied van afvalbeheer en beheer openbare ruimte. Het is de bedoeling de komende jaren het afvalbeheer en beheer openbare ruimte verder te verduurzamen en schaalvoordelen te realiseren.

Beleidsvoornemens

De bekende slogan is: "Dar, en 't is weer fris!" Fris is de kernboodschap van de visie, 'Dar houdt de regio fris'. Fris is immers ambitieus en zegt meer dan 'schoon'. Wij vinden die bredere visie noodzakelijk. Fris staat ook voor duurzaam ondernemen. Het staat voor intensieve betrokkenheid van medewerkers, partners en burgers bij alles dat wij doen. Fris betekent dat de regio uitstekende dienstverlening krijgt en dat iedereen begrijpt hoe hij of zij daar een directe rol in speelt. Fris betekent niets minder dan op weg zijn naar de schoonste regio van Nederland.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	67	58	58	63	63	63
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	6.234 (aandelen 5,57%)					
Resultaat verbonden partij	628	1.147				
Omvang eigen vermogen verbonden partij	13.951					
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	11.458					

Toelichting

Bedragen zijn afkomstig uit Financieel jaarverslag DAR NV 2020 en de begroting 2022 Berg en Dal

Ontwikkelingen

De DAR stelt zich tot doel met alle gemeenten minimaal de landelijk wettelijke doelstellingen te realiseren op het gebied van afvalscheiding en recycling. Met ingang van 2021 is de innovatieve verwerkingsinstallatie bij ARN uitvoerig getest en opgeschaald. Dit moet bijdragen aan een groter percentage hergebruik van afval in de nabije toekomst zodat de nodige milieuwinst wordt behaald.

Risico's

Er zijn geen wijzigingen in de bestaande (financierings)risico's.

Leisurelands

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde aandeelhoudersvergadering
Deelnemers	22 Gemeenten en een gemeenschappelijke regeling met recreatiegebieden in Gelderland en Noord Limburg.

Openbaar en gemeentelijk belang

Het in stand houden, optimaliseren en laagdrempelig toegankelijk houden van openbare recreatieplassen.

Visie

Leisurelands heeft de ambitie om in een sterk veranderende wereld en markt verder uit te groeien tot een nog slagvaardiger en toonaangevender recreatiebedrijf. Dat vraagt om een bij de tijd passend aanbod dat afgestemd is op de wensen en eisen van gasten (bezoekers, organisaties) en de op de gebieden gevestigde leisure ondernemers. Daartoe zal het productaanbod kwalitatief en kwantitatief verder worden verbreed en uitgebreid.

Beleidsvoornemens

Leisurelands wil het bezoeken van de recreatievoorzieningen laagdrempelig houden. Dit moet ervoor zorgen dat de recreatieplassen door meer inwoners worden bezocht. Bij het Wylermeer stond dit onder druk door de terugkerende algen-problematiek. Door het uitvoeren van de baggerwerkzaamheden moet hier verandering in komen. Daarnaast gaat Leisurelands op verschillende plekken de toiletgebouwen vernieuwen. Hiermee krijgen de recreatiegebieden een kwaliteitsimpuls.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonde n partij	0	0	0	0	0	0
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeent e in verbonde n partij (%)	3.098 aandelen(1,57 %)	3.098 aandelen(1,57 %)	3.098 aandelen(1,57 %)	3.098 aandelen(1,57 %)	3.098 aandelen(1,57 %)	3.098 aandelen(1,57 %)
Resultaat verbonde n partij	4.212					
Omvang eigen vermoge n verbonde n partij	73.105					
Omvang vreemd vermoge n verbonde n partij	15.288					

Toelichting

Opgenomen zijn de cijfers van het laatst bekende verantwoordingsjaar 2020.

De gemeente Berg en Dal verstrekt geen subsidie aan deze verbonden partij en Leisurelands keert geen dividend uit.

Ontwikkelingen

Leisurelands wil het gebied aantrekkelijk houden voor bezoekers, maar is ook op zoek naar mogelijkheden om het gebied verder te ontwikkelen. In 2021 zijn de gesprekken hierover opgestart.

Risico's

Als de blauwalgproblematiek aanhoudt of groter wordt, is dat een bedreiging voor het recreatiegebied. De eerdere ingreep lijkt deels zijn effect te hebben gehad.

ENDVBEND

Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	N. Verheul
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Dagelijks Bestuur & Algemeen Bestuur
Deelnemers	8 gemeenten in de regio Nijmegen

Openbaar en gemeentelijk belang

De MARN (Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen) is een samenwerking tussen de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen (en tot 1-1-2022 West Maas en Waal). Deze samenwerking richt zich op het brede terrein van milieu. Door de regionalisering van de Dar en de komst van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is het (regionale) belang van MARN op het gebied van projecten voor afval en milieu afgenomen. MARN heeft als gemeenschappelijke regeling nog wel een belangrijke rol om namens de regiogemeenten het aandeelhouderschap in de ARN te behartigen.

Visie

De MARN ondersteunt de deelnemende gemeenten bij de bescherming van het milieu op de onderwerpen afval, bodem, externe veiligheid, klimaat en energie.

Beleidsvoornemens

MARN heeft zelfstandig geen beleidsvoornemens. In ieder geval geeft MARN uitvoering aan het aandeelhouderschap van ARN BV. Daarnaast faciliteert MARN naar wens samenwerking tussen de regiogemeenten op de verschillende beleidsterreinen.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	59	58	56			
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	10,21%	10,21%	10,21%			
Resultaat verbonden partij	134	0	0			
Omvang eigen vermogen verbonden partij	9.860	9.373	10.484			
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	1.788	1.657	1563			

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van de jaarrekening 2020 en de begroting 2022 MARN.

Ontwikkelingen

Gemeente West Maas en Waal treedt uit de gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2022.

Risico's

De risico's van de MARN zijn beperkt. Het Algemeen Bestuur heeft in de notitie Weerstandsvermogen bepaald dat voor de afdekking van de risico's de begrotingspost Onvoorzien a €10.000 voldoende is.

Er dient echter wel onderkend te worden dat er bij ongewijzigd beleid op korte termijn een liquiditeitstekort zal optreden. Doordat de rente-inkomsten ieder jaar afnemen en de component aflossing jaarlijks wordt uitgekeerd aan de gemeente, worden de netto inkomsten ieder jaar lager. De kosten zullen naar verwachting niet afnemen, waardoor er in 2023 een negatief banksaldo zal ontstaan. Ook zal het resultaat vanaf 2027 negatief zijn. In de begroting zullen enkele scenario's uitgedacht en gepresenteerd worden, om dit risico te beheersen.

Indien de Algemene reserve onvoldoende is om in een bepaald jaar tekorten op te vangen, die voortvloeien uit de rekening en er geen andere dekking kan worden gevonden, wordt het bepaalde in de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN artikel 28 van toepassing. Daarin is bepaald dat de gemeenten naar rato van het inwonertal dienen bij te dragen in tekorten van de MARN. In onze gemeentelijke begroting houden we rekening met € 0.

Daarnaast is MARN aandeelhouder in ARN B.V.. Zij heeft één lening (in verband met grondverkoop) en geen garanties meer uitstaan naar ARN B.V.. De lening is afgedekt met een eerste recht van hypotheek. Tevens heeft MARN met ARN B.V. een vast tarief met indexering voor het door de deelnemers in de MARN aangeleverde afval. Het risico dat MARN loopt bedraagt ten hoogste de waarde van de aandelen die MARN heeft in ARN B.V. Deze zijn gewaardeerd op verkrijgingsprijs en wel voor een waarde van € 1.701.675.

ENDVBEND

Veiligheidsregio Gelderland Zuid

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Algemeen bestuur
Deelnemers	Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West-Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.

Openbaar en gemeentelijk belang

De VRGZ behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van hulpverlening en veiligheid.

Visie

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid opereert in een samenleving die zich kenmerkt door snelle technologische en infrastructurele ontwikkelingen, een toenemende invloed van de media, individualisering, economische en demografische veranderingen en groter wordende veiligheidsrisico's. De veiligheidsregio signaleert deze maatschappelijke ontwikkelingen, speelt hier alert en proactief op in en stemt haar beleid en taakuitvoering hierop af.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid zorgt voor een snelle en goede geneeskundige hulpverlening en brandweezorg aan de inwoners van de regio.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is leidend op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Zij neemt initiatief en zorgt voor coördinatie tussen gemeenten en alle betrokken organisaties op dit gebied. Zij levert meerwaarde door kwalitatief goede producten, bindend vermogen, betrouwbaarheid en een open communicatie.

Door opleiding, oefening en training, maar ook door het vergroten van het lerend vermogen en professionalisering van de informatievoorziening, zorgt de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid voor een optimale voorbereiding op grootschalige incidenten, rampen en crises.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is een expert in het inschatten van veiligheidsrisico's en het voorkomen van onveilige situaties. Deze rol vervult zij via een krachtig netwerk, een proactieve en alerte houding en gevraagde en ongevroegde adviezen van hoogwaardig niveau.

Een focus op vernieuwen, verbeteren en professionele ontwikkeling maakt de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid tot een vanzelfsprekende en leidende partner in veiligheid.

Beleidsvoornemens

Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in onze veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden. Het regionaal risicoprofiel is ook een instrument om inspanningen van gemeenten, crisispartners en regio's op elkaar af te stemmen om juiste beleidskeuzes te kunnen maken. Het regionaal risicoprofiel vormt de basis voor het door de veiligheidsregio, op grond van de Wet veiligheidsregio's (Wvr), vastgestelde regionaal beleidsplan. Het beleidsplan vormt het strategische beleidskader voor de veiligheidsregio en beschrijft de koers voor de komende vier jaar. Tevens is het conceptplan door de veiligheidsregio voorgelegd aan de diverse crisispartners en afgestemd met de aangrenzende veiligheidsregio's.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-2.254	-2.389	-2.389	-2.372	-2.372	
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	5,76%	5,77%	5,77%	5,77%	5,77%	
Resultaat verbonden partij	3.722	0	0	0	0	
Omvang eigen vermogen verbonden partij	7.007	2.885	2.835	2835	2.835	
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	68.824	68.427	68258	67164	2835	

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van de Jaarstukken 2020 VRGZ en de Programmabegroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024.

Ontwikkelingen

Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in onze veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden. Het regionaal risicoprofiel is geheel geactualiseerd en vormt de basis voor het door de veiligheidsregio, op grond van de Wet veiligheidsregio's (Wvr), vastgestelde regionaal beleidsplan.

Het beleidsplan vormt het strategische beleidskader voor de veiligheidsregio en beschrijft de koers voor de komende vier jaar.

Accenten in regionaal beleidsplan 2020-2023

- Samenwerking en afstemming.
- Risicogericht werken.
- Een weerbare samenleving.
- Een toekomstbestendige veiligheidsregio.
- Risico's met extra focus. Deze zijn: gevolgen cyberrisico's, gevolgen criminaliteit voor fysieke leefomgeving/ fysieke veiligheid, gevolgen extreem weer, gevolgen energietransitie.

Risico's

De algemene reserves C&R (Crisisbeheersing en Rampenplan) is onvoldoende op peil om daarmee de gewogen risico's volledig af te dekken. In het uiterste geval staan gemeenten garant voor het restant. Voor ons betekent dit theoretisch een risico van maximaal € 83.556. Dit is op basis van de begroting 2022 van de VRGZ.

ENDVBEND

Vitens N.V.

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	S.Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde in Algemene Vergadering van Aandeelhouders
Deelnemers	Gemeenten en provincies in het verzorgingsgebied van Vitens

Openbaar en gemeentelijk belang

Het voorzien in schoon en veilig drinkwater.

Visie

Vitens wil water voor mensen laten werken. Door te zorgen voor een voortreffelijke dienstverlening, handige producten en diensten en betrouwbare informatieverstrekking. Daarom zoekt Vitens voortdurend naar verbeteringen. Waar iedereen zijn voordeel mee kan doen. De klant, het milieu, de economie en de maatschappij. Daarom gaat Vitens de dialoog aan over de rol van drinkwater, over thema's als duurzaamheid en innovatie, zowel nationaal als internationaal.

Waardevol water voor nu en in de toekomst. Dat is hun missie.

Vitens zorgt ervoor dat er 24/7 betrouwbaar water uit de kraan komt en voor goede service daaromheen. Daarnaast zet Vitens zich ook actief in om onze kostbare drinkwaterbronnen te beschermen.

Beleidsvoornemens

Vitens streeft ernaar dat haar klanten kunnen vertrouwen op de leveringszekerheid van drinkwater, een optimale kwaliteit en een zo laag mogelijke prijs. Deze continuïteitsdoelstelling is de brede en solide basis van ons bedrijf en daar doen we geen concessies aan. Om voldoende drinkwater van topkwaliteit te leveren, zijn we afhankelijk van een robuust toekomstbestendig zoetwatersysteem. Alleen op die manier kunnen wij als drinkwaterbedrijf beschikken over voldoende schone grondwaterbronnen. Dit kunnen we niet alleen. Door de verwachte toename van weersextremen door klimaatverandering en de grote infrastructurele veranderingen die de energietransitie met zich meebrengt, is het besef gegroeid dat het zoetwatersysteem in Nederland een gedeelde verantwoordelijkheid is van alle gebruikers.

Zowel drinkwaterbedrijven, waterschappen, natuurorganisaties, provincies als de landbouw moeten de handen ineenslaan voor een duurzaam watersysteem. Dit betekent dat we de grote zoetwatervoorzieningen zo goed mogelijk vast moeten houden en dat we verstandiger met ons zoete water om moeten gaan. Denk hierbij aan maatregelen waarbij we zowel het water bewaren en beschermen, als maatregelen waarbij bedrijven en consumenten besparen op het gebruik van water. We willen naar een watersysteem waar de landbouw zijn voordeel mee doet, de continuïteit van het drinkwater gegarandeerd is én waar de natuur overeind van blijft staan.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	29	0	29	29	29	29
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	13.352 gewone aandelen(0,23 %)	13.352 gewone aandelen(0,23 %)	13.352 gewone aandelen(0,23 %)	13.352 gewone aandelen(0,23 %)	13.352 gewone aandelen(0,23 %)	13.352 gewone aandelen(0,23 %)
Resultaat verbonden partij	52.100	24.900	12400	20800		
Omvang eigen vermogen verbonden partij	557.100	580.600	592.300	623100		
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	1.340.100	1.445.000	1555500	1658000		

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van Financieel jaarplan 2021-2023 Vitens. Voor de jaren 2024 en 2025 is geen prognose afgegeven.

Ontwikkelingen

Het financieel jaarplan 2019-2021 liet al op meerdere onderdelen een trendbreuk zien ten opzichte van voorgaande jaren. Het jaarplan 2020-2022 laat een verdere trendbreuk zien ten opzichte van 2019.

Het investeringsplan 2020-2029 laat een structurele verhoging zien. De bruto investeringen stijgen naar een niveau van € 170 - € 180 miljoen (netto € 138 - € 160 miljoen).

Op de langere termijn verwacht Vitens het hogere investeringsniveau nodig te hebben om aan de drinkwatervraag te kunnen blijven voldoen, de effecten van klimaatverandering op te kunnen vangen en te voldoen aan wet- en regelgeving. Deze ontwikkeling heeft zijn weerslag op het balanstotaal (toename), rentedragende schulden (toename aan te trekken financiering), solvabiliteit en het uit te keren dividend. Deze ontwikkelingen zijn meegenomen in de herziening van het financieel beleid zoals in het voorjaar van 2019 door de AvA is goedgekeurd.

Risico's

Grondwaterbeschermingsgebied Heumensoord: Verplaatsing van het grondwaterbeschermingsgebied Heumensoord. In de afgelopen jaren hebben wij als gemeente vanwege de wateroverlast in Heilig Landstichting ruim honderd infiltratiekolken gerealiseerd. De verschuiving van het grondwaterbeschermingsgebied zou – afhankelijk van de te kiezen variant - betekenen dat hemelwater niet meer in de bodem geïnfilteerd mag worden. In een worst-case scenario zou dit betekenen dat al deze infiltratiekolken verwijderd moeten worden, alle investeringen van de afgelopen jaren teniet worden gedaan en dat er een andere oplossing gevonden moet worden om wateroverlast te beperken. Andere gemeenten gaan ook bekijken wat de impact voor hen is.

Tot op heden is er geen definitief besluit genomen met welke variant wordt verder gegaan. Het project heeft intern bij Vitens enige tijd stilgelegen. Binnenkort vindt er, als onderdeel van de herstart van dit project door Vitens weer overleg plaats tussen de gemeenten en Vitens. Wij zullen nauw betrokken worden en blijven in dit project aangezien er potentieel grote consequenties voor ons zijn. Zodra meer bekend is over de consequenties zal dit uiteraard zo snel mogelijk worden gemeld.

www.droogteschade.nl: Agrariërs zijn gefrustreerd over snelheid en omvang bepaling van droogteschade. Gesprekken leiden in hun optiek niet tot gewenst resultaat en daarom is Redbreast (organisatie die middels 'no cure no pay' rechtbank- en arbitrageprocedures financiert) middels een zeer intensieve wervingscampagne www.droogteschade.nl, individuele agrariërs aan het binden om een grote rechtszaak aan te gaan spannen.

Bestuurlijke overeenkomst Nitraat: In het jaarplan is een bedrag voor 2020 begroot van € 358k t.b.v. acties die uit de uitvoeringsplannen ontstaan. Echter is door Vitens een impliciete toestemming gedaan tot een bedrag van ruim € 570k per jaar bij te dragen.

Grondwaterbeschermingsgebieden (GWBG) Gelderland: De herziening van de GWBG-een in Gelderland kan ertoe leiden dat bedrijven binnen een GWBG komen te liggen. Gevolg zijn maatregelen om winningen te beschermen, wat grote financiële consequenties met zich mee kan brengen. Onduidelijk is wat de effecten zijn van de aanpassingen van het GWBG dus het is onduidelijk of, hoe groot en wanneer het risico zich voordoet. De eventuele kosten zullen verdeeld over de tijd ontstaan. Op dit moment betreffen het ruwe ramingen.

Programma aanpak stikstof (PAS): Op dit moment worden meerdere vergunningstrajecten stilgelegd, niet opgestart of vergunningen ingetrokken. Dit heeft grote impact op de doorlooptijd en daarmee ook op de continuïteit. Daarnaast zal dit ook resulteren in uitloop en dus hogere investeringskosten van projecten.

Vrijval verlof: Hogere vrijval van verlofvoorziening doordat meer medewerkers voorafgaand aan pensioen verlof opnemen.

Verzekeringen: Uitvraag bij verzekeraars laten zien dat de premies aankomende jaren significant kunnen stijgen (circa 30% -70%).

ENDVBEND

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren moeten we verplicht opnemen in de begroting volgens de Bbv. De gegevens en een toelichting op de beleidsindicatoren zijn te vinden op de website Waarstaatjegemeente.nl. Daarnaast kunt u daar cijfers van andere gemeenten vinden. De cijfers zijn afkomstig van verschillende overheidsorganisaties. Deze cijfers zijn soms niet actueel en kunnen ieder moment wijzigen.

Indicator	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Gemeente	114	114	115
Provincie	102	102	100
Nederland	132	132	110

Eenheid: Aantal per 10.000 jongeren 12-17 jaar

Bron: Bureau Halt

Toelichting: Aantallen begroting 2021 komen uit periode 2019. Aantallen begroting 2022 komen uit periode 2020.

Gemeente	0,4	0,4	0,4
Provincie	1,9	1,7	1,9
Nederland	2,3	2,2	2,3

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Bron: CBS

Toelichting: Aantallen begroting 2021 komen uit periode 2018. Aantallen begroting 2022 komen uit periode 2019.

Gemeente	5,7	4,2	4,0
Provincie	3,8	4,1	3,7
Nederland	4,8	4,9	4,6

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Bron: CBS

Toelichting: Aantallen begroting 2021 komen uit periode 2018. Aantallen begroting 2022 komen uit periode 2020.

Gemeente	2,9	1,7	2,9
----------	-----	-----	-----

Provincie	2,0	2,0	2,0
Nederland	2,3	2,5	2,3

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Bron: CBS

Toelichting: Aantallen begroting 2021 komen uit periode 2018. Aantallen begroting 2022 komen uit periode 2019.

Gemeente	4,6	4,4	4,7
Provincie	5,2	5,0	5,5
Nederland	5,9	5,8	6,2

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Bron: CBS

Toelichting: Aantallen begroting 2021 komen uit periode 2018. Aantallen begroting 2022 komen uit periode 2020.

Gemeente	54	56	54
Provincie	111	123	111
Nederland	163	172	161

Eenheid: Kg/inwoner

Bron: CBS

Toelichting: Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval. Aantallen begroting 2021 komen uit periode 2018. Aantallen begroting 2022 komen uit periode 2019.

Gemeente	6,3	6,3	7,6
Provincie	9,3	9,5	10,7
Nederland	17,6	18,5	20,1

Eenheid: %

Bron: RWS

Toelichting: Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
Percentage begroting 2021 is uit periode 2018. Percentage begroting 2022 komt uit periode 2019.

Onze gemeente

Sommige dingen die de gemeente voor je regelt ken je. Bijvoorbeeld een nieuw paspoort, trouwen of het registreren van een pasgeboren kind. Maar we doen meer voor je. Dingen waar je niet zoveel van merkt en die verder gaan dan onze gemeentegrenzen. Denk aan het versterken van de economie, zodat er genoeg bedrijven en banen zijn. Of woningbouwafspraken om woningen te mogen bouwen of het organiseren van zorg. Om dat goed te kunnen doen, werken we samen met andere gemeenten om ons heen. Wat we ook doen, het belang van onze inwoners staat voorop!

In dit programma maken we duidelijk wat je van ons kan verwachten als dienstverlener.

In het belang van onze inwoners zijn we ook actief buiten de gemeentegrens. Vaak juist om de zaken dichtbij inwoners goed te regelen. We hebben als gemeente de laatste jaren steeds meer taken gekregen, bijvoorbeeld op het gebied van zorg. Om de taken goed en goedkoop te kunnen uitvoeren, werken we samen met andere gemeenten uit onze regio. Maar we werken ook samen met andere gemeenten om de economie in de regio te bevorderen. Daarbij hanteren we als uitgangspunt: gezonde groei. Want welvaart en welzijn moeten in balans zijn.

Ook de woningmarkt houdt zich niet aan de gemeentegrens. Daarom maken we samen met de gemeenten in onze regio afspraken over hoeveel en welke woningen elke gemeente gaat bouwen.

In dit programma vind je dus de onderwerpen die zich binnen én buiten onze gemeentegrens afspelen.

Programmanaam	Inwoner	Onze buurt	Onze gemeente
Plaats van actie	- Persoonlijk/ thuis	- Directe omgeving/ dorp	- Gemeente mét de regio gemeenten
Rol inwoner	- Regie eigen leven - Mee blijven doen	- Meedoen - Initiatief nemen	- Ontwikkelen - Klant
Rol gemeente	- Regelen - Betalen - Veel bemoeienis	- Minder regels - Meer stimuleren	- Loslaten - Samenwerken - Diensten verlenen

Doelen & resultaten

Wat willen we bereiken?

- 3.1 Onze inwoners weten ons te vinden en zijn tevreden over hoe ze worden geholpen.
- 3.2 Behoud van zo veel mogelijk werkgelegenheid ook na de corona crisis.
- 3.3 We hebben in 2050 een circulaire economie.
- 3.4 De juiste woning, op de juiste plek, voor de juiste doelgroep.
- 3.5 We willen goede en betaalbare dienstverlening voor onze inwoners. En om dit te kunnen bieden, werken we samen met andere gemeenten.
- 3.6 Toeristen en recreanten bezoeken graag Berg en Dal.

Wat gaan we daarvoor doen?

3.1.1 We verbeteren onze dienstverlening en blijven ons hiervoor inzetten.

Om onze dienstverlening verder te verbeteren gaan we in 2022:

- Verder aan de slag met de toegankelijkheidseisen van onze website. Met de hele organisatie kijken we naar de toegankelijkheid van de documenten die we op de website plaatsen. In september 2022 publiceren we een nieuwe toegankelijkheidsverklaring met aandachtspunten.
- Verder met de digitalisering van onze dienstverlening. Inwoners kunnen op deze manier steeds meer zaken ook online vanuit huis regelen. Hierbij blijven er uiteraard voldoende mogelijkheden voor persoonlijk contact en voldoende aandacht voor inwoners die digitaal minder vaardig zijn.
- Lanceren nieuw communicatieplatform telefonie. De landelijke aanbesteding is opnieuw in gang gezet en we verwachten dat we in 2022 een nieuw communicatieplatform kunnen lanceren voor telefonie. Dit platform is gekoppeld aan ons Klant Contact Systeem. Met het platform krijgen we meer inzicht in de data van onze telefoongesprekken. Over de onderwerpen van de telefoongesprekken maar ook over de wachttijd en de duur van een gesprek. Dit geeft ons diverse nieuwe mogelijkheden om onze klantcontacten nog verder te verbeteren en meer datagedreven te gaan werken.
- We brengen de mogelijkheden waarop de gemeente te bereiken is in kaart en onderzoeken waar de behoeftes liggen.

3.1.2 We stellen de servicenormen voor onze dienstverlening voor de gemeente Berg en Dal op.

We formuleren de servicenormen voor onze gemeente. Aan de hand van onze servicenormen kunnen we ook gaan toetsen op de uitvoering hiervan. Wij sturen bij zodra de uitkomsten aangeven dat dit nodig is. Dit doen we door:

- Statistieken uit onze eigen systeem bekijken;
- Maandelijks telefonisch klantenonderzoek;
- Bezoekersdata website;
- Intern telefonisch onderzoek bereikbaarheid medewerkers.

3.2.1 We hebben een goed ondernemersklimaat.

Hiervoor zetten wij in 2022 op de volgende zaken in:

- Herstel na corona.

Als er behoefte is aan voortzetting van de brede dienstverlening voor ondernemers, dan doen we dat. We kijken ook naar programma's en middelen van derden (bijvoorbeeld van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen) of aansluiting daarbij wenselijk en mogelijk is.

- Nieuwe economische agenda.

De huidige economische visie is in 2017 vastgesteld en loopt tot 2021. Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 willen wij met de ondernemers aan de slag met een nieuwe economische agenda. Hierbij zoeken wij de raakvlakken met de uitwerking van de omgevingsvisie en de nieuwe kadernota toerisme. Ook nemen we daarin mee of we voldoende ruimte voor nieuwe bedrijven hebben.

- Aantrekkelijke en concurrerende winkelgebieden en dorpscentra.

Voor het centrum van Groesbeek werken we aan de afronding van de centrumplannen. De resultaten van dit project staan beschreven in programma 2 van deze begroting.

Voor Ooij werken we aan de herinrichting van het Reiner van Ooiplein.

- Versterking van ondernemersnetwerken:

Op economisch gebied werken we samen met ondernemers en andere partners, waaronder RvN@. We werken samen aan de versterking en vernieuwing van de lokale economie. In 2022 leggen we het accent op verduurzaming, circulariteit en de korte voedselketen.

3.2.2 We helpen inwoners een baan te vinden.

We gaan het volgende doen (en voor een aantal dingen werken we samen met het Werkbedrijf).

- We richten onze aandacht vooral op vier focusgroepen: jongeren, 50-plussers, statushouders en kandidaten met een arbeidsbeperking. We zetten in op kansberoepen: beroepen waarin de vraag naar personeel hoog is en blijft, zoals de horeca en de zorg. Dat doen we door scholing met praktische leerlijnen en focus op de competenties van mensen. We willen meer mensen (groepsgewijs) detacheren door risico's voor werkgevers over te nemen.
- We gaan door met de regionale mobiliteitsteams.
- We zetten sterk in op de bestrijding en het voorkomen van jeugdwerkloosheid.
- Hulp voor zelfstandigen bij de heroriëntatie op de arbeidsmarkt (nieuwe doelgroep als gevolg van de coronacrisis).
- Intensieve en persoonlijke begeleiding van inwoners met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt met onze speciale aanpak "Startpunt" (meer informatie over deze aanpak staat in de jaarrapportage 2021 Participatiewet).

Wij vinden dit belangrijk omdat we door allerlei ontwikkelingen (flexibilisering en digitalisering) steeds meer mensen moeilijk mee kunnen doen. Juist hen willen wij ondersteunen.

3.3.1. Onze inwoners kunnen meer streekproducten kopen, eten en drinken.

In 2018 en 2019 hebben wij samen met de gemeente Heumen en de Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie (ZLTO) gewerkt aan het project "Meer streekproducten in Berg en Dal en Heumen". In 2020 en 2021 hebben wij door de coronacrisis een pas op de plaats moeten maken. In 2022 willen wij dit weer oppakken samen met in ieder geval de gemeente Heumen, ZLTO en RvN@.

3.4.1 We gaan door met de uitvoering van de in 2020 geactualiseerde woonagenda.

Op basis van de door de raad gemaakte keuzes gaan we over tot uitvoering van het Actieplan Wonen.

- De huidige woningbouwplanning kent voldoende locaties, we gaan aan de slag met de beoordeling van deze locaties.
- We prioriteren op woningbouwprojecten/locaties die snelheid en aantallen hebben, zodat het woningtekort zo min mogelijk oploopt en het liefst wordt teruggedrongen.
- We gaan met de woningcorporaties verder in overleg om bij reeds bekende locaties te komen tot het beoogde aantal toe te voegen sociale huurwoningen.
- We zetten ons in om in overleg met de corporaties en marktpartijen de doorstroming op de woningmarkt te bevorderen zodat meer woningen voor starters vrijkomen.
- We onderzoeken hoe we meer woningen beschikbaar kunnen krijgen voor jongeren. We starten met een pilot met het jongerencontract (woningcorporaties), en gaan verder met het verstrekken van de starterslening.

3.4.2 We blijven woningzoekenden met een laag inkomen helpen om een passende woning te vinden.

We maken afspraken met de woningcorporaties over het toewijzen, bouwen en onderhouden van de sociale huurvoorraad.

Ook sturen we op betaalbaarheid bij nieuwbouw (30% goedkope huur, 20% middeldure huur/koop).

Daarnaast hebben wij bijzondere aandacht voor de groep inwoners die net teveel verdienen om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning, maar te weinig om een goede kans te maken op de reguliere woningmarkt. Daarom gaan we door met het verstrekken van startersleningen aan starters die geen passende woning kunnen kopen.

3.4.3 De woningen in Berg en Dal zijn van goede kwaliteit. Mensen kunnen goed wonen en blijven wonen.

We stimuleren het aanpassen van bestaande woningen. Hiervoor is in 2019 de regeling Toekomstbestendig wonen vastgesteld als vervanger van de Blijverslening en de Duurzaamheidslening. Hierdoor kunnen mensen maatregelen om langer thuis blijven wonen combineren met het verduurzamen van de woning.

We stemmen middels een regionale woningbouwmonitor met onze buurgemeenten af welke woningen waar worden gebouwd, zodat er binnen de regio voldoende woningaanbod en keuzevrijheid is voor woningzoekenden. Hierbij is uiteraard ook aandacht voor de groter wordende groep één- en tweepersoonshuishoudens, de betaalbaarheid van de huisvesting, de leefbaarheid en alternatieve woonvormen (waaronder woonvormen die sociale interactie bevorderen).

3.4.4 Steeds meer woningen in Berg en Dal zijn duurzaam.

Met de corporaties Waardwonen en Oosterpoort zijn afspraken gemaakt om gemiddeld energielabel A te halen in respectievelijk 2022 en uiterlijk 2028.

We zetten de samenwerking met Oosterpoort en andere belanghebbende partijen voort om te komen tot een aardgasloze buurt. We onderzoeken het draagvlak om in een buurt te beginnen met een pilot.

Energieneutraal wonen blijft uitgangspunt in alle bouwplannen. We onderzoeken de mogelijkheid om een energiecoach in te zetten. Dit draagt ook bij aan de betaalbaarheid van het wonen in Berg en Dal.

De doelstelling voor verduurzaming van de particuliere woningvoorraad valt binnen de gehele duurzaamheidsdoelstelling van een jaarlijkse energiebesparing van 1,5% in de gemeente. De regeling Toekomstbestendig Wonen levert een belangrijke bijdrage aan het verduurzamen van de woningen in de gemeente (zie onder 3.4.3).

3.5.1 We willen meer grip op de financiën van de verschillende samenwerkingen zodat deze beter in de pas lopen met de ontwikkeling van de gemeentefinanciën.

Evaluatie BRN

De adviesfunctie en de Begrotingsrichtlijnen Rijk van Nijmegen (BRN) zijn in 2021 geëvalueerd. Conclusie van de deelnemende gemeenten is dat het wenselijk is om de BRN te continueren, zowel op het gebied van indexering van begrotingen alsook inzake het werken met taakstellende bezuinigingsopdrachten (indien van toepassing). Uitgangspunt blijft een indexering met nacalculatie gebaseerd op een verdeling 70/30 over de kostencomponenten personeel/materieel. Indien deze verhouding in de praktijk meer dan 10% afwijkt kan een maatwerkafpraak worden gemaakt (zoals in het verleden met de GGD en VRGZ is gebeurd). Voor wat betreft eventuele taakstellende bezuiniging wordt ingestoken op een gezamenlijke reactie van gemeenten (al dan niet al vooraf) in het kader van de door de GR op te stellen kaderbrief. Aandachtspunt blijft het feit dat diverse GR-en een bredere club deelnemers herbergt dan alleen gemeenten in het Rijk van Nijmegen. Wij blijven het voldoen van de GR-en aan de (nieuwe) BRN uiteraard op de voet volgen.

ODRN

Er wordt in 2022 een pakket aan bezuinigingsmaatregelen doorgevoerd van 4 ton. De korting van €3 op het uurtarief, welke was toegezegd aan de hand van de €6 tariefsverhoging, wordt niet doorgevoerd. De 1,2,3% bezuiniging conform de BRN-normering moet in volumekorting worden toegepast.

In de begroting 2022 is een aandeel van Berg en Dal opgenomen van € 2.026.886. Deze prognose is gebaseerd op de advieslijsten van januari 2021 en zal worden bijgesteld in september 2021. De grip op deze financiën is lastig te krijgen door de veranderende wet- en regelgeving. Factoren die de prognose onzeker maken zijn onder meer de invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging. Maar ook het overhevelen van de bodemtaken van provincie naar de gemeente, en het gedrag van onze inwoners maakt de realisatie moeilijk te voorspellen.

De ODRN blijft in samenspraak met de gemeenten werken aan de ontwikkelagenda om financiële problematieken in de toekomst te voorkomen.

VRGZ

Om de consequenties van de gevraagde 1% generieke korting op de begroting 2022 van VRGZ in beeld te brengen is een memo met 6 bezuinigingsopties opgesteld en aan gemeenten aangeboden (naast de conceptbegroting). De hierin voorgestelde bezuinigingsopties raken echter zo direct de huidige kerntaken en operationele dienstverlening, dat deze bestuurlijk en maatschappelijk niet acceptabel c.q. verantwoord zijn.

In onze zienswijze (raadsbesluit juni 2021) vragen we aan VRGZ wel om nog eens alternatieve bezuinigingen te zoeken, om toch die 1% jaarlijkse korting (ruim 4 ton) te realiseren. Of het reëel haalbaar is om bestuurlijk aanvaardbare bezuinigingen te vinden is zeer de vraag, gelet op de in afgelopen jaren al gerealiseerde bezuinigingen door VRGZ. Gesteld wordt dat verder bezuinigen op bedrijfsvoering niet meer kan en nieuwe voorstellen daarom altijd het primaire proces aantasten. Ter onderbouwing van dit standpunt zijn we voorstander van een update van de eerder uitgevoerde benchmark door VRGZ. Uiteindelijk besluit het AB van VRGZ, met daarin alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd, over vaststelling van de begroting inclusief de mogelijke bezuinigingen.

3.5.2 Portefeuillehouders koppelen duidelijk terug naar de raad over zaken die spelen in de samenwerkingen.

Het college blijft op diverse manieren inzetten op het geven van invulling aan de actieve informatieplicht in de richting van de raad. Hiervoor worden – naast de reguliere P&C-cyclus van de GR-en en onze eigen P&C-cyclus – gebruik gemaakt van het instrument van de informatienota en het vaste agendapunt 'Mededelingen door vertegenwoordigers in de gemeenschappelijke regelingen' dat op iedere raadsvergadering staat, en – indien daartoe aanleiding is – van periodieke terugkoppelmomenten buiten de raadsvergadering om. Bij de MGR en de Groene Metropoolregio is daarnaast sprake van een Regioagendacommissie waarin alle deelnemende raden zijn vertegenwoordigd en waar dus rechtstreeks invloed kan worden uitgeoefend op procesgang en informatievoorziening vanuit deze GR-en. In overleg met de griffies van deelnemende gemeenten zal ook weer worden ingestoken op gemeenschappelijke raden- en raadsinformatiebijeenkomsten.

3.5.3 We blijven ons voorbereiden op de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

De Omgevingswet vervangt een groot aantal wetten op ruimtelijk gebied. De Omgevingswet treedt, zoals het er nu naar uitziet, op 1 juli 2022 in werking. De tijd tot 1 juli 2022 hebben we hard nodig om ons voor te bereiden. De werkzaamheden in 2022 zijn gericht op de noodzakelijke stappen die nodig zijn om vanaf de inwerkingtreding met de nieuwe Omgevingswet te kunnen werken. Dat betekent onder andere het uitwerken van werkprocessen en de digitalisering. Dit doen wij in samenwerking met de regio en de ODRN. Dit omdat we elkaar in de regio kunnen versterken en de ODRN een groot deel van de Omgevingswet voor ons gaat uitvoeren. En ook na de startdatum is er nog inzet nodig gericht op onder andere het omgevingsplan en de verandering in cultuur die het werken met de wet van ons vraagt. Daarnaast gaan we in 2022 door met het opstellen van de Omgevingsvisie als beleidskader voor de ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente. Dit volgens de startnotitie zoals die in juni 2021 is vastgesteld door de raad.

De wet is sinds het beschikbaar stellen van het krediet in 2019 (€ 845.000) twee keer uitgesteld. In de routekaart schrijven we: De incidentele kosten worden op basis van het Financieel Dialoogmodel Omgevingswet van de VNG en op basis van de omvang van de gemeente Berg en Dal geschat op € 1.500.000 voor de periode tot 2024. Dit is een grove inschatting waarmee wij rekening mee kunnen houden. Omdat met name onzeker is wat de kosten bedragen voor de digitalisering en voor de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie, is het nodig om de komende jaren een steeds preciezere schatting te maken van de precieze kosten en inkomsten.

We hebben inmiddels steeds beter zicht op wat de implementatie vraagt van onze organisatie. Bij het beschikbaar stellen van het krediet gingen we uit van inwerkingtreding op 1 januari 2021. Inmiddels is duidelijk dat er voor projectleiding, projectondersteuning en het uitvoering geven aan de startnotitie van de omgevingsvisie extra capaciteit en budget benodigd is (e.e.a. conform vastgesteld projectplan). We kunnen op dit moment echter nog niet inschatten in hoeverre dit past binnen het reeds beschikbaar gestelde krediet. Zodra we dit inzicht hebben zullen we, als nodig, een aanvullend kredietvoorstel aan de raad voorleggen.

3.5.4 Onze opdrachten naar de ODRN blijven duidelijk en inhoud en financiën zijn blijvend in evenwicht.

Het verbetertraject dat in 2019/2020 is ingezet zal ook doorlopen in 2022. Met name op het gebied van nieuwe ontwikkelingen wordt 2022 een belangrijk jaar omdat de invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging wordt verwacht. Dit betekent veel om- en bijscholing van de medewerkers.

Ook voor 2022 zal kritisch gekeken worden naar het takenpakket dat we afnemen van de ODRN. Het plan is om een lijst met wettelijke taken te laten opstellen door de ODRN en het werkplan daaraan te toetsen.

De lijn die in 2020 is ingezet om een hoger uurtarief te rekenen voor meerwerk is niet doorgezet. Er wordt wel van de ODRN verwacht dat ze regelmatig rapporteren over de realisatie op het werkplan middels een klantrapportage. Daarvoor zijn nu drie vaste momenten in het jaar genomen.

3.6.1 Door goede regionale samenwerking bereiken we meer op toerisme

We werken op verschillende niveaus samen in de regio om onze toeristische doelen te bereiken. We doen dit met (één of meerdere) gemeenten op thema's, met 7 gemeenten in het Rijk van Nijmegen en met 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen.

Samen met de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen werken we aan een uitvoeringsplan dat gekoppeld is aan het Toeristisch Toekomstperspectief; "toerisme in balans". Toerisme is geen doel op zich maar een middel om de leefbaarheid te verbeteren. Hiervan profiteren zowel inwoners als bezoekers. Denk aan thema's als fiets- en wandelnetwerk, een Green Destination (een duurzame toeristische bestemming), zorgtoerisme en herinneringstoerisme.

Dit uitvoeringsplan helpt de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen om projectmatig beter te kunnen samenwerken. Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen en de Provincie Gelderland werken met de gemeenten samen aan dit uitvoeringsplan.

3.6.2 Toeristen die zorg nodig hebben, kunnen op vakantie in onze gemeente.

Wij willen een gastvrije en toegankelijke gemeente zijn. Dat doen we op verschillende manieren, onder andere door in te zetten op kennis en bewustwording over het onderwerp toegankelijkheid bij ondernemers. Dit doen we in samenwerking met de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal, de organisatie Ongehinderd en de Wmo Adviesraad. We gebruiken hiervoor onder andere een nieuwsbrief en kennis- en netwerkbijeenkomsten. Verder stimuleren we de ontwikkeling van toegankelijke routes en doen we mee aan landelijke acties zoals de Week van de Toegankelijkheid en initiatieven zoals de Hoge Nood App. Het toegankelijke aanbod bundelen we op www.zorgeloosopvakantie.nl.

3.6.3 Wandelaars en fietsers weten onze gemeente te vinden.

Wandelaars: We hebben in 2020 meegedaan aan de wedstrijd “wandelgemeente van het jaar” en zijn uitverkoren tot Wandelgemeente van het jaar 2020. Tot in ieder geval april 2022 publiceren wij samen met wandelkrant Te Voet over het mooie wandelaanbod in onze gemeente. Daarnaast besteden wij via lokale, regionale en landelijke kanalen aandacht aan deze nominatie.

Afhankelijk van de behoefte, realiseren we nog meer dorpsommetjes, samen met inwoners uit onze dorpen. We zorgen ervoor dat er ook routes en/of wandelmogelijkheden toegankelijk zijn voor mindervaliden en dat deze goed gevonden kunnen worden.

Wij onderzoeken samen met de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal de mogelijkheden voor een Herfstwandeleweek in Berg en Dal.

Fietsers: Wij ontwikkelen samen met de Stichting Toerisme en Recreatie thematische fietsroutes. Hiermee maken we het fietsaanbod in onze gemeente aantrekkelijker voor inwoners en bezoekers.

Berg en Dal wil een aantrekkelijke fietsgemeente zijn. We staan nu in de top 100 van de Fietsersbond (plaats 62): <https://www.fietsersbond.nl/fietsstad2020/fietsstad-2020-de-top-100/>. We willen in ons fietsaanbod verbeteren met het doel dat eindigen in de top 10 van Fietsstad van het jaar. Meedoen aan een competitie blijkt een heel goed instrument om partijen te verenigen en het aanbod in orde te maken. We betrekken hierbij lokale fietsexperts zoals de Fietsersbond Nijmegen.

3.6.4 We bewegen met de consument mee; we veranderen onze definitie van goed Gastheerschap.

Het gastheerschap verandert omdat de wens van de consument verandert. Bij gastheerschap gaat het om alle aspecten van daadwerkelijke ontvangst van een bezoeker in onze regio. Gastheerschap omvat zowel de online vorm (apps, websites en social media-kanalen) als de fysieke vorm (VVV's). Goed gastheerschap is belangrijk omdat je daarmee de consument kan informeren en inspireren, maar ook sturen. Daarom gaan wij opnieuw invulling geven aan het gastheerschap, passend bij onze gemeente en het Rijk van Nijmegen. Wij werken daarbij samen met diverse partijen zoals Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen, Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal en de regiogemeenten. In 2022 weten wij hoe actueel gastheerschap eruitziet voor Berg en Dal (en het Rijk van Nijmegen) en wat de kosten hiervan zijn.

3.6.5 Berg en Dal wordt een Green Destination.

Green Destinations is een middel om duurzaamheid en toerisme te verbinden. Vanuit toeristisch oogpunt biedt het kansen om ons te positioneren en verder te ontwikkelen als groene, duurzame bestemming en daarmee een nieuwe doelgroep te bereiken. Vanuit duurzaamheid biedt het kansen om de toeristische sector te motiveren en activeren om te verduurzamen met aandacht voor de thema's milieu, mens, landschap, cultuur.

Wij zijn gestart met 2 pilots bij toeristische ondernemingen. Doel hiervan is het verminderen, beter scheiden en afvoeren van afval. De aanbevelingen uit dit onderzoek delen we met de toeristische ondernemers.

Wij bieden een selectie van lokale evenementen aan hen te helpen hun evenement te verduurzamen. We streven ernaar dat in 2022 de eerste maatregelen zijn ingevoerd.

In 2022 nemen we het onderwerp “duurzaam toerisme” integraal op in de nieuwe Kadernota Toerisme.

3.6.6 We hebben een (extra) seizoen fiets-voetveer tussen Bommel en Ooij.

Stichting Uiterwaarde exploiteert voor diverse gemeenten al diverse veren. Zij willen ook dit seizoen fiets-voetveer tussen Bommel en Ooij exploiteren voor de gemeenten Lingewaard en Berg en Dal.

De vergunningen bij Rijkswaterstaat zijn in 2021 ingediend. Als er geen formele bezwaren zijn en we in Q3 of Q4 van 2021 incidenteel en structureel budget kunnen regelen, kunnen we in 2022 varen. Of dit gaat lukken hangt dus nog van een aantal factoren af.

Ter hoogte van de locatie van het veer zijn cultuurhistorische sporen te vinden van de IJssellinie en de Mauritslinie. Via het veer willen we deze met de gemeenten Lingewaard en Zevenaar en Stichting Beleef onze Waal zichtbaar en beleefbaar maken. Het fiets-voetveer draagt dus bij aan uiteenlopende opgaven van onze gemeente.

Dit veer betekent een uitbreiding van het toeristisch/ recreatieve aanbod voor bezoekers en inwoners en zorgt voor een nieuwe oeververbinding waarmee we onze gemeente als fiets- en wandelgemeente nóg beter op de kaart kunnen zetten.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	-8.463	-8.216	-8.226	-8.162	-8.177	-8.195
Baten	2.065	2.127	2.422	2.487	2.339	2.331
Totaal programma	-6.398	-6.089	-5.804	-5.676	-5.838	-5.864

Toelichting verschillen Begroting 2021 - Begroting 2022

In onderstaande tabel vindt u de toelichting op de verschillen tussen de begroting 2021 en de begroting 2022. De verschillen zijn per taakveld toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Bestuursorganen	- Vanaf de gemeenteraadsverkiezingen 2022 hebben we een extra raadslid.	-36	S
	- Op basis van de werkelijke kosten is de raming voor de kosten van de accountant verhoogd.	-20	S
Burgerzaken	- In 2021 hadden we extra kosten voor de verkiezingen in verband met de coronamaatregelen.	39	S
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- Raming voor opbrengst grondverkoop bedrijventerrein Hulsbeek	100	I
Toerisme	- Hogere opbrengst Toeristenbelasting door uitvoering Amendement Toeristenbelasting (vaststelling begroting 2020).	27	S
Arbeidsparticipatie	- In 2021 was voor de coronamaatregel reïntegratietrajecten bijstandsgerechtigden eenmalig een budget geraamd.	264	I

	- Bijstelling budget reïntegratietrajecten door MGR in verband met een hogere rijksbijdrage. Deze rijksbijdrage sluiten we door naar de MGR. De hogere algemene uitkering staat geraamd op programma Ons Geld. Per saldo budgetneutraal.	-86	S
	- Raming specifieke rijksuitkering nieuwe wet Inburgering per 2022. In 2021 ontvingen we €99.000 via de algemene uitkering een rijksvergoeding voor maatschappelijke begeleiding statushouders.	138	S
	Voor de uitvoering van de nieuwe wet Inburgering verhogen we de uitgaven.	-50	S
Ruimtelijke ordening	- Lagere bijdrage aan het project Omgevingswet in 2022 ten opzichte van 2021. De verwachting is dat de meeste werkzaamheden in 2021 zijn uitgevoerd.	170	I
	- Deze post is in 2020 en 2021 ingezet voor de invoering van de Omgevingswet. Dit bedrag moet nu weer beschikbaar zijn voor advies op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling.	-40	S
	- Bijdrage aan de Groene metropoolregio voor het onderdeel Groene groei regio.	-20	S
Bouwvergunningen	- We ramen advieskosten voor het uitzetten van bebouwingsgrenzen. Daarnaast ramen we hogere leges omgevingsvergunningen.	-28	S
	- Handhaving Natuur en Landschap (ODRN)	-25	S
	- Uitstellen bezuiniging opdracht/leges ODRN	-25	I
Woningbouw	- We ramen 1 fte formatie uitvoering extra voor de uitvoering van het Actieplan Wonen.	-90	S
Kapitaallasten	- Mutatie op kapitaallasten	36	S
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	-43	S
Diverse verschillen	-	-26	
Totaal programma Onze gemeente		285	

Beleidskaders

Wet gemeenschappelijke regelingen

RE-INTEGRATIEVERORDENING PARTICIPATIEWET RIJK VAN NIJMEGEN

Nadere regels en beleidsregels Re-integratieverordening Participatiewet Rijk van Nijmegen

Financiële verordening Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen 2015

Inkoopbeleid MGR 2017

Arbeidsmarkt- en Re-integratiebeleid 2020 t/m 2023 Rijk van Nijmegen: 'Werk Voorop'

Het Werkbedrijf

Inrichtingsplan-module-werkbedrijf

Werkzoekende

Sociaal Maatschappelijke Visie 2015

Sterke werkwoorden

Werk is de uitkomst

Visie document Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek

Structuurvisie Berg en Dal

Economische Visie Hier wordt gewerkt

Kadernota Toerisme Van trots naar topbestemming

Integraal toezicht en handhavingsbeleid

Notitie grondexploitatie van de commissie BBV

Strategische agenda 2020 Euregio

Woonagenda 2017-2025

Verbonden partijen

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid algemeen bestuur
Deelnemers	18 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

De vervoersorganisatie heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers.

De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de vervoersorganisatie.

Visie

De BVO DRAN is een gemeenschappelijke regeling van de 18 gemeenten in de regio Arnhem en Nijmegen. De BVO DRAN koopt voor de gemeenten het doelgroepenvervoer in (Wmo-, leerlingen-, dagbestedings- en Jeugdwetvervoer) en ziet toe op de uitvoering ervan.

Beleidsvoornemens

De achttien gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen en de provincie Gelderland werken samen aan het regionale doelgroepenvervoer. Doelgroepenvervoer is vervoer voor inwoners die geen of niet altijd gebruik kunnen maken van regulier openbaar vervoer. De samenwerkende gemeenten hebben hiervoor de Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen opgericht.

De vervoersorganisatie brengt de belangen van de gemeenten samen op het gebied van aanvullend vervoer. Samen werken de gemeenten aan het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken vervoersysteem. Dit vervoer rijdt per 1 september 2016 onder de naam Avan. Het houdt rekening met de mogelijkheden van de reizigers en hun sociale netwerk. En het bedient ook het buitengebied en de kleine kernen, met optimale aansluiting op het reguliere openbaar vervoer. In de vervoersorganisatie sturen en beheersen de gemeenten samen de uitvoering en ondersteunende processen voor dit aanvullend openbaar vervoer.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-769	-826	-934	-1.050	1.177	1.287
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	4,7%	3,5%	3,7%	3,8%	3,8%	3,9%
Resultaat verbonden partij		0				
Omvang eigen vermogen verbonden partij						
Omvang vreemd vermogen verbonden partij						

Toelichting

De cijfers zijn afkomstig uit de MJP 2021-2025 van het BVO DRAN en de Jaarrekening 2020.

Ontwikkelingen

Per 1 juni 2020 zijn er nieuwe contracten afgesloten met vervoerders en zijn we overgestapt naar een callcentermodel in plaats van een regiemodel. Dit houdt onder meer in dat de BVO DRAN nu zelf managementrapportages opstelt en monitoringsinstrumenten gaat ontwikkelen. Doel hiervan is meer inzicht verkrijgen in vervoersbehoefte en oneigenlijk gebruik van de vervoerspas tegengaan. Verder wordt de planning van het vervoer meer aan de vervoersbedrijven over gelaten.

In december 2020 is er een rapportage opgeleverd van een marktonderzoek. Hieruit zijn een aantal mogelijke maatregelen naar voren gekomen om de kosten te beheersen. Deze zijn in de thema-avond van 23 maart 2021 met uw raad gedeeld. Zo gaat de vervoersorganisatie onder andere aan de slag met het terugdringen van loosmeldingen.

Zowel 2020 als 2021 zijn vanwege de coronacrisis atypische jaren geweest. Daar hebben zowel de vervoersorganisatie als onze eigen uitvoering de gevolgen van ondervonden. Vooralsnog is er sprake van een overschot op het vraagafhankelijke doelgroepenvervoer. Daarom zullen wij pas later in het jaar bij uw raad terugkomen met eventuele vervolgmaatregelen.

Risico's

De inrichting van het vervoer is gebaseerd op een "open einde" systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een gemeente meer inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee. Zodoende moet er periodiek inzicht zijn in het volume van het aantal ritten en moeten de gevolgen van verwachte toenames van ritten tijdig worden gecommuniceerd met de gemeente. Op dit moment is het nog niet mogelijk aan het risico een concreet bedrag te koppelen.

Door de coronacrisis zijn er in 2020 veel minder ritten uitgevoerd dan gepland. Om de sector overeind te houden is afgesproken dat toch 80% van de begrote kosten worden uitgekeerd. Dit loopt in 2021 door. De ontwikkelingen rondom de pandemie maken het zeer lastig om prognoses te doen voor de uitgaven in 2021 en 2022. We zien wel dat halverwege 2021 het vraagafhankelijk vervoer weer op 80% van de capaciteit zit, en het route gebonden vervoer op 100% (prognose juli 2021).

Euregio (Rhein-Waal)

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Kleve
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Euregioraad
Deelnemers	Duitse en Nederlandse gemeenten, regionale overheden

Openbaar en gemeentelijk belang

Stimuleren van de grensoverschrijdende samenwerking in het Nederlands-Duits grensgebied.

Visie

De Euregio Rijn-Waal geldt als pleitbezorger voor de gehele grensregio. Wij zetten ons bij Nederlandse, Duitse en Europese instellingen en organen in voor de belangen van de grensregio, om de grensoverschrijdende toegankelijkheid duurzaam te verbeteren. De belangenbehartiging vindt plaats op alle maatschappelijk relevante gebieden, van economie en infrastructuur tot onderwijs en cultuur.

Daarnaast biedt de Euregio Rijn-Waal ook een platform voor diverse doelgroepen in de regio. Enkele voorbeelden zijn het Euregionale Forum voor Grensoverschrijdende Gezondheidszorg en de Ronde Tafel Openbare Orde en Veiligheid. Ook faciliteert de Euregio Rijn-Waal desgewenst grensoverschrijdende ad-hoc werkgroepen rondom diverse actuele thema's.

Beleidsvoornemens

De Euregio Rijn-Waal is een Nederlands-Duits openbaar lichaam, waarbij circa 55 gemeenten en regionale overheden zijn aangesloten. De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking te verbeteren en te intensiveren. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten.

De Euregio Rijn-Waal wil zich nog duidelijker positioneren en onderscheiden als expert op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking. De Euregio Rijn-Waal is vertegenwoordigd in vele netwerken aan beide zijden van de grens en heeft veel expertise in huis om grensoverschrijdende vragen te kunnen beantwoorden. De Euregio Rijn-Waal is niet alleen expert op het gebied van het Europese subsidieprogramma's als INTERREG en Eures, maar is ook het aanspreekpunt voor haar inwoners als het gaat om grensoverschrijdend wonen en werken. De Euregio Rijn-Waal faciliteert actief de netwerken op het gebied van onder andere intergemeentelijke samenwerking, gezondheidszorg en openbare orde en veiligheid. Met haar brede kennis wil de Euregio Rijn-Waal haar leden en stakeholders motiveren grensoverschrijdend actief te worden.

Meer beleidsvoornemens zijn te vinden in de Strategische Agenda Euregio 2025+.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-8	-8	-8	-8	-8	-8
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)						
Resultaat verbonden partij	0	112				
Omvang eigen vermogen verbonden partij	1.460	1.762				
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	2.453	3.395				

Toelichting

Wij betalen een jaarlijkse bijdrage aan de Euregio.

Ontwikkelingen

In november 2020 heeft de Euregioraad de Strategische Agenda 2025+ vastgesteld. Deze Agenda zal de komende jaren de leidraad vormen voor de activiteiten van de Euregio.

In 2022 zal een nieuw Euregionaal Mobiliteitsplan worden vastgesteld.

Risico's

Risico's van enige omvang zijn niet te verwachten. De Euregio heeft een stabiele en solide financiële positie.

Grenzland Draisine GMBH

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Kranenburg (Duitsland)
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Raad van Toezicht
Deelnemers	Kleve, Kranenburg en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Toeristische exploitatie van het voormalig spoortracé Groesbeek-Kranenburg-Kleve.

Visie

Het exploiteren van het spoortracé Groesbeek-Kranenburg-Kleve.

Beleidsvoornemens

- Mede in het kader van het project "Zorgeloos op Vakantie" en de ambitie een toegankelijke regio te zijn, worden enkele familie-draisinen geschikt gemaakt voor rolstoelgebruikers. De drie Draisinestations in Groesbeek, Kranenburg en Kleef krijgen een rolstoel oprit. Daarnaast geeft de Grenzland Draisine GmbH vanaf 2018 meer aandacht aan promotie in Nederland.
- Nieuw: Door corona heeft de draisine/fietstrein moeilijke jaren achter de rug. De organisatie probeert zoveel mogelijk bezoekers via de Nederlandse en Duitse markt aan te trekken door zichtbaar en aantrekkelijk (w.o. toegankelijk) te zijn. Ook probeert de organisatie nieuwe samenwerkingen te realiseren met de toeristische ondernemers, o.a. via de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	0	0	0	0	0	0
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	33,33%	33,33%	33,33%	33,33%	33,33%	33,33%
Resultaat verbonden partij	-90					
Omvang eigen vermogen verbonden partij	34					
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	7					

Toelichting

Door de gemeente Berg en Dal is in totaal € 40.000 ingelegd. Bij de oprichting € 10.000 en in 2015 een eenmalige exploitatiebijdrage van € 30.000. Deze bijdrage was het gevolg van vandalisme. In 2020 en 2021 is de organisatie in aanmerking gekomen voor eenmalige steun in verband met misgelopen inkomsten door corona. In 2020 was de bijdrage € 35.000 en in 2021 € 30.000. Een deel van deze steun kon worden gedeclareerd uit het coronafonds van de provincie.

Ontwikkelingen

Vanwege corona heeft de fietstrein in 2020 en 2021 weinig gasten kunnen ontvangen. De fietstrein heeft onvoldoende reserves om dit tekort aan inkomsten op te vangen. Ook op andere manieren konden ze deze tekorten niet opvangen, bv via steun van de Duitse overheid. Daarom vroeg de fietstrein in 2020 en 2021 aan de deelnemende gemeenten een eenmalig bijdrage. De drie gemeenten hebben deze bijdrage toegekend. De tekorten zijn volledig toe te rekenen aan de Coronacrisis.

In 2022 gaat de Draisine GmbH hun aanbod uitbreiden met avondritten in de zomerperiode en themaritten in het najaar, bijvoorbeeld tijdens Halloween. Ook wordt een deel van de familie-draisinen voorzien van elektrische ondersteuning en een overkapping.

Risico's

We verwachten dat de organisatie weer voldoende bezoekers kan aantrekken als de crisis achter de rug is. Omdat dit op voorhand niet met zekerheid te zeggen is, is dit een klein risico.

Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Algemeen Bestuur
Deelnemers	18 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

Betreft nieuwe samenwerking die sinds 1 januari 2021 operationeel is onder de naam Groene Metropoolregio. In 2019 is geconstateerd dat de lichte vorm van samenwerking in het oude GO Arnhem Nijmegen City Region de ambities onvoldoende heeft kunnen waarmaken. In 2020 is er een nieuwe visie op de regio opgesteld, welke in 2021 is aangevuld met een nieuwe agenda met 5 grote maatschappelijke opgaven. Aan de regeling wordt deelgenomen door dezelfde 18 gemeenten als onder het oude GO.

Doel van de versterking zijn het vergroten van slagkracht, het laten horen van een steviger stem in Arnhem (Provincie), Den Haag (Rijk), Brussel (Europa) en Düsseldorf, en het vergroten van de bestuurlijke transparantie. Gekozen is voor een stevigere vorm van samenwerking (Openbaar lichaam met een regiobureau), en een opgave gerichte manier van werken om zo de benodigde integraliteit en slagkracht te organiseren.

De oude samenwerking is in 2021 geliquideerd.

Visie

De regionale agenda Arnhem-Nijmegen 2022 hangt sterk samen met de visie Groene Metropoolregio. De visie beschrijft de uitdagingen waar we als 18 regiogemeenten afzonderlijk en als regio gezamenlijk voor staan. Vanuit de ambitie van kwalitatieve groei zijn in de regionale agenda deze gemeentelijke uitdagingen gegroepeerd in een vijftal opgaven, die onderling met elkaar samenhangen en de basis vormen voor een krachtenbundeling van gemeenten door samenwerking.

De vijf opgaven zijn:

- De Productieve regio
- De Verbonden regio
- De Circulaire regio
- De Ontspannen regio
- De Groene groeiregio

Beleidsvoornemens

Zie regionale Visie en regionale Agenda.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	0	-65	-65	-65	-65	-65
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)			0			
Resultaat verbonden partij			0			
Omvang eigen vermogen verbonden partij			0			
Omvang vreemd vermogen verbonden partij			6467			

Toelichting

De Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen is met ingang van 2021 gestart. Om deze reden zijn er beperkte gegevens beschikbaar.

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen worden meegenomen in de jaarlijkse actualisatieronde van de regionale opgaven.

Risico's

- Meedoen aan de opgaven is niet verplicht. Hierdoor kan er in theorie een 'lappendeken' ontstaan van gemeenten die wel en niet aan een bepaalde opgave meedoen. Vraag is of je dan als regio wel voldoende als eenheid kan opereren, zowel naar binnen als naar buiten. Jaarlijks nemen de 18 raden daarover een besluit.
- Voor 2022 lijkt het er overigens op dat er door de meeste gemeenten aan alle opgaven zal worden deelgenomen. Alleen aan de randen van het gebied zijn er enkele gemeenten die niet aan alle opgaven deelnemen, wegens oriëntatie op andere regio's.
- Voor de jaren daarna moet er blijvend aan draagvlak worden gewerkt.
- De nieuwe samenwerking vraagt een flink financieel commitment van gemeenten. Hier staat tegenover dat grote maatschappelijke opgaven met meer slagkracht kunnen worden aangepakt en hiervoor meer bijdragen uit Arnhem, Den Haag en Brussel kunnen worden binnengehaald. Gezien de extra financiële inzet moeten we daarom scherp blijven op de resultaten die de samenwerking voor onze inwoners oplevert.
- Niet meedoen met een opgave leidt tot verlies van invloed en zeggenschap op het terrein van deze opgave.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren / I.v.d.Scheur / N. Verheul
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Dagelijks Bestuur/ Lid Algemeen Bestuur
Deelnemers	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Mook en Middelaar, Wijchen, Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

De MGR heeft drie modules: het Werkbedrijf, IRvN en de platformfunctie. Het Werkbedrijf voert voor de regiogemeenten de wettelijke re-integratie taken uit op grond van de Participatiewet. Daarnaast voert ze de wettelijke taken uit op grond van de Wet sociale werkvoorziening. De module IRvN voert een aantal ICT-taken uit voor de regiogemeenten. De platformfunctie faciliteert het gesprek tussen de gemeenten in het Rijk van Nijmegen over samenwerking.

Visie

In het koersdocument "In een goede relatie geef je elkaar de ruimte" staat een aantal principes gedefinieerd voor regionale samenwerking. Principes die tot stand zijn gekomen na een traject van ruim 2 jaar met raden en colleges:

1. Samenwerking haalt het maximale uit de uitvoering.
2. Samenwerking laat beleid een lokale aangelegenheid.
3. Samenwerking levert geen bestuurlijke drukte op.
4. Samenwerking gaat uit van ontkokering en integraliteit.

Het werkbedrijf en ICT Rijk van Nijmegen staan als modules van de MGR voor de uitdaging vorm te geven aan de eerste twee principes. Het is aan de MGR om invulling te geven aan de laatste twee principes. Dit wordt onder meer gedaan door de platformfunctie, waarmee gesprekken op het niveau van het Rijk van Nijmegen over thema's die meerdere gemeenten aangaan gefaciliteerd kunnen worden. Ook de overige ondersteuning van het bestuur, breder dan alleen voor wat betreft de invulling van de platformfunctie, valt onder dit kopje. Hiermee is er aansluiting bij de praktijk, waarin dit ook geen gescheiden taken en werkzaamheden betreft.

Beleidsvoornemens

Met betrekking tot het Werkbedrijf zijn de voornemens:

- Meer arbeidsgehandicapten aan de slag.
- Dienstverlening aan statushouders.
- Invullen wettelijke verplichting beschut Werk Participatiewet.
- Verbeteren samenspel met afdelingen Inkomen en participatieconsulenten.
- De toegevoegde waarde per SW-medewerker wordt zoveel mogelijk op peil gehouden, ondanks het feit dat de inzetbaarheid van deze groep onder druk staat.
- Terugdringen van het hoge ziekteverzuim.
- Verder bouwen aan de keten van loonvormende arbeid.
- Kandidaten die zich ontwikkelen in de niet-loonvormende keten, de stap naar de loonvormende keten te laten zetten. Iemand die door bepaalde omstandigheden niet meer in staat is tot loonvormende arbeid, toe te leiden naar de lokale situatie voor een niet-loonvormende activiteit.

Met betrekking tot het IRvN zijn de voornemens

- Het volgen en vertalen van technologische trends en ontwikkelingen;
- Het toepassen van de landelijke wet- en regelgeving, met name op het gebied van informatieveiligheid;
- Verdere ontwikkeling van regionale ondersteuning en samenwerking;
- Het anticiperen op arbeidsmarktontwikkeling;
- Het investeren in interne kwantitatieve en kwalitatieve personeelsopbouw.

Met betrekking tot de platformfunctie zijn de voornemens:

- In samenwerking met de Agendacommissie drie regionale (raads)bijeenkomsten organiseren;
- De platformfunctie te evalueren en verbeteringen door te voeren.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-6.879	-7.129	-6.955	-6.740	-6.596	-6.282
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	8,86%	8,42%	8,53%			
Resultaat verbonden partij	0	0	0	0	0	0
Omvang eigen vermogen verbonden partij	0	0	0	0	0	0
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	25.104	21.244	20990	20627	0	20.104

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig uit de begroting 2022-2025 MGR Rijk van Nijmegen

Ontwikkelingen

- Er wordt mogelijk een (sterk) aan de MGR gerelateerde detachingsstichting opgericht met als doel om een lastige bemiddelbare categorie werkzoekenden aan structureel werk te helpen. Het kan zijn dat het oprichten van de faciliteit juridisch nu niet meer nodig is doordat 1 juli 2021 de "CAO aan de slag" ingaat. De lastig bemiddelbare kandidaten kunnen met deze CAO mogelijk in dienst worden genomen bij het Werkbedrijf waardoor de stichting niet meer nodig is. Het Werkbedrijf onderzoekt nog of dit inderdaad het geval is.
- Er vinden op dit moment evaluaties plaats van het Werkbedrijf, iRvN en de platformfunctie. Met de uitkomsten van de evaluatie wordt in 2022 aan de slag gegaan.

Risico's

De risico's van het werkbedrijf zijn gekwantificeerd in de begroting van het werkbedrijf. Aangezien het werkbedrijf geen algemene reserve mag aanhouden, moet elke gemeente haar risicodeel in de begroting opnemen. De verwachtingswaarde van de risico's bedraagt € 6,605 mln. en het risico op € 2,554 mln. Ons aandeel bedraagt daarin ongeveer 11%.

Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	N. Verheul
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid algemeen bestuur/Lid dagelijks bestuur
Deelnemers	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Wijchen, Berg en Dal en provincie Gelderland

Openbaar en gemeentelijk belang

De ODRN behartigt de belangen van de deelnemers op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht.

Het doel van de vorming van de ODRN is het bereiken van een hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Daarnaast hopen we door bundeling van de taken de efficiency te verbeteren.

Alle deelnemende gemeenten hebben hun milieutaken ingebracht (verplichting vanuit het Rijk). De gemeente Berg en Dal, gemeente Nijmegen, gemeente Beuningen, gemeente Heumen en de provincie Gelderland hebben ook de uitvoering van de bouwtaken (Wabo-breed) ingebracht.

Visie

De opgedragen taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving zodanig uitvoeren dat deze dienstbaar zijn aan veilige fysieke leefomgeving. Hierbij vindt de uitvoering plaats op kwalitatief goed niveau, efficiënt en met het oog voor de klant. Extra aandacht wordt hierbij gegeven aan de risicovolle (bedrijfs)activiteiten in het kader van het toezicht op risicobedrijven en de vergunningverlening bij complexe bedrijven.

Beleidsvoornemens

Bij uitvoering van de taken gelden, naast wettelijke voorschriften, de beleids- en/of toetsingskaders die worden ingebracht door de deelnemers. Er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk harmonisering van deze beleidskaders om éénduidige werkafspraken te kunnen maken. Een voorbeeld hiervan is het opstellen van een regionaal VTH-beleid. De ODRN bereidt zich voor op de komst van de Omgevingswet.

Er loopt een discussie over de cultuurverandering bij de ODRN naar de 'Ja, mits' houding. Deze verandering sluit ook aan bij de transitie die de komende Omgevingswet van ons vraagt.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-2.092	-2.026	-2.026	-2.006	-1.941	-1.941
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	10,17%	11,65%	11,17%	11,12%	10,93%	10,93%
Resultaat verbonden partij	483					
Omvang eigen vermogen verbonden partij	494	458	458			
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	6.929	4.005	3934			

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van Jaarstukken 2020 en Begroting 2022 ODRN.

Ontwikkelingen

- Implementatie Omgevingswet
- Implementatie Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb)
- Verbeterplan ODRN. De ODRN heeft een ontwikkelplan opgesteld aan de hand van 3 ontwikkellijnen: 1. Zakelijkheid, 2. Gezamenlijkheid en 3. Nieuwe ontwikkelingen.

Risico's

Het totaal van de risico's bedraagt € 1.225.000. Omdat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen passen we een dempingsfactor toe van 0,61. Dit geeft een benodigd weerstandsvermogen van € 735.000. De weerstandsratio ultimo 2020 bedraagt (eigen vermogen ultimo 2020 / benodigd weerstandsvermogen = € 494.111 / € 735.000) = 0,67. Dit is niet voldoende. Berg en Dal dient in zijn begroting daarom rekening te houden met een risicobedrag van € 28.532.

Stichting Rijk van Nijmegen@

Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	I. v.d. Scheur (vanaf 1-1-2021)
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Bestuurslid
Deelnemers	7 gemeenten, provincie Gelderland en de Rabobank

Openbaar en gemeentelijk belang

RvN@ heeft als doel om de innovatiekracht van het MKB in het Rijk van Nijmegen te versterken om zo een topregio in Nederland te worden. Hierbij staan de thema's Food&Health, Circulair ondernemen en Smart&IT centraal.

Het vergroten van de innovatiekracht van het MKB is ook een hoofddoel uit de Economische visie van de gemeente. Innovatie is belangrijk voor de concurrentiekracht van onze bedrijven. Daarnaast is er veel overlap tussen de thema's van RvN@ en onze economische thema's.

Visie

Om de sociaal-economische potentie van het MKB in het Rijk van Nijmegen te verzilveren, is het essentieel om de krachten in de regio te verbinden en te versterken in een intensieve samenwerking tussen inwoners, bedrijven, instellingen en gemeenten.

- Op regionaal niveau creëert RvN@ een cultuur van samenwerken, waarin communities over gemeentegrenzen heen samen sociaal-economische uitdagingen aanpakken. Het belang van relaties, partnerschappen en samenwerkingsverbanden is natuurlijk niet nieuw, maar het groeit. Daarom stimuleren ze dat communities hun kennis en ervaringen delen op virtuele en fysieke 'marktplaatsen'.
- RvN@ stimuleert projecten met kennis, toegang tot een groot netwerk en financiële middelen. Ook werven ze nieuwe projecten, die de economie aanjagen.

Beleidsvoornemens

De ambitie van RvN@ voor de periode 2020-2025 is: Het versterken van de innovatiekracht van het MKB in de regio Rijk van Nijmegen om een topregio van Nederland te worden. Een regio waarin de ontwikkeling van innovaties leidt tot meer economische groei in de vorm van o.a. vergroting van de arbeidsparticipatie, minder werkloosheid en behoud van talent voor de regio.

De ambitie is vertaald in drie strategische doelen:

- Het versterken van de samenwerking en kennisuitwisseling binnen de regio door het verbinden van MKB-bedrijven, overheden, studenten en (onderwijs)instellingen;
- Het behouden en ontwikkelen van talent voor het MKB in de regio Rijk van Nijmegen;
- Het bevorderen van markt- en productinnovaties in het MKB.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-19	-17	-22	-22	-22	-22
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025

Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)

Resultaat verbonden partij

Omvang eigen vermogen verbonden partij

Omvang vreemd vermogen verbonden partij

Toelichting

Cijfers 2020 nog niet bekend.

Ontwikkelingen

Door de coronacrisis heeft RvN@ in 2020 en 2021 de activiteiten voor haar netwerk grotendeels online georganiseerd. RvN@ heeft laten zien snel en flexibel te kunnen schakelen. Er zijn bijvoorbeeld meerdere webinars georganiseerd om ondernemers te helpen bij vernieuwing in de coronacrisis.

RvN@ is voor de financiering sterk afhankelijk van de gemeenten en de Rabobank in het Rijk van Nijmegen. Dit maakt RvN@ kwetsbaar. Om deze reden is er in 2020 onderzoek gedaan naar andere inkomstenbronnen, met name uit het bedrijfsleven. Een projectwaardemodel is als meest kansrijke optie benoemd. Dit model houdt in dat RvN@ haar programmabureau gaat inzetten voor projectmanagement en uitvoering van innovatieve projecten die niet behoren tot de basisactiviteiten van RvN@. Uiteraard moeten deze projecten binnen de gekozen thema's en doelstellingen vallen. Zowel overheid, ondernemers als onderwijs kunnen hier tegen betaling gebruik van maken. In 2021 is RvN@ hiermee aan de slag gegaan. Zo heeft bijvoorbeeld voor de regio Arnhem Nijmegen de MKB-deal Sm@rt Together uitgevoerd.

Risico's

De RvN@ is voor financiering sterk afhankelijk van de gemeenten en Rabobank Rijk van Nijmegen. Bij een aantal gemeenten is de financiering van RvN@ onderwerp van discussie. Daarnaast heeft de Rabobank Rijk van Nijmegen aangegeven de financiering te willen koppelen aan de uitvoering van projecten. Er is daarom een commissie bij RvN@ aangesteld die gaat onderzoeken welke omzet nodig is om de doelstellingen te behouden en hoe de financieringsstructuur eruit kan zien.

Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen

Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen
Vestigingsplaats	Elst
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	33 gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen

Openbaar en gemeentelijk belang

Het vergroten van het toeristisch marktaandeel van de Regio Arnhem Nijmegen.

Visie

De vrijetijdseconomie vormt een belangrijk onderdeel van de economie in de regio Veluwe Arnhem Nijmegen. Het streven naar economische groei binnen recreatie en toerisme zorgt voor meer bestedingen en werkgelegenheid. Hierdoor ontstaat een kwalitatief goed verblijfsklimaat. Een klimaat dat uitnodigt om te bezoeken, in te wonen en in te werken. TVAN heeft de ambitie een belangrijke partner te zijn in deze regionale ontwikkelingen.

Beleidsvoornemens

De missie van TVAN is het in gang zetten en beschikbaar stellen van een collectieve marketingaanpak die ingezet kan worden om duurzame groei te realiseren in de vrijetijdseconomie van de regio Veluwe Arnhem Nijmegen. Daarvoor werkt TVAN intensief samen met een grote hoeveelheid aan partners binnen en buiten de regio. We intensiveren de samenwerking met de provincie. Hun recente koersnotitie biedt daartoe kansen.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-49	-49	-49	-49	-49	-49
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)						
Resultaat verbonden partij	-14					
Omvang eigen vermogen verbonden partij	181					
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	1.238					

Toelichting

De gemeentelijke bijdrage is bepaald op basis van het aantal inwoners.

De bijdrage per inwoner is in 2021 in het Rijk van Nijmegen vastgesteld op € 1,25.

Ontwikkelingen

De gemeenten in het Rijk van Nijmegen hebben uniformering van de bijdrage aan TVAN afgesproken vanaf 2021. Dit leidt vanaf 2021 tot een lagere regionale bijdrage aan TVAN. Vanwege ontwikkelingen rondom gastheerschap en VVV's in de regio Nijmegen verwachten wij dat we dit bedrag moeten gaan inzetten voor verbeteringen rondom gastheerschap en VVV.

Risico's

Zes gemeenten in het Rijk van Nijmegen maken onderdeel uit van de GR. TVAN doet de marketing en promotie voor het Rijk van Nijmegen. Als één van de gemeenten besluit uit de GR te treden, betekent dit minder budget en marketingkracht voor het gehele Rijk van Nijmegen.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren moeten we verplicht opnemen in de begroting volgens de Bbv. De gegevens en een toelichting op de beleidsindicatoren zijn te vinden op de website Waarstaatjegemeente.nl. Daarnaast kunt u daar cijfers van andere gemeenten vinden. De cijfers zijn afkomstig van verschillende overheidsorganisaties. Deze cijfers zijn soms niet actueel en kunnen ieder moment wijzigen.

Indicator	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
-----------	---------------	----------------	----------------

Gemeente	47,1	47,1	47,1
Provincie	53,6	53,6	53,6
Nederland	53,2	53,2	53,2

Eenheid: %

Bron: LISA

Toelichting: De mate van menging van wonen en/of werken.
Percentages begroting 2021/2022 komen uit periode 2019.

Gemeente	138,5	138,5	138,5
Provincie	144,5	144,5	144,5
Nederland	151,6	151,6	151,6

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar

Bron: LISA

Toelichting: Aantallen begroting 2021/2022 komen uit periode 2019.

Gemeente	642,7	642,7	642,7
Provincie	786,5	786,5	786,5
Nederland	792,1	792,1	792,1

Eenheid: Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 / 64 jaar

Bron: LISA

Toelichting: Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten.
Aantallen begroting 2021/2022 komen uit de periode 2019.

Gemeente	66,3	66,3	66,7
----------	------	------	------

Provincie	68,7	68,7	69,0
Nederland	68,8	68,8	68,4

Eenheid: % van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking

Bron: CBS

Toelichting: Percentage begroting 2021 komt uit periode 2019. Percentage begroting 2022 komt uit periode 2020.

Gemeente	42	83,1	41,5
Provincie	193	223,6	192,6
Nederland	202	305,2	202

Eenheid: Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar

Bron: CBS

Toelichting: Aantallen begroting 2021 komen uit periode eerste halfjaar 2018. Aantallen begroting 2022 komen uit periode 2020.

Gemeente	7,9	7,9	4,0
Provincie	9,8	9,8	10,3
Nederland	9,2	9,2	8,9

Eenheid: Aantal per 1.000 woningen

Bron: Eigen gegevens

Toelichting: Aantallen begroting 2021 komen uit periode 2019. Aantallen begroting 2022 komen uit periode 2020.

Gemeente	78,8	78,8	79,2
Provincie	73,6	73,6	73,7
Nederland	70	70,0	70,1

Eenheid: %

Bron: CBS

Toelichting: Het aantal personen van 0 tot 20jaar en 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.
Percentage begroting 2021 komt uit periode 2020. Percentage begroting 2022 komt uit periode 2021.

Ons geld

In dit programma staat:

- waar ons geld vandaan komt: overzicht van de algemene dekkingsmiddelen (inclusief financiering en reserves);
- hoeveel vennootschapsbelasting we moeten betalen;
- hoe we het bedrag voor dingen hebben besteed, die we niet hadden kunnen voorzien.

Wij willen een financieel gezonde gemeente zijn voor nu en in de toekomst. Dit betekent dat wij een verantwoord financieel beleid voeren met sluitende begrotingen. Daarbinnen maken we ruimte voor noodzakelijke en gewenste veranderingen van beleid en het opvangen van onvoorziene omstandigheden. Wij maken steeds de afweging tussen onze bestuurlijke ambities en de daarvoor beschikbare middelen.

Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

Volgens artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) bevat het overzicht algemene dekkingsmiddelen ten minste:

- a. lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- b. algemene uitkeringen;
- c. dividend;
- d. saldo van de financieringsfunctie;
- e. overige algemene dekkingsmiddelen.

Hieronder staat een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen met een toelichting per onderdeel.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021 Actueel	Begroting 2022	Verschil Begroting 2022 Begroting 2021
Lokale heffingen				
- OZB	5.486	6.141	6.259	118
- Baatbelasting	1	1	1	-
- Toeristenbelasting*	324	580	607	27
- Forensenbelasting*	24	30	30	-
- BIZ-belasting*	47	46	46	-
- Uitvoeringskosten*	-516	-481	-475	6
Totaal lokale heffingen	5.366	6.318	6.468	150
Algemene uitkering				
- uitkering	56.744	57.884	59.334	1.450
- uitvoeringskosten	-16	-16	-17	-0
Totaal algemene uitkering	56.729	57.867	59.317	1.450
Dividend				
- opbrengsten	131	215	204	-11
- kosten	-5	-5	-5	-
Totaal dividend	126	210	199	-11
Saldo financieringsfunctie	428	29	-82	-111
Overige dekkingsmiddelen				
- Post onvoorzien	0	-25	-25	-
- Stelposten / diversen	0	49	200	151
- Saldo kapitaallasten	417	879	964	86
- Diversen	-275	-	-	-
	142	903	1.139	237
Totaal algemene dekkingsmiddelen	62.792	65.327	67.042	1.715
Mutaties op reserves				
- toevoeging aan	-2.470	-969	-358	611
- onttrekking aan	4.418	2.849	1.230	-1.619
Totaal reserves	1.948	1.880	872	-1.008
Batig resultaat	-	-2.653	78	2.731

* De toeristenbelasting en forensenbelasting met de daarbij horende uitvoeringskosten zijn vermeld bij programma 3 Onze gemeente. Dit is verplicht op grond van het BBV.

a. Lokale heffingen

Onder lokale heffingen verstaan we de Onroerende zaakbelastingen, Toeristenbelasting, Forensenbelasting en de Baatbelasting. Voor een verder toelichting verwijzen we naar de paragraaf 'Lokale heffingen'.

De uitvoeringskosten zijn in het overzicht apart zichtbaar gemaakt. Dit om de ontwikkeling van de opbrengsten goed zichtbaar te maken.

b. Algemene uitkeringen

De belangrijkste inkomstenbron van de gemeente is de uitkering die wij ontvangen van het Rijk uit het Gemeentefonds. Deze algemene uitkering is berekend op basis van de meest actuele gegevens voor onze gemeente, zoals aantallen inwoners, uitkeringsgerechtigden enzovoort. De raming is gebaseerd op de meicirculaire 2021.

c. Dividend

Het betreft het dividend dat we ontvangen van de BNG en Vitens.

d. Saldo financieringsfunctie

In de regelgeving is het saldo van de financieringsfunctie apart vermeld als onderdeel van de algemene dekkingsmiddelen. Onder dit saldo wordt verstaan: het saldo van de kosten en opbrengsten die samenhangen met het uitzetten en opnemen van geld, en de renteopbrengsten van de eigen financieringsmiddelen. De eigen financieringsmiddelen zijn de reserves en voorzieningen.

e. Overige algemene dekkingsmiddelen

Vennootschapsbelasting

De gemeente moet belasting afdragen over de winst die met "commerciële activiteiten" wordt gemaakt. Met commerciële activiteiten worden in dit verband activiteiten bedoeld, die zowel door de gemeente als door ondernemers (kunnen) worden verricht. Te denken valt hierbij aan de grondexploitatie. Op dit moment hebben we voor vennootschapsbelasting geen raming in deze begroting opgenomen.

Onvoorzien/ stelposten

In de jaren 2022 tot en met 2025 hebben we voor onvoorziene uitgaven jaarlijks een raming van € 25.000 opgenomen.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	-8.410	-7.093	-6.731	-7.201	-7.503	-7.716
Baten	72.794	73.691	73.851	71.432	71.657	71.938
Totaal programma	64.384	66.598	67.120	64.231	64.154	64.221

Toelichting verschillen Begroting 2021 - Begroting 2022

In onderstaande tabel vindt u de toelichting op de verschillen tussen de begroting 2021 en de begroting 2022. De verschillen zijn per taakveld toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Treasury	- Vitens keert voorlopig geen dividend uit.	-40	S
	- Het resultaat van de aanpassing van het Meerjaren investeringsplan geeft een nadeel op het taakveld Treasury.	-47	S
OZB	- De opbrengst ozb is verhoogd met het inflatiepercentage 1,6%	118	S
Algemene uitkering	- Hogere algemene uitkering op basis van de meicirculaire 2021	1.450	S
Overige baten en lasten	- Budget voor invoering Wet open overheid (meicirculaire 2021)	-112	S
	- In 2021 hebben we extra coronagelden ontvangen, hiervoor hebben we een algemene stelpost opgenomen die we inzetten op de diverse programma's/ taakvelden.	151	I
Reserves	- Zie tabel verschillenanalyse reserves.	-1.008	S
Kapitaallasten	- Mutatie op kapitaallasten.	22	S
Salaris- en inhuurkosten	- Dit betreft de doorbelasting van de salaris- en inhuurkosten van de tijd die de organisatie aan dit programma besteedt.	-	S
Diverse verschillen	-	-12	
Totaal programma Ons geld		522	

Toelichting verschillen Begroting 2021 - Begroting 2022

In onderstaande tabel vindt u de toelichting op de verschillen tussen de begroting 2021 en de begroting 2022. De verschillen zijn per taakveld toegelicht.

Bedragen x € 1.000

Naam reserve	Toelichting	Verschil	I/S
Algemene reserve	- In 2021 is een (incidentele) bijdrage uit de algemene reserve geraamd voor diverse projecten/ uitgaven. Dit leidt in 2022 tot een nadeel van € 798.000. Daarnaast is er in 2022 een toevoeging aan de algemene reserve geraamd voor het amendement Toeristenbelasting (begroting 2020).	-824	I
Reserve rekeningresultaten	- Deze zetten we in 5 jaar volledig in. Omdat we in 2020 een lager bedrag uit de reserve hebben gehaald, verandert het bedrag dat we er jaarlijks uithalen.	6	S
Reserve lopende projecten	- Jaarlijks halen we voor diverse projecten/uitgaven een bedrag uit deze reserve. Dit bedrag verandert jaarlijks.	-752	I

Reserve dekking kapitaallasten	-	In 2021 hebben we naast de rente ook een bedrag toegevoegd aan de reserve voor afwikkeling centrum Groesbeek.	638	I
Reserve P'garage Dorpsstraat		In 2021 hebben we het laatste bedrag uit de reserve gehaald. De reserve is nu leeg.	-54	I
Reserve exploitatietekort Den Ienloop		In 2021 hebben we het laatste bedrag uit de reserve gehaald. De reserve is nu leeg.	-23	
Afrondingsverschillen	-		1	
Totaal reserves			-1.008	

Beleidskaders

BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

Notitie rente van de commissie BBV

Notitie overhead van de commissie BBV

Notitie riolering van de commissie BBV

Notitie waardering vastgoed van de commissie BBV

Financiële verordening Berg en Dal 2021 (art. 212)

Nota reserves en voorzieningen 2021

Controleverordening Berg en Dal (2021)

Belastingenverordeningen gemeente Berg en Dal

Budgethoudersregeling Berg en Dal 2021

Nota inkoopbeleid Berg en Dal 2016

Financieringsstatuut gemeente Berg en Dal 2021

Financiële verhoudingswet

Verbonden partijen

Bank Nederlandse gemeenten

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Den Haag
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde aandeelhoudersvergadering
Deelnemers	Overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang

Openbaar en gemeentelijk belang

BNG is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Visie

De primaire doelstelling van de BNG is uitoefening van het bankbedrijf voor de publieke sector in Nederland.

Missie en strategie hierbij zijn:

- behoud van een substantieel marktaandeel in de Nederlandse (semi)publieke sector;
- behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders;
- behoud van een excellente kredietwaardigheid.

Beleidsvoornemens

BNG Bank is van en voor de publieke sector. Het draait niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	131	186	175	175	175	175
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	103.116 aandelen(0,19%)		103.116 aandelen(0,19%)			
Resultaat verbonden partij	221					
Omvang eigen vermogen verbonden partij	5.097					
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	155.262					

Toelichting

Gemeente Berg en Dal heeft 103.116 aandelen van de BNG. De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50).

De BNG verstrekt geen begrotingscijfers. Zij moet zich houden aan de regels van de Autoriteit Financiële Markten. Deze regels houden onder andere in dat er geen koersgevoelige informatie wordt verstrekt.

Opgenomen zijn de cijfers van het laatst bekende verantwoordingsjaar 2020.

Ontwikkelingen

Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank.

Risico's

De onvoorspelbare bewegingen (volatiliteit) op de financiële markten zal dit jaar naar verwachting groot blijven. Dat maakt het doen van voorspellingen over het verwachte nettoresultaat 2021 niet verantwoord.

Munitax Gemeentelijk belastingkantoor

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Beuningen
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	Beuningen, Heumen, Wijchen, Druten en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Munitax is de uitvoeringsorganisatie van vijf regiogemeenten op het gebied van belastingen. Deze organisatie is ondergebracht bij de centrumgemeente Beuningen, op basis van de wet Gemeenschappelijke Regelingen.

De taken van Munitax zijn vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en bestaan uit:

- a. de heffing en invordering van belastingen;
- b. de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ);
- c. het administreren van de relevante vastgoedgegevens;
- d. het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en aan derden.

Visie

Munitax staat voor kwaliteit en efficiënt werken. Dit merken de deelnemende gemeenten en hun inwoners. We zijn continu bezig met het optimaliseren van onze dienstverlening. Verbetering van (interne) processen, digitalisering en het uitbreiden en delen van onze kennis zijn daarbij essentieel. We zijn transparant naar de inwoners, bedrijven en deelnemende gemeenten. Informeel contact is daarbij erg belangrijk voor ons. Daarom moedigen we persoonlijk, telefonisch contact aan. Want een eenvoudig telefoontje met een van onze specialisten kan veel verhelderen.

Beleidsvoornemens

Geen gegevens bekend.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-668	-659	-665	-663	-615	-628
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	23,80%	24,13%	23,84%	23,82%	23,77%	24,13%
Resultaat verbonden partij	-365		0			
Omvang eigen vermogen verbonden partij			0			
Omvang vreemd vermogen verbonden partij			0			

Toelichting

De deelnemende gemeenten dragen ieder voor hun aandeel bij in de kosten van de gemeenschappelijke regeling.
Cijfers zijn afkomstig uit de begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 van Munitax.

Ontwikkelingen

We verwachten een stijging van de kosten voor bezwaar en beroep. Dit is het gevolg van de toename van het aantal bezwaarschriften tegen de WOZ-beschikkingen. Er is zowel een toename van het aantal geschriften (bezwaarschriften en beroepschriften) als een toename van het aandeel bezwaren dat is ingediend door no cure no pay bureaus (ncnp). Dit is een landelijke trend. Alhoewel er alleen bij gegrond verklaarde bezwaren proceskosten worden uitbetaald, zorgt de stijging van het aantal bezwaren door ncnp-bureaus ervoor dat de uit te betalen proceskosten ook zullen stijgen. Daarom is een bedrag van circa € 60.000 als extra lasten opgenomen.

Sinds 2017 is er een verdubbeling van het aantal bezwaarschriften. Hier was de organisatie van Munitax niet op berekend. Uw raad heeft op 28 januari 2021 ingestemd met voorstel voor een uitbreiding van ons aandeel in de kosten van Munitax van € 70.000 voor 2021. Dit was nodig vanwege de extra capaciteit die nodig is op de functies van juridisch medewerker, WOZ-medewerker en op de functie van taxateur. Munitax verwacht deze uitbreiding ook in 2022 en 2023 nodig te hebben. Deze kosten zijn in de begroting meegenomen.

Vanaf 2022 wordt de waardering op basis van oppervlakte verplicht. Munitax verwacht dat de eerste taxatie op basis van gebruiksoppervlakte meer tijd gaat vergen.

Door Munitax is dit jaar voor het eerst met een kaderbrief gewerkt. In de kaderbrief 2022-2025 is onderzocht welke mogelijkheden er zijn om naast de taakstelling uit de BRN nog extra bezuinigingen te realiseren. De conclusie van dit onderzoek is dat verdere bezuinigingen op dit moment niet haalbaar zijn.

Risico's

Risico van uitzetting van kosten door het stijgend aantal bezwaarschriften en het aandeel van de ncnp-bureaus. Deze ncnp-bezwaren zorgen niet alleen voor een toename van de proceskostenvergoeding maar zorgen ook voor meer kosten doordat deze drie keer zoveel tijd kosten dan een particulier bezwaar.

Munitax ziet ook risico's bij de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen in verband met de Coronacrisis.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren moeten we verplicht opnemen in de begroting volgens de Bbv. De gegevens en een toelichting op de beleidsindicatoren zijn te vinden op de website Waarstaatjegemeente.nl. Daarnaast kunt u daar cijfers van andere gemeenten vinden. De cijfers zijn afkomstig van verschillende overheidsorganisaties. Deze cijfers zijn soms niet actueel en kunnen ieder moment wijzigen.

Indicator	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Gemeente	257	241	257
Provincie	261	243	261
Nederland	270	248	270

Eenheid: Duizend euro

Bron: CBS

Toelichting: Waarde begroting 2022 is waarde uit periode 2019. Waarde begroting 2022 is waarde uit periode 2020.

Gemeente	534	534	594
Provincie	712	712	740
Nederland	700	700	NB

Eenheid: In Euro's

Bron: COELO

Toelichting: Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een eenpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Bedrag begroting 2021 betreft periode 2020. Bedrag begroting 2022 betreft periode 2021.

Gemeente	737	737	814
Provincie	779	779	800
Nederland	773	773	NB

Eenheid: In Euro's

Bron: COELO

Toelichting: Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Bedrag begroting 2021 betreft periode 2020. Bedrag begroting 2022 betreft periode 2021.

Overhead

We moeten de overheadkosten apart in de begroting en jaarrekening verwerken. Het gaat hier om kosten die te maken hebben met de ondersteuning van de organisatie.

Algemeen

Wat is overhead?

De commissie BBV legt de overhead uit als alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Het primaire proces zijn de kerntaken van de gemeente. Dit zijn de producten en diensten waarmee we de inwoner helpen. Alle kosten die we maken bij de sturing en ondersteuning hiervan zijn dus overheadkosten.

In de begroting verzamelen we de kosten zoveel mogelijk op het programma waar ze horen. De overheadkosten verdelen we niet over de programma's. Deze kosten verzamelen we op een apart overzicht overhead en zijn daarmee beter zichtbaar.

Welke indeling?

In de regelgeving is de overhead verdeeld in vier hoofdgroepen.

1. Loonkosten overhead

Het gaat hier om de loonkosten van:

- a. Leidinggevenden in het primaire proces
- b. Financiën, toezicht en controle
- c. P&O
- d. Inkoopfunctie
- e. Communicatiefunctie
- f. Juridische zaken
- g. Bestuurszaken en bestuursondersteuning
- h. Informatievoorziening en automatisering
- i. Documentaire informatie voorziening (DIV) / informatiebeheer
- j. Facilitaire Zaken en huisvesting
- k. Managementondersteuning in het primaire proces

2. ICT-kosten

Dit zijn bijvoorbeeld de computers, intranet, applicatiebeheer en de Windows software.

3. Huisvestingskosten

De onderhoudskosten en kapitaallasten (rente en afschrijving) van bijvoorbeeld het gemeentehuis horen hier ook bij.

4. Uitbestedingskosten bedrijfsvoering

Het gaat hier om uitbesteding van reguliere overheadtaken (bijv. schoonmaak) of inhuur van overheadpersoneel.

Overhead in cijfers:

Voor de gemeente Berg en Dal leidt dit tot de volgende ramingen, die we opgenomen hebben in onze begroting:

Bedragen x € 1.000			
Overhead	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
1. Loonkosten overhead	-4.433	-6.616	-6.574
2. ICT-kosten	-2.256	-2.256	-2.263
3. Huisvestingskosten	-520	-537	-612
4. Uitbestedingskosten bedrijfsvoering	-1.862	-592	-764
Totaal	-9.071	-10.001	-10.213
Toerekening aan projecten/grondexploitatie	131	357	321
Overhead ten laste van exploitatie	-8.939	-9.644	-9.892

ad 1 Loonkosten overhead

Deze raming bestaat naast directe loonkosten uit:

- de kosten van participatiebanen;
- de kosten van inhuur;
- diverse kosten, waaronder opleidingen, abonnementen, vakliteratuur en lidmaatschappen.

ad 2 ICT-kosten

Deze raming bestaat uit:

- kosten van onderhoud software;
- leasekosten van de PC's;
- bijdrage aan de IRVN (ICT Rijk van Nijmegen).

ad 3 Huisvestingskosten

Deze raming bestaat uit:

- kosten gemeentehuis in Groesbeek;

ad 4 Uitbestedingskosten bedrijfsvoering

Deze raming bestaat uit:

- stelpost inhuur
- stelpost flexibele schil

Een stelpost is een raming/reservering voor uitgaven waarvan we nog niet weten waar die precies thuishoren. Een voorbeeld hiervan is de stelpost voor inhuur. Deze zetten we in voor vervanging bij uitval van een zieke medewerker of bij het opvangen van werkzaamheden als we een vacature niet kunnen invullen. Bij de raming van zo'n stelpost inhuur weten wij wel vooraf dat het nodig is, maar nog niet voor welke afdelingen we dit budget moeten inzetten. We kunnen daarom deze ramingen niet vooraf toerekenen aan de programma's. Dat is de reden waarom we deze meenemen in de overhead.

Daarnaast is er een flexibele schil, dat zijn middelen (mensen en geld) die we vanuit de flexibele schil inzetten om goed in te kunnen spelen op externe ontwikkelingen.

Toerekening aan projecten/grondexploitatie

Een deel van de overheadkosten rekenen we toe aan de projecten/grondexploitatie. Deze overheadkosten drukken daardoor niet op het begrotingssaldo.

Opslag overhead

De overheadkosten verdelen we niet, maar moeten we in de begroting apart zichtbaar maken. Dat gebeurt in dit programma.

De kosten die we doorrekenen aan de programma's mogen alleen nog maar zogenaamde directe kosten zijn en dat is overhead niet.

Bij het berekenen van kostendeckendheid (bij tarieven) mogen we wel een opslag voor overhead meenemen, zodat de kosten juist en volledig zijn. De kosten verhogen we dan met een percentage voor de overhead.

Daarnaast is het mogelijk om de overhead uit te drukken als percentage van de formatie.

Opslagpercentage (op basis van euro's)

Zoals hierboven aangegeven bedragen onze overheadkosten in totaal € 10.214 (x 1.000). De direct toegerekende loonkosten bedragen in totaal € 10.920 (x 1.000).

Het opslagpercentage is dan $10.214 / 10.920 \times 100\% = 93,54\%$.

Dit betekent dat we de directe loonkosten verhogen met 93,54%, zodat de overhead juist meegenomen wordt.

Percentage formatie (op basis van fte's)

Kijken we naar de formatie (hoeveel personeel overhead is er opgenomen in de begroting ten opzichte van het totaal), dan komen we tot de volgende berekening (1 fte is één fulltime medewerker):

Onze totale formatie is 222,17 fte (exclusief flexibele schil).

Hiervan heeft 74,80 fte (verspreid over de hele organisatie) betrekking op overhead.

Het percentage overhead van de formatie is dan $74,80 \text{ fte} / 222,17 \text{ fte} = 34\%$.

Dit betekent dat 34% van onze formatie belast is met overheadwerkzaamheden. Dit percentage is ongeveer gelijk aan de voorgaande jaren (2020: 32% en 2021: 34%). In 2017 hebben we een benchmark uitgevoerd en daaruit bleek dat wij onder het gemiddelde zitten voor wat betreft kosten voor overhead. In 2021 is er opnieuw een benchmark uitgevoerd waarvan de resultaten in het 4e kwartaal 2021 bekend worden. Een eerste analyse van de benchmark laat zien dat we op het gemiddelde zitten voor wat betreft het percentage overhead.

Voor meer informatie over de organisatie en de bedrijfsvoering verwijzen wij je naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Lasten	-8.940	-9.440	-9.893	-10.058	-10.057	-9.988
Baten	0	0	0	0	0	0
Totaal programma	-8.939	-9.440	-9.893	-10.058	-10.057	-9.988

Toelichting verschillen Begroting 2021 - Begroting 2022

In onderstaande tabel vindt u de toelichting op de verschillen tussen de begroting 2021 en de begroting 2022. De verschillen zijn per taakveld toegelicht.

Bedragen x € 1.000			
Taakveld	Toelichting	Verschil	I/S/RES
Overhead	- Hogere toerekening van de salaris- en inhuurkosten die de organisatie aan overhead besteedt.	-215	S
	- Hogere toerekening van overheadkosten. Het verschil is voornamelijk veroorzaakt door de verhoging van het budget voor archiefbeheer (€ - 55.000) en hogere kapitaallasten (€ - 69.000). Verder leiden diverse mutaties in de kosten voor bedrijfsvoering per saldo tot een nadeel van € 45.000.	-169	S
	- Lagere doorbelasting van overheadkosten aan projecten en investeringen.	-68	S
Diverse verschillen	-	-	
Totaal programma Overhead		-452	

Beleidskaders

BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

Notitie overhead van de commissie BBV

Verbonden partijen

Er zijn geen Verbonden partijen die onder dit programma vallen.

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren moeten we verplicht opnemen in de begroting volgens de Bbv. De gegevens en een toelichting op de beleidsindicatoren zijn te vinden op de website Waarstaatjegemeente.nl. Daarnaast kunt u daar cijfers van andere gemeenten vinden. De cijfers zijn afkomstig van verschillende overheidsorganisaties. Deze cijfers zijn soms niet actueel en kunnen ieder moment wijzigen.

Indicator	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
-----------	---------------	----------------	----------------

Gemeente	606	629	631
Provincie			
Nederland			

Eenheid: Kosten per inwoner

Bron: Eigen begroting

Toelichting: Berekening: € 22.108.000 / 35.000 inwoners = € 631.
Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvesting-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.
Apparaatskosten zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

Gemeente	5,6	5,7	5,7
Provincie			
Nederland			

Eenheid: Fte per 1.000 inwoners

Bron: Eigen gegevens

Toelichting: Berekening: 201 fte / (35.000 inwoners / 1.000) = 5,7. De bezetting is de werkelijke invulling van de werkplekken.

Gemeente	6,2	6,33	6,19
Provincie			
Nederland			

Eenheid: Fte per 1.000 inwoners

Bron: Eigen gegevens

Toelichting: Berekening: $216,58 \text{ fte} / (35.000 \text{ inwoners} / 1.000) = 6,19$. De formatie is het aantal werkplekken volgens het formatieplan.

Gemeente	5,9	5,3	4,4
Provincie			
Nederland			

Eenheid: Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuren externen

Bron: Eigen begroting

Toelichting: Berekening: $\text{€ } 748.000 / (\text{€ } 16.268.000 + \text{€ } 748.000) \times 100\% = 4,4\%$.

Gemeente	9,02	10,35	10,05
Provincie			
Nederland			

Eenheid: % van totale lasten

Bron: Eigen begroting

Toelichting: Berekening: $\text{€ } 9.892.000 / \text{€ } 98.448.000 \times 100\% = 10,05\%$. De totale lasten zijn alle lasten, exclusief de stortingen in reserves.

Paragrafen

Lokale heffingen

Deze paragraaf gaat over de belastingen en heffingen die een gemeente mag innen. We gaan in op de volgende onderdelen:

- de verwachte (geraamde) belastinginkomsten
- het beleid over de lokale heffingen
- een overzicht van de diverse heffingen
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid
- een aanduiding van de lokale lastendruk

De gemeente mag een aantal belastingen en heffingen innen. Deze gemeentelijke belastingen en heffingen maken voor ongeveer 16% deel uit van de gemeentelijke inkomsten. We maken in het gemeentelijk belastinggebied onderscheid tussen:

- belastingen, dit zijn onder andere de onroerendezaakbelastingen (OZB), BIZ-belasting, toeristenbelasting en forensenbelasting: de opbrengst hiervan is niet gekoppeld aan bepaalde diensten die wij aanbieden.
- bestemmingsheffingen, zijn heffingen die gekoppeld zijn aan een bepaalde dienst van de gemeente. Dit zijn bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges.

Geraamde inkomsten

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Vershil Begroting- Begroting
Verordening OZB				
- Onroerendezaakbelasting	5.486	6.141	6.259	118
Verordening Toeristenbelasting				
- Toeristenbelasting	324	580	607	27
Verordening Forensenbelasting				
- Forensenbelasting	24	30	30	-
Verordening afvalstoffenheffing				
- Afvalstoffenheffing	3.129	3.860	4.021	161
- Huisvuilzakken	306	288	288	-
Verordening rioolheffing				
- Rioolheffing	3.916	3.927	3.958	31
Verordening marktgelden				
- Marktgelden	14	20	20	-
Verordening Lijkbezorgingsrechten				
- Grafrechten	50	75	75	-
Verordening BIZ-belasting				
- BIZ-belasting	47	46	46	-
Legesverordening	1.029	1.199	1.272	73
Totaal geraamde belastinginkomsten	14.325	16.166	16.575	409

Hieronder vindt u een overzicht van de verwachte (geraamde) belastinginkomsten voor de jaren 2021 en 2022 en de gerealiseerde inkomsten 2020. De regels met betrekking tot belastingen leggen we vast in een zogenaamde verordening. Per verordening of belastingsoort zijn de inkomsten afzonderlijk vermeld.

In vergelijking met de verwachte opbrengsten 2021 is de raming van de totale belastingen opbrengsten in 2022, per saldo € 409.000 hoger.

De belangrijkste verklaringen zijn:

- meer OZB-opbrengsten € 118.000 door actualisatie op basis van 2021 en inflatiecorrectie 1,6%;
- hogere opbrengst toeristenbelasting € 27.000 door verhoging van de tarieven (amendement Verhoging toeristenbelasting uit 2020);
- Door hogere kosten als gevolg van de aanpassing van de DVO Dar voor 2022 en de afspraak dat we kostendekkend willen zijn, en hebben we € 161.000 meer inkomsten op de afvalstoffenheffing;
- hogere opbrengsten rioolheffing € 31.000 door actualisatie en inflatiecorrectie + 1,6%;

Onder het kopje 'Overzicht op hoofdlijnen per heffing' leggen we uit welke ontwikkelingen er zijn. Ook leggen we de voorgenomen wijzigingen van de tarieven voor 2022 uit.

Beleid lokale heffingen

Bij het opstellen van de begroting 2022, en de meerjarenraming, is uitgegaan van de volgende punten:

De OZB stijgt met van 1,6% inflatiecorrectie.

We gaan ervan uit dat de afvalstoffenheffing, rioolheffing, het rioolaansluitrecht en de leges 100% kostendekkend zijn. Dit betekent dat de opbrengsten en kosten aan elkaar gelijk zijn.

Bij het vaststellen van de programmabegroting 2020 is besloten om de tarieven voor de toeristenbelasting in 2 jaar te laten verdubbelen ten opzichte van 2019. Hiervoor is in 2020 een bedrag van € 132.500 uit de algemene reserve gehaald. De raad heeft verder besloten tot een extra verhoging van de tarieven in de jaren 2022 tot en met 2026 (€ 26.500 per jaar). Dit bedrag vloeit terug naar de algemene reserve. Onze inwoners en onze bezoekers gebruiken onze voorzieningen. We vragen dus ook van onze bezoekers een bijdrage. Voor 2022 betekent dat dus nog een tariefstijging van 4,5% ten opzichte van 2021.

Voor de forensenbelasting sluiten we aan bij ons gemeentelijk beleid over de toeristenbelasting. Voor 2022 betekent dat dus nog een tariefstijging van 4,5% ten opzichte van 2021.

Voor de Bedrijfs Investerings Zone Belasting (BIZ) is een uitvoeringsovereenkomst aangegaan met de Vereniging BIZ Groesbeek Centrum voor een periode van 5 jaar. Deze loopt op 1 januari 2022 af. De bedoeling is om deze te verlengen, maar de ondernemers moeten hier zelf toe besluiten (eind 2021). Uitgangspunt is: handhaving van de huidige tarieven. Eind 2019 is ook voor Vereniging BIZ Millingen Centrum een uitvoeringsovereenkomst aangegaan voor een periode van 5 jaar.

Munitax voert voor onze gemeente de belastingwerkzaamheden en de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ) uit. Munitax is het gemeenschappelijk belastingkantoor waar wij bij zijn aangesloten. Munitax verzendt de belastingaanslagen.

Overzicht op hoofdlijnen per heffing

Onroerendezaakbelastingen

De inkomsten Onroerendezaakbelastingen (OZB) zijn niet bestemd voor bepaalde producten of diensten. Het is een zogenaamd algemeen dekkingsmiddel.

De OZB kent twee soorten belastingen:

- een eigenarenbelasting
dit is belasting die de eigenaar van een gebouw moet betalen.
- een gebruikersbelasting
dit is een belasting die een gebruiker bijvoorbeeld een huurder van een gebouw moet betalen.

In tegenstelling tot de eigenarenbelasting wordt de gebruikersbelasting alleen geheven van de gebruikers van niet-woningen. Deze belasting is een zogenaamde tijdstipbelasting. Dit betekent dat de toestand per 1 januari van het betreffende jaar bepalend is voor de OZB-heffing. De OZB wordt berekend op basis van de vastgestelde waarde van het pand. Het tarief is een percentage van de waarde van een gebouw. Deze waarde wordt bepaald op basis van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ).

Bij het opstellen van deze begroting is voor 2022 uitgegaan de gerealiseerde opbrengst 2021 inclusief areaaluitbreiding. Deze opbrengst is verhoogd met 1,6% inflatiecorrectie. Wij verwachten dat de inkomsten in 2022 € 6.259.000 zijn.

De spelregels over de OZB leggen we vast in een verordening. De gemeenteraad stelt in december 2021 de verordening OZB 2022 vast. Omdat de WOZ-waarde van een pand het uitgangspunt is voor de heffing houden we bij het berekenen van de tarieven ook rekening met de verandering in de waarde (waardeontwikkeling) van de panden per 1 januari 2022 ten opzichte van 1 januari 2021 (waardepeildatum).

Toeristenbelasting

De inkomsten Toeristenbelasting zijn ook algemene dekkingsmiddelen. Bij het vaststellen van de Programmabegroting 2020 heeft de gemeenteraad besloten om de tarieven toeristenbelasting van 2019 te verdubbelen. Hierbij is de keus gemaakt om deze verhoging in twee jaar door te voeren. Daarom is in 2020 een bedrag van € 132.500 uit de algemene reserve gehaald. De raad heeft daarnaast besloten tot een extra verhoging van de tarieven in de jaren 2022 tot en met 2026 (€ 26.500 per jaar). Dit bedrag vloeit terug naar de algemene reserve.

Daarom stellen wij voor om de tarieven voor 2022 met 4,5% te verhogen.

De opbrengst voor 2022 is begroot op € 606.500. We stellen voor de tarieven in de jaren 2022-2026 gelijk te houden en de investeringen in de sector onaangetast te laten, zoals afgesproken met de sector bij de begroting 2020.

Forensenbelasting

Forensen zijn mensen die meer dan 90 dagen, maar minder dan 9 maanden in één kalenderjaar, in een woning in onze gemeente verblijven en geen inwoner zijn van onze gemeente zijn. Zij moeten in onze gemeente ook belasting betalen. Dit noemen we de forensenbelasting.

Mensen die forensenbelasting betalen hoeven geen toeristenbelasting te betalen. Dit is geregeld in de verordening.

Voor 2021 is het tarief vastgesteld op € 306,- per woning per jaar. We sluiten voor de tariefsverhoging voor 2022 aan bij ons gemeentelijk beleid over de toeristenbelasting. Dit

betekent dat we ook de tarieven voor de forensenbelasting met 4,5% verhogen. Het tarief komt voor 2022 uit op een bedrag van € 319. Voor 2022 verwachten wij € 30.000 aan inkomsten. Ook voor de forensenbelasting stellen wij voor om de tarieven de komende vijf jaar gelijk te houden.

Afvalstoffenheffing

Wij brengen afvalstoffenheffing in rekening op grond van de Wet milieubeheer. Belastingplichtig is degene, van wie de gemeente het huishoudelijk afval moet inzamelen.

De tarieven voor de afvalstoffenheffing stijgen met ongeveer 5%. De verwachte opbrengst in 2022 is € 4.020.000. Daarmee komt de kostendeckendheid van de afvalstoffenheffing uit op 100%. Dit betekent dat we met de totale opbrengsten 100% van de kosten kunnen betalen. Deze stijging van de tarieven komt door de inflatie van 1,6% en doordat het aantal aansluitingen in werkelijkheid lager is dan waar in 2021 rekening mee is gehouden. De Dar heeft een indexpercentage berekend van 2,2%.

Afvalstoffenheffing

7.3 Afval incl btw	-4.606.676
6.3 Kwijtschelding incl btw	-203.258
0.4 Overhead	-272.383
Overige opbrengsten	<u>1.061.553</u>

Totale kosten	-4.020.764
----------------------	-------------------

Opbrengst belastingen	4.020.764
-----------------------	-----------

Totale opbrengsten	4.020.764
---------------------------	------------------

Dekking	100%
----------------	-------------

Rioolheffing

De gemeente moet zorgen voor de afvoer van het stedelijk afvalwater (rioolwater) en hemelwater (regenwater). De kosten betalen we uit de rioolheffing.

In oktober 2020 is het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) 2021-2025 vast. De tarieven verhogen we elk jaar met de inflatiecorrectie (voor 2022 +1,6%), zoals in het GRP is afgesproken.

De totale opbrengst voor 2022 is begroot op € 3.958.000. Op basis van de begroting is de rioolheffing 100% kostendekkend. Dit betekent dat de kosten net zo hoog zijn als de inkomsten.

Rioolheffing

7.2 Riolering incl btw	-3.322.469
7.2 Overige opbrengsten	13.000
7.2 Onttrekking aan voorziening	46.594
0.9 Onttrekking reserve	12.150
5.7 Natuurlijk groen incl btw	-88.330
6.3 Kwijtschelding	-203.258
2.1 Schoonhouden wegen incl btw	-82.445
0.4 Overhead	<u>-333.242</u>

Totale kosten	-3.958.000
----------------------	-------------------

Opbrengst belastingen	3.958.000
-----------------------	-----------

Totale opbrengsten	3.958.000
---------------------------	------------------

Dekking	100%
----------------	-------------

Rioolaansluitrecht

Bij de harmonisatie van de tarieven in verband met de herindeling (in 2015) is gekozen voor een vast tarief als we een standaard aansluiting op het riool moeten maken. Uitgangspunt hierbij is dat we met de opbrengsten de kosten kunnen betalen.

Rioolaansluitrecht

7.2 Huisaansluitingen incl btw	-9.061
0.4 Overhead	<u>-549</u>

Totale kosten	-9.610
----------------------	---------------

Leges	9.000
-------	-------

Totale opbrengsten	9.000
---------------------------	--------------

Dekking	94%
----------------	------------

Marktgelden

In de marktgeldverordening staan de gemeentelijke regels over de markt. We verhogen de tarieven voor 2022 met 1,6% (inflatie).

Het dekkingspercentage, inclusief de inkomsten uit staangelden, is 43%. Dit betekent dat we met de totale opbrengsten (€ 20.000) voor 2022, 43% van de kosten (€ 46.181) kunnen betalen. Er is dus een tekort van € 26.181 (zie ook tabel Marktgelden). Volgens ons zijn kostendekkende tarieven niet haalbaar.

Marktgelden

3.3 Kosten markten	-46.703
0.4 Overhead	-10.478
3.3 Overige opbrengsten	<u>11.000</u>

Totale kosten	-46.181
----------------------	----------------

Opbrengst belastingen	20.000
-----------------------	--------

Totale opbrengsten	20.000
---------------------------	---------------

Dekking	43%
----------------	------------

Lijkbezorgingsrechten/Grafrechten

Met de opbrengst uit de begraafrechten betalen we de kosten van het begraven en het onderhouden van de begraafplaatsen. Voor 2022 verhogen we de tarieven met 1,6% (inflatie).

Wij verwachten een opbrengst van € 75.000. Op basis van de begrotingsgegevens realiseren wij een dekkingspercentage van 51%. Het gevolg is een tekort op de exploitatie van € 72.268 voor 2022. Kostendekkende tarieven vinden we niet haalbaar. We zitten op vergelijkbare tarieven als de kerken in onze gemeente.

Begraafplaatsrechten

7.5 Kosten begraafplaatsen	-134.869
0.4 Overhead	-18.159
7.5 Overige opbrengsten	<u>5.760</u>

Totale kosten	-147.268
----------------------	-----------------

Opbrengst belastingen	75.000
-----------------------	--------

Totale opbrengsten	75.000
---------------------------	---------------

Dekking	51%
----------------	------------

BIZ-belasting

Per 1 januari 2017 is de Verordening Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Centrum Groesbeek 2017 in werking getreden. Deze loopt op 1 januari 2022 af. De bedoeling is om deze te verlengen maar de ondernemers moeten hier zelf toe besluiten (eind 2021).

Per 1 januari 2020 is de Verordening Bedrijveninvesteringszone (BIZ) Millingen Centrum 2020 tot en met 2024 in werking getreden.

Het hoofddoel van de BIZ is om de concurrentiekracht van het winkelgebied te vergroten, zodat de omzet van de ondernemers in het werkgebied toeneemt. Hiervoor hebben we een Uitvoeringsovereenkomst gesloten met de Vereniging BIZ Groesbeek Centrum en de Vereniging BIZ Millingen Centrum voor een periode van vijf jaar.

De BIZ-bijdrage dragen wij over aan de genoemde verenigingen, waarvan de leden gezamenlijk bepalen welke activiteiten ze voor dit bedrag (laten) organiseren. In hun jaarplan staat onder andere gezamenlijke online marketing, evenementen en verfraaiing van het centrum.

Leges

Op basis van de legesverordening worden de rechten geheven van degenen die gebruik maken van de diensten, beschikbaar gesteld door het gemeentebestuur. De Tarieventabel bij de verordening is conform het VNG-model ingedeeld in drie titels zijnde:

Titel 1 Algemene dienstverlening;

Titel 2 Dienstverlening vallende onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunningen;

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijnen.

In artikel 229b van de Gemeentewet is bepaald dat de tarieven zodanig moeten zijn vastgesteld dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten. Daar waar rijksnormen of maximumtarieven gelden (zoals bij reisdocumenten), zijn deze leidend. De overige tarieven in de legesverordening worden - los van overige wijzigingen van de legesverordening - verhoogd met een inflatiecorrectie van 1,6%.

Titel/ hoofdstuk	Onderwerp	Taakveld	Toe te rekenen lasten	Overhead	Totaal lasten	Baten	Dekking in %
Titel 1 Algemene dienstverlening							
1	Burgerlijke stand	0.2 Burgerzaken	-60.787	-31.575	-92.362	91.260	99%
2	Reisdocumenten	0.2 Burgerzaken	-149.919	-38.620	-188.539	149.144	79%
3	Rijbewijzen	0.2 Burgerzaken	-94.828	-44.285	-139.113	133.912	96%
4	Verstrekkings uit basisregistratie personen	0.2 Burgerzaken	-10.659	-3.848	-14.507	8.690	60%
5	Verstrekkings uit het Kiesregister		n.v.t.				n.v.t.
6	Verstrekkings o.g.v. Wet bescherming persoonsgegevens		n.v.t.				n.v.t.
7	Bestuursstukken		-	-	-	-	-
8	Vastgoedinformatie		-	-	-	-	-
9	Overige publiekszaken	0.2 Burgerzaken	-27.585	-1.712	-29.297	15.870	54%
10	Gemeentearchief		-	-	-	-	-
11	Huisvestingswet		-	-	-	-	-

12	Leegstandswet		-	-	-	-	-
13	Gemeentegarantie		-	-	-	-	-
16	Kansspelen	1.2 APV en bijz. wetten	-5.139	-4.807	-9.946	5.000	50%
17	Kabels en leidingen	2.1 Verkeer en vervoer	-44.341	-35.817	-80.158	80.000	100%
18	Gehandicaptenparkeer kaart	2.2 Parkeren	-28.483	-14.483	-42.966	9.000	21%
19	Diversen		-	-	-	-	-
Totaal titel 1			-421.741	-175.147	-596.888	492.876	83%
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunningen							
	Bouwen	8.3 Wonen en bouwen	-864.793	-9.618	-874.411	733.450	84%
	Ruimtelijke ordening		-126.732	-58.089	-184.821	65.000	35%
		8.1 Ruimtelijke ordening					
	Kapvergunningen		-36.590	-6.220	-42.811	2.000	5%
		5.7 Openbaar groen					
	Uitritvergunningen	2.1 Verkeer en vervoer	-24.954	-598	-25.552	2.100	8%
	Aanlegvergunningen		-10.717	-5.348	-16.065	3.000	19%
		5.7 Openbaar groen					
	Overigen		-16.368	-3.992	-20.360	2.000	10%
Totaal titel 2			-1.080.155	-83.866	-1.164.021	807.550	69%
Totaal titel 1 en 2			-1.501.896	-259.014	-1.760.909	1.300.426	74%
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn							
1	Horeca	1.2 APV en bijz. wetten	-22.547	-20.878	-43.425	2.000	5%
2	Organiseren evenementen/markten		-	-	-	-	-
3	Prostitutiebedrijven	n.v.t.					-
4	Splitsingsvergunning woonruimten	n.v.t.					-
5	Marktstandplaatsen	n.v.t.					-
6	Winkeltijdenwet		-	-	-	-	-
7	Kinderopvang		-3.904	-533	-4.437	2.000	45%
		6,1 Peuterspeelzalen					
8	Overige / Leges APV	1.2 APV en bijz. wetten	-94.727	-86.439	-181.166	9.500	5%
Totaal titel 3			-121.178	-107.850	-229.028	13.500	6%
Totaal titel 1 en 2 en 3			-1.623.074	-366.863	-1.989.937	1.313.926	66%

Kwijtscheldingsbeleid

Het is voor belastingplichtigen mogelijk om voor de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en de rioolheffing kwijtschelding aan te vragen. In de begroting 2022 is hiervoor een bedrag van € 350.000 opgenomen.

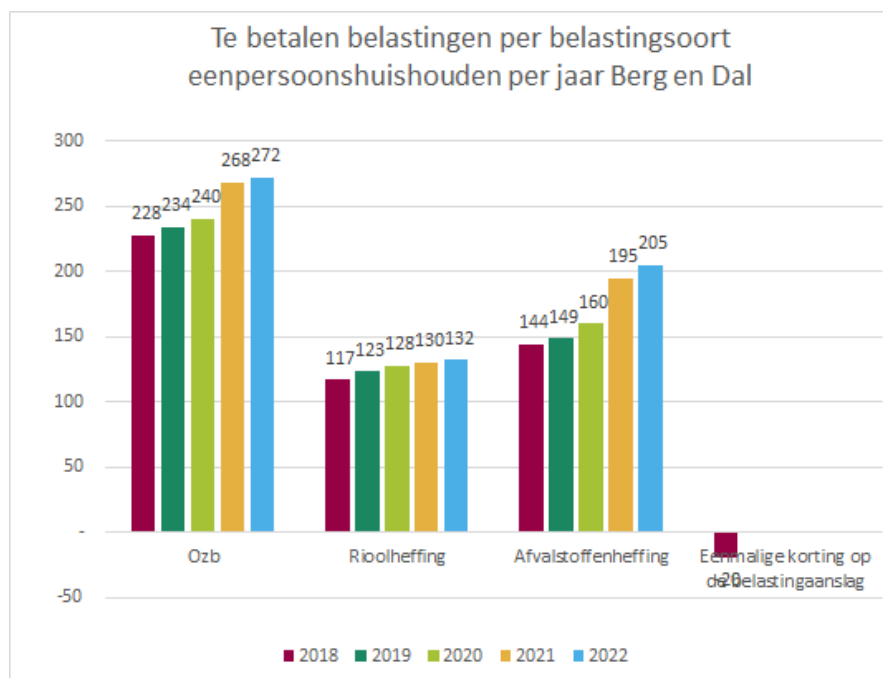
Dit bedrag is geraamd op basis van ervaringscijfers van de laatste twee jaren. Of de aanvrager in aanmerking komt voor kwijtschelding hangt af van zijn persoonlijke financiële situatie. Wij verlenen kwijtschelding als aan alle voorwaarden voor kwijtschelding is voldaan. In onze gemeente hanteren wij de zogenaamde 100 procent kwijtscheldingsnorm. Dit betekent dat mensen met een inkomen op bijstandsniveau, zonder vermogen, altijd in aanmerking komen voor kwijtschelding.

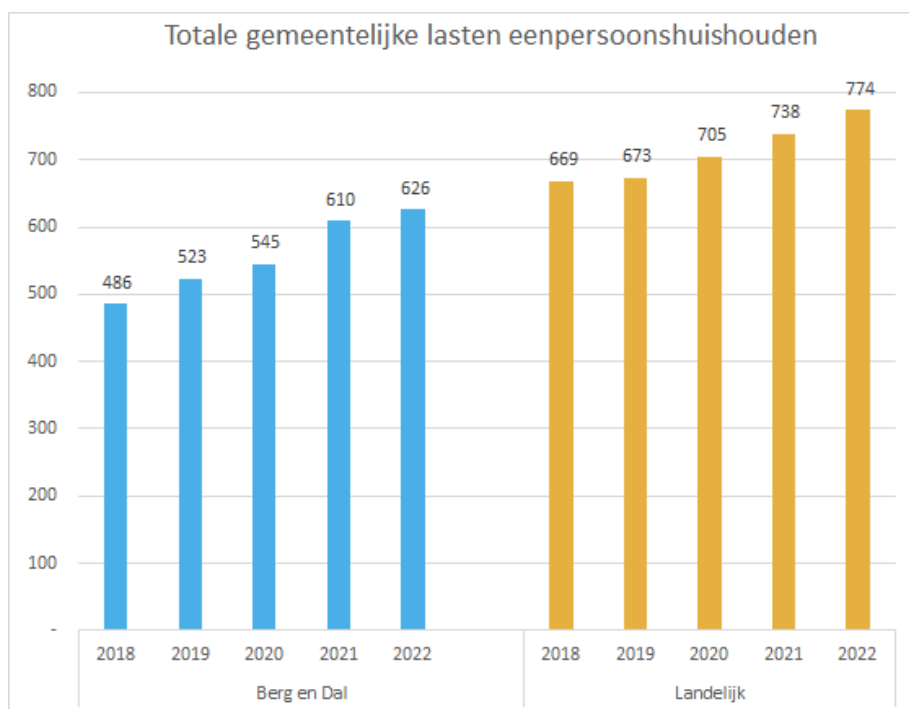
Belastingkantoor Munitax regelt voor ons de uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid. Zij maken voor het verlenen van geautomatiseerde kwijtschelding gebruik van de informatie van het landelijk Inlichtingenbureau. Het bureau toetst het gemeentelijke bestand met de huishoudens die in 2019 recht hebben op kwijtschelding aan de hand van gegevens van het UWV, de Belastingdienst en de RDW. Afhankelijk van het toetsingsresultaat wordt het recht op kwijtschelding wel/niet ambtshalve verleend.

Lokale lastendruk

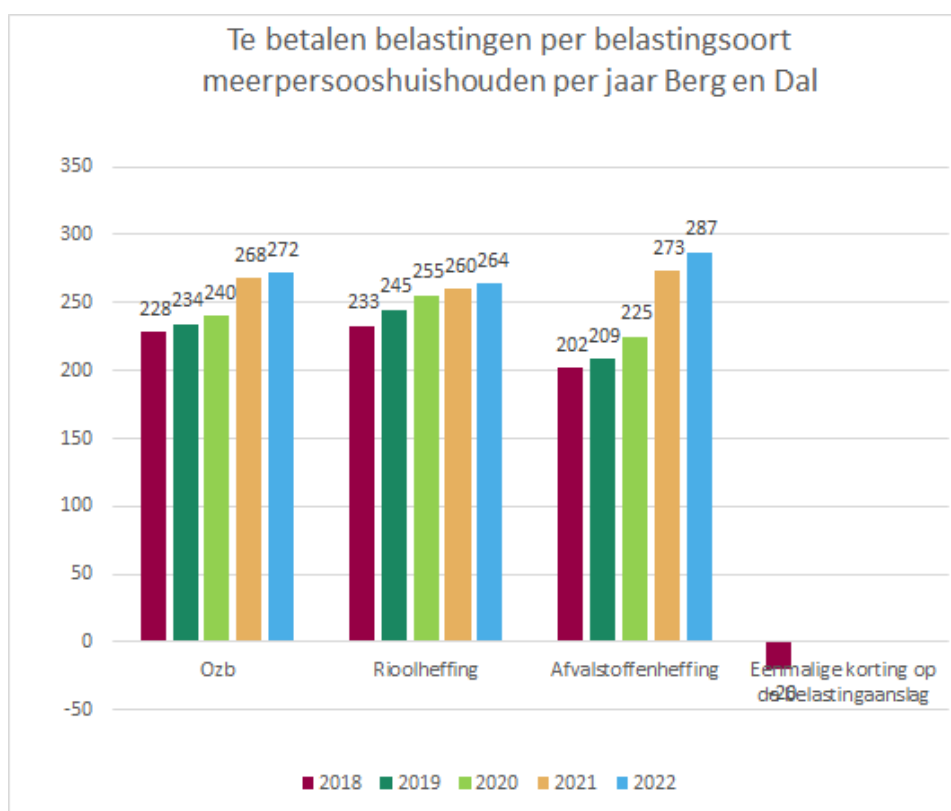
De belastingen en heffingen die inwoners betalen, verschillen per persoon. Toch bestaat de behoefte om gemeenten te vergelijken. Voor die vergelijking maken we gebruik van de gemeentelijke lastendruk. Hierbij gaan we uit van een standaardsituatie met de tarieven van onze gemeente. In de berekening van de lastendruk houden we rekening met de Onroerende- zaakbelastingen, Afvalstoffenheffing en Rioolheffing.

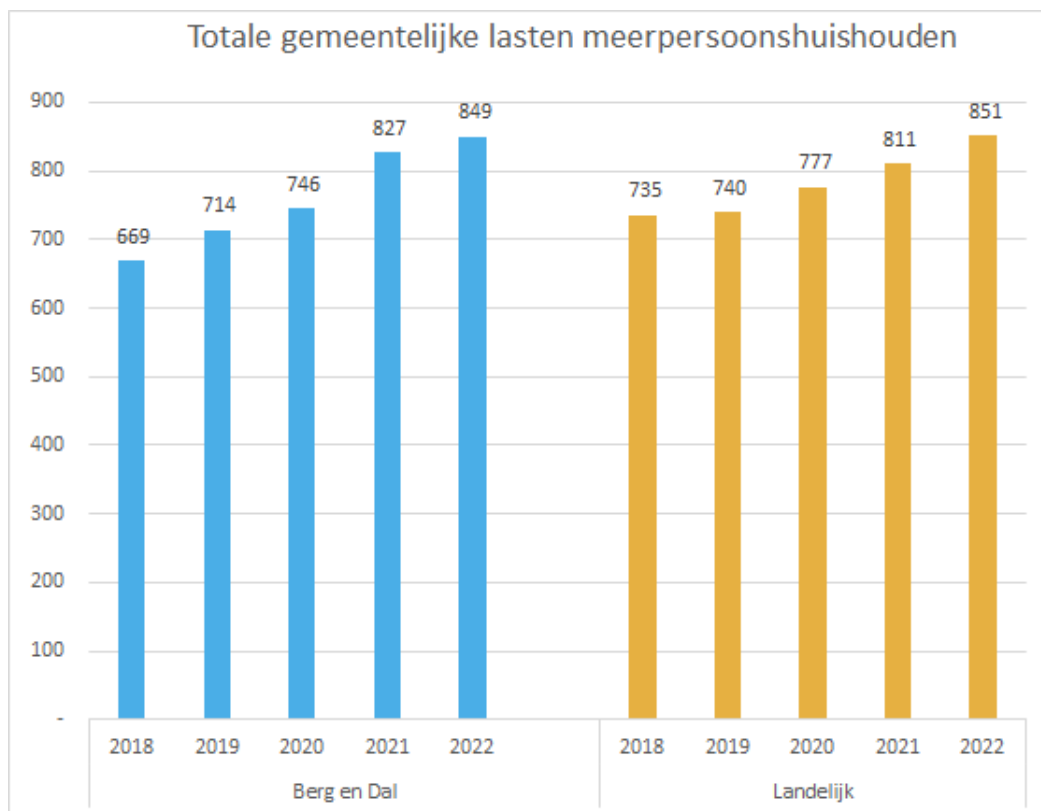
Hieronder is in een grafiek weergegeven wat de lasten per belastingsoort zijn voor een eenpersoonshuishouden en de totale lasten in vergelijking met het landelijk gemiddelde.

Hieronder is in een grafiek weergegeven wat de lasten per belastingsoort zijn voor een meerpersoonshuishouden en de totale lasten in vergelijking met het landelijk gemiddelde.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om onverwachte, hoge kosten op te kunnen vangen, zonder dat de uitvoering van taken en de bedrijfsvoering in gevaar komen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe sterk de financiële positie van de gemeente is. Voor het beoordelen van de "weerstand" is inzicht nodig in de omvang en de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Het gaat hierbij alleen om risico's waarvoor geen of wellicht onvoldoende verzekeringen zijn afgesloten, voorzieningen zijn gevormd of budgetten beschikbaar zijn. In deze paragraaf gaan wij in op onze risico's en het vermogen om deze risico's op te kunnen vangen.

Algemeen

Wet- en regelgeving

De wettelijke kaders op het gebied van weerstandsvermogen zijn opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Hierin is bepaald dat bij de begroting en jaarrekening een paragraaf weerstandsvermogen wordt opgenomen. De bepalingen luiden als volgt (citaat uit BBV):

Artikel 11.

- 1. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:*
 - a. de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de provincie onderscheidenlijk gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;*
 - b. alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.*
- 2. De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen bevat ten minste:*
 - a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;*
 - b. een inventarisatie van de risico's;*
 - c. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;*
 - d. een kengetal voor de:*
 - 1a°. netto schuldquote;*
 - 1b°. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;*
 - 2°. solvabiliteitsratio;*
 - 3°. grondexploitatie;*
 - 4°. structurele exploitatieruimte; en*
 - 5°. belastingcapaciteit*
 - e. een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.*
- 3. Bij ministeriële regeling worden nadere regels gesteld over de wijze waarop de kengetallen, genoemd in het tweede lid, onderdeel d, door provincies en gemeenten worden vastgesteld en in de begroting en het jaarverslag worden opgenomen.*

Gemeentelijke regelgeving

Op 9 juli 2020 heeft de gemeenteraad onder meer de nota 'Reserves en Voorzieningen 2021 gemeente Berg en Dal' en de 'Financiële verordening Berg en Dal 2021' vastgesteld. Met deze verordening is de nota 'Weerstandsvermogen en Risicobeheersing Groesbeek 2015' met ingang van het begrotingsjaar 2021 ingetrokken.

Risicoregister

In het risicoregister hebben wij alle bekende risico's in beeld gebracht, beoordeeld en geanalyseerd. Vervolgens geven wij aan hoe wij met het risico willen omgaan in termen van beheersing. De risico's zijn gekwantificeerd en de risicoscore is bepaald. Per risico geven we het financiële belang aan, vervolgens bepalen wij de kans dat het risico zich daadwerkelijk voordoet, uitgedrukt in een percentage. Hierna hebben wij de risicoscore bepaald door het financieel belang te vermenigvuldigen met de kans.

Klasse-indeling

De gehanteerde klasse-indeling ziet er als volgt uit:

Kans		
Klasse	Referentiebeelden	Kwantitatief
1	Zeer klein (< of 1 keer per 10 jaar). Zeer onwaarschijnlijk, komt niet voor in de branche, voor zover bekend	1 - 20%
2	Klein (1 keer per 5 - 10 jaar). Niet waarschijnlijk maar mogelijk, is binnen andere gemeenten wel eens voorgekomen (in de afgelopen 5 jaar)	21 - 40%
3	Gemiddeld (1 keer per 2 - 5 jaar). Komt zelden voor maar is wel al eens voorgekomen (in de afgelopen 5 jaar)	41 - 60%
4	Groot (1 keer per 1 - 2 jaar). Is verscheidene malen voorgekomen (3x of vaker in de afgelopen 5 jaar)	61 - 80%
5	Zeer groot (1 keer per jaar of >). Komt met enige regelmaat voor (1 of meerdere keren per jaar)	81 - 100%

Beheersen van risico's

In deze fase bepalen wij oplossingen om de benoemde risico's te beheersen. Het is van belang dat wij ook iets met de risico's doen. Voor elk risico maken wij een keuze uit de volgende vier maatregelen:

1. Beëindigen (B)

Dit houdt in dat wij beleid waar een risico door ontstaat (adviseren te) beëindigen, op een andere manier vorm geven of geen beleid starten dat een risico met zich meebrengt. Ook kunnen wij werkprocessen zodanig invullen, dat we bepaalde risico's vermijden.

2. Verminderen (V)

Door het risico af te dekken middels een verzekering, een voorziening of een ander budget in de begroting kunnen wij het risico verminderen. Hiermee beperken we dus de gevolgen van een risico. Tevens kan verminderen betekenen, het aanpakken of wegnemen van de oorzaak van het risico.

3. Overdragen (O)

Dit kan door het beleid dat een risico met zich meebrengt, uit te laten voeren door een andere betrokken partij, die daarbij ook de financiële risico's overneemt.

4. Accepteren (A)

Als wij een risico niet (kunnen) vermijden, verminderen of overdragen accepteren wij het risico en moeten wij de eventuele financiële schade volledig middels de weerstandscapaciteit afdekken. Dit betekent niet dat het risico niet beïnvloedbaar is en dat we het daarom maar moeten accepteren. Het betekent dat wij het risico op dit moment accepteren en niet op één of andere wijze afdekken. Mocht de wens bestaan om het risico in de toekomst anders te beheersen dan moeten we kiezen voor beëindigen, verminderen of overdragen.

Inventarisatie risico's

Bij dit onderdeel presenteren wij de risico's. Wij hebben een inventarisatie uitgevoerd, de risico's geanalyseerd en beoordeeld en vervolgens zoveel als mogelijk gekwantificeerd.

We kunnen de risico's als volgt onderverdelen:

- Aansprakelijkheidsrisico's
- Risico's op eigendommen
- Risico's van de bedrijfsvoering
- Financiële risico's
 - Open-einde regelingen
 - Verbonden partijen
 - Grondexploitatie
 - Grote projecten
 - Overige financiële risico's

Bedragen x € 1.000

Categorie	Risico
1. Aansprakelijkheid	250
2. Eigendommen	199
3. Bedrijfsvoering	313
4. Financieel	3.233
Totaal risico's	3.995

1. Aansprakelijkheid (totaal risico € 250.000)

Bedragen x €1.000

Categorie Onderwerp	Beh.	Fin.	Kans		Risico
		Belang €	Kl.	%	score €
Nalatigheid of onrechtmatig handelen	V	100	1	5%	5
Wateroverlast	A	1.000	1	4%	40
Planschade	O/V	50	1	10%	5
Schadeclaims	A	1.000	1	20%	200
Totaal		2.150			250

Nalatigheid of onrechtmatig handelen

De risico's zijn in de meeste gevallen beperkt, doordat waar mogelijk verzekeringen zijn afgesloten. Ook hebben wij in de begroting diverse budgetten beschikbaar, bijvoorbeeld om ons eigen risico af te dekken. Er zijn geen lopende zaken bekend.

Wateroverlast

Voor aansprakelijkheidsstellingen als gevolg van wateroverlast na hevige regenval hebben wij ons als gemeente altijd nog kunnen beroepen op overmacht.

Aangezien we als gemeente verplicht zijn om zogenaamde stresstesten uit te voeren kunnen we dit niet meer tot in lengte van dagen volhouden.

We gaan ervan uit dat een dergelijke situatie 1 keer in de 25 jaar kan voorkomen. Voor de schade voor de gemeente in dat geval gaan we uit van een bedrag van € 1.000.000.

Planschade

Planschade dekken we zoveel mogelijk af in contracten met ontwikkelaars. In geval van een gemeentelijke ontwikkeling (waar geen verhaal kan plaatsvinden), houden we hier bij de kredietvotering rekening mee. Er zijn geen lopende zaken bekend.

Schadeclaims

De gemeente loopt altijd het risico op schadeclaims. Over het algemeen zijn dit langlopende procedures waarvoor de risico's moeilijk in te schatten zijn. Daarom is hiervoor in de exploitatie geen raming opgenomen. Om de risico's toch mee te kunnen nemen in deze paragraaf, zijn we uitgegaan van een totaal bedrag van € 1 miljoen met een kans van 20%.

2. Eigendommen (totaal risico € 199.000)

Bedragen x €1.000					
Categorie Onderwerp	Beh.	Fin.	Kans		Risico
		Belang €	Kl.	%	score €
Eigen risico schadegevallen	V	25	3	50%	13
Schade door vandalisme/diefstal (in openb. ruimte)	V	40	3	50%	20
Onderhoud gemeentelijke gebouwen en terreinen	A	100	3	50%	50
Onderhoud wegen	A	100	1	10%	10
Gladheidsbestrijding	A	80	1	10%	8
Kabels en leidingen, leges glasvezel	A	100	3	50%	50
Zwembad	A	160	1	2,5%	4
Niet bereikbare en/of beheerbare rioleringen	A	50	1	15%	8
Ruiming explosieven	V	50	1	10%	5
Bodemsanering	V	100	2	25%	25
Archeologie	V	25	2	25%	6
Totaal		830			199

Eigen risico schadegevallen

De risico's met betrekking tot onze eigendommen hebben wij aanzienlijk beperkt door het afsluiten van brand- en stormverzekeringen. Hiervoor geldt een eigen risico van € 2.500 per gebeurtenis. Zaken als bijvoorbeeld vandalisme zijn uitgesloten van de verzekering.

Schade door vandalisme/diefstal (in de openbare ruimte)

Vandalisme is niet verzekerd. De kosten vangen we op binnen de normale budgetten en leiden niet tot grote overschrijdingen. We maken ook bewuste keuzes bij het gebruik van materialen in de openbare ruimte, risicomijdend.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen en terreinen

Wij voeren voor onze eigendommen planmatig beheer en onderhoud uit. Dit doen wij op basis van de beheerplannen en actuele inspecties. De noodzakelijke dotaties aan de onderhoudsvoorzieningen zijn in 2020 geactualiseerd. Er bestaat altijd het risico dat het budget voor groot onderhoud niet toereikend is, omdat er onverwacht, onvoorzien onderhoud nodig kan zijn, waarmee we in de ramingen geen rekening hebben gehouden.

Onderhoud wegen

Er bestaat altijd het risico dat het budget voor groot onderhoud wegen niet toereikend is, omdat er onverwacht, onvoorzien onderhoud nodig kan zijn, waarmee we in de ramingen geen rekening hebben gehouden.

Gladheidsbestrijding

Er bestaat altijd het risico dat het budget voor gladheidsbestrijding niet toereikend is, omdat de weersomstandigheden slechter kunnen zijn dan waarmee we in de raming rekening hebben gehouden.

Kabels en leidingen, leges glasvezel

De berekening van de leges verloopt via een staffel. Bij grote(re) aanvragen is de opbrengst echter niet meer kostendekkend.

Zwembad

Temperatuurschommelingen kunnen nadelige gevolgen hebben voor de tegelvloer. De kans is niet groot, maar mocht dit risico zich voordoen, dan schatten wij de kosten in op ca. € 100.000 voor de tegelvloer en € 60.000 aan gederfde omzet.

Niet bereikbare en/of beheerbare rioleringen

In onze gemeente ligt zo'n 21 km riolering die gewoonweg niet meer bereikbaar is voor beheer en onderhoud. Van deze 21 km zijn de meeste leidingen van een relatief kleine diameter en mochten hier problemen zijn dan kan hier relatief snel en simpel ingegrepen worden.

Zo'n 5 km is van een iets grotere diameter en heeft een redelijke tot behoorlijke afvoerfunctie. Deze leidingen liggen ook dusdanig dat wanneer hier problemen optreden dit aardig in de papieren zal gaan lopen.

Uitgaande van een vervangingsprijs van € 450/m schatten wij de schade per gebeurtenis op € 50.000 met een kans van 15%.

Ruiming explosieven

Er is een risico dat we bij grondwerken explosieven aantreffen waarvoor onderzoeken, dan wel ruiming moeten plaatsvinden. De kosten hiervan ramen we zoveel mogelijk vooraf in de projectkosten en/of brengen we in rekening bij de ontwikkelaars. Daarnaast declareren we een deel van de kosten bij het Rijk (70%).

Bodemsanering

Op basis van de bodemkaart van onze gemeente bekijken we of er aanleiding is op basis van onder meer historische gegevens of verkennend onderzoek noodzakelijk is. Indien een locatie verdacht is maken we op basis van dit onderzoek een inschatting van de kosten.

Tijdens het werk voeren we partijkeuringen uit op vrijgekomen grond. Bij het aantreffen van ernstige verontreiniging kan dit tot aanzienlijke verwerkingskosten leiden.

Teerhoudend asfalt: We onderzoeken of het op te breken asfalt teerhoudend is. Echter is niet uit te sluiten dat er (eerder of later) aangebrachte gedeeltes tussen zitten die tijdens de uitvoering toch teerhoudend blijken te zijn. Dit kan tot aanzienlijke storkosten leiden voor afvoer.

Archeologie

We lopen het risico op archeologische vondsten bij projecten in de openbare ruimte. Dit risico inventariseren we door middel van het maken van proefsleuven voor de start van een project.

3. Bedrijfsvoering (totaal risico € 313.000)

Bedragen x €1.000

Categorie Onderwerp	Beh.	Fin. Belang	Kans			Risico score
		€		Kl.	%	€
Bedrijfsongevallen	V/A	250	1		2%	5
Fraude en diefstal	B	p.m.	1		1%	p.m.
Afwezigheid personeel wegens ziekte of anderszins	V	900	2		25%	225
Vertrek personeel	V	100	1		10%	10
ICT	V	129	3		50%	65
Informatiebeveiliging en cybercrime	V	800	1		1%	8
Totaal		2.179				313

Bedrijfsongevallen

Wij hebben de "Goed Werkgeverschapsverzekering" afgesloten. Werkgevers hebben de wettelijke zorgplicht voor de veiligheid van werknemers en die zorgplicht wordt uitgebreid. De werkgever is aansprakelijk voor bedrijfsongevallen en beroepsziekten van werknemers. Ook molest (schade ontstaan in conflictsituaties) is meeverzekerd. Naast ambtenaren vallen ook raadsleden, wethouders en de burgemeester onder de polis.

Fraude en diefstal

De huidige economische ontwikkelingen kunnen voor de gemeente leiden tot verhoogde prikkels of gelegenheden tot het doen van of meewerken aan fraude. Er is een Fraude- en Berovingsrisicoverzekering afgesloten.

Daarnaast zijn fysieke en/of administratieve maatregelen genomen (functiescheiding, procesbeschrijvingen). De interne controle richt zich ook op deze zaken.

Afwezigheid van personeel wegens ziekte of anderszins

Kennis en kunde zijn (tijdelijk) niet beschikbaar waardoor de kwaliteit van de organisatie en de door de organisatie geleverde producten lager worden. Uitgangspunt bij ziekteverzuim is een interne oplossing en geen externe inhuur, afhankelijk van de duur van de afwezigheid en taak. Totstandkoming inschatting: loonsom € 16.628.476 x 5,41% (bron: loonsom begroot 2022; ziekteverzuimpercentage over 2020) = € 900.000

Vertrek personeel

Als gevolg van vertrek van personeel kan er kennis en kunde verloren gaan. Daarnaast is er bij het huidige personeel veel ervaring en kennis van de lokale situatie aanwezig, welke bij vertrek verloren gaan. Dit kan leiden tot inefficiëntie.

ICT

Computeruitval kan tot gevolg hebben dat we onze dienstverlening niet meer uitvoeren en onze medewerkers niet meer optimaal kunnen werken. Vooral de laatste tijd zijn bedreigingen van virussen in het nieuws, hetzelfde geldt voor datalekken.

Informatiebeveiliging en cybercrime

Informatiebeveiliging is steeds actueler. Er is weliswaar steeds meer aandacht, maar het risico wordt ook steeds groter. Denk hierbij aan datalekken. Er is voorsnog besloten om geen cybercrime verzekering af te sluiten, maar de actuele ontwikkelingen laten zien dat de risico's groter zijn.

Bij de IRVN heeft men een goed doordacht plan opgesteld hoe men hackers kan weren. Daarbij is ingezoomd op Preventie, Detectie en Eliminatie. Hoe goed je de beveiliging ook op orde hebt, het garandeert niet dat hacken onmogelijk is. Hackers bedenken steeds weer nieuwe mogelijkheden en schade ten gevolge daarvan is niet uit te sluiten. Voorsnog is het risico door de gemeente niet verzekerd.

4. Financieel (totaal risico € 3.233.000)

Bedragen x €1.000					
Categorie Onderwerp	Beh.	Fin. Belang €	Kans Kl.	%	Risico score €
Open-einde regelingen					
Doelgroepenvervoer (Wmo-cliënten en leerlingen)	A	93	2	25%	23
Nieuwe Wmo en Jeugdwet	A	2.500	3	50%	1.250
Beschermde Wonen	A	pm	2	25%	pm
Hulp bij het huishouden	A	380	3	50%	190
Af-/toename aantal uitkeringen PW/IOAW/IOAZ	V/A	pm	3	50%	pm
Toename aanvragen bijz.bijstand/armoedebestrijding	V	184	2	25%	46
Toename aanvragen schuldhulpverlening	V	60	3	50%	30
Toename aantal Bbz regeling (leningen)	A	50	1	10%	5
Toename aanvragen voorzieningen Wmo	V	104	3	50%	52
Vermindering legesopbrengsten bouwvergunningen	V	183	2	25%	46
Toename bezwaar/kwijtschelding	V	100	1	5%	5
Lagere opbrengsten OZB, AH en RH door leegstand	V/A	200	1	5%	10
Verbonden partijen					
GGD	V/A	146	3	50%	73
MARN	V/A	-	1	5%	-
ODRN	V/A	29	3	50%	14
VRGZ	V/A	84	1	10%	8
MGR Werkbedrijf en ICT	V/A	295	2	25%	74
IBO	V/A	22	3	50%	10
Grondexploitatie					
Toerekening apparaatskosten grex	V	171	1	5%	9
Economische risico's en vertraging	V/A	346	1	10%	34
Grote projecten					
Toerekenen apparaatskosten aan projecten	V	513	1	10%	51

Gemis subsidies a.g.v. uitloop projecten	V	200	1	10%	20
Overige financiële risico's					
BTW subsidies sport	A	89	1	10%	9
Loonontwikkelingen	A/V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Ontwikkeling pensioenpremie	A	195	3	50%	98
Prijsontwikkelingen	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Algemene uitkering	A/V	2.965	2	25%	741
Renterisico	A	-	0	0%	-
Beleggingen - dividend	A	170	1	15%	26
Decentralisatie Rijkstaken	A	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Bezwaarschriften	V	5	4	80%	4
Garanties en borgstellingen	A	79.660	1	0,5%	398
Hypotheken personeel	V/B	100	1	3%	3
Wachtgeld/pensioenen bestuurders	V	30	1	10%	3
Eigendommenadministratie gemeentelijke gronden	A	25	1	2%	1
Corona / Covid-19	V	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal		88.897			3.233

De risico's bij dit onderdeel hebben betrekking op open-einde regelingen, verbonden partijen, grondexploitatie, grote projecten en overige financiële risico's.

Open-einde regelingen (totaal risico € 1.657.000)

Doelgroepenvervoer (Wmo-cliënten en leerlingen)

De aanbesteding heeft geleid tot een positief resultaat. Voor volgende jaren houdt de DRAN rekening met een toename van het wmo vervoer en leerlingenvervoer. We lopen het risico dat deze toename verder stijgt. Het risico voor de kostentoeename schatten we in op 10% van € 934.000.

Nieuwe Wmo en Jeugdwet

De ramingen hebben we zo realistisch mogelijk ingeschat. Hierbij is rekening gehouden met de taakstellende bezuiniging en de vermindering van de lasten als gevolg van de aanpassing van het woonplaatsbeginsel per 2022. We lopen het risico dat de aanvragen en de duur van de zorg nog meer toenemen. Ook lopen we het risico dat we de taakstellende ombuiging van ca € 1 mln in de begroting 2021 (deels) niet halen. De herijking van de algemene uitkering, cluster sociaal domein per 2023 en het daadwerkelijk effect van de aanpassing van het woonplaatsbeginsel per 2022 zijn onzekere factoren. We schatten het risico in op 20% van € 15.000.000 en de kans hierop op 50%.

Beschermd Wonen

Beschermd wonen decentraliseert het Rijk vanaf 1 januari 2023 naar alle gemeenten. Er komt een nieuw objectief verdeelmodel en een overgangstermijn van 10 jaar. We verwachten dat we in de eerste jaren met de nieuwe verdeling uitkomen maar daarna niet meer. Voorlopig ramen we pm.

Hulp bij het huishouden

De tarieven voor hulp bij het huishouden zijn onderbouwd en reëel. We hebben in onze begroting 2022 € 3,8 mln aan kosten geraamd. Hierbij is rekening met een toename van aanvragen met 5%. Het risico dat dit verder toeneemt ramen we op 10% van € 3.800.000. De kans hierop schatten we in op 50%.

Af-/toename aantal uitkeringen Participatiewet PW / IOAW / IOAZ

In de begroting hebben we rekening gehouden met de vangnetuitkering. Toename van het aantal klanten leidt tot een hogere uitgaaf maar tegelijkertijd tot een hogere vangnetuitkering. Risico wordt derhalve pm geraamd.

Toename aanvragen bijzondere bijstand/armoedebestrijding

De uitgaven ramen we op € 1,84 miljoen. Het risico dat de uitgaaf verder toeneemt, is aanwezig. Dit risico schatten we in op 10% en de kans hierop op 25%.

Toename aanvragen schuldhulpverlening

De kosten voor schuldhulpverlening bleven afgelopen jaren binnen de raming. We lopen het risico dat het aantal aanvragen groter is dan waarmee we in de begroting rekening gehouden hebben. Het risico schatten we in op 50% en de kans hierop op 50%

Toename aantal Bbz regeling (leningen)

We lopen het risico dat het aantal aanvragen groter is dan waarmee we in de begroting rekening gehouden hebben. Gezien de ervaring schatten we het risico in op 50% van € 100.000 en de kans hierop op 10%.

Toename aanvragen voorzieningen Wmo

In de begroting 2022 hebben we rekening gehouden met een toename van de kosten als gevolg van de aanbesteding en de overgang van de oude naar de nieuwe zorgaanbieder. Ook is rekening gehouden met toename van woonvoorzieningen als gevolg van langer thuis wonen. We lopen risico als het aantal aanvragen groter is dan begroot. Het risico schatten we in op 10% van €1.035.000 en de kans hierop op 50%.

Vermindering legesopbrengsten bouwvergunningen

Dit risico is gebaseerd op 25% van de geraamde opbrengst van € 730.500 en een kans van 25%.

De uitspraak van de Raad van State over het Programma Aanpak Stikstof zorgt voor een lichte onrust in politiek Den Haag en dat is niet helemaal zonder reden. Kort gezegd komt het er op neer dat de Nederlandse wetgeving op het gebied van natuurbescherming niet voldoet aan de Europese richtlijnen. Eigenlijk was dat niet eens zo heel verrassend. In de Urgenda zaak vond de rechter al dat de Staat een paar tandjes moet bijzetten tegen de uitstoot van broeikasgassen. Ondertussen staan veel ontwikkelingen even stil, omdat er nu geen manier is om vergunning te verlenen voor de uitstoot van stikstof in de buurt van beschermde natuurgebieden.

We houden rekening met een hoger bedrag aan risico in verband met de uitspraak Programma Aanpak Stikstof.

Toename bezwaar/kwijtschelding - kosten/minder opbrengsten

Dit risico is altijd aanwezig, maar wij schatten de kans relatief laag in.

Lagere opbrengsten onroerende zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing door leegstand bedrijfstvastgoed

We lopen altijd het risico dat we minder opbrengsten realiseren door leegstand van (bedrijfs)vastgoed.

Verbonden partijen (risico € 179.000)

Hierbij gaat het om partijen waarin de gemeente zowel een financieel als een bestuurlijk belang heeft. De verbonden partijen met de grootste financiële belangen zijn de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ), de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Regio Nijmegen (GGD), de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN), de Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN) en de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) werkbedrijf en ICT. Voor een nadere toelichting op de verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen in deze begroting. Het totale risico ten aanzien van verbonden partijen is vooralsnog gekwantificeerd op € 179.000.

GGD

De bijdrage aan de GGD staat onder druk door de taakstellende bezuiniging van 3% en de algemene reserve al enige tijd minder dan haar norm bedraagt. Daarnaast bestaat de kans dat de instroom voor Veilig Thuis toeneemt. We lopen het risico dat het begrotingsbudget van de GGD niet toereikend is. We schatten het risico in op 10% van € 1.463.000.

MARN

De risico's van de MARN zijn beperkt. Het Algemeen Bestuur heeft in de notitie Weerstandsvermogen bepaald dat voor de afdekking van de risico's de begrotingspost Onvoorzien voldoende is. Daarnaast is MARN aandeelhouder in ARN B.V.. Zij heeft één lening (in verband met grondverkoop) en geen garanties meer uitstaan naar ARN B.V.. De lening is afgedekt met een eerste recht van hypotheek. Tevens heeft MARN met ARN B.V. een vast tarief met indexering voor het door de deelnemers in de MARN aangeleverde afval. Het risico dat MARN loopt bedraagt ten hoogste de waarde van de aandelen die MARN heeft in ARN B.V. Deze zijn gewaardeerd op verkrijgingsprijs en wel voor een waarde van € 1.701.675. Verder wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

Door het Algemeen Bestuur is in juni 2014 besloten dat de MARN geen weerstandsvermogen dient aan te houden anders dan de € 10.000 Post onvoorzien uit de begroting.

Indien de Algemene reserve onvoldoende is om in een bepaald jaar tekorten op te vangen, die voortvloeien uit de rekening en er geen andere dekking kan worden gevonden, wordt het bepaalde in de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN artikel 28 van toepassing. Daarin is bepaald dat de gemeenten naar rato van het inwonertal dienen bij te dragen in tekorten van de MARN.

In onze begroting houden we rekening met € 0.

ODRN

Het totaal van de risico's van de ODRN bedraagt € 1.225.000. De ODRN rekent vervolgens met een dempingsfactor van 0,6 omdat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen. $0,6 \times € 1.225.000 = € 735.000$. Als dekking voor optredende risico's is binnen de ODRN in de vorm van een algemene reserve € 457.704 beschikbaar. Het aandeel van Berg en Dal hierin bedraagt € 28.532.

Het resultaat van het boekjaar 2020 van de ODRN is een kleine plus.

VRGZ

De algemene reserves C&R (Crisisbeheersing en Rampenplan) is onvoldoende op peil om daarmee de gewogen risico's volledig af te dekken. In het uiterste geval staan gemeenten garant voor het restant. Voor ons betekent dit theoretisch een risico van maximaal € 83,556. Dit is op basis van de begroting 2022 van de VRGZ.

MGR Werkbedrijf en ICT

De risico's van het werkbedrijf zijn gekwantificeerd in de begroting van het werkbedrijf. Aangezien het werkbedrijf geen algemene reserve mag aanhouden, moet elke gemeente haar risicodeel in de begroting opnemen. De verwachtingswaarde van de risico's bedraagt € 6,475 mln. en het risico op € 2,684 mln. Ons aandeel bedraagt daarin ongeveer 11%.

IBO

In de begroting 2022 is rekening gehouden met een aantal onderzoeken door de sociale recherche. De kans dat meer onderzoeken plaatsvinden dan geraamd. Het risico schatten we in op 25% van € 88.000 en de kans hierop op 50%.

Grondexploitatie (risico € 43.000)

Toerekening apparaatskosten Grex

Om de risico's te beperken hanteert de gemeente een overwegend faciliterend grondbeleid. De specifieke risico's met betrekking tot de grondexploitaties zijn omschreven in de paragraaf grondbeleid.

Een ander risico schuilt in de toerekening van apparaatskosten aan de grondexploitaties. Wanneer projecten niet doorgaan komen de apparaatskosten mogelijk ten laste van de exploitatie. Meer informatie over de complexen van de grondexploitatie staat in de paragraaf grondbeleid.

Economische risico's en vertraging

De risico's in de sfeer van de grondexploitatie hebben vooral te maken met algemene economische ontwikkelingen die leiden tot lagere opbrengsten of hogere kosten. Hier valt bijvoorbeeld te denken aan vertraging van bouwprojecten (vooral rentekosten), het terugtrekken van partners, of het lager uitvallen van grondprijzen ten opzichte van de ramingen. Hoewel de economische vooruitzichten weer wat gunstiger lijken te zijn, is het in de huidige economische situatie nog steeds de vraag of de geraamde opbrengsten van de bouwkeuzen kunnen worden gerealiseerd en op welke termijn. Om de economische risico's te kwantificeren is uitgegaan van een scenario waarin de nog te realiseren opbrengsten na 1 januari 2021 10% lager uitvallen dan geraamd en de nog te realiseren kosten 5% hoger uitvallen dan geraamd in de meest recente rapportage grondexploitaties.

Grote projecten (risico € 71.000)

Toerekening apparaatskosten aan projecten

Er wordt risico gelopen ten aanzien van toegerekende apparaatskosten. Net zoals bij de grondexploitatie komen deze kosten, bij het niet doorgaan van de projecten, ten laste van de exploitatie.

Gemis subsidies als gevolg van uitloop projecten

Mislopen (provinciale) subsidies als gevolg van uitloop project over de subsidieperiode.

Overige financiële risico's (risico € 1.283.000)

BTW subsidies sport

De sportstichtingen kunnen geen inkoop-BTW meer terugvragen, maar kunnen wel een beroep doen op een subsidieregeling (BOSA) van het rijk. De maximale subsidie bedraagt 20% van de subsidiabele kosten. Voor deze regeling geldt echter een subsidieplafond en een minimumbedrag aan uitgaven. Wanneer de subsidieaanvragen niet gehonoreerd worden lopen we het risico dat de investeringslasten met 20% toenemen. In het meerjarig investeringsplan 2021 (investeringen in sportcomplexen) is in 2022 voor € 446.501 aan investeringen geraamd. Het risico bedraagt 20% van dit bedrag. De kans hierop schatten we in op 10%.

Algemene uitkering

De algemene uitkering is aan fluctuaties onderhevig zonder dat wij daarop invloed hebben. De hoogte van deze uitkering is gekoppeld aan de omvang van de rijksuitgaven en het rijksbeleid. De gemeenten claimen bij het rijk een extra rijksbijdrage in verband met oplopende tekorten bij Sociaal Domein en de ten onrechte opgelegde opschalingskorting. De koek moet groter volgens de VNG. Voor 2022 heeft het Rijk eenmalig extra geld voor jeugdhulp beschikbaar gesteld. Verdere beslissingen hierover is aan het nieuw te vormen kabinet. De verwachting is dat we aanvullende middelen van het Rijk krijgen. Daarnaast speelt de herijking van de algemene uitkering. Op basis van de eerste berichten leek het erop dat wij een nadeelgemeente zouden zijn. Inmiddels zijn de cijfers geactualiseerd, waardoor we waarschijnlijk een klein voordeel krijgen. Vooralsnog schatten we het totale risico met betrekking tot de algemene uitkering in op 5% van € 59,3 mln is € 2,965 mln. De kans hierop is 25%.

Aanvullende compensatie jeugdhulp

Eind mei 2021 heeft een arbitragecommissie een zwaarwegend advies aan het Rijk uitgebracht om de gemeenten vanaf 2022 te compenseren voor het financieel tekort op jeugdhulp. Dit was voor het Rijk aanleiding om aan gemeenten voor 2022 eenmalig extra gelden voor jeugdhulp toe te kennen. De beslissing over extra rijks gelden voor jeugdhulp na 2022 ligt bij het nieuw te vormen kabinet. Daarnaast hebben de VNG (namens de gemeenten) en het Rijk afgesproken om samen te werken aan een hervormingsagenda. Daarin maken zij afspraken over een pakket van maatregelen die uiteindelijk in 2028 moeten leiden tot besparingen van het landelijk tekort op jeugdhulp en dus ook op onze uitgaven voor jeugdhulp.

De extra rijksuitkering in 2022 bedraagt voor onze gemeente bijna € 2,4 mln. Dit komt bovenop de compensatie van € 0,5 mln die al voor 2022 was toegezegd. Voor de jaren na 2022 houden we in de begroting 2022 geen rekening met deze aanvullende extra rijksuitkering. Wel hebben we in de begroting de compensatie van € 0,5 mln meerjarig geraamd conform de door de raad vastgestelde uitgangspuntennotitie voor de begroting 2022.

De reden om de extra uitkering voor 2023 en volgende jaren niet te ramen is dat we niet weten hoe het voorgenomen pakket van ombuigingsmaatregelen voor onze begroting uitpakt. Bovendien laten we door het niet ramen duidelijk aan het Rijk zien dat we met de huidige rijksmiddelen niet uitkomen. De verwachting is wel dat het Rijk de aanvullende uitkering na 2022 zal continueren maar dat deze uitkering daalt voor de te nemen ombuigingsmaatregelen. Vooruitlopend op de besluitvorming door het nieuw kabinet mogen we van het Rijk en de provincie 75% van de bedragen voor aanvullende rijksuitkering minus de voorgenomen maatregelen ramen. Dit hebben we om hiervoor genoemde redenen niet gedaan.

Hieronder staan de bedragen van de compensatie

75% berekening uitgangspunt provincie	2022	2023	2024	2025
Extra aanvullende compensatie jeugdhulp	2.383	2.093	1.931	1.737
Verwerkt in begroting 2022	2.383	0	0	0

Corona / Covid-19

Het is onzeker hoe lang de coronacris voortduurt en wat hiervan eventueel de financiële gevolgen zijn. In de begroting 2022 hebben we geen rekening gehouden met extra uitgaven of derving van inkomsten als gevolg van de coronamaatregelen. Het Rijk heeft toegezegd de financiële gevolgen te compenseren. Voorlopig ramen we pm.

Overig

Dit betreft risico's met betrekking tot loon- en prijsontwikkelingen, ontwikkelingen van pensioenpremie, renterisico, dividenduitkeringen, decentralisatie van rijkszaken, ontvangen van bezwaarschriften, garanties en borgstellingen, hypotheeklen voor personeel, wachtgeld/pensioenen voor bestuurders, eigendommenadministratie gemeentelijke gronden.

Berekening weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit geeft aan welke middelen wij beschikbaar hebben om eventuele tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande zaken. De weerstandscapaciteit is onderverdeeld in structureel en incidenteel.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de:

1. onbenutte belastingcapaciteit;
2. post onvoorzien;
3. vrije begrotingsruimte;
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden.

1. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de mogelijkheden die wij als gemeente nog hebben om onze belastingopbrengsten te verhogen binnen de wettelijke grenzen.

De totale onbenutte belastingcapaciteit bedraagt:

Bedragen x € 1.000	
Belasting c.q. recht	Bedrag
1. OZB	4.034
2. Afvalstoffenheffing	-
3. Rioolheffing	-
4. Leges	p.m.
Totaal	4.034

Toelichting onbenutte belastingcapaciteit.

Onroerende zaakbelastingen

Voor de OZB hanteren we de zogenaamde artikel 12 norm. Op basis van de meicirculaire 2021 is deze norm 0,1800%. De onbenutte belastingcapaciteit is als volgt berekend.

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Bedrag
Berekende waarde woningen*	4.720.964
Berekende waarde niet-woningen - eigenaren*	535.076
Berekende waarde niet-woningen - gebruikers*	462.092
Totaal waarde	5.718.132
Minimale opbrengst artikel 12-norm	10.293
Opbrengsten 2022	6.259
Onbenutte belastingcapaciteit	4.034

*: conform berekening algemene uitkering 2022-2025 o.b.v. meicirculaire 2021

Afvalstoffenheffing

In de begroting 2022 is uitgegaan van een kostendeckendheid van 100%. Dit betekent dat er geen ruimte is in het kader van onbenutte belastingcapaciteit.

Rioolheffing

In de begroting 2022 is uitgegaan van een kostendeckendheid van 100%. Dit betekent dat er geen ruimte is in het kader van onbenutte belastingcapaciteit.

Leges

Bij de heffing van leges hanteren we volledige kostendeckering als uitgangspunt. Van belang hierbij is dat het totale bedrag aan legesinkomsten de aan de leges toegerekende lasten volledig dekt. Wij kunnen deze kosten niet volledig in beeld brengen. Hiervoor is een verfijning van de huidige kostenverdeelssystematiek noodzakelijk. De onbenutte belastingcapaciteit kunnen wij daarom niet in een bedrag uitdrukken. In de tabel is dit aangeduid met p.m. (pro memorie).

2. Post Onvoorzien

In de begroting is voor 2022 € 25.000 geraamd als stelpost voor onvoorziene uitgaven.

3. Vrije begrotingsruimte

De begroting 2022 heeft een saldo van € 78.000. Dit bedrag kan aangemerkt worden als vrije begrotingsruimte.

4. Structurele bezuinigingsmogelijkheden

Er zijn geen structurele bezuinigingsmogelijkheden die ingezet worden als onderdeel van de structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is opgebouwd uit de:

1. algemene reserve;
2. bestemmingsreserves, waarvan de bestemming nog kan worden gewijzigd;
3. stille reserves;
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden.

1. Algemene reserve

De begrote stand van de vrij besteedbare algemene reserve per 1 januari 2022 is € 5.859.000. De begrote stand van de vaste algemene reserve bedraagt € 17.220.000. Totaal: € 23.079.000. De vaste algemene reserve is niet wettelijk verplicht, maar dit is een eigen beleidskeuze binnen onze gemeente (besluit van de gemeenteraad). Dit is dus ook door de raad te wijzigen.

2. Bestemmingsreserves

Er zijn geen bestanddelen van de bestemmingsreserves beschikbaar als weerstandscapaciteit.

3. Stille reserves

Het gaat bij stille reserves om de overwaarde van gemeentelijke bezittingen die direct verkoopbaar zijn zonder dat de bedrijfsvoering of het gemeentelijke beleid hierdoor wordt beïnvloed. De overwaarde (stille reserve) betreft het verschil tussen de verwachte verkoopopbrengst en de begrote boekwaarde per 31 december 2021.

Wij hebben onze bezittingen beoordeeld op de benoemde uitgangspunten. Een groot deel van onze bezittingen is nodig voor de bedrijfsvoering en de uitvoering van ons beleid. Ons gemeentehuis gebruiken we voor ons bestuur en de publieksservice. De onderwijs- en welzijnsgebouwen zijn meestal beleidsmatig noodzakelijke voorzieningen. In de op te stellen Vastgoedvisie worden keuzes gemaakt voor de gebouwen die daar niet (meer) of te weinig aan voldoen.

Ook onze gronden leiden tot een stille reserve, voor zover de actuele waarde hoger is dan de boekwaarde. Het gaat hier om de gronden die wij verantwoorden op de balans, onder de materiële vaste activa. De actuele waarde ligt € 500.000 hoger dan de boekwaarde van € 539.000.

4. Incidentele bezuinigingsmaatregelen

Er is geen sprake van incidentele bezuinigingsmaatregelen die kunnen bijdragen aan de incidentele weerstandscapaciteit.

Totaaloverzicht weerstandscapaciteit

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	Bedrag
<u>Structurele weerstandscapaciteit</u>	
1. onbenutte belastingcapaciteit	4.034
2. post onvoorzien	25
3. vrije begrotingsruimte	78
4. structurele bezuinigingsmogelijkheden	-
Totaal structurele weerstandscapaciteit	4.137
<u>Incidentele weerstandscapaciteit</u>	
1. algemene reserve	23.079
2. bestemmingsreserves	-
3. stille reserves	500
4. incidentele bezuinigingsmogelijkheden	-
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	23.579
Totaal weerstandscapaciteit per 31-12-2021	27.716

Ratio weerstandsvermogen

Op basis van het risicoprofiel en de inventarisatie van de weerstandscapaciteit bepalen wij ons weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen drukken wij uit in een verhoudingsgetal.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (= totaal risicoscore)}}$$

Op basis van de begroting 2022 ziet de weerstandsratio er als volgt uit:

		Begroting 2022	Begroting 2021	Rekening 2020	Begroting 2020
Ratio	$\frac{27.716}{3.995} =$	6,94	8,59	7,38	9,58
weerstandsvormogen					

Conclusie

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen dient dit genormeerd te worden. Hiervoor maken we gebruik van onderstaande waarderingstabel. Deze tabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente. Diverse gemeenten hanteren deze tabel, die een goed inzicht geeft in de vraag of er genoeg weerstandscapaciteit is.

Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
$> 2,0$	Uitstekend
$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
$0,8 < x < 1,0$	Matig
$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Met een weerstandsratio van 6,94 beschikken wij op dit moment over een uitstekend weerstandsvermogen. Er zijn voldoende middelen om de in beeld gebrachte risico's op te kunnen vangen.

Financiële kengetallen

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv) moeten gemeenten een vijftal financiële kengetallen opnemen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting en de jaarstukken. Het doel is om op deze wijze makkelijker inzicht te verschaffen in de financiële positie van de gemeente.

De vijf kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of op te vangen. Ze geven inzicht in de financiële weer- en wendbaarheid. Hoe de kengetallen in relatie tot de financiële positie moeten worden beoordeeld, is voorbehouden aan de raad. Hiervoor zijn geen algemene normen gegeven.

Toelichting kengetallen

De kengetallen betreffen:

- 1a. de netto schuldquote;
- 1b. de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
2. de solvabiliteitsratio;
3. de grondexploitatie;
4. de structurele exploitatieruimte;
5. de belastingcapaciteit.

De kengetallen worden hieronder inhoudelijk toegelicht.

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Omdat er bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden te berekenen. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is én wat dat betekent voor de schuldenlast.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal verstaan. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar bij de jaarrekening of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerendezaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in die gemeente.

Berekening kengetallen

Kengetal		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Normering Categorie
1a. Netto schuldquote		40%	75%	70%	80%	83%	88%	A
1b. Netto schuldquote	met correctie alle verstrekte leningen	29%	70%	58%	68%	71%	75%	A
2.								B
Solvabiliteitsratio		44%	36%	33%	31%	30%	28%	
3. Grondexploitatie		2%	0%	0%	0%	0%	0%	A
4. Structurele exploitatieruimte		-2,5%	-3,6%	-3,5%	-3,5%	-3,5%	-3,5%	B
5.								B
Belastingcapaciteit		96%	105%	105%	0%	0%	0%	

Beoordeling kengetallen

Zoals aangegeven bestaan er geen algemeen geldende of wettelijk voorgeschreven normen voor de beoordeling van de financiële kengetallen in relatie tot de financiële positie van de gemeente. Voor een afgewogen beoordeling van de financiële positie moeten de financiële kengetallen in hun onderlinge samenhang en binnen de specifieke context van de gemeente worden bekeken.

Om de beoordeling gemakkelijker te maken hebben wij in de laatste kolom van bovenstaande tabel een normering opgenomen. Deze normering is gelijk aan de normen die de provincie Gelderland in het kader van haar financiële toezichtsfunctie hanteert. Hierbij wordt gewerkt met de drie categorieën 'A', 'B' en 'C'. Aan deze categorieën is geen kwalificatie gegeven, omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf plaats dient

te vinden. Wel kan over het algemeen worden gesteld, dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

In samenhang geven de kengetallen een positief beeld van de financiële positie van de gemeente Berg en Dal. De schuldpositie is op een aanvaardbaar niveau, er is sprake van enige onbenutte belastingcapaciteit en het weerstandsvermogen is uitstekend zodat wij in staat zijn om eventuele financiële tegenvallers op te kunnen vangen.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1a. de netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
1b. de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%
2. de solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
3. de grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
4. de structurele exploitatieruimte	Begr én MJR >0%	Begr én MJR >0%	Begr én MJR <0%
5. de belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Voor de grondexploitaties geldt dat we deze jaarlijks actualiseren en dat de waardering van de grondexploitaties mee wordt genomen in het oordeel van de accountant. Dit oordeel is tot op heden positief. Waar nodig zijn voor voorziene exploitatietekorten afdoende voorzieningen getroffen.

Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente heeft veel wegen, riolen, lichtmasten, speeltuinen en gebouwen in eigendom. Dit noemen we kapitaalgoederen. De gemeente zorgt voor het onderhoud van deze kapitaalgoederen. Dat is belangrijk om prettig en veilig in de gemeente te kunnen wonen en verblijven. Om de kapitaalgoederen goed te onderhouden hebben we beleidsplannen opgesteld en vertaald naar beheer- en uitvoeringsplannen. Zo weten we wat we willen, wat we hebben, wat nodig is en wat het ons gaat kosten.

Algemeen

In deze paragraaf beschrijven we op welke wijze wij onze kapitaalgoederen beheren. De volgende kapitaalgoederen moeten we minimaal benoemen volgens het “besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten”:

1. wegen;
2. riolering;
3. water;
4. groen;
5. gebouwen;

Van deze kapitaalgoederen moeten in de begroting:

- Het beleidskader;
- De financiële consequenties die uit het beleidskader voortvloeien;
- De vertaling van de financiële consequenties.

Aan dit rijtje hebben wij zelf twee kapitaalgoederen toegevoegd:

6. openbare verlichting;
7. speelruimten.

Wetten en regels

Er bestaat geen algemene wet waarin staat hoe gemeentes kapitaalgoederen moeten onderhouden. Dit is namelijk in verschillende wetten beschreven. Bijvoorbeeld vanuit de provincie en waterschappen bestaan er specifieke wetten en regels.

Het algemeen uitgangspunt is dat de gemeente verplicht is om te zorgen voor een veilige openbare ruimte. Wij moeten aan kunnen tonen dat er voldoende gedaan is om de openbare ruimte veilig te houden. Dit doen wij onder anderen door regelmatig inspecties uit te voeren. De gegevens uit deze inspecties in combinatie met beleidskaders zijn de basis voor de beheer- en onderhoudsplannen.

Actuele beleids- en beheerplannen

In onderstaand schema hebben we per kapitaalgoed de relevante beleids- en beheerplannen genoemd. Het jaar geeft aan wanneer het plan vastgesteld is. De frequentie gaat over de houdbaarheid van het plan. Onder volgende actualisatie staat in welk jaar we de bestaande versie actualiseren. In de laatste kolom is aangegeven waar en of het beleids- beheerplan in de begroting staat.

Beheerplan	Jaar	Frequentie actualisatie	Volgende actualisatie	Financiële vertaling in begroting
1. Onderhoudsplan Wegen	2021	Een keer per 5 jaar	2026	MIP* en voorziening
2. Gemeentelijk Rioleringsplan	2020	Een keer per 5 jaar	2025	MIP, reserve en exploitatie
3. Water		-		MIP en exploitatie
4.1. Bomenstructuurplan	2013	Een keer per 10 jaar	2023	Exploitatie
4.2. Lijst bijzondere houtopstanden	2013	Een keer per 10 jaar	2023	Exploitatie
5. Gebouwen	2020	Een keer per 3 jaar	2022	MIP en voorziening
6. Openbare verlichting	2020			Exploitatie
7. Vervangingsplan Speelvoorzieningen	2018	Een keer per 5 jaar	2022	Bestemmingsreserve

* MIP = Meerjaren investeringsplan

1. Wegen

Wat willen we?

We willen onze wegen sober onderhouden. In 2021 heeft de gemeenteraad opnieuw bepaald wat de onderhoudsniveaus van elke weg zijn. Wij hadden een uitbalancerend onderhoudsniveau waarvoor ruim 1,3 miljoen euro beschikbaar was. Dit is teruggebracht naar een sober kwaliteitsniveau en daarvoor is € 1 miljoen beschikbaar. De effecten van deze bezuinigingen op lange termijn zijn onbekend. Ook weten we niet goed wat het effect van extreme vorst of hitte zal zijn. Daarom hebben we na twee jaar een evaluatie afgesproken.

Bij het uitgebalanceerd onderhoudsniveau maakten we onderscheid tussen bepaalde type wegen. Zo schreven we voor bijvoorbeeld centrumgebieden, rijbanen en fietspaden binnen de kom hoge kwaliteit voor. Voor bedrijventerreinen, wijkontsluitingswegen en overige wegen binnen de kom was dit niveau basis. Bij het nieuwe sobere niveau staat alles op laag. We maken dus geen verschil meer tussen bijvoorbeeld centrumgebieden en wegen buiten de bebouwde kom. Meer en gedetailleerde informatie hierover staat in het onderhoudsplan wegen.

Onderhoud, beheer en inspecties van wegen zijn nodig om de functionaliteit en de veiligheid van de wegen te garanderen. Met een tweejaarlijkse inspectie brengen we de onderhoudstoestand in kaart. In 2020 voerden we deze tweejaarlijkse inspectie voor het laatst uit. Het aansluitende beheerplan 'beheerplan wegen 2020' heeft de raad in 2021 vastgesteld.

De volgende inspectie staat gepland voor 2022. De inspectie geeft per wegvak inzicht in de kwalitatieve toestand. Als uit de inspectie blijkt dat een weg niet meer te onderhouden is, dan vragen we budget voor een reconstructie aan. Dit doen we via het Meerjaren Investeringsplan (MIP).

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Wegen: oppervlakte van het wegennet	2.006.402	m ²
Wegen: binnen bebouwde kom	1.431.126	m ²
Wegen: buiten bebouwde kom	575.276	m ²
Wegen: elementen bestrating	1.097.107	m ²
Wegen: asfalt	850.171	m ²

Wat is nodig?

Uit de weginspectie van 2020 bleek welk onderhoud wij in 2022 uit moeten voeren. Daarnaast voeren we ook nog onderhoud uit, dat in 2021 (door omstandigheden) nog niet uitgevoerd is. In 2022 staat het volgende groot onderhoud op de planning:

- Hogewaldseweg (Groesbeek)
- Hubertusweg (Beek)
- Gedeelte Oude Kleefsebaan (Berg en Dal)
- Wegkantverbeteringen op diverse locaties

Wat gaat het kosten?

Samen met de planning uit het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) vormen de wegenplanningen de basis voor de integrale projecten met andere vakgebieden, zoals openbare verlichting, groen, water en spelen. Deze integrale projecten staan op het Meerjaren Investeringsplan (MIP). In het MIP staan de kosten per project.

Voor groot onderhoud werken we met raamovereenkomsten. Op basis van deze overeenkomsten kunnen wij diverse onderhoudswerkzaamheden uit laten voeren. Door groot onderhoud op tijd uit te voeren, kunnen we de levensduur van de weg verlengen en reconstructies uitstellen.

Voor financiering van het groot onderhoud maken wij gebruik van een voorziening onderhoud wegen. Hier voegen we jaarlijks € 1.023.000 aan toe.

Voor het verloop van de voorziening onderhoud wegen verwijzen wij u naar het overzicht "reserves en voorzieningen".

2. Riolering

Wat willen we?

De riolering beschermt de volksgezondheid en het milieu. Dat doen we door het afvalwater af te voeren naar de afvalwaterzuivering. Het inzamelen en afvoeren van afvalwater naar de afvalwaterzuivering is een belangrijke wettelijke zorgplicht voor de gemeente. Daarnaast heeft de gemeente ook de zorgplicht voor het inzamelen en verwerken van hemelwater en het voorkomen van nadelige gevolgen voor grondwater. De riolering maakt deel uit van het watersysteem, waarbij zowel boven- als ondergrondse voorzieningen aanwezig zijn. Daarmee is het een belangrijk onderdeel van de leefomgeving.

Een aantal ontwikkelingen hebben een directe relatie met riolering en een effect op onze werkzaamheden.

- Klimaatadaptatie. Het klimaat verandert. Het gaat vaker en harder regenen, het wordt warmer en droger voor lange aaneengesloten perioden. De droge zomers van 2018 en 2019 maar ook het droge voorjaar van 2020 hebben effect op onze waterhuishouding: grondwaterstanden dalen en beekdalen vallen droog. Daarvoor, in 2016, maar ook in 2018, hebben we in onze gemeente ook te maken gehad met zware buien die voor veel overlast hebben gezorgd, vooral in de kern Breedeweg.

- Duurzaamheid/circulariteit. We houden de ontwikkelingen om de riolering te verduurzamen in de gaten. Je kunt hierbij denken aan materialen die we kunnen hergebruiken en/of het toepassen van herbruikbare materialen. Daarnaast kunnen we uit afvalwater grondstoffen winnen en energie opwekken.
- Omgevingswet (invoering per 1-7-2022). De invoering van de Omgevingswet biedt mogelijkheden om zaken die nu nog op nationaal niveau geregeld zijn, straks lokaal te regelen. Dit betekent dat er straks meer keuze is hoe we de gemeentelijke watertaken vormgeven. De gemeentelijke zorgplichten blijven overigens onveranderd gelden en komen terug in de Omgevingswet.

Ook vinden we aansluiting bij de Werkeenheid Regio Nijmegen (WRN), die een visie op de waterketen heeft opgesteld: 'Doelmatige en klimaatbestendige waterketen door gebalanceerde innovatie van de watertaken'. De visie is gebaseerd op de watertaken en gericht op de lange termijn (2050). Hierin staan onder andere de volgende zaken beschreven: stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater, oppervlaktewater en drinkwater.

Het beleid rondom riolering en de gemeentelijke watertaken staat in het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2021-2025. Dit GRP heeft de raad in het najaar van 2020 vastgesteld. Het voorgaande beleid zetten we grotendeels door, maar we geven meer aandacht aan klimaatverandering en hoe we hier mee omgaan.

Eén van de speerpunten is om de stankproblematiek rondom de randvoorziening Heikant aan te pakken. Het GRP biedt ook de onderbouwing voor (ontwikkeling van) de rioolheffing.

Wat hebben we?

Onderstaande tabel geeft een globaal overzicht van de voorzieningen binnen gemeente Berg en Dal voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, het verwerken van hemelwater en grondwater.

Taakveld	Omvang	Eenheid
Riolering: lengte vrijvervalriool	273	km
Riolering: lengte drukriool	82	km
Riolering: gemalen	53	stuks
Riolering: bergbezinkvoorziening	7	stuks
Riolering: drainage	8	km
Riolering: pompunits	219	stuks
Riolering: straatkolken	11.500	stuks

Wat is nodig?

Onderstaande reguliere beheerwerkzaamheden en projecten voeren we jaarlijks uit om te voldoen aan de visie en beleidsdoelen:

- Reinigen en inspecteren riolering.
- Reinigen van straat- en trottoirkolken (2 keer per jaar).
- Reinigen en inspecteren rioolgemalen / pompunits.
- Uitvoeren van verbeteringsmaatregelen aan riolering en kolken.
- Uitvoeren van verbeteringsmaatregelen aan gemalen / pompunits.
- Meten en monitoren van riolering / grondwater.
- Het ondersteunen van inwoners bij nieuwe projecten.

Afhankelijk van ontwikkelingen en het functioneren van bestaande voorzieningen, berekenen we het hydraulisch (en milieutechnisch) functioneren van de riolering met een computermodel. Op basis van deze uitkomsten laten we werkzaamheden aan het riool uitvoeren.

Wat kost het?

De planning uit het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vormt samen met de wegenplanningen de basis voor de integrale projecten met andere vakgebieden, zoals openbare verlichting, groen, water, en spelen. Deze integrale projecten staan op het Meerjaren Investeringsplan (MIP). De benodigde financiële middelen voor deze projecten zijn gewaarborgd in het GRP. Voor groot en dagelijks onderhoud komt het budget vanuit de exploitatie. Door groot en dagelijks onderhoud tijdig uit te voeren, kunnen we de levensduur van de riolering verlengen.

Om de lasten gelijkmatig over de jaren te verdelen gebruiken we de voorziening riolering. Het uitgangspunt voor de rioolheffing is volledige kostendekkendheid. Tekorten of overschotten verrekenen we met deze voorziening.

3. Water

Wat willen we?

De komende periode willen we bij de aanleg van riolering zo veel mogelijk huishoudelijk afvalwater en hemelwater scheiden. Waar mogelijk infiltreren we hemelwater, dit helpt verdroging tegen te gaan en het hoeft niet te worden afgevoerd naar de rioolwaterzuiveringsinrichting. Waar mogelijk combineren we werkzaamheden met maatregelen voor klimaatadaptatie.

In 2019 hebben de regiogemeenten samen met veel andere partijen de visie Regionale Adaptatie Strategie Rijk van Maas & Waal ondertekend. In deze visie staan veel ambities, doelen en maatregelen om de negatieve gevolgen van wateroverlast, droogte, hitte en overstromingen te voorkomen of te verminderen. In een uitvoeringsprogramma staat wat prioriteit heeft, wat we regionaal of lokaal gaan doen en welke partijen bij welke maatregelen betrokken zijn. Er is in ieder geval een bewustwordingscampagne nodig om inwoners duidelijk te maken dat de klimaatverandering eraan komt, dat we ons daarop moeten voorbereiden en dat de overheid niet alles kan en wil oplossen. Ook inwoners en organisaties staan aan de lat om maatregelen te nemen. Er moet hierbij een goede balans zijn tussen maatregelen die de gemeente voorbereidt en uitvoert en ruimte geven aan initiatieven van inwoners en organisaties.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Water: infiltratieputten	516	stuks
Water: wadi's (23 stuks)	15.830	m ²
Water: waterwerkt Beek	4	km
Water: sloten	64	km
Water: waterdoorlatende verharding	6.150	m ²

Wat is nodig?

Op diverse plekken hebben inwoners hinder of overlast van water door hevige regenbuien. Vooral in de kern Breedeweg, en in andere mate ook in de kern Beek, het centrum van Groesbeek en Heilig Landstichting zijn plekken die hiermee regelmatig te maken hebben. We maken onderscheid tussen wateroverlast en waterhinder. Met overlast bedoelen we dat er daadwerkelijk schade op treedt aan privé of gemeentelijke eigendommen. Met hinder bedoelen we situaties waarbij water op straat staat. Overlast heeft de hoogste prioriteit.

In 2019/2020 zijn we gestart met het project Wateroverlast Breedeweg. Samen met het Waterschap treffen we maatregelen in en rond de kern van de Breedeweg, om zo de wateroverlast te verminderen. Een bewustwordingscampagne zoals hierboven genoemd, maakt deel uit van het project. De geplande projectduur voor wateroverlast Breedeweg is 2020 tot en met 2024.

In 2022 starten we ook in andere kernen met een bewustwordingscampagne en stimuleren we inwoners om hun tuinen te vergroenen en te ontstenen.

We werken in 2022 een plan uit om het ontstenen en vergroenen van particulier te combineren met projecten van de gemeente in een buurt. Niet alleen de openbare ruimte krijgt zo een groene 'boost', maar ook het privé-eigendom. Denk hierbij aan het gratis afvoeren van tegels, het ter beschikking stellen van regentonnen om af te koppelen en tuinadvies voor groene, maar toch makkelijk te onderhouden tuinen.

Daarnaast hangt het omgaan met hevige neerslag samen met de hemelwaterzorgplicht van de gemeente. Hemelwater gaat via het oppervlak maar gedeeltelijk ook via het rioolstelsel. Het houdt daarom verband met elkaar. De invulling van de zorgplicht staat in het Gemeentelijk Rioleringsplan Berg en Dal. Concreet voeren we zogenoemde basisrioleringsplannen (BRP) uit. Bij het opstellen van deze plannen wordt gekeken welke locaties binnen een bepaalde kern gevoelig zijn voor wateroverlast. Op basis van deze resultaten nemen we maatregelen om wateroverlast zo veel mogelijk te voorkomen.

Wat kost het?

Vanuit eerder uitgevoerde onderzoeken is inzichtelijk gemaakt welke financiële middelen noodzakelijk zijn voor de maatregelen die we willen nemen. Deze zijn opgenomen in het GRP 2021-2025. Ook leveren wij een bijdrage aan andere disciplines voor een stuk onderhoud. Concreet voorbeeld is dat vanuit groenbeheer de wadi's worden onderhouden en zij hier een financiële bijdrage vanuit water ontvangen.

Bij gecombineerde projecten (bijvoorbeeld; groen, wegen en riolering) op het Meerjaren investeringsplan is ook aandacht voor het hemelwater. In die plannen maken we ruimte om water tijdelijk op te vangen en in het gebied te verwerken.

4. Groen

Wat willen we?

Wij laten het gemeentelijk stedelijke groen zoals plantsoenen en hagen op A-kwaliteit onderhouden. Dat betekent dat er weinig onkruid mag groeien. Grasvelden onderhouden we op hetzelfde kwaliteitsniveau en maaien we daarom in het hoogseizoen wekelijks.

Natuurlijk groen, zoals bermen en sloten, maaien en onderhouden we 1 tot 2 keer per jaar. De trend is om meer in te zetten op biodiversiteit en ecologisch bermbeheer. Dit betekent dat we brede bermen minder vaak maaien (2*50%) en maairesten opruimen om zo de ontwikkeling van bloemen en kruiden te stimuleren. De meterstrook met bermplanken en uitzichthoeken maaien we drie keer per jaar vanwege verkeersveiligheid.

Voor het boombeheer hebben wij een lijst met de meest bijzondere bomen (lijst bijzondere houtopstanden) en een bomenstructuurplan (waardevolle rijen van bomen). In deze documenten staat welke bomen/structuren wij het meest belangrijk vinden.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Groen: aantal bomen (exclusief bospercelen)	15.320	stuks
Groen: oppervlakte cultuurrijke beplanting	182.037	m ²
Groen: gazon	386.110	m ²
Groen: bermen	849.253	m ²

Wat is nodig?

Voor het klein en groot onderhoud van dit kapitaal werken wij met onderhoudscontracten, die wij in de markt brengen. In deze contracten beschrijven wij wat de aannemers moeten doen om ons kapitaal schoon, heel en veilig te houden.

Voor het dagelijks onderhoud van het stedelijk groen hebben we een contract met de DAR. Zij voert het onderhoud in het groeiseizoen uit met ongeveer 25 medewerkers van het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen (WBRN). In de wintermaanden schalen ze af en zijn dit er 10. Het onderhoud van gazon, bermen en sloten besteden wij uit. Het gazonbestek is in 2021 opnieuw in de markt gebracht voor een termijn van vier jaar.

Naast regulier onderhoud moeten we groen soms vernieuwen. Bijvoorbeeld als er te veel planten uitgevallen zijn en we het niet meer kunnen beheren. Elk najaar vervangen wij ruim 15.000 planten en struiken. Bomen vervangen we als ze ziek of dood zijn. Ons uitgangspunt is dat wij minimaal één nieuwe boom planten, voor iedere boom die wij kappen. Door groen en bomen tijdig te vervangen ontstaat er geen achterstand en blijft het gemeentelijk groen op peil.

Voor bomen hebben wij een zogenaamde zorgplicht. Dat betekent dat we ze regelmatig moeten controleren en onderhouden. De inspectie doet een externe partij en de buitendienst onderhoudt de bomen. Bij het onderhoud houden we rekening met snoeiverzoeken en wensen van onze inwoners.

Wat kost het?

Voor klein en groot onderhoud van stedelijk groen zoals plantsoenen, hagen en grasvelden is in de exploitatie in totaal ongeveer € 850.000 opgenomen.

Voor onderhoud van natuurlijk groen zoals landschapselementen, parken en bermen is in de exploitatie in totaal ongeveer € 265.000 opgenomen.

Voor onderhoud en inspectie én het vervangen van bomen is jaarlijks ongeveer € 80.000 beschikbaar in de exploitatie. Daarnaast liften we mee met de projecten op het Meerjaren Investeringsplan (MIP).

5. Gebouwen

Wat willen we?

In 2019 zijn alle gemeentelijke panden opnieuw in kaart gebracht. Het onderhoudsplan is in 2020 voorgelegd aan de gemeenteraad. In het plan is rekening gehouden met de stijging van de bouw- en loonkosten en toename van wet- en regelgeving.

We onderhouden al onze panden doelmatig en sober. Het gemeentehuis dient daarbij in conditie redelijk tot goed te blijven. Voor de overige panden geldt een redelijk conditie.

Veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en circulariteit (hergebruik van materialen) zijn hierin de belangrijkste onderhoudsaspecten.

Iedere drie jaar laten we onze gebouwen inspecteren en stellen we een onderhoudsplan op. Daaruit blijkt hoeveel geld we in de komende jaren voor onderhoud nodig hebben. Daadwerkelijk onderhoud voeren wij overigens pas uit na een actuele inspectie. Bij deze inspectie laten we beoordelen of het geplande onderhoud echt noodzakelijk is en of we het nog uit kunnen stellen.

Het aantal voorzieningen brengen we terug naar vier:

1. gemeentelijke gebouwen, zoals het gemeentehuis en de gemeentewerf
2. sportaccommodaties, zoals de sporthallen en het zwembad
3. welzijnsaccommodaties, zoals de Mallemolen en het kulturhus in Millingen a/d Rijn
4. overige accommodaties, zoals het draisine gebouw en parkeergarage Bellevue

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Vastgoed: aantal gemeentelijke accommodaties (al dan niet in eigen beheer)	26.289	m²/bvo
Gemeentelijke gebouwen	9	stuks
Sportaccommodaties	4	stuks
Welzijnsaccommodaties	4	stuks
Overige accommodaties	15	stuks

Wat is nodig?

Wij organiseren aanbestedingen en stellen contracten op voor een periode van minimaal drie jaar. Deze contracten gaan over dakwerk, schilderwerk, bouwkundig onderhoud, werktuigbouwkundig onderhoud en elektrotechnisch onderhoud.

Overige projecten zijn:

- bouw overkapping/zoutloods in Millingen aan de Rijn
- verdere verduurzaming van gemeentelijke gebouwen/accommodaties, waaronder de sporthal De Duffelt in Millingen aan de Rijn.

Verder loopt er een onderzoek naar de toekomstige locatie van de Bibliotheek en het gebruik van de Mallemolen.

Gemeentelijk vastgoed zoals Kulturhus den Ienloop en het Zalmkerkje in Millingen aan de Rijn willen we verkopen.

Wat kost het?

Voor financiering van groot onderhoud maken wij gebruik van een voorziening onderhoud gebouwen. De jaarlijkse toevoeging aan de voorziening is € 354.000. Daarnaast is er in de exploitatie € 331.000 beschikbaar voor dagelijks en contractueel onderhoud.

6. Openbare verlichting

Wat willen we?

Duurzaamheid is een belangrijk onderwerp en speerpunt. Onze gezamenlijke doelstelling is om in 2030 nog maar de helft van de stroom te verbruiken ten opzichte van 2013. Dat hebben de gemeenten in Nederland samen afgesproken. De oude lampen verbruiken gemiddeld 40 Watt stroom. Daarom gebruiken we sinds 2013 ledlampen. Deze verbruiken nog maar 16 Watt.

In de gemeente Berg en Dal staan ongeveer 6.500 lichtmasten. Daarvan heeft ongeveer 50% al zuinige LED-lampen. De overige lichtmasten zijn nog niet afgeschreven en vervangen we zodra dat nodig is door LED-lampen.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Verlichting: masten en armaturen	6.500	stuks

Wat is nodig?

In een gedeelte van Beek, Leuth, Groesbeek en Ooij is de verlichting slecht. Er staan in verhouding te weinig lichtmasten en daardoor zijn er veel donkere plekken. Zoals beschreven in het beheerplan 'Openbare Verlichting' gaan we in deze wijken oude de lichtmasten en lampen vervangen. Tot 2030 willen we 300 lichtmasten per jaar vervangen. Daarnaast vervangen we lichtmasten bij integrale projecten, omdat we dan werk met werk kunnen maken en daardoor overlast voor onze inwoners beperken.

Wat kost het?

Jaarlijks is in de exploitatie € 332.000 beschikbaar voor onderhoud en vervanging van lichtmasten en openbare verlichting. Dit bedrag bestaat uit een budget voor het vervangen van lichtmasten (€292.000) en een budget voor het onderhoud (€40.000).

7. Speelruimten

Wat willen we?

Wij willen speelplekken heel en veilig houden. Ook moeten wij voldoen aan wet- en regelgeving. Voor speeltoestellen is het 'Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen' van toepassing. Daarin staat exact beschreven waaraan speeltoestellen in de openbare ruimte moeten voldoen.

Wij kiezen ervoor om alle speeltoestellen op één plek tegelijkertijd te vervangen. Hierdoor kunnen we met het volledige budget een totaal nieuwe speeltuin maken. Samen met de kinderen uit de buurt maken wij een ontwerp. De kinderen mogen dan zelf kiezen welke speeltoestellen zij het leukste vinden.

Onze ervaring is dat metalen speeltoestellen na 18 jaar aan vervanging toe zijn. Houten toestellen zijn na 12 jaar al aan vervanging toe. Na die periodes zien we dat de kwaliteit snel achteruit gaat. Toestellen zijn niet meer op verantwoorde manieren te herstellen. Dit leidt tot onveilige situaties en/of opmerkingen van de inspecteur.

We hebben een vervangingsplan dat gebaseerd is op de leeftijd van de speelplekken. Speeltoestellen vervangen wij in principe na 12 (hout) of 18 jaar (kunststof en metaal). Dit is afhankelijk van het materiaal en hoeveel de toestellen gebruikt zijn. Op basis van de kwaliteit en inspectieresultaten passen wij het onderhouds- en vervangingsplan aan. Zodra de afschrijvingstermijn bereikt is, beslissen we of we de speelplek gaan vernieuwen. Dit is ook afhankelijk van de behoefte in de wijk.

Soms is een speelplek eerder aan vervanging toe doordat toestellen slecht zijn. Dit verwerken wij in de actualisatie van het vervangingsschema.

Wat hebben we?

Taakveld	Omvang	Eenheid
Speelruimten: aantal speelplekken in de openbare ruimte	73	stuks

Wat is nodig?

Een externe specialist inspecteert de speeltoestellen één keer per jaar. Daarnaast controleert onze buitendienst de speeltoestellen. Dat doen wij twee tot drie keer per jaar. Als er iets kapot is, dan maken we dat meteen. Als we iets niet meer kunnen maken, dan verwijderen we het toestel.

Voor 2022 staat het vervangen van speelplekken op de volgende locaties gepland:

- Het Oranjeplein in Millingen aan de Rijn
- De Gelderhorstlaan in Beek
- Langs de Rijksstraatweg in Beek
- De Rietvoornstraat in Ooij

Wat kost het?

Jaarlijks is in de exploitatie € 90.000 beschikbaar voor klein en groot onderhoud, én € 5.000 voor keuringen van speeltoestellen.

Vanaf 2020 werken we met een bestemmingsreserve voor speelruimten. Na afloop van het jaar storten wij het niet uitgegeven budget in deze reserve, zodat dit geld beschikbaar blijft voor de speeltuinen.

Financiering

Op grond van het BBV, Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, moeten we een paragraaf financiering opstellen. In deze paragraaf staat hoe wij de risico's op het geld dat we uitleenen en lenen beheersen. De risico's die we moeten beheersen zijn koersrisico's en renterisico's.

Financiering

Financieringsstatuut

In het financieringsstatuut zijn door het college de richtlijnen vastgesteld voor het sturen en beheersen van, het verantwoorden over, en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

Financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet)

Met het vaststellen van de financiële verordening heeft de raad de kaders aangegeven voor de inrichting van de financiële functie en de uitgangspunten voor het financieel beleid en het financieel beheer. Er is een relatie gelegd met het financieringsstatuut.

Financieringspositie

De financieringspositie geeft de financieringsbehoefte van de gemeente aan.

Financieringspositie	1-1-2022	31-12-2022
Totaal vaste activa (a)	109.920	118.817
Financieringsmiddelen:		
Reserves en voorzieningen	50.849	49.741
Langlopende leningen	44.854	58.602
Voorziening grondexploitatie	-	-
Totaal financieringsmiddelen (b)	95.703	108.343
Financieringspositie (b-a)	-14.216	-10.474

Bovenstaande berekening is een momentopname. De feitelijke omvang van het financieringssaldo is onder andere afhankelijk van het daadwerkelijke verloop van de geplande investeringen en de dagelijkse ontvangsten en betalingen tijdens het jaar.

Langlopende leningen

Op 1 januari 2022 is het verwachte totaal aan opgenomen geldleningen € 44,8 miljoen. Rekening houdend met het aantrekken van een vaste geldlening van € 16,5 miljoen en de reguliere aflossingen van € 2,7 miljoen ramen we het totaalbedrag aan langlopende leningen op 31 december 2022 op € 58,6 miljoen.

Liquiditeitenplanning

In 2022 is er sprake van een liquiditeitstekort van ongeveer € 5 miljoen. Omdat de rente op kort geld (< 1 jaar) zeer laag tot zelfs negatief is, financieren we het liquiditeitstekort met kasgeldleningen (kort geld). In 2021 hebben wij rente ontvangen over de afgesloten kasgeldleningen. Ook in 2022 kan dit het geval zijn.

Zolang deze situatie zich voordoet en we binnen de kasgeldlimiet blijven kan het liquiditeitstekort met kort geld gefinancierd blijven. Stijgt de rente op korte termijn dan maken wij de afweging om een deel van het liquiditeitstekort met een langlopende geldlening te financieren.

Het verloop van de liquiditeiten is sterk afhankelijk van de tijd en de mate waarin de voorgenomen investeringen feitelijk worden gerealiseerd. Per kwartaal brengen we de liquiditeiten in beeld.

Relatiebeheer

De NV Bank voor Nederlandse Gemeenten is de huisbankier van de gemeente.

Dit betekent dat nagenoeg al het gemeentelijk betalingsverkeer via deze bank loopt. Uit oogpunt van doelmatig kasbeheer proberen wij het contante geldverkeer zo veel mogelijk te beperken.

Schatkistbankieren

Sinds 15 december 2013 is Schatkistbankieren wettelijk verplicht. Dagelijks worden alle overtoollige liquiditeiten boven een drempelbedrag afgeroomd en aangehouden in de schatkist bij het Ministerie van Financiën. Vanaf 1 juli 2021 wordt voor gemeenten met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen de drempel verhoogd van 0,75% naar 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen. Dit betekent voor ons dat € 750.000 (0,75% van afgerond € 100.000.000) buiten de schatkist mogen houden.

Het doel van de deelname aan schatkistbankieren is om de EMU-schuld van de collectieve sector te verlagen (zie Bijlage EMU-saldo). De decentrale overheden krijgen geen leenfaciliteit bij de schatkist.

Rente

Koersrisico

Het koersrisico is het risico dat de waarde van aandelen of obligaties daalt door koersontwikkelingen. Wij lopen weinig koersrisico, omdat onze gelden zijn uitgezet op vastrentende waarden die niet gevoelig zijn voor koersontwikkelingen.

Renterisico

Er zijn twee normen die aangeven hoe groot het renterisico is.

1. Kasgeldlimiet

Dit is een norm die aangeeft hoeveel geld we mogen lenen voor een periode korter dan een jaar. De kasgeldlimiet voor het jaar 2022 bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal van de gemeente. Volgens deze norm mogen we voor 2022 € 8,5 miljoen lenen. We verwachten de kasgeldlimiet niet te overschrijden.

2. Renterisiconorm

Deze norm geeft aan dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen van huidige en nieuwe leningen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Als de aflossingen en de renteherzieningen onder de € 20 miljoen blijven is het goed. Wij verwachten lasten voor renteherziening en aflossing van € 2,8 miljoen. Doordat we uitsluitend leningen zijn aangegaan met een vast rentepercentage gedurende de gehele looptijd, is er geen sprake van renteherziening op vaste schuld.

Rentebeleid

De economische vooruitzichten worden bepaald door de ontwikkelingen van de corona pandemie. Indien de vaccinatie van de bevolking volgens verwachtingen verloopt, dan zal het openbare leven eind 2021 grotendeels zijn genormaliseerd. De economie zal zich daardoor in de westerse landen kunnen herstellen. De onzekerheden blijven evenwel groot.

In de eurozone groeit de economie in 2021 naar verwachting met 4,7 procent. In 2022 neemt het bruto binnenlands product (bbp) met ca. 4,3 procent toe.

Voor de Nederlandse economie wordt eveneens een krachtig herstel voorzien. Dit jaar (2021) zal het bbp met 4,0 procent toenemen. In 2022 zal de economische groei uitkomen op ca. 3,5 procent. De inflatie blijft in beide jaren gematigd.

Zowel de korte als de lange rente is momenteel historisch laag. De rente op de geld- en kapitaalmarkt wordt voornamelijk bepaald door het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). Aan renteverhogingen wil de ECB nog niet denken. De ECB blijft een ruim monetair beleid voeren. De lange rentetarieven blijven op een zeer laag niveau. De verwachting is dat de rente in 2022 zeer laag blijft.

In de begroting 2022 hebben wij gerekend met een rentepercentage van 1,50% voor de reserves en vaste activa. Voor de grondexploitatie zijn we uitgegaan van een rentepercentage van 0,77%. Voor de in 2022 opgenomen langlopende geldleningen rekenen wij met 1% rente.

In 2016 heeft de Commissie BBV een notitie rente 2017 geschreven met nieuwe bepalingen en richtlijnen. In de notitie wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en –baten in de begroting en jaarstukken. Doelstelling van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige handelswijze over rente door gemeenten.

De commissie BBV adviseert het renteschema uit deze notitie op te nemen.

Dit schema geeft inzicht in de rentelasten van externe financiering en het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Schema rentetoerekening zonder bespaarde rente

Externe rente korte en lange financiering		799.723
Externe rentebaten		-104.032
		695.691
Af : rente grondexploitatie		-3.564
Af: rente projectfinanciering		0
Saldo door te rekenen externe rente		692.127
Rente eigen vermogen		509.064
Rente voorzieningen contante waarde		101.126
Toe te rekenen rente taakvelden		1.302.317
Werkelijk aan taakvelden toegerekend	1,50%	
		1.465.169
Renteresultaat		162.852

Staat herkomst en besteding van middelen

De Staat herkomst en besteding van middelen geeft inzicht in de achterliggende bronnen die de ingaande en uitgaande kasstromen veroorzaken.

Operationele activiteiten die bestaan uit transacties die veelal direct leiden tot opbrengsten en kosten.

Investeringsactiviteiten zijn de investeringen in en de desinvesteringen van immateriële, materiële en financiële vaste activa.

Financieringsactiviteiten bestaan uit de activiteiten ter financiering van de operationele en investeringsactiviteiten.

Bedragen x € 1.000

Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo begroting		0
Afschrijvingen		4.500
Mutatie werkkapitaal		-3.742
- Mutatie voorraden	465	
- Mutatie vorderingen	0	
- Mutatie kortlopende schulden excl. Bankschulden	-4.207	
Onttrekkingen reserves		-1.230
Toevoegingen reserves		357
Onttrekkingen voorzieningen		-1.784
Toevoegingen voorzieningen		1.548
Totaal uit operationele activiteiten		-350
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings materiële vaste activa		-16.475
Desinvesteringen materiële vaste activa (bijdrage derden)		2.624
Investerings financiële vaste activa		0
Desinvesteringen financiële vaste activa		454
Totaal investeringsactiviteiten		-13.397
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Opname langlopende geldleningen		16.500
Aflossing langlopende geldleningen		-2.752
Mutatie kasgeldleningen		0
Totaal financieringsactiviteiten		13.748
Mutatie geldmiddelen		0
De mutatie in geldmiddelen is als volgt te specificeren:		
Liquide middelen ultimo vorig dienstjaar:	250	
Liquide middelen ultimo dienstjaar:	250	
Afname liquide middelen		0

Bedrijfsvoering

Wij blijven de dienstverlening ontwikkelen. Daardoor krijgt ook de bedrijfsvoering, de organisatie van de gemeente, doorlopend aandacht. In deze paragraaf gaan wij in op ons beleid rond de bedrijfsvoering en de maatregelen die we treffen om de bedrijfsvoering ook in 2022 en volgende jaren bij de tijd te houden.

Algemeen

Wij blijven de dienstverlening ontwikkelen. Daardoor krijgt ook de bedrijfsvoering, de organisatie van de gemeente, doorlopend aandacht. In deze paragraaf gaan wij in op ons beleid rond de bedrijfsvoering en de maatregelen die we treffen om de bedrijfsvoering ook in 2022 en volgende jaren bij de tijd te houden.

Personeel

Diversiteit

Binnen de gemeente Berg en Dal willen we met ons personeelsbestand een afspiegeling van de samenleving zijn. Als maatschappelijke organisatie vinden wij dat we hierin een voorbeeldfunctie hebben. Daarbij maken verschillen tussen mensen onze organisatie juist krachtig. Door een divers én inclusief personeelsbestand zijn we beter in staat om ontwikkelingen en spanningen in de samenleving te begrijpen en hierop in te spelen. We vinden het belangrijk dat er binnen de teams aandacht is voor de 'sociale' veiligheid. Door verschillen te accepteren en collega's onderling te stimuleren om met elkaar in gesprek te blijven. Zo zorgen we er samen voor dat iedereen zich welkom voelt en zichzelf kan zijn binnen de gemeente Berg en Dal.

Hybride werken

De principes van flexibel werken worden in de samenleving steeds belangrijker. De organisatie biedt deze mogelijkheid. Waar het eerst vanzelfsprekend was dat werknemers veelal voor het werk naar het gemeentehuis kwamen is dat nu anders. We gaan flexibel(er) werken.

We willen integraal samenwerken. Zodat we ons werk zo goed mogelijk doen en daarmee de beste dienstverlening leveren aan onze inwoners en partners. Hiermee sluiten we ook aan op de ontwikkelingen in de samenleving. De behoefte van inwoners aan snelle dienstverlening, digitaal waar kan en in persoon waar nodig. Voor medewerkers faciliteren we een manier van werken die dit optimaal ondersteunt: hybride werken. Deze nieuwe manier van werken vraagt om meer flexibiliteit en loslaten van 'oude vertrouwde gewoontes'.

Hybride werken houdt in dat je werkt op de plek die op dat moment het beste past bij je werkzaamheden. Dit kan thuis zijn, op kantoor, of ergens anders.

Hybride werken is geen vervanging van hoe we nu al werken (resultaat gedreven, opgavegericht en via onze organisatiewaarden), maar maakt dit juist makkelijker. Medewerkers krijgen de ruimte, verantwoordelijkheid en het vertrouwen om te kiezen waar, wanneer en met wie ze (samen)werken. Het vertrouwen in elkaars vakmanschap betekent ook vertrouwen dat medewerkers zelf weten vanaf welke locatie en op welk moment ze hun werk het beste kunnen doen. Om zo de beste resultaten te behalen, in lijn met onze ambities.

Juist doordat collega's zelf kiezen wanneer ze waar werken, kunnen ze de voordelen van thuiswerken optimaal combineren met de voordelen van het werken op locatie. Dit levert niet alleen betere resultaten in het werk, maar verhoogt ook het werkplezier en werk-privé balans.

Gezond werken

Onderdeel van goed werkgeverschap is de zorg voor ons personeel. Hier hoort een arbobeleid bij. Dit arbobeleid is gericht op het voorkomen van verzuim en het bieden van een veilige werkomgeving. In sommige gevallen is verzuim niet te voorkomen. In die gevallen zorgen we ervoor dat dit zo kort mogelijk duurt en dat we dit goed begeleiden. Dit is niet alleen belangrijk voor onze medewerkers, maar heeft ook invloed op het imago van de gemeente, het vinden en behouden van goed personeel en lage verzuimcijfers en -kosten.

Opleidingsplan

Sinds 2021 werken met onze opleidingsvisie en een opleidingsjaarplan.

In onze organisatie wordt elke vier jaar door de coalitie de ambities van de gemeente vastgesteld. Vanuit de ambities die het college vaststelt weten we waar de focus op ligt en welke competenties en kennis er nodig zijn. Maar niet alleen de politieke veranderingen hebben invloed op de organisatie, ook de veranderingen in de wereld zoals bijvoorbeeld digitalisering. Het is voor ons als organisatie daarom ook van belang om een flexibele organisatie te zijn. Daarom stimuleren we brede ontwikkeling van medewerkers.

Op dit moment is de arbeidsmarkt krap. Het is daarom van belang om medewerkers te blijven binden en boeien en dus ook te investeren in hen.

Daarbij komt dat door genoemde krapte op de arbeidsmarkt we soms genoodzaakt zijn medewerkers aan te trekken die (nog) niet alle kennis en competenties bezitten die wij nodig achten voor de functies. Ook daarom is het belangrijk om in te zetten op kennisverbreding en ontwikkeling.

Formatie

In de benchmark die in 2021 gedaan is, ziet u hoe de formatie van onze organisatie is opgebouwd.

In 2021 is de trend van een krappe arbeidsmarkt ingezet. Door te laten zien dat we een aantrekkelijke werkgever zijn en wat we kunnen bieden spelen we hierop in. Dat zichtbaar maken vraagt goede arbeidsmarktcommunicatie. En veel inzet op werving en selectie.

Het overdragen van kennis is door het vertrek van de medewerkers de komende jaren belangrijk. De bestaande kennis mag niet verdwijnen uit de organisatie. Hierdoor blijft de kwaliteit van onze dienstverlening richting de inwoners op peil. In een krappe arbeidsmarkt is de directe continuering van de doorlopende dienstverlening en personele inzet extra gewenst. Daar zetten we op in. Wij zijn daarvoor afhankelijk van flexibele inhuur. De stelpost inhuur maakt het mogelijk om medewerkers per direct en tijdelijk te vervangen. Helaas is de markt van vraag en aanbod in deze krappe arbeidsmarkt niet in ons voordeel. Flexibele inzet is duurder omdat er meer vraag naar is.

Onze manier van werken - organisatie ontwikkeling

Onze belangrijkste taak is het leveren van optimale dienstverlening aan onze inwoners. En het ondersteunen van de ambities van ons bestuur. Dat doen wij ook, maar de samenleving en onze rol als (gemeentelijke) overheid verandert. Om onze taak goed uit te kunnen blijven voeren, moeten wij mee veranderen. Daarom hebben we vorig jaar de organisatiestructuur aangepast. Deze nieuwe structuur moet de nieuwe manieren van werken beter ondersteunen. Daarnaast willen we opgavegericht gaan werken. Dit vraagt om nieuwe manieren van werken, vaardigheden en gedrag en heeft onze volle aandacht.

Door corona en het verplichte thuiswerken is dat helaas wel heel lastig gebleken. Het in de lucht houden van de normale dienstverlening was al een hele uitdaging. Samenwerken via de telefoon of via Teams is een mooie technische oplossing, maar is niet te vergelijken met de samenwerking die je op kantoor met elkaar hebt. Je bent niet echt meer op de hoogte van

wat je collega's doen en hoort ook niet de laatste nieuwtjes op de gang of bij het koffieapparaat. Ook gaat er iets verloren in de onderlinge (sociale) verbinding. Al met al draagt dat niet bij aan het ontwikkelen van nieuwe manieren van samenwerken. Het opgavegerichte werken is daardoor nog nauwelijks van de grond gekomen. Hier hebben we echt iets in te halen.

Ook zijn we geconfronteerd met het vertrek van een aantal managers en teamleiders. Voor hen bleek de nieuwe functie toch niet helemaal te zijn wat ze er van verwachten of niet goed in balans te brengen met andere verplichtingen. Opgebouwde ervaring gaat dan helaas weer even verloren en je moet op zoek naar nieuwe collega's. En zij moeten eerst weer tijd krijgen om zich in te werken.

Nu we weer meer op kantoor kunnen werken, zullen we met elkaar de schouders er onder zetten, om van de nieuwe manier van werken een succes te maken.

Organisatie

Wij willen een betrouwbare en service verlenende organisatie zijn. Hierbij luisteren we goed naar de klant en bieden we waar nodig maatwerk aan. Onze omgeving verandert voortdurend. Daarom moeten wij als moderne organisatie ons werk hierop aanpassen.

Administratieve organisatie

De administratieve organisatie gaat over de regels, procedures en werkafspraken van onze organisatie. Die regels zijn er om onze organisatie goed en betrouwbaar te laten werken. Dit sluit aan bij onze ambitie "Zichtbaar en betrouwbaar".

We moeten voor het jaar 2021 en ook 2022 weer een aanbesteding verrichten omdat de overeenkomst met Accountantskantoor Konings & Meeuwsen in 2020 afloopt. Ook een nieuwe accountant voert als onderdeel van de controle een beoordeling uit op onze administratieve organisatie en interne controle maatregelen. Na de controle komen zij met adviezen ter verbetering in onze auditcommissie. Dit is één van onze raadscommissies.

Aandachtsgebied van de huidige ontwikkeling op gebied van rechtmatigheid is de zogenaamde rechtmatigheidsverklaring. Introductie hiervan zal vanaf het jaar 2022 gaan gelden. Het College moet dan in staat gesteld worden om de rechtmatigheidsaspecten voldoende in de greep te hebben en te toetsen. Dit wordt tot op dit moment nog gedaan door de externe accountant.

Informatievoorziening

Informatiebeveiliging en privacy

Het beveiligen van onze informatie en beschermen van de privacy van onze inwoners, blijven een doorlopend proces. We nemen dit als aandachtspunt mee in elke nieuwe taak en bij de inrichting van elk werkproces en systeem dat we gebruiken. Hierbij blijft altijd het uitgangspunt dat we de beste dienstverlening bieden aan onze inwoners en partners. De juiste maatregelen rondom privacy en informatiebeveiliging, dragen hieraan bij.

In 2022 besteden we extra aandacht aan de doorontwikkeling van de functionaliteit veilig mailen. E-mail is de meest gebruikte vorm van communicatie in ons werk. We gebruiken het dagelijks, ook voor het delen van vertrouwelijke informatie. Dit kunnen we alleen veilig en verantwoord blijven doen, als we ons mailverkeer voldoende beveiligen. Door de snelle ontwikkelingen op dit gebied, is een verbeterslag nodig. Dit organiseren we in samenwerking met de iRVN en regiogemeenten.

Daarnaast blijven we scherp op hoe we omgaan met autorisatie en authenticatie. In 2021 is gestart met het autorisatiebeleid. In 2022 pakken we hierop door. We bekijken de toepassing van het beleid in de praktijk en passen aan waar nodig. Dit doen we zodat we structureel grip

krijgen op wie toegang heeft tot welke informatie. Hiermee verkleinen we het risico op grootschalige datalekken, terwijl we tegelijkertijd zorgen dat medewerkers de juiste toegang hebben om hun werk te kunnen doen.

Zoals elk jaar leggen we in de maand mei verantwoording af over hoe we omgaan met onze informatie. Dit doen we via de landelijke methoden. Voor informatiebeveiliging voeren we de ENSIA-zelfevaluatie uit. Deze evaluatie wordt gevolgd door een externe audit op de belangrijkste onderdelen. Voor privacy vullen we de zelfevaluatie van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) in. Het college van B&W stelt beide verantwoordingsrapportages vast. Eventuele verbeterpunten die naar voren komen in de evaluaties, behandelen we in de tweede helft van 2022.

Informatiemanagement en regionale samenwerking

Met informatiemanagement houden wij grip op onze informatievoorziening en zorgen we dat we voorbereid zijn op komende ontwikkelingen. Hierbij geeft het Informatiebeleid 2021-2025 ons richting. Het bijhorende Uitvoeringsplan geeft invulling aan hoe wij onze doelen en ambities willen realiseren.

In 2022 gaan wij verder met de uitvoering van ons Informatiebeleid en uitvoeringsplan. Dit doen wij aan de hand van de volgende speerpunten:

- Versterken digitale dienstverlening
- We gaan meer en digitaal (samen)werken
- We gaan meer datagedreven werken en sturen
- We brengen onze basis op orde
- Onze organisatie is voorbereid en ingericht

We besteden in 2022 extra aandacht aan digitaal samenwerken. Met de ontwikkelingen rondom flexibel werken onderzoeken we de mogelijkheden voor een samenwerkingsplatform. Daarmee maken we het voor medewerkers makkelijker om samen te werken in projecten of in teams. We organiseren dit regionaal met het iRvN en met de regiogemeenten.

Daarnaast zien we dat ICT steeds meer als cloudoplossing wordt aangeboden. Dit merken we vooral bij het vervangen van applicaties. Waarbij het aanbod van leveranciers veelal uit cloudapplicaties bestaat. Dat betekent dat we als gemeente op een andere manier met onze informatiehuishouding om moeten gaan. In 2022 maken we een cloudbeleid. Ook vragen we in 2022 meer aandacht voor de ontwikkelingen naar de cloud waardoor we het beleid goed in werking laten treden.

Om als organisatie voorbereid te zijn op komende ontwikkelingen gaan wij in 2022 verder met I-Governance. I-Governance is een werkwijze om nieuwe ontwikkelingen en initiatieven op het gebied van Informatiemanagement tijdig te signaleren en gestructureerd aan te pakken. In 2021 zijn wij begonnen met het implementeren van deze werkwijze. Hier blijven wij in 2022 breiden we de werkwijze uit en maken we dit een standaard onderdeel van onze organisatie.

Regionaal zijn wij als gemeente Berg en Dal goed vertegenwoordigd. We zijn betrokken bij regionale projectgroepen zoals bij de implementatie van de Wet Open Overheid en de projectgroep over informatiehuishouding en architectuur. Waar het kan blijven we aansluiten bij regionale projecten. Zo kunnen we van elkaar leren en hoeven we niet alles zelf te verzinnen.

Archiefbeheer

In 2022 gaan we 430 meter te bewaren archieven naar het Regionaal Archief Nijmegen verplaatsen voor professioneel beheer en beschikbaar stellen voor onze inwoners. Zij kunnen in de ruime studiezaal onze archieven raadplegen. We sluiten ook aan bij het E-

depot, dit is een opslagplaats voor digitaal archief. We stellen een archivaris aan. Met deze stappen bereiden we ons voor op de nieuwe archiefwet die in 2023 zal ingaan.

We maken nieuwe beschrijvingen van onze digitale werkprocessen. Dit doen we met het programma 'zaaktypen.nl'. Dit is onderdeel van ons Digitaal Archief Systeem (DMS). Dit project is omvangrijk en helpt ons digitaal werken sterk te vereenvoudigen en verbeteren. Daarbij worden ook de nieuwste bewaartermijnen toegevoegd.

We gaan verder met het digitaliseren van bestaande papieren dossiers. In 2022 doen we dit voor een onderdeel binnen het Sociaal Team. Met de aanschaf en toepassing van anonimiseersoftware voldoen we steeds beter aan nieuwe en geldende wetgeving. Deze wetgeving vraagt om steeds meer bescherming en privacy van gegevens van inwoners. In 2022 verwachten we bij te zijn met analoge en digitale vernietiging van documenten die volgens de wet vernietigd moeten worden. De processen hiervoor zijn digitaal ingericht.

Gegevensbeheer

Er is een start gemaakt met het afstemmen van geografische gegevens die geregistreerd staan in de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) en in het huidige beheerprogramma (GBI) van team Beheer Openbare Ruimte. In 2022 zal het huidige beheerprogramma worden vervangen door een moderne variant waarbij een directe gegevensuitwisseling met de BGT mogelijk is. Dan zal er gewerkt worden volgens het principe 'eenmalige registratie, meervoudig gebruik'. Dit vraagt een goede samenwerking tussen team Informatie en team Beheer Openbare Ruimte

1 januari 2025 is de geplande ingangsdatum van de Samengestelde Objecten Registratie (SOR). Het is de bedoeling dat de BAG, BGT, NWB (Nationaal Wegenbestand) en verschillende onderdelen die in de openbare ruimte zichtbaar zijn centraal worden geregistreerd, zoals bijvoorbeeld bomen en straatmeubilair. Stap voor stap werken wij toe naar de SOR door zoveel mogelijk data op elkaar af te stemmen. De kwaliteit van onze data in de basisregistraties versterken we hiermee. Vanaf 2022 heeft de jaarlijkse mutatiesignalering niet meer alleen betrekking op de BAG en BGT maar ook op onderdelen die in het kader van de toekomstige SOR moeten worden geregistreerd. Een hoge actualiteit zal de kwaliteit van onze gegevens op een constant hoog niveau houden.

De invoering en van de Omgevingswet heeft ook zijn uitwerking op de werkzaamheden van gegevensbeheer. Indien nodig passen wij werkprocessen hierop aan. Dit doen wij als onderdeel van het project Omgevingswet.

De Basisregistratie Ondergrond (BRO) is de afgelopen jaren stap voor stap opgebouwd. Op 1 januari 2022 treedt de laatste fase in werking. Met iedere stap bevat de BRO steeds meer gegevens en modellen over de ondergrond. Bronhouders leveren deze gegevens per registratieobject aan. De gemeente ziet erop toe dat de gegevens worden geregistreerd.

In 2022 sluiten wij aan op BRK 2.0. Dit betekent dat de gegevensuitwisseling met het Kadaster op een andere wijze vorm krijgt. De huidige uitwisseling van gegevens geeft landelijk veel problemen. De kadastrale gegevens worden dan ontsloten via het programma 'I Objecten'. Hierin is ook de BAG-administratie in opgenomen.

Datagedreven werken

In 2022 blijven we zorgen dat er voor een groot deel van de werkzaamheden actuele informatie beschikbaar is. We hebben informatie voor het Sociaal Domein, P&O, Gegevensbeheer en de openbare ruimte. De informatie wordt gepresenteerd in dashboards voor medewerkers in een digitale omgeving. Voor het college en de raad zijn er ook structureel rapportages beschikbaar over het Sociaal Domein.

In 2022 gaan we in de business case evalueren om te bepalen waar we staan met datagedreven werken. Ook kijken we hoe we de informatie nog beter kunnen inzetten. We kijken naar kansen binnen opgaven en sluiten aan waar dit kan. Verder gaan we datagedreven werken uitbreiden naar andere onderdelen van de organisatie, zoals bijvoorbeeld financiën. Hiervoor gaan we meer gegevens ontsluiten vanuit verschillende applicaties. Op basis van deze gegevens bouwen we samen met collega's rapporten. Deze rapporten gebruiken we voor besluitvorming in de gemeente. Op deze manier brengen we de organisatie en datagedreven werken naar een hoger volwassenheidsniveau.

Digitale dienstverlening

We digitaliseren onze dienstverlening en bedrijfsvoering steeds meer. Ook stimuleren we inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen om gebruik te maken van de digitale mogelijkheden die we bieden. Onze gemeentelijke website is daarbij erg belangrijk. Daarom zorgen we ervoor dat de informatie op de website steeds vernieuwd wordt, leesbaar en volledig is. Wij ontwikkelen de website continu door zodat deze voldoet aan de nieuwe toegankelijkheidseisen. Door de digitalisering kunnen inwoners steeds vaker zelf bepalen waar en wanneer ze iets willen regelen.

De komende jaren gaan we verder met het aanbieden en uitbreiden van de digitale diensten via de website. We blijven de digitale formulieren die we al hebben verbeteren. Vanaf 2022 kunnen inwoners ook hun rijbewijs digitaal verlengen. Dit kan door een pasfoto te laten maken bij een fotograaf die met de gemeente samenwerkt in deze ontwikkeling en die online gegevens van de inwoner aan de gemeente door kan sturen. Ook andere aanvragen bij Burgerzaken kan de inwoner steeds meer digitaal doen. Soms zelfs zonder naar het gemeentehuis te hoeven komen. Verder kan de inwoner steeds meer informatie vinden op de website mijn.overheid.nl. Dit is de persoonlijke website voor alle overheidszaken.

In 2022 verlaat alle uitgaande post het gemeentehuis digitaal. Waar mogelijk zal onze uitgaande post digitaal blijven en ontvangt u die ook via MijnOverheid berichtenbox. Maar als u de post van ons nog op papier wilt ontvangen, printen wij deze en sturen wij deze per post naar u op. Om dit te realiseren moeten wij zorgen dat alle uitgaande post via dezelfde systemen loopt. Er zijn al verschillende koppelingen tussen systemen gelegd, maar ook in de toekomst blijft dit van belang.

Data gedreven sturing heeft ervoor gezorgd dat wij voor een deel van de werkzaamheden actuele informatie beschikbaar hebben. Dit presenteren we in dashboards voor de medewerkers. We gebruiken het ook voor rapportages naar het college en de raad.

Inkoop en aanbesteding

We verwachten dat we kostenefficiënt omgaan met het geld van onze inwoners. Onze regels voor het inkopen van goederen en diensten zijn vastgelegd in ons inkoopbeleid. Bij al onze inkopen en opdrachten volgen we ons inkoopbeleid.

Onze inkoopregels passen bij een professionele aanpak van de inkoop. Wij willen een betrouwbare opdrachtgever zijn, die leveranciers eerlijke en gelijke kansen biedt. De belangrijkste punten in ons inkoopbeleid zijn:

- Verbeteren op lokale werkgelegenheid en economie;
- Inzetten op duurzaamheid;
- Het inzetten van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt (social return);
- Het verminderen van administratieve rompslomp.

Om onze doelstellingen te halen, professionaliseren we de inkoopfunctie nog verder. Ook in 2022 is er weer aandacht voor de juiste manier van aanbesteden. Het contractbeheer heeft in 2021 ook weer een actualiteitsslag gemaakt. In 2022 gaan we hiermee door.

Duurzaamheid

Het hybride werken brengt ook een aantal andere voordelen met zich mee. Vanuit flexibel werken zijn we onder andere bezig met het verder digitaliseren van de post en de uitbreiding van het gebruik van MijnOverheid Berichtenbox. Ook hebben we een digitale handtekening ingevoerd. De verwachting is dat beide ontwikkelingen in de toekomst bijdragen aan minder papier verbruik. Daarnaast hebben we in 2021 de mogelijkheid om thuis te werken verder ondersteund via de regeling thuiswerkfaciliteiten. In 2022 gaan we hier mee door. We verwachten dat het hybride werken minder reisbewegingen van en naar kantoor gaat opleveren. Hoe dit er structureel uit gaat zien in de toekomst, is nu (in coronatijd lastig te voorspellen).

Onderhoudsplannen 2021-2030

In 2020 zijn de onderhoudsplannen voor alle gemeentelijke vastgoed vastgesteld. Hierin staat dat we al onze panden doelmatig en sober onderhouden. Voor het gemeentehuis geldt een uitzondering. Hiervoor geldt de conditie redelijk tot goed. Meer informatie over gemeentelijk vastgoed en de wijze van financiering, lees je in hoofdstuk 5 van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Het gemeentehuis en de werf zijn opgenomen in de onderhoudsplanning voor gemeentelijk vastgoed. Bij het opnieuw vaststellen van de onderhoudsplanning zijn we van een duurzame variant uitgegaan. Dat is anders dan in de voorgaande jaren. Als we iets moeten vervangen, dan kiezen we voor duurzame elementen. Dit betekent onder andere dat we het duurzamer maken van onze gebouwen automatisch meenemen, ook tijdens renovaties en vernieuwingen. Denk hierbij aan HR ++ glas, hoog rendement verwarmingsketels en energiezuinige verlichting. In de nota inkoopbeleid hebben we hier extra aandacht voor gevraagd. Mochten duurzame alternatieven duurder zijn, dan vragen we het college eerst om instemming.

Niet alleen voor onze gebouwen is verduurzamen een actueel onderwerp. Ook ons materieel bij de buitendienst zijn we aan het verduurzamen. Denk aan motorisch handgereedschap en (lichte) voertuigen. Als het kan vervangen wij gereedschap en materieel die op fossiele brandstof werken naar elektrisch. Op deze ambitie hebben we het vervangingsschema voor het materieel aangepast en in het meerjaren investeringsplan verwerkt.

Energielabels gebouwen

Per 1 januari 2023 moet elk kantoorgebouw minimaal energielabel C hebben. Dit betekent een primair fossiel energiegebruik van maximaal 225 kWh per m² per jaar. Deze verplichting staat in het Bouwbesluit 2012. Al onze gebouwen met een hoger energieverbruik hebben inmiddels energielabel A. Een label is maximaal 10 jaar geldig.

Alle investeringen in duurzaamheid komen uiteindelijk terug in de energieprestatie van een gebouw. De investeringen verdienen zich meestal terug, door lagere maandlasten. Extra investeringen zoals de aanleg van zonnepanelen of warmtepompen kunnen leiden tot betere prestaties en daarmee een nog beter label.

Doordat we de afgelopen jaren diverse maatregelen hebben genomen, hebben alle gebouwen sinds 2017 energielabel A. Een uitzondering hierop is het Kulturhus Den Ienloop in Millingen aan de Rijn. Verduurzamen van dit gebouw staat als PM-post (pro memorie post) op het meerjaren investeringsplan. Daardoor weten we dat er iets moet gebeuren, maar kunnen we de (financiële) effecten nog niet goed inschatten.

Omdat het Kulturhus een monument is, zullen we een goed plan moeten maken, dat past binnen het strategisch vastgoedplan.

Verbonden partijen

Bank Nederlandse gemeenten

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Den Haag
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde aandeelhoudersvergadering
Deelnemers	Overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang

Openbaar en gemeentelijk belang

BNG is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Visie

De primaire doelstelling van de BNG is uitoefening van het bankbedrijf voor de publieke sector in Nederland.

Missie en strategie hierbij zijn:

- behoud van een substantieel marktaandeel in de Nederlandse (semi)publieke sector;
- behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders;
- behoud van een excellente kredietwaardigheid.

Beleidsvoornemens

BNG Bank is van en voor de publieke sector. Het draait niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	131	186	175	175	175	175
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	103.116 aandelen(0,19%)		103.116 aandelen(0,19%)			
Resultaat verbonden partij	221					
Omvang eigen vermogen verbonden partij	5.097					
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	155.262					

Toelichting

Gemeente Berg en Dal heeft 103.116 aandelen van de BNG. De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50).

De BNG verstrekt geen begrotingscijfers. Zij moet zich houden aan de regels van de Autoriteit Financiële Markten. Deze regels houden onder andere in dat er geen koersgevoelige informatie wordt verstrekt.

Opgenomen zijn de cijfers van het laatst bekende verantwoordingsjaar 2020.

Ontwikkelingen

Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank.

Risico's

De onvoorspelbare bewegingen (volatiliteit) op de financiële markten zal dit jaar naar verwachting groot blijven. Dat maakt het doen van voorspellingen over het verwachte nettoresultaat 2021 niet verantwoord.

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid algemeen bestuur
Deelnemers	18 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

De vervoersorganisatie heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers.

De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de vervoersorganisatie.

Visie

De BVO DRAN is een gemeenschappelijke regeling van de 18 gemeenten in de regio Arnhem en Nijmegen. De BVO DRAN koopt voor de gemeenten het doelgroepenvervoer in (Wmo-, leerlingen-, dagbestedings- en Jeugdwetvervoer) en ziet toe op de uitvoering ervan.

Beleidsvoornemens

De achttien gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen en de provincie Gelderland werken samen aan het regionale doelgroepenvervoer. Doelgroepenvervoer is vervoer voor inwoners die geen of niet altijd gebruik kunnen maken van regulier openbaar vervoer. De samenwerkende gemeenten hebben hiervoor de Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen opgericht.

De vervoersorganisatie brengt de belangen van de gemeenten samen op het gebied van aanvullend vervoer. Samen werken de gemeenten aan het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken vervoersysteem. Dit vervoer rijdt per 1 september 2016 onder de naam Avan. Het houdt rekening met de mogelijkheden van de reizigers en hun sociale netwerk. En het bedient ook het buitengebied en de kleine kernen, met optimale aansluiting op het reguliere openbaar vervoer. In de vervoersorganisatie sturen en beheersen de gemeenten samen de uitvoering en ondersteunende processen voor dit aanvullend openbaar vervoer.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-769	-826	-934	-1.050	1.177	1.287
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	4,7%	3,5%	3,7%	3,8%	3,8%	3,9%
Resultaat verbonden partij		0				
Omvang eigen vermogen verbonden partij						
Omvang vreemd vermogen verbonden partij						

Toelichting

De cijfers zijn afkomstig uit de MJP 2021-2025 van het BVO DRAN en de Jaarrekening 2020.

Ontwikkelingen

Per 1 juni 2020 zijn er nieuwe contracten afgesloten met vervoerders en zijn we overgestapt naar een callcentermodel in plaats van een regiemodel. Dit houdt onder meer in dat de BVO DRAN nu zelf managementrapportages opstelt en monitoringsinstrumenten gaat ontwikkelen. Doel hiervan is meer inzicht verkrijgen in vervoersbehoefte en oneigenlijk gebruik van de vervoerspas tegengaan. Verder wordt de planning van het vervoer meer aan de vervoersbedrijven over gelaten.

In december 2020 is er een rapportage opgeleverd van een marktonderzoek. Hieruit zijn een aantal mogelijke maatregelen naar voren gekomen om de kosten te beheersen. Deze zijn in de thema-avond van 23 maart 2021 met uw raad gedeeld. Zo gaat de vervoersorganisatie onder andere aan de slag met het terugdringen van loosmeldingen.

Zowel 2020 als 2021 zijn vanwege de coronacrisis atypische jaren geweest. Daar hebben zowel de vervoersorganisatie als onze eigen uitvoering de gevolgen van ondervonden. Vooralsnog is er sprake van een overschot op het vraagafhankelijke doelgroepenvervoer. Daarom zullen wij pas later in het jaar bij uw raad terugkomen met eventuele vervolgmaatregelen.

Risico's

De inrichting van het vervoer is gebaseerd op een "open einde" systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een gemeente meer inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee. Zodoende moet er periodiek inzicht zijn in het volume van het aantal ritten en moeten de gevolgen van verwachte toenames van ritten tijdig worden gecommuniceerd met de gemeente. Op dit moment is het nog niet mogelijk aan het risico een concreet bedrag te koppelen.

Door de coronacrisis zijn er in 2020 veel minder ritten uitgevoerd dan gepland. Om de sector overeind te houden is afgesproken dat toch 80% van de begrote kosten worden uitgekeerd. Dit loopt in 2021 door. De ontwikkelingen rondom de pandemie maken het zeer lastig om prognoses te doen voor de uitgaven in 2021 en 2022. We zien wel dat halverwege 2021 het vraagafhankelijk vervoer weer op 80% van de capaciteit zit, en het route gebonden vervoer op 100% (prognose juli 2021).

Dar N.V.

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	N. Verheul
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Algemene vergadering aandeelhouders
Deelnemers	Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Wijchen en Mook en Middelaar (vanaf 2021)

Openbaar en gemeentelijk belang

Inzameling en verwerking van afval in de regio Nijmegen en onderdelen van het beheer van de openbare ruimte.

Visie

Samen met andere regiogemeenten is er nu een intensieve samenwerking op het gebied van afvalbeheer en beheer openbare ruimte. Het is de bedoeling de komende jaren het afvalbeheer en beheer openbare ruimte verder te verduurzamen en schaalvoordelen te realiseren.

Beleidsvoornemens

De bekende slogan is: "Dar, en 't is weer fris!" Fris is de kernboodschap van de visie, 'Dar houdt de regio fris'. Fris is immers ambitieus en zegt meer dan 'schoon'. Wij vinden die bredere visie noodzakelijk. Fris staat ook voor duurzaam ondernemen. Het staat voor intensieve betrokkenheid van medewerkers, partners en burgers bij alles dat wij doen. Fris betekent dat de regio uitstekende dienstverlening krijgt en dat iedereen begrijpt hoe hij of zij daar een directe rol in speelt. Fris betekent niets minder dan op weg zijn naar de schoonste regio van Nederland.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	67	58	58	63	63	63
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	6.234 (aandelen 5,57%)					
Resultaat verbonden partij	628	1.147				
Omvang eigen vermogen verbonden partij	13.951					
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	11.458					

Toelichting

Bedragen zijn afkomstig uit Financieel jaarverslag DAR NV 2020 en de begroting 2022 Berg en Dal

Ontwikkelingen

De DAR stelt zich tot doel met alle gemeenten minimaal de landelijk wettelijke doelstellingen te realiseren op het gebied van afvalscheiding en recycling. Met ingang van 2021 is de innovatieve verwerkingsinstallatie bij ARN uitvoerig getest en opgeschaald. Dit moet bijdragen aan een groter percentage hergebruik van afval in de nabije toekomst zodat de nodige milieuwinst wordt behaald.

Risico's

Er zijn geen wijzigingen in de bestaande (financierings)risico's.

Euregio (Rhein-Waal)

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Kleve
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Euregioraad
Deelnemers	Duitse en Nederlandse gemeenten, regionale overheden

Openbaar en gemeentelijk belang

Stimuleren van de grensoverschrijdende samenwerking in het Nederlands-Duits grensgebied.

Visie

De Euregio Rijn-Waal geldt als pleitbezorger voor de gehele grensregio. Wij zetten ons bij Nederlandse, Duitse en Europese instellingen en organen in voor de belangen van de grensregio, om de grensoverschrijdende toegankelijkheid duurzaam te verbeteren. De belangenbehartiging vindt plaats op alle maatschappelijk relevante gebieden, van economie en infrastructuur tot onderwijs en cultuur.

Daarnaast biedt de Euregio Rijn-Waal ook een platform voor diverse doelgroepen in de regio. Enkele voorbeelden zijn het Euregionale Forum voor Grensoverschrijdende Gezondheidszorg en de Ronde Tafel Openbare Orde en Veiligheid. Ook faciliteert de Euregio Rijn-Waal desgewenst grensoverschrijdende ad-hoc werkgroepen rondom diverse actuele thema's.

Beleidsvoornemens

De Euregio Rijn-Waal is een Nederlands-Duits openbaar lichaam, waarbij circa 55 gemeenten en regionale overheden zijn aangesloten. De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking te verbeteren en te intensiveren. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten.

De Euregio Rijn-Waal wil zich nog duidelijker positioneren en onderscheiden als expert op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking. De Euregio Rijn-Waal is vertegenwoordigd in vele netwerken aan beide zijden van de grens en heeft veel expertise in huis om grensoverschrijdende vragen te kunnen beantwoorden. De Euregio Rijn-Waal is niet alleen expert op het gebied van het Europese subsidieprogramma's als INTERREG en Eures, maar is ook het aanspreekpunt voor haar inwoners als het gaat om grensoverschrijdend wonen en werken. De Euregio Rijn-Waal faciliteert actief de netwerken op het gebied van onder andere intergemeentelijke samenwerking, gezondheidszorg en openbare orde en veiligheid. Met haar brede kennis wil de Euregio Rijn-Waal haar leden en stakeholders motiveren grensoverschrijdend actief te worden.

Meer beleidsvoornemens zijn te vinden in de Strategische Agenda Euregio 2025+.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-8	-8	-8	-8	-8	-8
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)						
Resultaat verbonden partij	0	112				
Omvang eigen vermogen verbonden partij	1.460	1.762				
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	2.453	3.395				

Toelichting

Wij betalen een jaarlijkse bijdrage aan de Euregio.

Ontwikkelingen

In november 2020 heeft de Euregioraad de Strategische Agenda 2025+ vastgesteld. Deze Agenda zal de komende jaren de leidraad vormen voor de activiteiten van de Euregio.

In 2022 zal een nieuw Euregionaal Mobiliteitsplan worden vastgesteld.

Risico's

Risico's van enige omvang zijn niet te verwachten. De Euregio heeft een stabiele en solide financiële positie.

Gemeentelijke GezondheidsDienst Gelderland Zuid

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	I. v.d.Scheur
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid dagelijks en algemeen bestuur
Deelnemers	14 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

De GGD voert de wettelijke taken uit de Wet Publieke Gezondheid en Jeugdwet uit. Daarnaast voert de GGD-Gelderland Zuid ook andere taken uit bijvoorbeeld op het gebied van maatschappelijke opvang.

Visie

De kracht en kennis van de GGD ligt in het vormgeven van collectieve en individuele preventie, signalering en behandeling. Zo werkt het team Gezond Leven van de GGD samen met gemeenten aan het verbeteren van de gezondheid van mensen in de gemeenten in onze regio. De ambitie is om sociaaleconomische gezondheidsverschillen te verkleinen en de zelfredzaamheid van burgers te vergroten. Dit doen we door te stimuleren dat de gezonde keuze ook de makkelijkere keuze wordt.

Beleidsvoornemens

- o Uitvoering van de Meerjarenstrategie 2020-2023. De belangrijkste thema's hierin zijn:
- o Gemeenten en onze inwoners adviseren over preventie en verbinden van collectieve preventie met persoonsgerichte zorg;
- o Investeren in de verbinding tussen zorg en veiligheid;
- o Inzetten op de gezondheidsbescherming binnen het sociale en fysieke domein;
- o Data en informatie gestuurd werken.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-1.624	-1.469	-1.783	-1.783	-1.783	-1.783
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	5,55%	6,02%	5,64%	5,64%	5,64%	5,64%
Resultaat verbonden partij	760	0	0	0	0	0
Omvang eigen vermogen verbonden partij	24.931	1.931	1.872	1.872	1.872	1.872
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	24.931	22.249	26.716	27.452	26.504	25.694

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van de jaarstukken GGD GZ en de Programmabegroting 2022 GGD GZ.

Ontwikkelingen

Terugdringen Jeugdzorggebruik door inzet GGD

Het Algemeen Bestuur van de GGD heeft in september 2020 de GGD verzocht om samen met de gemeenten een (implementatie)plan te ontwikkelen om een bijdrage te leveren aan het terugdringen van het hoge jeugdzorggebruik. Hiervoor wordt in 2021 de wensen/behoefte van gemeenten en partners opgehaald.

Veilig Thuis

Het aantal meldingen en adviezen bij Veilig Thuis stijgt nog steeds. Inwoners en professionals signaleren eerder gezinnen waarin sprake is van onveiligheid. Dit is positief. Deze stijging leidt tot een verhoging van het werk en de werkdruk. Het lukt Veilig Thuis (nog) niet de wettelijke termijnen te halen voor de eerste veiligheidsbeoordeling en de vervolgdiensten. De spoedzaken worden tijdig opgepakt en wachtlijstbeheer wordt ingezet. Maar instroom blijft moeilijk in te schatten. Dat betekent dat we ook voor de toekomst rekening moeten houden met groei van het aantal meldingen en adviezen. Deze groei is tevens een risico, zowel inhoudelijk (waaronder wachtlijsten) als financieel

Uitbreiding Rijksvaccinatieprogramma

De Rijksvaccinatie wordt in 2022 uitgebreid met het HPV-vaccin voor jongens. Nu is dit vaccin alleen beschikbaar voor meisjes van 12/13 jaar. Het vaccin beschermt hen tegen baarmoederhals-, penis-, anus-, mond-, en keelkanker. De Staatssecretaris van Volksgezondheid heeft ook besloten om kwetsbare kinderen een vaccinatie aan te bieden tegen het rotavirus. Het gaat om kinderen die bijvoorbeeld te vroeg zijn geboren of een laag geboortegewicht hebben. Zij hebben een grotere kans dat een infectie met het rotavirus ernstig verloopt. De ingangsdatum is nog onbekend.

Risico's

De bijdrage aan de GGD staat onder druk door de taakstellende bezuiniging van 3% en de algemene reserve al enige tijd minder dan haar norm bedraagt. Daarnaast bestaat de kans dat de instroom bij Veilig Thuis toeneemt.

Grenzland Draisine GMBH

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Kranenburg (Duitsland)
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Raad van Toezicht
Deelnemers	Kleve, Kranenburg en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Toeristische exploitatie van het voormalig spoortracé Groesbeek-Kranenburg-Kleve.

Visie

Het exploiteren van het spoortracé Groesbeek-Kranenburg-Kleve.

Beleidsvoornemens

- Mede in het kader van het project "Zorgeloos op Vakantie" en de ambitie een toegankelijke regio te zijn, worden enkele familie-draisinen geschikt gemaakt voor rolstoelgebruikers. De drie Draisinestations in Groesbeek, Kranenburg en Kleef krijgen een rolstoel oprit. Daarnaast geeft de Grenzland Draisine GmbH vanaf 2018 meer aandacht aan promotie in Nederland.
- Nieuw: Door corona heeft de draisine/fietstrein moeilijke jaren achter de rug. De organisatie probeert zoveel mogelijk bezoekers via de Nederlandse en Duitse markt aan te trekken door zichtbaar en aantrekkelijk (w.o. toegankelijk) te zijn. Ook probeert de organisatie nieuwe samenwerkingen te realiseren met de toeristische ondernemers, o.a. via de Stichting Toerisme en Recreatie Berg en Dal.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	0	0	0	0	0	0
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	33,33%	33,33%	33,33%	33,33%	33,33%	33,33%
Resultaat verbonden partij	-90					
Omvang eigen vermogen verbonden partij	34					
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	7					

Toelichting

Door de gemeente Berg en Dal is in totaal € 40.000 ingelegd. Bij de oprichting € 10.000 en in 2015 een eenmalige exploitatiebijdrage van € 30.000. Deze bijdrage was het gevolg van vandalisme. In 2020 en 2021 is de organisatie in aanmerking gekomen voor eenmalige steun in verband met misgelopen inkomsten door corona. In 2020 was de bijdrage € 35.000 en in 2021 € 30.000. Een deel van deze steun kon worden gedeclareerd uit het coronafonds van de provincie.

Ontwikkelingen

Vanwege corona heeft de fietstrein in 2020 en 2021 weinig gasten kunnen ontvangen. De fietstrein heeft onvoldoende reserves om dit tekort aan inkomsten op te vangen. Ook op andere manieren konden ze deze tekorten niet opvangen, bv via steun van de Duitse overheid. Daarom vroeg de fietstrein in 2020 en 2021 aan de deelnemende gemeenten een eenmalig bijdrage. De drie gemeenten hebben deze bijdrage toegekend. De tekorten zijn volledig toe te rekenen aan de Coronacrisis.

In 2022 gaat de Draisine GmbH hun aanbod uitbreiden met avondritten in de zomerperiode en themaritten in het najaar, bijvoorbeeld tijdens Halloween. Ook wordt een deel van de familie-draisinen voorzien van elektrische ondersteuning en een overkapping.

Risico's

We verwachten dat de organisatie weer voldoende bezoekers kan aantrekken als de crisis achter de rug is. Omdat dit op voorhand niet met zekerheid te zeggen is, is dit een klein risico.

Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Algemeen Bestuur
Deelnemers	18 gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

Betreft nieuwe samenwerking die sinds 1 januari 2021 operationeel is onder de naam Groene Metropoolregio. In 2019 is geconstateerd dat de lichte vorm van samenwerking in het oude GO Arnhem Nijmegen City Region de ambities onvoldoende heeft kunnen waarmaken. In 2020 is er een nieuwe visie op de regio opgesteld, welke in 2021 is aangevuld met een nieuwe agenda met 5 grote maatschappelijke opgaven. Aan de regeling wordt deelgenomen door dezelfde 18 gemeenten als onder het oude GO.

Doel van de versterking zijn het vergroten van slagkracht, het laten horen van een steviger stem in Arnhem (Provincie), Den Haag (Rijk), Brussel (Europa) en Düsseldorf, en het vergroten van de bestuurlijke transparantie. Gekozen is voor een stevigere vorm van samenwerking (Openbaar lichaam met een regiobureau), en een opgave gerichte manier van werken om zo de benodigde integraliteit en slagkracht te organiseren.

De oude samenwerking is in 2021 geliquideerd.

Visie

De regionale agenda Arnhem-Nijmegen 2022 hangt sterk samen met de visie Groene Metropoolregio. De visie beschrijft de uitdagingen waar we als 18 regiogemeenten afzonderlijk en als regio gezamenlijk voor staan. Vanuit de ambitie van kwalitatieve groei zijn in de regionale agenda deze gemeentelijke uitdagingen gegroepeerd in een vijftal opgaven, die onderling met elkaar samenhangen en de basis vormen voor een krachtenbundeling van gemeenten door samenwerking.

De vijf opgaven zijn:

- De Productieve regio
- De Verbonden regio
- De Circulaire regio
- De Ontspannen regio
- De Groene groeiregio

Beleidsvoornemens

Zie regionale Visie en regionale Agenda.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	0	-65	-65	-65	-65	-65
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)			0			
Resultaat verbonden partij			0			
Omvang eigen vermogen verbonden partij			0			
Omvang vreemd vermogen verbonden partij			6467			

Toelichting

De Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen is met ingang van 2021 gestart. Om deze reden zijn er beperkte gegevens beschikbaar.

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen worden meegenomen in de jaarlijkse actualisatieronde van de regionale opgaven.

Risico's

- Meedoen aan de opgaven is niet verplicht. Hierdoor kan er in theorie een 'lappendeken' ontstaan van gemeenten die wel en niet aan een bepaalde opgave meedoen. Vraag is of je dan als regio wel voldoende als eenheid kan opereren, zowel naar binnen als naar buiten. Jaarlijks nemen de 18 raden daarover een besluit.
- Voor 2022 lijkt het er overigens op dat er door de meeste gemeenten aan alle opgaven zal worden deelgenomen. Alleen aan de randen van het gebied zijn er enkele gemeenten die niet aan alle opgaven deelnemen, wegens oriëntatie op andere regio's.
- Voor de jaren daarna moet er blijvend aan draagvlak worden gewerkt.
- De nieuwe samenwerking vraagt een flink financieel commitment van gemeenten. Hier staat tegenover dat grote maatschappelijke opgaven met meer slagkracht kunnen worden aangepakt en hiervoor meer bijdragen uit Arnhem, Den Haag en Brussel kunnen worden binnengehaald. Gezien de extra financiële inzet moeten we daarom scherp blijven op de resultaten die de samenwerking voor onze inwoners oplevert.
- Niet meedoen met een opgave leidt tot verlies van invloed en zeggenschap op het terrein van deze opgave.

Instituut Bijzonder Onderzoek

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Wijchen
Verantwoordelijke portefeuille	I. v.d. Scheur
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	Wijchen, Beuningen, Druten, Heumen en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Opsporing van oneigenlijk gebruik van uitkeringsgelden.

Visie

Behartiging van de gemeenschappelijke belangen op het gebied van de naleving van sociale zekerheidswetgeving. Dit betreft de naleving van de onderhoudsplicht en terugvordering van teveel ontvangen uitkering door (voormalige) uitkeringsgerechtigden, onderhoudsplichtigen en partners van (voormalig) uitkeringsgerechtigden. Een onderzoek tot bijzondere controle op de naleving vindt plaats na een daartoe strekkende opdracht van de deelnemende gemeente aan het Instituut Bijzonder Onderzoek. Het IBO wordt in stand gehouden door de gemeenschappelijke Regeling tussen de gemeente Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen. De gemeente Wijchen fungeert als centrumgemeente.

Beleidsvoornemens

Geen gegevens bekend

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-81	-82	-83	-85	-86	-86
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	21,6%	22,7%	22,7%	22,7%	22,7%	22,7%
Resultaat verbonden partij	0	0	0	0	0	0
Omvang eigen vermogen verbonden partij	0	0	0	0	0	0
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	62	69	0	0	0	0

Toelichting

De deelnemende gemeenten dragen bij in het begrotingstekort.

De bijdrage wordt berekend op basis van het aantal inwoners per 1 januari van het betreffende jaar en het aantal afgewikkelde opdrachten.

Het IBO brengt éénmaal per jaar een voorschot in rekening bij de deelnemende gemeenten. Het IBO kan hierdoor aan haar betalingsverplichtingen voldoen. Als er onvoldoende geld mocht zijn, schiet de gemeente Wijchen voor.

Ontwikkelingen

In beginsel gaan wij uit van vertrouwen in onze inwoners. Maar soms is er sprake van misbruik en dat willen we aanpakken. Dit is belangrijk om draagvlak voor uitkeringen te behouden.

Risico's

In de begroting 2021 is rekening gehouden met een aantal onderzoeken door de sociale recherche. De kans bestaat dat meer onderzoeken plaatsvinden dan geraamd. Het risico schatten we in op 25% van € 90.000.

Leisurelands

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde aandeelhoudersvergadering
Deelnemers	22 Gemeenten en een gemeenschappelijke regeling met recreatiegebieden in Gelderland en Noord Limburg.

Openbaar en gemeentelijk belang

Het in stand houden, optimaliseren en laagdrempelig toegankelijk houden van openbare recreatieplassen.

Visie

Leisurelands heeft de ambitie om in een sterk veranderende wereld en markt verder uit te groeien tot een nog slagvaardiger en toonaangevender recreatiebedrijf. Dat vraagt om een bij de tijd passend aanbod dat afgestemd is op de wensen en eisen van gasten (bezoekers, organisaties) en de op de gebieden gevestigde leisure ondernemers. Daartoe zal het productaanbod kwalitatief en kwantitatief verder worden verbreed en uitgebreid.

Beleidsvoornemens

Leisurelands wil het bezoeken van de recreatievoorzieningen laagdrempelig houden. Dit moet ervoor zorgen dat de recreatieplassen door meer inwoners worden bezocht. Bij het Wylermeer stond dit onder druk door de terugkerende algen-problematiek. Door het uitvoeren van de baggerwerkzaamheden moet hier verandering in komen. Daarnaast gaat Leisurelands op verschillende plekken de toiletgebouwen vernieuwen. Hiermee krijgen de recreatiegebieden een kwaliteitsimpuls.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonde n partij	0	0	0	0	0	0
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeent e in verbonde n partij (%)	3.098 aandelen(1,57 %)	3.098 aandelen(1,57 %)	3.098 aandelen(1,57 %)	3.098 aandelen(1,57 %)	3.098 aandelen(1,57 %)	3.098 aandelen(1,57 %)
Resultaat verbonde n partij Omvang eigen vermoge n verbonde n partij Omvang vreemd vermoge n verbonde n partij	4.212					
	73.105					
	15.288					

Toelichting

Opgenomen zijn de cijfers van het laatst bekende verantwoordingsjaar 2020.

De gemeente Berg en Dal verstrekt geen subsidie aan deze verbonden partij en Leisurelands keert geen dividend uit.

Ontwikkelingen

Leisurelands wil het gebied aantrekkelijk houden voor bezoekers, maar is ook op zoek naar mogelijkheden om het gebied verder te ontwikkelen. In 2021 zijn de gesprekken hierover opgestart.

Risico's

Als de blauwalgproblematiek aanhoudt of groter wordt, is dat een bedreiging voor het recreatiegebied. De eerdere ingreep lijkt deels zijn effect te hebben gehad.

Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	N. Verheul
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Dagelijks Bestuur & Algemeen Bestuur
Deelnemers	8 gemeenten in de regio Nijmegen

Openbaar en gemeentelijk belang

De MARN (Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen) is een samenwerking tussen de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen (en tot 1-1-2022 West Maas en Waal). Deze samenwerking richt zich op het brede terrein van milieu. Door de regionalisering van de Dar en de komst van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is het (regionale) belang van MARN op het gebied van projecten voor afval en milieu afgenomen. MARN heeft als gemeenschappelijke regeling nog wel een belangrijke rol om namens de regiogemeenten het aandeelhouderschap in de ARN te behartigen.

Visie

De MARN ondersteunt de deelnemende gemeenten bij de bescherming van het milieu op de onderwerpen afval, bodem, externe veiligheid, klimaat en energie.

Beleidsvoornemens

MARN heeft zelfstandig geen beleidsvoornemens. In ieder geval geeft MARN uitvoering aan het aandeelhouderschap van ARN BV. Daarnaast faciliteert MARN naar wens samenwerking tussen de regiogemeenten op de verschillende beleidsterreinen.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	59	58	56			
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	10,21%	10,21%	10,21%			
Resultaat verbonden partij	134	0	0			
Omvang eigen vermogen verbonden partij	9.860	9.373	10.484			
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	1.788	1.657	1563			

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van de jaarrekening 2020 en de begroting 2022 MARN.

Ontwikkelingen

Gemeente West Maas en Waal treedt uit de gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2022.

Risico's

De risico's van de MARN zijn beperkt. Het Algemeen Bestuur heeft in de notitie Weerstandsvermogen bepaald dat voor de afdekking van de risico's de begrotingspost Onvoorzien a €10.000 voldoende is.

Er dient echter wel onderkend te worden dat er bij ongewijzigd beleid op korte termijn een liquiditeitstekort zal optreden. Doordat de rente-inkomsten ieder jaar afnemen en de component aflossing jaarlijks wordt uitgekeerd aan de gemeente, worden de netto inkomsten ieder jaar lager. De kosten zullen naar verwachting niet afnemen, waardoor er in 2023 een negatief banksaldo zal ontstaan. Ook zal het resultaat vanaf 2027 negatief zijn. In de begroting zullen enkele scenario's uitgedacht en gepresenteerd worden, om dit risico te beheersen.

Indien de Algemene reserve onvoldoende is om in een bepaald jaar tekorten op te vangen, die voortvloeien uit de rekening en er geen andere dekking kan worden gevonden, wordt het bepaalde in de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN artikel 28 van toepassing. Daarin is bepaald dat de gemeenten naar rato van het inwonertal dienen bij te dragen in tekorten van de MARN. In onze gemeentelijke begroting houden we rekening met € 0.

Daarnaast is MARN aandeelhouder in ARN B.V.. Zij heeft één lening (in verband met grondverkoop) en geen garanties meer uitstaan naar ARN B.V.. De lening is afgedekt met een eerste recht van hypotheek. Tevens heeft MARN met ARN B.V. een vast tarief met indexering voor het door de deelnemers in de MARN aangeleverde afval. Het risico dat MARN loopt bedraagt ten hoogste de waarde van de aandelen die MARN heeft in ARN B.V. Deze zijn gewaardeerd op verkrijgingsprijs en wel voor een waarde van € 1.701.675.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren / I.v.d.Scheur / N. Verheul
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Dagelijks Bestuur/ Lid Algemeen Bestuur
Deelnemers	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Mook en Middelaar, Wijchen, Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

De MGR heeft drie modules: het Werkbedrijf, IRvN en de platformfunctie. Het Werkbedrijf voert voor de regiogemeenten de wettelijke re-integratie taken uit op grond van de Participatiewet. Daarnaast voert ze de wettelijke taken uit op grond van de Wet sociale werkvoorziening. De module IRvN voert een aantal ICT-taken uit voor de regiogemeenten. De platformfunctie faciliteert het gesprek tussen de gemeenten in het Rijk van Nijmegen over samenwerking.

Visie

In het koersdocument "In een goede relatie geef je elkaar de ruimte" staat een aantal principes gedefinieerd voor regionale samenwerking. Principes die tot stand zijn gekomen na een traject van ruim 2 jaar met raden en colleges:

1. Samenwerking haalt het maximale uit de uitvoering.
2. Samenwerking laat beleid een lokale aangelegenheid.
3. Samenwerking levert geen bestuurlijke drukte op.
4. Samenwerking gaat uit van ontkokering en integraliteit.

Het werkbedrijf en ICT Rijk van Nijmegen staan als modules van de MGR voor de uitdaging vorm te geven aan de eerste twee principes. Het is aan de MGR om invulling te geven aan de laatste twee principes. Dit wordt onder meer gedaan door de platformfunctie, waarmee gesprekken op het niveau van het Rijk van Nijmegen over thema's die meerdere gemeenten aangaan gefaciliteerd kunnen worden. Ook de overige ondersteuning van het bestuur, breder dan alleen voor wat betreft de invulling van de platformfunctie, valt onder dit kopje. Hiermee is er aansluiting bij de praktijk, waarin dit ook geen gescheiden taken en werkzaamheden betreft.

Beleidsvoornemens

Met betrekking tot het Werkbedrijf zijn de voornemens:

- Meer arbeidsgehandicapten aan de slag.
- Dienstverlening aan statushouders.
- Invullen wettelijke verplichting beschut Werk Participatiewet.
- Verbeteren samenspel met afdelingen Inkomen en participatieconsulenten.
- De toegevoegde waarde per SW-medewerker wordt zoveel mogelijk op peil gehouden, ondanks het feit dat de inzetbaarheid van deze groep onder druk staat.
- Terugdringen van het hoge ziekteverzuim.
- Verder bouwen aan de keten van loonvormende arbeid.
- Kandidaten die zich ontwikkelen in de niet-loonvormende keten, de stap naar de loonvormende keten te laten zetten. Iemand die door bepaalde omstandigheden niet meer in staat is tot loonvormende arbeid, toe te leiden naar de lokale situatie voor een niet-loonvormende activiteit.

Met betrekking tot het IRvN zijn de voornemens

- Het volgen en vertalen van technologische trends en ontwikkelingen;
- Het toepassen van de landelijke wet- en regelgeving, met name op het gebied van informatieveiligheid;
- Verdere ontwikkeling van regionale ondersteuning en samenwerking;
- Het anticiperen op arbeidsmarktontwikkeling;
- Het investeren in interne kwantitatieve en kwalitatieve personeelsopbouw.

Met betrekking tot de platformfunctie zijn de voornemens:

- In samenwerking met de Agendacommissie drie regionale (raads)bijeenkomsten organiseren;
- De platformfunctie te evalueren en verbeteringen door te voeren.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-6.879	-7.129	-6.955	-6.740	-6.596	-6.282
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	8,86%	8,42%	8,53%			
Resultaat verbonden partij	0	0	0	0	0	0
Omvang eigen vermogen verbonden partij	0	0	0	0	0	0
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	25.104	21.244	20990	20627	20323	20.104

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig uit de begroting 2022-2025 MGR Rijk van Nijmegen

Ontwikkelingen

- Er wordt mogelijk een (sterk) aan de MGR gerelateerde detachingsstichting opgericht met als doel om een lastige bemiddelbare categorie werkzoekenden aan structureel werk te helpen. Het kan zijn dat het oprichten van de faciliteit juridisch nu niet meer nodig is doordat 1 juli 2021 de "CAO aan de slag" ingaat. De lastig bemiddelbare kandidaten kunnen met deze CAO mogelijk in dienst worden genomen bij het Werkbedrijf waardoor de stichting niet meer nodig is. Het Werkbedrijf onderzoekt nog of dit inderdaad het geval is.

- Er vinden op dit moment evaluaties plaats van het Werkbedrijf, iRvN en de platformfunctie. Met de uitkomsten van de evaluatie wordt in 2022 aan de slag gegaan.

Risico's

De risico's van het werkbedrijf zijn gekwantificeerd in de begroting van het werkbedrijf. Aangezien het werkbedrijf geen algemene reserve mag aanhouden, moet elke gemeente haar risicodeel in de begroting opnemen. De verwachtingswaarde van de risico's bedraagt € 6,605 mln. en het risico op € 2,554 mln. Ons aandeel bedraagt daarin ongeveer 11%.

Munitax Gemeentelijk belastingkantoor

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Beuningen
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	Beuningen, Heumen, Wijchen, Druten en Berg en Dal

Openbaar en gemeentelijk belang

Munitax is de uitvoeringsorganisatie van vijf regiogemeenten op het gebied van belastingen. Deze organisatie is ondergebracht bij de centrumgemeente Beuningen, op basis van de wet Gemeenschappelijke Regelingen.

De taken van Munitax zijn vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en bestaan uit:

- de heffing en invordering van belastingen;
- de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ);
- het administreren van de relevante vastgoedgegevens;
- het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en aan derden.

Visie

Munitax staat voor kwaliteit en efficiënt werken. Dit merken de deelnemende gemeenten en hun inwoners. We zijn continu bezig met het optimaliseren van onze dienstverlening. Verbetering van (interne) processen, digitalisering en het uitbreiden en delen van onze kennis zijn daarbij essentieel. We zijn transparant naar de inwoners, bedrijven en deelnemende gemeenten. Informeel contact is daarbij erg belangrijk voor ons. Daarom moedigen we persoonlijk, telefonisch contact aan. Want een eenvoudig telefoontje met een van onze specialisten kan veel verhelderen.

Beleidsvoornemens

Geen gegevens bekend.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-668	-659	-665	-663	-615	-628
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	23,80%	24,13%	23,84%	23,82%	23,77%	24,13%
Resultaat verbonden partij	-365		0			
Omvang eigen vermogen verbonden partij			0			
Omvang vreemd vermogen verbonden partij			0			

Toelichting

De deelnemende gemeenten dragen ieder voor hun aandeel bij in de kosten van de gemeenschappelijke regeling.

Cijfers zijn afkomstig uit de begroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 van Munitax.

Ontwikkelingen

We verwachten een stijging van de kosten voor bezwaar en beroep. Dit is het gevolg van de toename van het aantal bezwaarschriften tegen de WOZ-beschikkingen. Er is zowel een toename van het aantal geschriften (bezwaarschriften en beroepschriften) als een toename van het aandeel bezwaren dat is ingediend door no cure no pay bureaus (ncnp). Dit is een landelijke trend. Alhoewel er alleen bij gegrond verklaarde bezwaren proceskosten worden uitbetaald, zorgt de stijging van het aantal bezwaren door ncnp-bureaus ervoor dat de uit te betalen proceskosten ook zullen stijgen. Daarom is een bedrag van circa € 60.000 als extra lasten opgenomen.

Sinds 2017 is er een verdubbeling van het aantal bezwaarschriften. Hier was de organisatie van Munitax niet op berekend. Uw raad heeft op 28 januari 2021 ingestemd met voorstel voor een uitbreiding van ons aandeel in de kosten van Munitax van € 70.000 voor 2021. Dit was nodig vanwege de extra capaciteit die nodig is op de functies van juridisch medewerker, WOZ-medewerker en op de functie van taxateur. Munitax verwacht deze uitbreiding ook in 2022 en 2023 nodig te hebben. Deze kosten zijn in de begroting meegenomen.

Vanaf 2022 wordt de waardering op basis van oppervlakte verplicht. Munitax verwacht dat de eerste taxatie op basis van gebruiksoppervlakte meer tijd gaat vergen.

Door Munitax is dit jaar voor het eerst met een kaderbrief gewerkt. In de kaderbrief 2022-2025 is onderzocht welke mogelijkheden er zijn om naast de taakstelling uit de BRN nog extra bezuinigingen te realiseren. De conclusie van dit onderzoek is dat verdere bezuinigingen op dit moment niet haalbaar zijn.

Risico's

Risico van uitzetting van kosten door het stijgend aantal bezwaarschriften en het aandeel van de ncnp-bureaus. Deze ncnp-bezwaren zorgen niet alleen voor een toename van de proceskostenvergoeding maar zorgen ook voor meer kosten doordat deze drie keer zoveel tijd kosten dan een particulier bezwaar.

Munitax ziet ook risico's bij de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen in verband met de Coronacrisis.

Omgevingsdienst Rijk van Nijmegen

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	N. Verheul
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid algemeen bestuur/Lid dagelijks bestuur
Deelnemers	Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen, Wijchen, Berg en Dal en provincie Gelderland

Openbaar en gemeentelijk belang

De ODRN behartigt de belangen van de deelnemers op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht.

Het doel van de vorming van de ODRN is het bereiken van een hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Daarnaast hopen we door bundeling van de taken de efficiency te verbeteren.

Alle deelnemende gemeenten hebben hun milieutaken ingebracht (verplichting vanuit het Rijk). De gemeente Berg en Dal, gemeente Nijmegen, gemeente Beuningen, gemeente Heumen en de provincie Gelderland hebben ook de uitvoering van de bouwtaken (Wabo-breed) ingebracht.

Visie

De opgedragen taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving zodanig uitvoeren dat deze dienstbaar zijn aan veilige fysieke leefomgeving. Hierbij vindt de uitvoering plaats op kwalitatief goed niveau, efficiënt en met het oog voor de klant. Extra aandacht wordt hierbij gegeven aan de risicovolle (bedrijfs)activiteiten in het kader van het toezicht op risicobedrijven en de vergunningverlening bij complexe bedrijven.

Beleidsvoornemens

Bij uitvoering van de taken gelden, naast wettelijke voorschriften, de beleids- en/of toetsingskaders die worden ingebracht door de deelnemers. Er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk harmonisering van deze beleidskaders om éénduidige werkafspraken te kunnen maken. Een voorbeeld hiervan is het opstellen van een regionaal VTH-beleid. De ODRN bereidt zich voor op de komst van de Omgevingswet.

Er loopt een discussie over de cultuurverandering bij de ODRN naar de 'Ja, mits' houding. Deze verandering sluit ook aan bij de transitie die de komende Omgevingswet van ons vraagt.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-2.092	-2.026	-2.026	-2.006	-1.941	-1.941
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	10,17%	11,65%	11,17%	11,12%	10,93%	10,93%
Resultaat verbonden partij	483					
Omvang eigen vermogen verbonden partij	494	458	458			
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	6.929	4.005	3934			

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van Jaarstukken 2020 en Begroting 2022 ODRN.

Ontwikkelingen

- Implementatie Omgevingswet
- Implementatie Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb)
- Verbeterplan ODRN. De ODRN heeft een ontwikkelplan opgesteld aan de hand van 3 ontwikkellijnen: 1. Zakelijkheid, 2. Gezamenelijkheid en 3. Nieuwe ontwikkelingen.

Risico's

Het totaal van de risico's bedraagt € 1.225.000. Omdat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen passen we een dempingsfactor toe van 0,61. Dit geeft een benodigd weerstandsvermogen van € 735.000. De weerstandsratio ultimo 2020 bedraagt (eigen vermogen ultimo 2020 / benodigd weerstandsvermogen = € 494.111 / € 735.000) = 0,67. Dit is niet voldoende. Berg en Dal dient in zijn begroting daarom rekening te houden met een risicobedrag van € 28.532.

Stichting Rijk van Nijmegen@

Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	I. v.d. Scheur (vanaf 1-1-2021)
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Bestuurslid
Deelnemers	7 gemeenten, provincie Gelderland en de Rabobank

Openbaar en gemeentelijk belang

RvN@ heeft als doel om de innovatiekracht van het MKB in het Rijk van Nijmegen te versterken om zo een topregio in Nederland te worden. Hierbij staan de thema's Food&Health, Circulair ondernemen en Smart&IT centraal.

Het vergroten van de innovatiekracht van het MKB is ook een hoofddoel uit de Economische visie van de gemeente. Innovatie is belangrijk voor de concurrentiekracht van onze bedrijven. Daarnaast is er veel overlap tussen de thema's van RvN@ en onze economische thema's.

Visie

Om de sociaal-economische potentie van het MKB in het Rijk van Nijmegen te verzilveren, is het essentieel om de krachten in de regio te verbinden en te versterken in een intensieve samenwerking tussen inwoners, bedrijven, instellingen en gemeenten.

- Op regionaal niveau creëert RvN@ een cultuur van samenwerken, waarin communities over gemeentegrenzen heen samen sociaal-economische uitdagingen aanpakken. Het belang van relaties, partnerschappen en samenwerkingsverbanden is natuurlijk niet nieuw, maar het groeit. Daarom stimuleren ze dat communities hun kennis en ervaringen delen op virtuele en fysieke 'marktplaatsen'.
- RvN@ stimuleert projecten met kennis, toegang tot een groot netwerk en financiële middelen. Ook werven ze nieuwe projecten, die de economie aanjagen.

Beleidsvoornemens

De ambitie van RvN@ voor de periode 2020-2025 is: Het versterken van de innovatiekracht van het MKB in de regio Rijk van Nijmegen om een topregio van Nederland te worden. Een regio waarin de ontwikkeling van innovaties leidt tot meer economische groei in de vorm van o.a. vergroting van de arbeidsparticipatie, minder werkloosheid en behoud van talent voor de regio.

De ambitie is vertaald in drie strategische doelen:

- Het versterken van de samenwerking en kennisuitwisseling binnen de regio door het verbinden van MKB-bedrijven, overheden, studenten en (onderwijs)instellingen;
- Het behouden en ontwikkelen van talent voor het MKB in de regio Rijk van Nijmegen;
- Het bevorderen van markt- en productinnovaties in het MKB.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-19	-17	-22	-22	-22	-22
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025

Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)

Resultaat verbonden partij

Omvang eigen vermogen verbonden partij

Omvang vreemd vermogen verbonden partij

Toelichting

Cijfers 2020 nog niet bekend.

Ontwikkelingen

Door de coronacrisis heeft RvN@ in 2020 en 2021 de activiteiten voor haar netwerk grotendeels online georganiseerd. RvN@ heeft laten zien snel en flexibel te kunnen schakelen. Er zijn bijvoorbeeld meerdere webinars georganiseerd om ondernemers te helpen bij vernieuwing in de coronacrisis.

RvN@ is voor de financiering sterk afhankelijk van de gemeenten en de Rabobank in het Rijk van Nijmegen. Dit maakt RvN@ kwetsbaar. Om deze reden is er in 2020 onderzoek gedaan naar andere inkomstenbronnen, met name uit het bedrijfsleven. Een projectwaardemodel is als meest kansrijke optie benoemd. Dit model houdt in dat RvN@ haar programmabureau gaat inzetten voor projectmanagement en uitvoering van innovatieve projecten die niet behoren tot de basisactiviteiten van RvN@. Uiteraard moeten deze projecten binnen de gekozen thema's en doelstellingen vallen. Zowel overheid, ondernemers als onderwijs kunnen hier tegen betaling gebruik van maken. In 2021 is RvN@ hiermee aan de slag gegaan. Zo heeft bijvoorbeeld voor de regio Arnhem Nijmegen de MKB-deal Sm@rt Together uitgevoerd.

Risico's

De RvN@ is voor financiering sterk afhankelijk van de gemeenten en Rabobank Rijk van Nijmegen. Bij een aantal gemeenten is de financiering van RvN@ onderwerp van discussie. Daarnaast heeft de Rabobank Rijk van Nijmegen aangegeven de financiering te willen koppelen aan de uitvoering van projecten. Er is daarom een commissie bij RvN@ aangesteld die gaat onderzoeken welke omzet nodig is om de doelstellingen te behouden en hoe de financieringsstructuur eruit kan zien.

Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen

Rechtsvorm	Stichtingen en verenigingen
Vestigingsplaats	Elst
Verantwoordelijke portefeuille	S. Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde gemeente
Deelnemers	33 gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen

Openbaar en gemeentelijk belang

Het vergroten van het toeristisch marktaandeel van de Regio Arnhem Nijmegen.

Visie

De vrijetijdseconomie vormt een belangrijk onderdeel van de economie in de regio Veluwe Arnhem Nijmegen. Het streven naar economische groei binnen recreatie en toerisme zorgt voor meer bestedingen en werkgelegenheid. Hierdoor ontstaat een kwalitatief goed verblijfsklimaat. Een klimaat dat uitnodigt om te bezoeken, in te wonen en in te werken. TVAN heeft de ambitie een belangrijke partner te zijn in deze regionale ontwikkelingen.

Beleidsvoornemens

De missie van TVAN is het in gang zetten en beschikbaar stellen van een collectieve marketingaanpak die ingezet kan worden om duurzame groei te realiseren in de vrijetijdseconomie van de regio Veluwe Arnhem Nijmegen. Daarvoor werkt TVAN intensief samen met een grote hoeveelheid aan partners binnen en buiten de regio. We intensiveren de samenwerking met de provincie. Hun recente koersnotitie biedt daartoe kansen.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-49	-49	-49	-49	-49	-49
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)						
Resultaat verbonden partij	-14					
Omvang eigen vermogen verbonden partij	181					
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	1.238					

Toelichting

De gemeentelijke bijdrage is bepaald op basis van het aantal inwoners.

De bijdrage per inwoner is in 2021 in het Rijk van Nijmegen vastgesteld op € 1,25.

Ontwikkelingen

De gemeenten in het Rijk van Nijmegen hebben uniformering van de bijdrage aan TVAN afgesproken vanaf 2021. Dit leidt vanaf 2021 tot een lagere regionale bijdrage aan TVAN. Vanwege ontwikkelingen rondom gastheerschap en VVV's in de regio Nijmegen verwachten wij dat we dit bedrag moeten gaan inzetten voor verbeteringen rondom gastheerschap en VVV.

Risico's

Zes gemeenten in het Rijk van Nijmegen maken onderdeel uit van de GR. TVAN doet de marketing en promotie voor het Rijk van Nijmegen. Als één van de gemeenten besluit uit de GR te treden, betekent dit minder budget en marketingkracht voor het gehele Rijk van Nijmegen.

Veiligheidsregio Gelderland Zuid

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Verantwoordelijke portefeuille	M. Slinkman
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Lid Algemeen bestuur
Deelnemers	Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West-Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.

Openbaar en gemeentelijk belang

De VRGZ behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van hulpverlening en veiligheid.

Visie

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid opereert in een samenleving die zich kenmerkt door snelle technologische en infrastructurele ontwikkelingen, een toenemende invloed van de media, individualisering, economische en demografische veranderingen en groter wordende veiligheidsrisico's. De veiligheidsregio signaleert deze maatschappelijke ontwikkelingen, speelt hier alert en proactief op in en stemt haar beleid en taakuitvoering hierop af.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid zorgt voor een snelle en goede geneeskundige hulpverlening en brandweezorg aan de inwoners van de regio.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is leidend op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Zij neemt initiatief en zorgt voor coördinatie tussen gemeenten en alle betrokken organisaties op dit gebied. Zij levert meerwaarde door kwalitatief goede producten, bindend vermogen, betrouwbaarheid en een open communicatie.

Door opleiding, oefening en training, maar ook door het vergroten van het lerend vermogen en professionalisering van de informatievoorziening, zorgt de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid voor een optimale voorbereiding op grootschalige incidenten, rampen en crises.

De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is een expert in het inschatten van veiligheidsrisico's en het voorkomen van onveilige situaties. Deze rol vervult zij via een krachtig netwerk, een proactieve en alerte houding en gevraagde en ongevroegde adviezen van hoogwaardig niveau.

Een focus op vernieuwen, verbeteren en professionele ontwikkeling maakt de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid tot een vanzelfsprekende en leidende partner in veiligheid.

Beleidsvoornemens

Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in onze veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden. Het regionaal risicoprofiel is ook een instrument om inspanningen van gemeenten, crisispartners en regio's op elkaar af te stemmen om juiste beleidskeuzes te kunnen maken. Het regionaal risicoprofiel vormt de basis voor het door de veiligheidsregio, op grond van de Wet veiligheidsregio's (Wvr), vastgestelde regionaal beleidsplan. Het beleidsplan vormt het strategische beleidskader voor de veiligheidsregio en beschrijft de koers voor de komende vier jaar. Tevens is het conceptplan door de veiligheidsregio voorgelegd aan de diverse crisispartners en afgestemd met de aangrenzende veiligheidsregio's.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	-2.254	-2.389	-2.389	-2.372	-2.372	
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	5,76%	5,77%	5,77%	5,77%	5,77%	
Resultaat verbonden partij	3.722	0	0	0	0	
Omvang eigen vermogen verbonden partij	7.007	2.885	2.835	2835	2.835	
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	68.824	68.427	68258	67164	65778	

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van de Jaarstukken 2020 VRGZ en de Programmabegroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024.

Ontwikkelingen

Het regionaal risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in onze veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden. Het regionaal risicoprofiel is geheel geactualiseerd en vormt de basis voor het door de veiligheidsregio, op grond van de Wet veiligheidsregio's (Wvr), vastgestelde regionaal beleidsplan.

Het beleidsplan vormt het strategische beleidskader voor de veiligheidsregio en beschrijft de koers voor de komende vier jaar.

Accenten in regionaal beleidsplan 2020-2023

- Samenwerking en afstemming.
- Risicogericht werken.
- Een weerbare samenleving.
- Een toekomstbestendige veiligheidsregio.
- Risico's met extra focus. Deze zijn: gevolgen cyberrisico's, gevolgen criminaliteit voor fysieke leefomgeving/ fysieke veiligheid, gevolgen extreem weer, gevolgen energietransitie.

Risico's

De algemene reserves C&R (Crisisbeheersing en Rampenplan) is onvoldoende op peil om daarmee de gewogen risico's volledig af te dekken. In het uiterste geval staan gemeenten garant voor het restant. Voor ons betekent dit theoretisch een risico van maximaal € 83.556. Dit is op basis van de begroting 2022 van de VRGZ.

Vitens N.V.

Rechtsvorm	Vennootschappen en coöperaties
Vestigingsplaats	Arnhem
Verantwoordelijke portefeuille	S.Fleuren
Functie(s) betrokken bestuurder(s)	Afgevaardigde in Algemene Vergadering van Aandeelhouders
Deelnemers	Gemeenten en provincies in het verzorgingsgebied van Vitens

Openbaar en gemeentelijk belang

Het voorzien in schoon en veilig drinkwater.

Visie

Vitens wil water voor mensen laten werken. Door te zorgen voor een voortreffelijke dienstverlening, handige producten en diensten en betrouwbare informatieverstrekking. Daarom zoekt Vitens voortdurend naar verbeteringen. Waar iedereen zijn voordeel mee kan doen. De klant, het milieu, de economie en de maatschappij. Daarom gaat Vitens de dialoog aan over de rol van drinkwater, over thema's als duurzaamheid en innovatie, zowel nationaal als internationaal.

Waardevol water voor nu en in de toekomst. Dat is hun missie.

Vitens zorgt ervoor dat er 24/7 betrouwbaar water uit de kraan komt en voor goede service daaromheen. Daarnaast zet Vitens zich ook actief in om onze kostbare drinkwaterbronnen te beschermen.

Beleidsvoornemens

Vitens streeft ernaar dat haar klanten kunnen vertrouwen op de leveringszekerheid van drinkwater, een optimale kwaliteit en een zo laag mogelijke prijs. Deze continuïteitsdoelstelling is de brede en solide basis van ons bedrijf en daar doen we geen concessies aan. Om voldoende drinkwater van topkwaliteit te leveren, zijn we afhankelijk van een robuust toekomstbestendig zoetwatersysteem. Alleen op die manier kunnen wij als drinkwaterbedrijf beschikken over voldoende schone grondwaterbronnen. Dit kunnen we niet alleen. Door de verwachte toename van weersextremen door klimaatverandering en de grote infrastructurele veranderingen die de energietransitie met zich meebrengt, is het besef gegroeid dat het zoetwatersysteem in Nederland een gedeelde verantwoordelijkheid is van alle gebruikers.

Zowel drinkwaterbedrijven, waterschappen, natuurorganisaties, provincies als de landbouw moeten de handen ineenslaan voor een duurzaam watersysteem. Dit betekent dat we de grote zoetwatervoorzieningen zo goed mogelijk vast moeten houden en dat we verstandiger met ons zoete water om moeten gaan. Denk hierbij aan maatregelen waarbij we zowel het water bewaren en beschermen, als maatregelen waarbij bedrijven en consumenten besparen op het gebruik van water. We willen naar een watersysteem waar de landbouw zijn voordeel mee doet, de continuïteit van het drinkwater gegarandeerd is én waar de natuur overeind van blijft staan.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Jaarlijkse bijdrage Berg en Dal aan verbonden partij	29	0	29	29	29	29
	Eind boekjaar 2020	Eind boekjaar 2021	Eind boekjaar 2022	Eind boekjaar 2023	Eind boekjaar 2024	Eind boekjaar 2025
Aandeel belang gemeente in verbonden partij (%)	13.352 gewone aandelen(0,23)	13.352 gewone aandelen(0,23)	13.352 gewone aandelen(0,23)	13.352 gewone aandelen(0,23)	13.352 gewone aandelen(0,23)	13.352 gewone aandelen(0,23)
Resultaat verbonden partij	52.100	24.900	12400	20800		

Omvang eigen vermogen verbonden partij	557.100	580.600	592.300	623100
Omvang vreemd vermogen verbonden partij	1.340.100	1.445.000	1555500	1658000

Toelichting

Cijfers zijn afkomstig van Financieel jaarplan 2021-2023 Vitens. Voor de jaren 2024 en 2025 is geen prognose afgegeven.

Ontwikkelingen

Het financieel jaarplan 2019-2021 liet al op meerdere onderdelen een trendbreuk zien ten opzichte van voorgaande jaren. Het jaarplan 2020-2022 laat een verdere trendbreuk zien ten opzichte van 2019.

Het investeringsplan 2020-2029 laat een structurele verhoging zien. De bruto investeringen stijgen naar een niveau van € 170 - € 180 miljoen (netto € 138 - € 160 miljoen).

Op de langere termijn verwacht Vitens het hogere investeringsniveau nodig te hebben om aan de drinkwatervraag te kunnen blijven voldoen, de effecten van klimaatverandering op te kunnen vangen en te voldoen aan wet- en regelgeving. Deze ontwikkeling heeft zijn weerslag op het balanstotaal (toename), rentedragende schulden (toename aan te trekken financiering), solvabiliteit en het uit te keren dividend. Deze ontwikkelingen zijn meegenomen in de herziening van het financieel beleid zoals in het voorjaar van 2019 door de AvA is goedgekeurd.

Risico's

Grondwaterbeschermingsgebied Heumensoord: Verplaatsing van het grondwaterbeschermingsgebied Heumensoord. In de afgelopen jaren hebben wij als gemeente vanwege de wateroverlast in Heilig Landstichting ruim honderd infiltratiekolken gerealiseerd. De verschuiving van het grondwaterbeschermingsgebied zou – afhankelijk van de te kiezen variant - betekenen dat hemelwater niet meer in de bodem geïnfiltreerd mag worden. In een worst-case scenario zou dit betekenen dat al deze infiltratiekolken verwijderd moeten worden, alle investeringen van de afgelopen jaren teniet worden gedaan en dat er een andere oplossing gevonden moet worden om wateroverlast te beperken. Andere gemeenten gaan ook bekijken wat de impact voor hen is.

Tot op heden is er geen definitief besluit genomen met welke variant wordt verder gegaan. Het project heeft intern bij Vitens enige tijd stilgelegen. Binnenkort vindt er, als onderdeel van de herstart van dit project door Vitens weer overleg plaats tussen de gemeenten en Vitens. Wij zullen nauw betrokken worden en blijven in dit project aangezien er potentieel grote consequenties voor ons zijn. Zodra meer bekend is over de consequenties zal dit uiteraard zo snel mogelijk worden gemeld.

www.droogteschade.nl: Agrariërs zijn gefrustreerd over snelheid en omvang bepaling van droogteschade. Gesprekken leiden in hun optiek niet tot gewenst resultaat en daarom is Redbreast (organisatie die middels 'no cure no pay' rechtbank- en arbitrageprocedures financiert) middels een zeer intensieve wervingscampagne www.droogteschade.nl, individuele agrariërs aan het binden om een grote rechtszaak aan te gaan spannen.

Bestuurlijke overeenkomst Nitraat: In het jaarplan is een bedrag voor 2020 begroot van € 358k t.b.v. acties die uit de uitvoeringsplannen ontstaan. Echter is door Vitens een impliciete toestemming gedaan tot een bedrag van ruim € 570k per jaar bij te dragen.

Grondwaterbeschermingsgebieden (GWBG) Gelderland: De herziening van de GWBG-een in Gelderland kan ertoe leiden dat bedrijven binnen een GWBG komen te liggen. Gevolg zijn maatregelen om winningen te beschermen, wat grote financiële consequenties met zich mee kan brengen. Onduidelijk is wat de effecten zijn van de aanpassingen van het GWBG dus het is onduidelijk of, hoe groot en wanneer het risico zich voordoet. De eventuele kosten zullen verdeeld over de tijd ontstaan. Op dit moment betreffen het ruwe ramingen.

Programma aanpak stikstof (PAS): Op dit moment worden meerdere vergunningstrajecten stilgelegd, niet opgestart of vergunningen ingetrokken. Dit heeft grote impact op de doorlooptijd en daarmee ook op de continuïteit. Daarnaast zal dit ook resulteren in uitloop en dus hogere investeringskosten van projecten.

Vrijval verlof: Hogere vrijval van verlofvoorziening doordat meer medewerkers voorafgaand aan pensioen verlof opnemen.

Verzekeringen: Uitvraag bij verzekeraars laten zien dat de premies aankomende jaren significant kunnen stijgen (circa 30% -70%).

Grondbeleid

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) staat in artikel 9.2 dat de paragraaf grondbeleid een verplicht onderdeel vormt van de begroting. De paragraaf grondbeleid moet ten minste ingaan op (artikel 16 van het BBV):

1. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
2. Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
3. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
4. Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
5. De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Visie op en wijze van het grondbeleid

De Wet op de ruimtelijke ordening verplicht de gemeente om haar ruimtelijk beleid vast te leggen in een structuurvisie. Ondanks de herindeling per 1 januari 2015 blijven de visies ten aanzien van de kernen geldig. Er is na 2015 nog geen nieuwe gemeentelijke structuurvisie opgesteld. In onderstaande tabel volgt een korte toelichting op de ruimtelijke visie voor de drie voormalige gemeenten.

Visie	Toelichting
Millingen aan de Rijn	De gemeenteraad van Millingen aan de Rijn heeft op 29 januari 2013 de Structuurvisie Millingen aan de Rijn 2025 "Millingen is het Waard" vastgesteld. De gemeente legt in de structuurvisie, de hoofdlijnen vast van het ruimtelijk beleid tot 2025. Ook benoemen zij de manier waarop zij dit wil bereiken. Aan de structuurvisie is een uitvoeringsprogramma gekoppeld. De gemeenteraad heeft een strategische visie vastgesteld. Dit is een aanvulling op de structuurvisie. De strategische visie bestaat uit 10 punten die de bevolking het meest belangrijk vindt voor de toekomst van Millingen aan de Rijn.
Ubbergen	De gemeenteraad van Ubbergen heeft op 6 oktober 2011 de structuurvisie "Buitengewoon Ubbergen 2020" vastgesteld. De structuurvisie geeft het ruimtelijk beleid voor een periode van 10 jaar weer.
Groesbeek	De gemeenteraad van Groesbeek heeft op 21 juni 2012 de Strategische Visie Groesbeek 2025 vastgesteld. De gemeente schetst hiermee de koers van de gemeente richting het jaar 2025. Deze koers is integraal, gemeentebreed en vraagt om een nadere ruimtelijke concretisering in de vorm van een structuurvisie. De gemeenteraad van Groesbeek heeft op 27 juni 2013 dan ook de Structuurvisie Groesbeek 2025 vastgesteld. Het gemeentebestuur schetst met deze structuurvisie de strategie en kaders op hoofdlijnen voor de ruimtelijke ontwikkeling van Groesbeek. De structuurvisie zelf volgt in haar opbouw de pijlers uit de strategische visie.

In het kader van de Omgevingswet is er in 2021 gestart met het opstellen van een Omgevingsvisie. Deze visie gaat de bestaande structuurvisies vervangen. Daarnaast bevat de Omgevingsvisie zo veel als mogelijk alle beleidsterreinen die raakvlak hebben met de fysieke leefomgeving.

Visie in relatie tot de begroting – Programma 3 Onze gemeente

In 2021 actualiseren we ons grondbeleid. De belangrijkste ontwikkelingen waar we rekening mee houden zijn:

Economie en werkgelegenheid

De verkoop van bedrijfskavels op de bedrijventerreinen De Hulsbeek en De Mies ging in 2020 minder voorspoedig dan verwacht. Op Mies is één kavel van 1.519 m² verkocht in 2020, in 2021 zijn per 1 juli 2021 twee kavels (553 m² en 1.130 m²) verkocht. Op Hulsbeek zijn in 2020 geen kavels verkocht, inmiddels is in 2021 de eerste kavel van 5.002 m² verkocht. Het merendeel van de bedrijven met opties geeft aan dat het door de coronacrisis lastiger is om de kavel af te nemen. Aan de andere kant hebben diverse partijen zich gemeld tijdens de coronacrisis met interesse in een bedrijfskavel. De verwachting is dat we de laatste kavels op De Mies in 2022 uitgeven en op De Hulsbeek in 2023. Mocht de verkoop voorspoedig verlopen dan kunnen we op termijn Hulsbeek fase 2 in ontwikkeling nemen.

Naast de vrije kavels in Groesbeek, hebben wij nog één vrij perceel in de polder op bedrijventerrein Lieskes Wengs die naar verwachting in 2021 wordt uitgegeven.

Wonen

Onze gemeente kent een fors tekort aan woningen. Het meest recente woningmarktonderzoek (2019) toont een behoefte van 1.200 extra woningen de komende 10 jaar. We programmeren 130% van dit aantal omdat veel plannen nog afvallen of vertragen. Momenteel kent de woningbouwplanning dan ook ongeveer 1.560 woningen. Daarmee hebben we voldoende locaties om te komen tot deze aantallen. We focussen ons op de projecten die zo snel mogelijk meer betaalbare woningen opleveren. In 2020 is het Actieplan Wonen vastgesteld: dit actieplan geeft richting op diverse kwalitatieve aspecten als duurzaamheid, woonkwaliteit en zorg. Ook geeft het ambitiekader mee dat elk project moet voldoen aan 30% sociale huur, 20% middelduur. Omdat de woningbouwplanning significant meer woningen bevat dan de 620 waar we tijdens het coalitieakkoord rekening mee hielden ligt er druk op de ambtelijke capaciteit bij specialisten die meewerken om projecten te kunnen beoordelen. Er is voor nu geen behoefte aan extra bouwlocaties en we zetten vol in op inbreiding.

Grondzaken

Doelstelling is het opzetten van actuele beleidskaders en een administratie. Deze zijn nodig om gepast te kunnen handelen bij vastgoed - en grondtransacties in het algemeen en bij verboden situaties in het bijzonder. De contracten zijn digitaal beschikbaar in onze eigendomsadministratie (vastgoed- en grondregistratiesysteem).

Nota grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid is een instrument om ruimtelijke doelstellingen te bereiken op het terrein van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, economische ontwikkeling, openbare ruimte, infrastructuur, recreatie en natuur. Het grondbeleid is geen doel op zich, maar dient de hiervoor benoemde beleidsvelden. De wijze waarop we deze doelstellingen willen bereiken, is vastgelegd in de Nota grondbeleid.

Het grondbeleid van de gemeente Berg en Dal is verantwoord in de Nota grondbeleid gemeente Berg en Dal 2017. De gemeenteraad heeft deze nota op 13 juli 2017 vastgesteld. De raad geeft hierin de kaders aan waarbinnen het college en de ambtelijke organisatie het grondbeleid moeten uitvoeren.

De raad kiest in de nota voor een overwegend faciliterend beleid. De redenen hiervoor zijn beperken van het risico, de beperkte grondpositie en het ontbreken van middelen. Hierdoor komen grondverwerving en zelfstandige gronduitgifte niet vaak voor. Daar waar nodig kunnen we ook nu al kiezen voor een actief beleid indien meer regie gewenst is.

De nieuwe Nota grondbeleid bieden we aan ten tijde van invoering en implementatie van de nieuwe Omgevingswet en Aanvullingswet grondeigendom.

Grondprijzen gemeente Berg en Dal

Het College heeft in de vergadering van 26 januari 2021 de nota grondprijzen voor 2021 vastgesteld. De grondprijzen voor de lopende grondexploitaties herzien we middels een indexering. Eens in de vijf jaar vindt een algehele aanpassing van de grondprijzen plaats. De eerstvolgende aanpassing is in 2022/2023. Dit doen we zelf of het gebeurt door een externe deskundige. Bij de uitgifte van nieuwe gronden voor bedrijven, woningbouw of een overige functie (voor nog te openen grondexploitaties), geldt dat we de grondprijs bepalen op basis van een comparatieve of residuele waardebeoordeling, of een externe taxatie.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2019 heeft de gemeente Berg en Dal een positie in het kader van de vennootschapsbelasting voor het grondbedrijf. Dat komt doordat een aantal verliesgevend complexen zijn afgesloten (Centrumplan Groesbeek) en een winstgevend complex (bedrijventerrein Hulsbeek) is toegevoegd. Dit betekent niet dat we al daadwerkelijk vennootschapsbelasting moeten betalen, maar wel dat we hierover afspraken moeten maken met de belastingdienst. Een kantoor gespecialiseerd in fiscaliteit en overheid ondersteunt ons bij dit onderwerp.

Te verwachten resultaat

Algemeen

In het eerste kwartaal van dit jaar zijn de op 9 juli 2020 vastgestelde grondexploitaties geactualiseerd van peildatum 1 januari 2020 naar 1 januari 2021, ten behoeve van de jaarrekening.

De geactualiseerde grondexploitaties zijn op donderdag 15 juli 2021 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. De raad heeft in de vergadering besloten om de vier lopende grondexploitaties vast te stellen als financieel kader, welke verantwoord zijn in het complex Bouwgrond in Exploitatie. De prognoses van de te verwachten resultaten zijn dan ook hier op gebaseerd.

Bouwgrond In Exploitatie

Het complex Bouwgrond In Exploitatie verantwoorden we op de balans onder vlottende activa ("voorraad gronden onderhanden werken"). Het gaat hier om projecten waarvoor door de raad kaders zijn vastgesteld, waaronder het financieel kader. Voor elk project heeft de raad een grondexploitatiebegroting vastgesteld. Hierbij is sprake van actief grondbeleid waarbij de gemeente een risico loopt, door zelf grond aan te kopen, deze bouw – en woonrijp te maken en vervolgens weer te verkopen. De gemeentelijke kosten dekken we door het verkopen van bouwrijpe gronden.

In het volgende overzicht staan de grondexploitaties met de verwachte einddatum (zoals verwerkt in de geactualiseerde grondexploitatie op 1 januari 2021):

Bouwgrond in Exploitatie	Peildatum 01.01.2020 prognose einddatum	Peildatum 01.01.2021 prognose einddatum
--------------------------	--	--

Bedrijventerrein

Mies (Groesbeek)	31.12.2021	Verschoven naar 31.12.2022
Hulsbeek (Groesbeek)	31.12.2022	Verschoven naar 31.12.2023

Woningbouw

Kloosterpad West (Groesbeek)	31.12.2022	Ongewijzigd
Pastoor van Tielstraat (Leuth)	31.12.2020	Verschoven naar 31.12.2021

Uit het overzicht blijkt uit het overzicht dat binnen een periode van drie jaar naar verwachting alle lopende grondexploitaties afgesloten zijn.

In het overzicht hieronder wordt de boekwaardeverloop in 2020 weergegeven:

in het overzicht hieronder wordt de boekwaardeverloop in 2020 weergegeven:						
Project	Boekwaarde		Mutatie 2020			Boekwaarde
	Per 31.12.2019	Regulier	Tussentijds winst	Afsluiten	Totaal	Per 31.12.2020
	A	B	C	D	E = B + C + D	F = A + E

Bedrijventerrein

Mies (Groesbeek)	-1.057	122	-2	-	119	-938
Hulsbeek (Groesbeek)	-266	-258	-	-	-258	-524
Totaal Bedrijventerrein	-1.323	-136	-2	-	-139	-1.462

Woningbouw

Kloosterpad West	-527	-61	-	-	-61	-588
Pastoor van Tielstraat	-11	8	-	-	8	-3
Totaal Woningbouw	-538	-53	-	-	-53	-591

Totaal	-1.861	-189	-2	-	-192	-2.053
---------------	---------------	-------------	-----------	----------	-------------	---------------

Uit het overzicht volgt dat, voor de vier resterende grondexploitaties, de boekwaarde per saldo uitkomt op € 2.052.583 per 31 december 2020.

De vier grondexploitaties zijn geactualiseerd naar 1 januari 2021 en een samenvatting van de resultaten zijn hieronder opgenomen:

Bedragen x €1.000

Project	Gerealiseerd per 31.12.2020	Nog te realiseren na Kosten	01.01.2021 Opbrengsten	Eindwaarde Saldo	Einddatum
	A	B	C	D = B + C	E = A + D
<i>Bedrijventerrein</i>					
Mies (Groesbeek)	-938	-36	998	962	24 31.12.2022
Hulsbeek (Groesbeek)	-524	-119	1.877	1.758	1.234 31.12.2023
Totaal Bedrijventerrein	-1.462	-155	2.875	2.720	1.258
<i>Woningbouw</i>					
Kloosterpad West (Groesbeek)	-588	-36	500	464	-124 31.12.2022
Pastoor van Tielstraat (Leuth)	-3	-5	0	-5	-8 31.12.2021
Totaal Woningbouw	-591	-41	500	459	-132
Totaal	-2.053	-196	3.375	3.179	1.126

Uit het overzicht volgt dat de grondexploitatie voor Pastoor van Tielstraat een tekort kent van € 8.000 per 31 december 2021. De grondexploitatie voor Kloosterpad West kent een tekort van € 124.000 per 31 december 2022. In het Besluit Begroting en Verantwoording is aangegeven dat het treffen van een afboeking of een voorziening direct gebeurt bij een verwacht verlies ter grootte van dit volledige verlies. Als sprake is van een voorziening ingericht ter bestrijding van de (verwachte) tekorten in grondexploitaties, dan moeten die worden gepresenteerd als een waarde correctie op de post bouwgrond in exploitatie. Voor het tekort op de het resultaat op de grondexploitaties van Pastoor van Tielstraat en Kloosterpad West is dan ook een voorziening getroffen. In het overzicht hieronder wordt het saldo voorraad gronden onderhanden werken per 31 december 2020 weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Project	Boekwaarde per 31.12.2020 (A)	Voorziening per 31.12.2020 (B)	Saldo voorraad gronden per 31.12.2020 (C = A + B)
<i>Bedrijventerrein</i>			
Mies (Groesbeek)	-938	0	-938
Hulsbeek (Groesbeek)	-524	0	-524
Totaal Bedrijventerrein	-1.462	0	-1.462
<i>Woningbouw</i>			
Kloosterpad West (Groesbeek)	-588	124	-464
Pastoor van Tielstraat (Leuth)	-3	8	5
Totaal Woningbouw	-591	132	-459
Totaal	-2.053	132	-1.921

Uit het overzicht volgt dat voor de ontwikkeling van Pastoor van Tielstraat een voorziening is getroffen van € 8.000 en voor Kloosterpad West van € 124.000 per 31 december 2020. Dat leidt tot een saldo onderhanden werken van € 1.921.000 per 31 december 2020.

Per lopend project zoals verantwoord in het complex Bouwgrond In Exploitatie volgt een korte toelichting.

Bedrijventerrein Mies (Groesbeek)

Alle benodigde gronden voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein zijn in eigendom van de gemeente. De grondexploitatie voor bedrijventerrein Mies laat een overschot zien. De einddatum is met één jaar opgeschoven. Dit heeft voor voornamelijk te maken met het niet rond krijgen van de financiering door initiatiefnemers voor de beoogde nieuwbouw. Per 1 juli 2021 is nog een voorraad van 7.713m² bouwrijpe grond beschikbaar waarvan het merendeel in optie is.

Bedrijventerrein Hulsbeek (Groesbeek)

De grondexploitatie voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein Hulsbeek laat een overschot zien. Alle benodigde gronden voor de ontwikkeling zijn in handen van de gemeente. Ook voor bedrijventerrein Hulsbeek is de einddatum een jaar opgeschoven doordat de uitgifte minder voorspoedig loopt dan verwacht. Dit heeft onder andere te maken met de onzekerheid op de markt als gevolg van de corona crisis. Per 1 juli 2021 is nog een voorraad van 12.841 m² beschikbaar, waarvan 5.648 m² in optie is. Het resultaat van de grondexploitatie is door meevallende kosten en geïndexeerde grondprijzen iets verbeterd ten opzichte van vorig jaar.

Kloosterpad West (Groesbeek)

In de grondexploitatie voor de binnenstedelijke ontwikkeling houden we rekening met de verkoop van bouwrijpe grond aan een lokale bouwer / ontwikkelaar. De gemeente heeft het plangebied voor het overgrote deel al bouwrijp gemaakt. Dit jaar wordt de omgevingsvergunning verstrekt en kan de ontwikkelaar starten met de bouw van het complex, de grond is inmiddels verkocht aan de ontwikkelaar.

Pastoor van Tielstraat (Leuth)

Het oorspronkelijk plan betrof de sloop van 20 huurwoningen en de bouw van maximaal 37 nieuwe woningen (waarvan 19 betaalbaar en 18 duur). De gemeente heeft hiervoor een realisatieovereenkomst met Oosterpoort gesloten. Woningcorporatie Oosterpoort heeft echter besloten om op deze locatie geen huurwoningen te ontwikkelen. Het nu te realiseren programma komt uit op 36 woningen, waarvan 25 woningen in het westelijk deel (16 koopwoningen en 9 midden huurwoningen) die al enige jaren geleden zijn opgeleverd. Ook is de openbare ruimte in het westelijke deel al woonrijp gemaakt. In het oostelijk deel zijn in 2020 de woningen ook opgeleverd (zes stuks 2[^]1 kap, vier stuks (half) vrijstaande woningen en één particuliere kavel). Naar verwachting ronden we het woonrijp maken van het oostelijk deel in de eerste helft van 2021 af. De grondexploitatie kan dan ook eind 2021 afgesloten worden.

Inzicht in grond als materieel vaste activa

Wij zijn eigenaar van enkele percelen binnen de gemeente die we (nog) niet ontwikkelen. Deze gronden moeten we verantwoorden als materieel vaste activa. In onderstaande tabel is op hoofdlijnen een overzicht opgenomen van de boekwaarde per 31 december 2020.

Bedragen x €1.000			
Project	Boekwaarde per 31.12.2019	Mutaties in 2020	Boekwaarde per 31.12.2020
Complex Algemeen	357	0	357
Totaal	357	0	357

In het complex Algemeen zijn de gemeentelijke eigendommen verantwoord welke in het verleden zijn verworven. We verwachten op korte termijn geen ontwikkeling van plannen op deze gronden. Een voorbeeld is de mogelijke ontwikkeling van de 2e fase bedrijventerrein Hulsbeek. Binnen het complex is een onderscheid te maken in verhuurde gronden en in gronden die als voorraad worden vermeld. In 2020 hebben geen wijzigingen plaatsgevonden, de boekwaarde per 31.12.2020 is dan ook ongewijzigd.

In 2021 hebben we 2 kavels aangekocht, de ene is aan de Cranenburgsestraat en de andere is aan de Derdebaan.

Vorderingen op de balans

Algemeen

Voor een aantal projecten geldt dat we als gemeente een ondersteunende rol innemen en daarmee dus niet actief risicodragend deelnemen. Deze projecten zijn op de balans verantwoord als vooruitbetaalde dan wel vooruit ontvangen bedragen. Het gaat om de volgende lopende projecten:

- Dekkerswald (Groesbeek)
- Heikant in de Horst (De Horst)
- Lieskes Wengs (Leuth)
- Jan Arntzstraat (Kekerdome)
- Morgenbad (Leuth)
- Schreven (Groesbeek)

In alle gevallen geldt dat een (anterieure) overeenkomst gesloten is met de betreffende ontwikkelaar. In deze overeenkomsten is bijvoorbeeld een bijdrage aan de gemeente opgenomen.

Dekkerswald

De gemeente heeft een overeenkomst gesloten betreffende de herontwikkeling en transformatie van het aan de Nijmeegsebaan gelegen woon – zorg complex Dekkerswald. In deze overeenkomst is het kostenverhaal geregeld voor de door de gemeente te maken kosten in het kader van haar faciliterende rol. Daarbij gaat het om kosten voor het voeren van de benodigde planologische procedures. Het risico van de ontwikkeling ligt bij de zorggroep. De zorggroep heeft de exploitatiebijdrage al volledig aan de gemeente betaald. Inmiddels zijn gesprekken met de zorggroep gaande over een eventueel nieuw bestemmingsplan om meer reguliere woningen te kunnen realiseren. In het geval dat die ontwikkeling als wenselijk wordt gezien zullen de gemeente en zorggroep tot een nieuwe overeenkomst moeten komen.

Heikant in de Horst

De gemeente heeft geen grondpositie, maar faciliteert de woningbouw. Met Hofmans Vastgoed BV is in 2009 een overeenkomst gesloten voor de realisatie van het uitbreidingsplan. Het plan voorziet in de bouw van sociale huurwoningen, sociale koopwoningen en vrijesectorwoningen. Het risico van de gehele ontwikkeling ligt bij de ontwikkelaar. Als gevolg van de marktsituatie in de afgelopen jaren (woningmarkt) is vertraging in de ontwikkeling aan de orde. Dit heeft ertoe geleid dat het woonrijp maken van het plangebied gefaseerd plaatsvindt met als gevolg dat extra kosten voor voorbereiding, toezicht op de uitvoering (VTU) aan de orde zijn. Ook is sprake van een herdifferentiatie van het woningbouwprogramma, als reactie op de markt, waardoor onder andere extra overleggen hebben plaatsgevonden. Gezien er nog een significant aantal woningen gebouwd moet worden is er nog geen concrete einddatum bekend. De openbare ruimte is dan ook nog niet overgedragen.

Lieskes Wengs (Leuth)

In 2020 heeft een bedrijf een optie op de kavel genomen en het college heeft op 7 december 2020 besloten om in te stemmen met de mogelijke verkoop van de kavel. Naar verwachting verkopen we de kavel in 2021. Per 31 december 2020 bedraagt de boekwaarde € 164.169 negatief (per saldo meer kosten dan opbrengsten) en is verantwoord als een vooruitbetaald bedrag. Hierin is uiteraard nog geen rekening gehouden met de opbrengst te genereren met de verkoop van de kavel. Op het moment dat de verkoop ook daadwerkelijk plaatsvindt, zijn de tot nu te gerealiseerde kosten gedekt.

Jan Arntzstraat (Kekerdorp)

De gemeente heeft met Oosterpoort projectontwikkeling BV in 2010 een realisatie – overeenkomst gesloten. Het plan voor herstructurering is destijds ‘on hold’ gezet vanwege economische crisis en veranderde bouwopgave van Oosterpoort. De percelen zijn in bezit van Oosterpoort en zijn tijdelijk in gebruik gegeven als dorpsweide. Het vigerende bestemmingsplan heeft een capaciteit van 17 woningen.

Morgenbad (Leuth)

Het bestemmingsplan Morgenbad Leuth is op 9 september 2016 vastgesteld door de gemeenteraad. Het bestemmingsplan maakt de realisatie mogelijk van het nieuwe wijkje Kalfsheuvel. Voor de eerste fase (14 huurwoningen) is al een vergunning verleend en de woningen zijn voor 1 juli 2017 opgeleverd. WIBECO Vastgoed verhuurt de huurwoningen (Kalfsheuvel 1 t/m 27 oneven). Het uitwerkingsplan voor de 2e fase is op 23 april 2019 vastgesteld en per 10 juli 2019 geheel onherroepelijk in werking getreden. Jan Oosterhout Ontwikkeling BV gaat de woningen bouwen. Oosterhout heeft aangegeven dat de verkoop is gestagneerd. De reden hiervoor is dat de woningen te duur zijn waardoor de afzet moeilijk is. Oosterhout is nu bezig met alternatieve woningen passend binnen het bestemmingsplan. Het voornemen is daarom dat zij de woningen even van de markt willen halen om ruimte te maken voor aangepaste woningen die op een iets lager prijsniveau liggen. De overdracht van de openbare ruimte vindt na de realisatie van het bouwplan voor deze woningen plaats.

Schreven (Groesbeek)

De locatie Schreven in Groesbeek betreft een voormalige bedrijfslocatie binnen de bebouwde kom tussen de Kloosterstraat en de Gooiseweg. Een ontwikkelaar heeft de te ontwikkelen gronden in eigendom en heeft een plan voor de herontwikkeling van de locatie bij de gemeente ingediend. Het plan voorziet in de sloop van de huidige opstallen en de ontwikkeling van 31 nieuwe grondgebonden woningen met bijbehorende openbare ruimte. De gemeente staat positief tegenover het plan en faciliteert deze ontwikkeling. Met de ontwikkelaar is op 24 september 2020 een anterieure overeenkomst gesloten waarmee ook het kostenverhaal voor de gemeente geregeld is. Naar verwachting wordt in 2021 de omgevingsvergunning afgegeven.

Nieuwe ontwikkelingen

Naast de beschreven lopende grondexploitaties en faciliterende projecten zijn er gedurende 2021 enkele nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gestart. Het gaat om de volgende projecten:

- Schoollocatie 3e fase Millingen aan de Rijn
- Ooijse Graaf/Reomie terrein
- Plan Centrum Peerenboom
- Locatie Knapheideweg
- Vijverhof

Schoollocatie 3e fase Millingen aan de Rijn

Het college heeft begin 2017 ingestemd met een verkenning naar de herontwikkeling van de Schoollocatie 3e fase in Millingen aan de Rijn. Inmiddels is in samenwerking met Waardwonen een stedenbouwkundige studie verricht. Hieruit blijkt dat Waardwonen op deze locatie 26 sociale huurappartementen voor senioren kan realiseren, waarvan 3 rolstoeltoegankelijk. Op 17 juni 2021 heeft de raad besloten om onder voorwaarden de ontwikkeling mogelijk te maken; de grondexploitatie is vastgesteld en krediet is beschikbaar gesteld.

Ooijse Graaf/Reomie terrein

Om aan de woningbehoefte te voldoen is besloten om woningbouw op het huidige Reomieterrein mogelijk te maken. De gemeente was al langere tijd voornemens om dit terrein te herontwikkelen. Inmiddels is er een intentieovereenkomst getekend met ontwikkelaar Schipper Bosch. Schipper Bosch is inmiddels eigenaar van de voormalige Reomie (automaterialen) terrein. Er wordt een plan ontwikkeld van 200-250 woningen. De ontwerp bestemmingplan procedure zal in 2022 worden opgestart. De gemeente heeft een faciliterende rol. Het kostenverhaal zal in e nog te sluiten anterieure overeenkomst worden geregeld.

Locatie Knapheideweg

Langs de Knapheideweg, aan de rand van de kern Groesbeek, ligt het terrein van een voormalig tuincentrum. Om aan de woningbehoefte in de kern te voldoen wordt onderzocht of op deze locatie woningen gerealiseerd kunnen worden. De intentie is om circa 50 woningen te realiseren.

Vijverhof

Tegen de grens van Nijmegen aan ligt Vijverhof. In de huidige situatie bevinden zich hier seniorenwoningen van ZZG, zowel flats als bungalows. Het plan is om een deel van het gebied te herontwikkeling om meer (reguliere) woningbouw te realiseren. Daarvoor zullen de bungalows gesloopt worden, het hoofdgebouw wordt getransformeerd. Momenteel zijn gesprekken gaande om de mogelijkheden te verkennen, de gemeente zal een puur faciliterende rol op zich nemen.

Beleidsuitgangspunten reserves en voorzieningen

Reserves

Er zijn op dit moment geen reserves die een directe relatie hebben met grondexploitaties.

Voorzieningen

In het Besluit Begroting en Verantwoording is aangegeven dat het treffen van een afboeking of een voorziening direct gebeurt bij een verwacht verlies ter grootte van dit volledige verlies. Als sprake is van een voorziening ingericht ter bestrijding van de (verwachte) tekorten in grondexploitaties, dan moeten we die opnemen als een waarde correctie op de post

bouwgrond in exploitatie (voorraden). Op 1 januari 2021 kennen de grondexploitaties voor Pastoor van Tielstraat en Kloosterpad West een tekort, het gaat om respectievelijk € 8.000 en € 124.000. Voor de tekorten zijn voorzieningen getroffen.

Financiële begroting

Inleiding

Met het vaststellen van de Programmabegroting geeft de raad het college opdracht tot het realiseren van het programmaplan en autoriseert het college tot het doen van de daarvoor benodigde uitgaven (lasten) en het realiseren van inkomsten (baten). In dit deel van de financiële begroting vindt u naast een overzicht van de baten en lasten per programma ook een overzicht met het verloop van het financieel meerjarenperspectief (FMP) met een toelichting daarop.

Financiële kaders

Voor het opstellen van de financiële begroting hebben wij de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Loonontwikkeling	cao/1,50%
Prijzontwikkeling / inflatiecorrectie	1,60%
Rente	1,50%
Leges m.u.v. bouwleges	diversen
Bouwleges	volgt bouwkosten
Toeristenbelasting	+ 4,50%
Forensenbelasting	+ 4,50%
OZB-woningen	+ 1,60%
OZB-niet-woningen	+ 1,60%
Overige rechten	+ 1,60%
Afvalstoffenheffing	100% kostendekkendheid
Rioolheffing	100% kostendekkendheid

Aantal inwoners:

- per 01-01-2021	35.000
- per 01-01-2022	35.000
- per 01-01-2023	35.000
- per 01-01-2024	35.000

Wij werken in onze kostenraming niet met algemene indexen. Er is voor het betreffende begrotingsjaar (in dit geval 2022) zo reëel mogelijk geraamd. Dit prijsniveau houden we constant in de meerjarenraming. Hiermee sluiten wij aan bij de methodiek die we hanteren bij het ramen van de algemene uitkering ("constante prijzen").

Voor de prijsontwikkeling, die we gebruiken bij de berekening van tarieven, is aansluiting gezocht bij het percentage van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Dit percentage is berekend door het CPB (Centraal Plan Bureau) en is voor 2022 1,6%.

Voor verdere informatie over de tariefstijgingen verwijzen we naar de paragraaf lokale heffingen.

Overzicht baten en lasten

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de baten en lasten per programma. Dit levert een raming op van het saldo van de rekening van baten en lasten. Vervolgens is een aantal toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves geraamd. Dit resulteert in het resultaat van de rekening van baten en lasten.

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021 actueel			Begroting 2022			Vershil 2021/2022
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Saldo
Inwoner	14.149	-53.660	-39.511	12.441	-49.841	-37.400	2.111
Onze buurt	10.235	-24.446	-14.211	10.781	-24.726	-13.945	266
Onze gemeente	2.127	-8.216	-6.089	2.422	-8.226	-5.804	285
Ons geld	70.841	-6.124	64.718	72.621	-6.373	66.248	1.530
Overhead	0	-9.440	-9.440	0	-9.893	-9.893	-452
Saldo rekening baten en lasten	97.352	-101.885	-4.533	98.265	-99.059	-794	3.739
Toevoeging aan	-	-969	-969	-	-358	-358	611
Onttrekking aan	2.849	-	2.849	1.230	-	1.230	-1.619
Resultaat rekening baten en lasten	100.201	-102.855	-2.653	99.495	-99.417	78	2.731

Incidentele baten en lasten

Een goed beeld van de financiële positie van de gemeente vereist ook inzicht in de incidentele baten en lasten die in de begroting zijn verwerkt.

Hieronder vindt u een overzicht van de incidentele baten en lasten met daarop een toelichting.

Bedragen x € 1.000				
	2022	2023	2024	2025
Programma Inwoner				
<i>Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota 2021</i>				
geen incidentele baten en lasten op dit programma				
<i>Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2022</i>				
geen incidentele baten en lasten op dit programma				
Totaal programma Inwoner	-	-	-	-
Programma Onze Buurt				
<i>Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota 2021</i>				
geen incidentele baten en lasten op dit programma				
<i>Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2022</i>				
2.1 Plaatsing extra afvalbakken	-20	-	-	-
2.2 Cultuurhistorische waardenkaart	-30	-	-	-
2.3 Obstakels openbare ruimte	-100	-	-	-
Totaal programma Onze Buurt	-150	-	-	-
Programma Onze Gemeente				
<i>Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota 2021</i>				
geen incidentele baten en lasten op dit programma	-	-	-	-
<i>Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2022</i>				
3.1 Opbrengst grondverkoop Hulsbeek	300	300	-	-
Totaal programma Onze Gemeente	300	300	-	-
Programma Ons geld				
<i>Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota 2021</i>				
geen incidentele baten en lasten op dit programma				
<i>Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2022</i>				

geen incidentele baten en lasten op dit programma	-	-	-	-
Totaal programma Ons geld	-	-	-	-
Programma Overhead				
<i>Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota 2021</i>				
geen incidentele baten en lasten op dit programma				
<i>Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2022</i>				
geen incidentele baten en lasten op dit programma	-	-	-	-
Totaal programma Overhead	-	-	-	-
Totaal exploitatie	150	300	-	-
Reserves				
<i>Incidentele baten en lasten tot en met Voorjaarsnota 2021</i>				
geen incidentele baten en lasten op dit programma	-	-	-	-
<i>Incidentele baten en lasten Programmabegroting 2022</i>				
geen incidentele baten en lasten op dit programma	-	-	-	-
Totaal reserves	-	-	-	-
Totaal	150	300	-	-

2.1 Plaatsing extra afvalbakken

We plaatsen naar aanleiding van de vele meldingen bij gemeente over afval extra afvalbakken. Dit doen we eenmalig in 2022.

2.2 Cultuurhistorische waardenkaart

Een actualisering van de cultuurhistorische waardenkaart (voormalige gemeente Ubbergen) op het Groesbeekse model. Daarmee kunnen we meteen de voormalige gemeente Millingen aan de Rijn (waarvoor geen kaart is) en de actualisering van de Groesbeekse kaart meenemen. Om dit uit te voeren, verwachten we een doorlooptijd van 1,5 jaar en geschatte projectkosten van € 30.000.

2.3 Obstakels openbare ruimte

In 2019 hebben we in de begroting een budget opgenomen voor in de daaropvolgende vier jaar obstakels voor voetgangers te verwijderen. Bij de ombuigingen in 2021 is dit budget wegbezuinigd, met het argument om deze werkzaamheden uit te voeren in lopende projecten. We draaien nu eenmalig het bedrag voor 2022 terug, zodat we in 2022 extra budget hebben om acute problemen op te lossen.

3.1 Opbrengst grondverkoop Hulsbeek

We verwachten in 2022 de ontwikkeling van het plan Hulsbeek voor een bedrag van € 300.000 aan kavels te verkopen. Dit geldt ook voor 2023. Daarna is de verwachting dat alle grond is verkocht.

Financieel MeerjarenPerspectief

Het Financieel MeerjarenPerspectief (FMP) ziet er voor de komende jaren als volgt uit:

	Bedragen x € 1.000			
	2022	2023	2024	2025
FMP na Voorjaarsnota 2021	-1.737	-1.232	-604	-604
Ontwikkeling saldo programmabegroting 2022	1.815	-1.094	-1.991	-1.384
Actueel FMP	78	-2.326	-2.595	-1.988
waarvan incidenteel	150	300	0	0
structureel	-72	-2.626	-2.595	-1.988

Een begroting is structureel sluitend als deze sluitend is op basis van de structurele lasten en structurele baten. Incidentele lasten en baten blijven hierbij buiten beschouwing. Wanneer in dit kader het begrotingsjaar zelf (2022) niet sluitend is, wordt gekeken of het laatste jaar van de meerjarenraming (2025) structureel sluitend is.

De begroting 2022-2025 is meerjarig niet structureel sluitend. Door de bijstelling van de algemene uitkering bij de septembercirculaire 2021 weten we dat de vastgestelde begroting 2022 wel structureel sluitend zal zijn. De jaren 2023-2025 zijn niet sluitend. We hebben de extra gelden Jeugdzorg niet in de meerjarenbegroting verwerkt.

Hieronder staat de specificatie van het FMP.

	Bedragen x € 1.000			
	2022	2023	2024	2025
FMP t/m Voorjaarsnota 2021	-1.737	-1.232	-604	-604
Kapitaallasten (exclusief riolering)	236	231	-9	-212
Salaris- en inhuurkosten	-116	-209	-306	-250
Overige kosten bedrijfsvoering	-111	-261	-265	-262
Actualisatie opbrengst OZB	118	118	118	118
Algemene uitkering	2.414	-715	-1.094	-1.076
Restant algemene stelpost Gr'en afgeraamd	-48	-72	-72	-72
Dividend BNG en Vitens	15	15	15	15
Treasury	-143	-69	-23	47
Mutaties reserves	-23	14	50	51
Bijdrage Munitax	-47	-35	18	5
Salariskosten bestuur en griffie	-45	-60	-60	-60
Accountantskosten	-20	-20	-20	-20
Verzekeringen	-39	-39	-39	-39
Afdrachten en leges Burgerzaken	20	20	51	51
Arbeidsparticipatie	-48	-40	-35	-69
Inburgering	130	140	140	140
Bijdrage ODRN	-99	-3	-1	-1

Woningbouwonderzoek	-8	-13	-8	-
1 fte uitvoering actieplan Wonen	-90	-90	-90	-90
Bijdrage VRGZ	-56	-56	-56	-56
Indexering bijdrage Slachtofferhulp en Vizier	-6	-6	-6	-6
Antidiscriminatievoorziening	-14	-14	-	-
Continueren integrale aanpak ondermijning	-12	-12	-12	-12
Onderhoudscontract schoonhouden wegen	-31	-31	-31	-31
Verplichte wegininspectie (in even jaren)	-	-	-50	-
Kabels en leidingen	2	52	2	52
Correctie BTW-mutatie op sportvoorzieningen	-47	-32	-32	-32
Subsidie sportverenigingen	22	22	22	22
Actualisatie cultuurhistorische waardekaart	-30	-	-	-
Bijstelling monumenten/archeologie	-10	-10	-10	-10
Bibliotheek (indexering)	-11	-11	-11	-11
Onderhoud natuurlijk groen	-69	-69	-68	-68
Afvalbakken	-22	-	-	-
Beplantingsmateriaal via projecten	-	75	-	-
Vervanging AED apparatuur	-10	-45	-45	-45
Bijdrage GGD	-26	-26	-26	-26
Bijdrage BVO DRAN	150	162	174	134
Subsidie peuteropvang	28	28	28	28
AOC Helicon en ROC via gemeente Nijmegen	-19	-19	-19	-19
Wijkteams	-21	-21	-21	21
Participatiewet/BBZ	-75	-74	-74	-74
Minimabeleid en schuldhulpverlening	110	110	110	110
Huishoudelijke hulp	302	302	302	302
Rolstoel, woon en vervoervoorzieningen	-102	-77	-78	-78
Sociaal domein	20	-302	-278	59
Sociale werkvoorziening	-16	-30	-36	341
Riool/Rioolheffing	30	22	-168	-155
Afval/Afvalstoffenheffing	232	210	210	212
Bijdrage geraamd conform begrotingen 2022 van de GR'en	-90	-	-	-
Stelpost Wet open overheid	-112	-125	-138	-152
Uitstellen bezuiniging controles Drank- en Horecawet (DHW)	-12	-12	-12	-12
Uitstellen bezuiniging obstakels voetgangers	-100	-	-	-
Uitstellen bezuiniging kwaliteit onkruidbestrijding	-50	-	-	-
Uitstellen bezuiniging verhogen inkomsten zwembad	-43	-28	-28	-28
Uitstellen bezuiniging bibliotheek	-75	-	-	-
Uitstellen bezuiniging maatwerk GGD	-30	-	-	-
Uitstellen bezuiniging voorleesexpress	-15	-	-	-
Uitstellen bezuiniging huur gebouwen consultatiebureau's	-23	-	-	-
Uitstellen bezuiniging Actieplan Duurzaamheid	-10	-	-	-

Handhaving Natuur en Landschap (ODRN)	-25	-25	-25	-25
Uitstellen bezuiniging opdracht/leges ODRN	-25	-	-	-
Diverse kleine mutaties en afronding	10	36	14	-101
FMP in begroting 2022	78	-2.326	-2.595	-1.988
<i>waarvan incidenteel</i>	<i>150</i>	<i>300</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>waarvan structureel</i>	<i>-72</i>	<i>-2.626</i>	<i>-2.595</i>	<i>-1.988</i>

Verwachte balans

Hier vindt u de volgende onderdelen:

- de verwachte balans
- de reserves met toelichting
- de voorzieningen met toelichting

Verwachte balans

Bedragen x € 1.000

A C T I V A	1-1- 2022	31-12- 2022	31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2025
<u>Vaste activa</u>					
Materiële vaste activa	97.678	107.042	113.130	114.808	118.060
Financiële vaste activa	12.242	11.775	11.740	11.715	11.695
Totaal vaste activa	109.920	118.817	124.870	126.523	129.755
<u>Vlottende activa</u>					
Voorraden	465	-	-	-	-
Vorderingen	6.500	6.500	6.500	6.500	6.500
Liquide middelen	250	250	250	250	250
Overlopende activa	250	250	250	250	250
Totaal vlottende activa	7.465	7.000	7.000	7.000	7.000
Totaal activa	117.385	125.817	131.870	133.523	136.755

Bedragen x € 1.000

P A S S I V A	1-1- 2022	31-12- 2022	31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2025
<u>Vaste passiva</u>					
Eigen vermogen	42.422	41.549	40.695	39.803	38.911
Voorzieningen	8.427	8.205	7.196	6.804	6.505
Langlopende schulden	44.854	58.602	56.689	55.417	52.064
Totaal vaste passiva	95.703	108.356	104.580	102.024	97.480
<u>Vlottende passiva</u>					
Kortlopende schulden	18.281	14.061	23.890	28.099	35.875
Overlopende passiva	3.400	3.400	3.400	3.400	3.400
Totaal vlottende passiva	21.681	17.461	27.290	31.499	39.275
Totaal passiva	117.385	125.817	131.870	133.523	136.755

Reserves

Hieronder vindt een overzicht van de reserves met een toelichting.

Bedragen x € 1.000

Nummer	Reserve	Stand	Mutaties 2022		Stand
		1-1-2022	Onttrekking	Toevoeging	31-12-2022
1.1. Algemene reserves					
891400000	Algemene Reserve vrij aanwendbaar	5.860	-	27	5.886
891400010	Vaste Algemene reserve	17.220	-	-	17.220
899000000	Reserve Rekeningresultaat	1.426	-356	-	1.069
899000000	Saldo vorig dienstjaar	-	-	-	-
899000000	Saldo huidig dienstjaar	-	-	-	-
Totaal 1.1. Algemene reserves		24.505	-356	27	24.175
1.2. Bestemmingsreserves					
853000000	Bestemmingsreserve Onderhoud Gymzalen	72	-	36	108
853100010	Bestemmingsreserve Attributen sportcomplexen	242	-	22	264
854000000	Bestemmingsreserve Aankoop kunstwerken	7	-	-	7
855000010	Bestemmingsreserve Natuur en Landschap	105	-	-	105
855000020	Bestemmingsreserve Groenblauwe diensten	1.523	-73	23	1.473
872000000	Bestemmingsreserve aanpak extreme wateroverlast	900	-14	14	900
892200000	Bestemmingsreserve Lopende projecten (gelabeld)	617	-71	20	565
896000000	Bestemmingsreserve Kapitaallasten	14.452	-716	217	13.952
Totaal 1.2. Bestemmingsreserves		17.917	-874	331	17.374
Totaal 1. Reserves		42.422	-1.230	357	41.549

Algemene reserves

Algemene reserve

De Algemene reserve zetten we af tegen de risico's bij het bepalen van het weerstandsvermogen. De benodigde omvang is afhankelijk van de weerstandsratio en de vaste algemene reserve. Dit bepalen we jaarlijks bij de vaststelling van de begroting. Bij de vaststelling van de begroting 2020 is bepaald dat we de verhoging van de toeristenbelasting in 2 jaar is verhoogd. De lagere opbrengst in 2020 is ten laste van de algemene reserve gebracht. In de jaren 2022-2026 voegen we daarom jaarlijks € 26.500 toe aan de algemene reserve.

Vaste algemene reserve

De reserve is gevormd om de risico's die wij als gemeente lopen af te dekken.

Reserve rekeningresultaat

De bestemmingsreserve rekeningresultaat is ontstaan bij het vaststellen van de jaarrekeningen 2014 van de voormalige gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek. Door de gemeenteraad is besloten deze reserve in te zetten voor de tekorten in de (meerjaren)begroting. We halen bij een tekort een bedrag uit deze reserve, waardoor in een volgend (begrotings)jaar het bedrag meerjarig kleiner is. Van 2022 tot 2025 halen we jaarlijks € 356.483 uit deze reserve.

Bestemmingsreserves

Reserve onderhoud gymzalen

Deze reserve heeft als doel het dekken van de kosten voor groot onderhoud van de gymzalen en de egalisatie van de exploitatiekosten over een langere periode. We voegen ieder jaar € 36.000 toe aan deze reserve.

Reserve Attributen sportcomplexen

Het doel van de reserve is het dekken van kosten voor het vervangen van attributen van de sportaccommodaties (voetbalclubs) en het egaliseren van de exploitatiekosten over een langere periode. In 2022 voegen we € 22.185 toe aan de reserve.

Reserve Aankoop kunstwerken

Deze reserve is voor de dekking van kosten in het kader van aankoop en onderhoud aan kunstwerken in de gemeente. In 2022 voegen we niets toe aan de reserve en halen we er ook niets uit.

Reserve Natuur en Landschap

De reserve heeft tot doel, het beschikbaar houden van middelen voor natuur en landschap. De werkelijke uitgaven en de begrote uitgaven worden niet altijd binnen een boekjaar afgewikkeld. Om middelen beschikbaar te houden is deze reserve gevormd. We verrekenen tekorten en overschotten via deze reserve. Bij de jaarrekening 2022 bepalen we welk bedrag we moeten verrekenen met deze reserve.

Reserve Groenblauwe diensten

De reserve heeft als doel het dekken van de kosten voor de uitvoering van het project Groen-Blauwe diensten. Jaarlijks halen we € 72.500 uit de reserve voor de beheersvergoedingen. In 2021 voegen we de rente (€ 23.579) toe aan de reserve.

Reserve aanpak extreme wateroverlast

Deze reserve is gevormd bij het vaststellen van de begroting 2018 (aangenomen motie). In 2021 tot 2023 gaan we diverse projecten uitvoeren om extreme wateroverlast te verminderen/te voorkomen. Die investeringen moeten we activeren en leiden tot jaarlijkse kapitaallasten. We zetten deze reserve in om de kapitaallasten af te dekken. Er zijn grotere investeringen nodig om het wateroverlast in de toekomst tegen te gaan.

Reserve Lopende projecten (gelabeld)

De reserve heeft als doel het dekken van de uitgaven aan lopende projecten, waarvoor de raad een krediet beschikbaar heeft gesteld. Daarnaast voegen we vanaf 2017 jaarlijks € 20.000 aan de reserve toe voor de uitvoering van het lustrum Vrijheid en herinnering dat elke vijf jaar plaatsvindt. In 2022 halen we € 71.397 uit de reserve voor het project Implementatie Omgevingswet en Stimuleringslening duurzaamheidsmaatregelen non-profitorganisaties.

Reserve Kapitaallasten

De reserve heeft als doel het dekken van de geactiveerde activa (investeringen). In 2022 voegen we € 216.776 rente toe aan de reserve. Daarnaast halen we € 716.356 uit de reserve om de diverse kapitaallasten van de diverse investeringen te dekken.

Voorzieningen

Hieronder vindt u een overzicht van de voorzieningen met een toelichting.

Bedragen x € 1.000					
Nummer	Voorzieningen	Stand 1-1-2022	Mutaties 2022		Stand 31-12-2022
			Onttrekking	Toevoeging	
2.1. Voorzieningen t.b.v. verplichtingen e/o risico's					
800100000	Voorziening Pens.verpl.vm wethouders	4.576	-183	120	4.512
800100010	Voorziening Wachtgeldverpl.vm wethouders	-	-	-	-
896000010	Voorziening (Voormalig) personeel	105	-91	-	15
Totaal 2.1. Voorzieningen t.b.v. verplichtingen e/o risico's		4.681	-274	120	4.527
2.2. Voorzieningen t.b.v. door derden bekleemde middelen					
872200000	Voorziening Riolering	2.455	-40	-	2.415
Totaal 2.2. Voorzieningen t.b.v. door derden bekleemde middelen		2.455	-40	-	2.415
2.3. Voorzieningen t.b.v. lastenegalisatie					
821000020	Voorziening Onderhoud wegen	621	-972	1.023	672
852000000	Voorziening gebouwen sport	210	-267	154	97
861000010	Voorziening gebouwen welzijn	115	-152	90	54
804000000	Voorziening gebouwen overig	345	-66	161	441
883000000	Voorziening verwacht verlies grondexploitatie	-	-	-	-
Totaal 2.3. Voorzieningen t.b.v. lastenegalisatie		1.291	-1.456	1.428	1.263
Totaal 2. Voorzieningen		8.427	-1.771	1.548	8.205

Voorzieningen ten behoeve van verplichtingen en/of risico's

Voorziening Pensioenverplichtingen voormalige wethouders

Deze voorziening heeft als doel het afdekken van de pensioenverplichtingen van (voormalige) wethouders. Jaarlijks bepalen we op basis van actuariële berekeningen de stand van de toekomstige pensioenen. Uit de voorziening betalen we jaarlijks de reeds

ingegane pensioenen en wachtgelden. We verwachten jaarlijks € 120.000 aan de voorziening toe te moeten voegen om de voorziening op het noodzakelijke peil te houden. De werkelijke toevoeging gebeurt op basis van actuariële berekeningen.

Voorziening Wachtgeldverplichtingen voormalige wethouders

Deze voorziening heeft als doel het afdekken van de wachtgeldverplichtingen van voormalige wethouders. In 2022 voegen we niets toe en halen we ook niets uit de voorziening.

Voorziening Voormalig personeel

Het doel van de voorziening is het egaliseren van de verplichtingen voor voormalig personeel. In 2022 halen we € 91.000 uit de voorziening.

Voorzieningen ten behoeve van door derden beklemd middelen

Voorziening Riolering

In de notitie riolering van de commissie Bbv is bepaald dat we de overschotten bij de rioolheffing in een voorziening moeten opnemen. De reden hiervan is dat een voorziening niet vrij inzetbaar is en dat de middelen beschikbaar blijven voor de riolering. Het doel van de voorziening is het opvangen van schommelingen in de exploitatie voor wat betreft de kosten en opbrengsten van het rioolstelsel. We verwachten in 2022 € 39.653 uit de voorziening te halen.

Voorzieningen ten behoeve van lastenegalisatie

Voorziening Onderhoud wegen

Het doel van deze voorziening is het dekken van de onderhoudskosten voor het in stand houden van een kwalitatief goed wegennet in het kader van de verkeersveiligheid en egalisatie van de lasten. We voegen jaarlijks € 1.023.000 aan de voorziening tot volgens het Beheerplan wegen 2021-2025.

Voorziening gebouwen sport

Het doel van deze voorziening is het dekken van de uitgaven volgens de onderhoudsplanning voor het onderhoud aan gebouw en installaties van de sportaccommodaties. Op 24 september 2020 heeft de raad het nieuwe onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen vastgesteld. We voegen jaarlijks € 156.032 toe aan de voorziening.

Voorziening gebouwen welzijn

Het doel van deze voorziening is het dekken van de uitgaven volgens de onderhoudsplanning voor het onderhoud aan gebouw en installaties van de welzijnsaccommodaties. Op 24 september 2020 heeft de raad het nieuwe onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen vastgesteld. We voegen jaarlijks € 86.064 toe aan de voorziening.

Voorziening gebouwen overig

Het doel van deze voorziening is het dekken van de uitgaven volgens de onderhoudsplanning voor het onderhoud aan gebouw en installaties van de gemeentelijke gebouwen (behalve sport- en welzijnsaccommodaties). Op 24 september 2020 heeft de raad het nieuwe onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen vastgesteld. We voegen jaarlijks € 166.144 toe aan de voorziening.

Voorziening verwacht verlies grondexploitatie

De voorziening exploitatietekort grondexploitaties is getroffen voor dekking van de nadelige resultaten van de grondexploitaties. De voorziening is op het niveau van het exploitatietekort gebracht dat u heeft vastgesteld op 15 juli 2021 (Raadsvoorstel Actualisatie grondexploitatie 2021). Het saldo van de voorziening is op dit moment € 132.000.

Bijlagen

Raadsvoorstel

Raadsvoorstel

Griffiersnummer:	
Onderwerp:	Programmabegroting 2022
Datum B&W-vergadering	5 oktober 2021
Datum raadsvergadering	4 november 2021
Datum techn. toelichting:	7 oktober 2021
Portefeuillehouder:	S.G.P. Fleuren
Ambtenaar:	Rob Jilisen
E-mailadres:	r.jilisen@bergendal.nl
Zaaknummer:	Z-21-094198
Documentnummer:	VB/Raad/21/01274

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. De programmabegroting 2022 met een saldo van € 78.000 positief vast te stellen, inclusief:
 - 1.1. de meerjarenraming 2023-2025;
 - 1.2. het meerjareninvesteringsplan 2022-2025;
 - 1.3. het kader voor de subsidies.
2. De begroting 2022 met een bedrag van € 658.000 positief te wijzigen met:
 - 2.1. de doorrekening van de septembercirculaire 2021 in de algemene uitkering;
 - 2.2. het besluit over de revitalisering van de Mallemolen;
 - 2.3. de maatregelen ten behoeve van de organisatieontwikkeling in 2022;
 - 2.4. de wijzigingen in de formatie 2022.

Inleiding

Wij bieden u de Programmabegroting 2022 in digitale vorm aan. Deze begroting is beschikbaar via <http://programmavan.bergendal.nl/>.

De begroting 2022 is gebaseerd op de uitgangspunten die zijn opgenomen in de uitgangspuntennotitie begroting 2022. Deze zijn vastgesteld op 15 juli 2021. Hierbij is ook rekening gehouden met de extra rijks gelden vanwege jeugdhulp in 2022. Met deze gelden konden wij op dat moment u een sluitende begroting 2022 presenteren. De jaren 2023 tot en met 2025 waren niet sluitend, maar dit komt vooral omdat we extra gelden vanwege de tekorten op de Jeugdzorg niet meenemen (dit besluit moet het volgende kabinet nog nemen).

Omdat we een positief saldo in de begroting 2022 hebben, hebben wij ervoor gekozen om een aantal ombuigingen uit te stellen of terug te draaien.

Op 21 september 2021 (Prinsjesdag) hebben wij de septembercirculaire 2021 ontvangen. Deze circulaire zorgt voor een ander financieel plaatje (bijstelling algemene uitkering). Dit hebben we niet meer kunnen verwerken in de begroting 2022, maar nemen we wel meer in dit raadsvoorstel. Daarmee stellen we voor om de begroting 2022 te wijzigen (1^e begrotingswijziging 2022). Naast de wijziging van de algemene uitkering zijn er nog een aantal wijzigingen die we met dit voorstel ter besluitvorming aan u voorleggen.

Uitdagingen voor de komende jaren zijn nog steeds:

- de invoering van de nieuwe Omgevingswet;
- de energietransitie;
- de toenemende behoefte aan zorg en het uitvoeren van het herstelplan;
- het behouden van onze voorzieningen voor beweging en ontmoeting;
- het duurzamer en klimaatbestendiger maken van onze gemeente.

De meerjarenbegroting 2022-2025 is als volgt:

	Bedragen x € 1.000			
	2022	2023	2024	2025
FMP na Voorjaarsnota 2021	-1.737	-1.232	-604	-604
Ontwikkeling saldo programmabegroting 2022	1.815	-1.094	-1.991	-1.384
Actueel FMP	78	-2.326	-2.595	-1.988
<i>waarvan incidenteel</i>	300	276	0	0
<i>structureel</i>	-222	-2.602	-2.595	-1.988
FMP in begroting 2022	78	-2.326	-2.595	-1.988

Inclusief de voorgestelde wijzigingen (1^e begrotingswijziging), is het meerjarenperspectief 2022-2025 als volgt:

	Bedragen x € 1.000			
	2022	2023	2024	2025
FMP na Voorjaarsnota 2021	-1.737	-1.232	-604	-604
Ontwikkeling saldo programmabegroting 2022	1.815	-1.094	-1.991	-1.384
FMP Primaire begroting 2022	78	-2.326	-2.595	-1.988
1e begrotingswijziging 2022	658	155	139	248
Actueel FMP	736	-2.171	-2.456	-1.740
<i>waarvan incidenteel</i>	150	300	0	0
<i>structureel</i>	586	-2.471	-2.456	-1.740
FMP in begroting 2022	736	-2.171	-2.456	-1.740

Extra aanvullende compensatie jeugdhulp (100%)	0	2.093	1.931	1.737
---	----------	--------------	--------------	--------------

De laatste regel van bovenstaande tabel geeft de extra aanvullende compensatie jeugdhulp aan. Wij volgen met het opstellen van deze begroting de uitgangspuntennotitie en hebben deze compensatie niet verwerkt in het FMP. Ook de door de provincie als toezichthoudend orgaan aangegeven 75% van dit bedrag hebben we niet in het FMP verwerkt.

Beoogd effect

Op grond van de Gemeentewet moeten wij de programmabegroting 2022 vóór 15 november 2021 aan Gedeputeerde Staten aanbieden. We hebben de doelen en resultaten opnieuw geformuleerd.

Argumenten

1.1.a De meerjarenbegroting is structureel sluitend.

Het is de bevoegdheid van de gemeenteraad om de begroting vast te stellen. In de Gemeentewet (artikel 189) is vastgelegd dat de gemeenteraad een structureel sluitende begroting moet vaststellen.

Om voor repressief toezicht van de provincie voor de begroting 2022 in aanmerking te komen moet minimaal het eerste jaar van de meerjarenbegroting, dan wel de laatste 2 begrotingsjaren structureel sluitend zijn (dit laatste geldt voor onze gemeente, omdat wij in de begroting 2021 alleen het laatste jaar, 2024, structureel sluitend hadden).

Het actuele meerjarenperspectief laat een structureel sluitende begroting voor 2022 zien, zodat de verwachting is dat we voor de begroting 2022 onder repressief blijven vallen.

Repressief toezicht is de lichtst mogelijke vorm van provinciaal toezicht en betekent dat de gemeente haar vastgestelde begroting en begrotingswijzigingen kan uitvoeren, zonder dat de Provincie deze vooraf moet goedkeuren.

1.1.b Uitstellen of terugdraaien van een aantal bezuinigingen.

Bij de begroting 2021 hebben we een TOP 19 aan bezuinigingen en een dekkingsplan 2021-2024 in de begroting verwerkt. Een groot aantal bezuinigingen hebben we al gerealiseerd. In de begroting 2022 hebben we een aantal bezuinigingen uitgesteld en teruggedraaid.

Hieronder volgt een overzicht van de nog niet gerealiseerde bezuinigingen.

Bedragen x € 1.000

	2022	2023	2024	2025
Nog niet gerealiseerde bezuinigingen				
Herstelplan Sociaal Domein (inclusief Wmo begeleiding)	144	313	674	1.010
Exploitatielast D'n Ienloop verlagen	-	19	19	19
Maatwerk GGD*	-	30	30	30
Huur gebouwen (consultatiebureaus)*	-	23	23	23
Bibliotheek*	-	75	75	75
Verhalen kosten volksfeesten en evenementen	25	50	50	50
Inkomsten sport en zwembad verhogen**	15	15	15	15
Opbrengst Bedrijventerrein Hulsbeek	300	300	-	-
ODRN verlagen opdracht/verhogen inkomsten voor advisering*	-	50	100	100
Aangepaste openingstijden aan de balie.	-	55	55	55
Taakstelling Gemeenschappelijke regelingen 1%, 2%, 3%	-	200	200	200
Totaal nog niet gerealiseerde bezuinigingen	484	930	1.041	1.377

* Voorstel bij de begroting 2022 om met een jaar uit te stellen.

** Deze bezuiniging is gedeeltelijk gerealiseerd (sporthallen)

De volgende bezuinigingen zijn uitgesteld of teruggedraaid (de bezuinigingen integrale veiligheid en controles drank & horecawet zijn teruggedraaid).

	2022	2023	2024	2025
Uitgestelde en teruggedraaide bezuinigingen				
Voorleesexpress	-15	-	-	-
Onderhoud wegen	Pm	Pm	Pm	Pm
Obstakels	-100	-	-	-
Integrale veiligheid	-13	-13	-13	-13
Controles Drank&Horecawet	-12	-12	-12	-12
Kwaliteit onkruidbestrijding op verharding	-50	-	-	-
Duurzaamheid Stelpost Actieplan Duurzaamheid verlagen	-10	-	-	-
Sluiten trouwlocatie Millingen (Zalmkerkje)*	-	-7	-7	-7
Totaal Uitgestelde en teruggedraaide bezuinigingen	-200	-32	-32	-32

Deze wijzigingen van de bezuinigingen zijn verwerkt in de voorliggende begroting 2022.

1.2 Apart voorstel voor investeringen is mogelijk

In deze begroting zijn investeringen voor het jaar 2022 en verder opgenomen in het MIP (Meerjaren InvesteringsPlan). Als uw raad van bepaalde investeringen een apart voorstel voor goedkeuring van het investeringskrediet wil ontvangen, dan moet u dat bij de begrotingsbehandeling aangeven. Wij verwijzen hierbij naar de door uw raad vastgestelde Financiële verordening Berg en Dal. Daar staan de afspraken met betrekking tot de investeringen in het meerjareninvesteringsplan bij de begroting.

1.3 Kader subsidies (plafonds)

Met het vaststellen van het kader voor de gemeentelijke subsidies voorkomen wij open-einde regelingen. De ramingen hebben we gebaseerd op onze deelverordeningen en op de desbetreffende begrotingsposten 2021. Ten opzichte van de begroting 2021 zijn de subsidies verhoogd met een index van 1,6%.

2.1. Algemene uitkering (Mei- en Septembercirculaire 2021)

In de begroting 2022 is de meicirculaire 2021 verwerkt. In dit raadsvoorstel (wijziging van de begroting) zijn ook de gevolgen van de septembercirculaire 2021 opgenomen. De raming van de algemene uitkering is daarmee gebaseerd op de laatst bekende informatie van het Rijk. Er zijn wel een aantal aandachtspunten bij de algemene uitkering. Zo loopt er op dit moment een onderzoek naar de herijking van de algemene uitkering. De uitzetting van de algemene uitkering is nu ontstaan doordat het Rijk extra geld gaat uitgeven voor bepaalde beleidsterreinen en doordat de opschalingskorting voor 2022 is bevroren. Door de trap op, trap af systematiek stijgt daarom ook de algemene uitkering. De kans bestaat dat het Rijk dit geld niet uitgeeft, waardoor wij achteraf minder algemene uitkering ontvangen.

2.2. Revitalisering Mallemolen

Op 15 juli 2021 zijn er twee voorstellen voorgelegd aan de gemeenteraad. Een voorstel over het aanpassen van het gemeentehuis met bibliotheek en een voorstel over de huisvesting van het Agora onderwijs op de plek van de huidige bibliotheek in de Mallemolen.

Het voorstel voor het gemeentehuis met bibliotheek is van de agenda gehaald. Over het Agora onderwijs op de plek van de bibliotheek heeft de raad aangegeven dat ze eerst een toekomstvisie op de Mallemolen wil alvorens te besluiten.

De visie staat in oktober 2021 geagendeerd voor de raadsvergadering. Wij hebben de keuze voor forse revitalisering en de consequenties daarvan alvast (vooruitlopend op de reactie van de raad op de visie) verwerkt in de 1e begrotingswijziging.

Er is in de visie gekozen voor een volledige revitalisatie van de Mallemolen en niet voor pappen en nathouden met alle onzekerheid van dien. Met alleen groot onderhoud en beperkte verduurzaming zijn we er niet. Ook aan de uitstraling van het gebouw moet gewerkt

worden om het een succes te kunnen laten zijn. Nieuwbouw is niet echt realistisch. Niet vanwege de lange voorbereidingstijden en ook niet vanwege de kosten (ongeveer 3 miljoen duurder). Dat terwijl voor het Agora onderwijs ook binnen een jaar een structurele oplossing zou moeten worden geboden.

De extra exploitatielasten voor de revitalisering bedragen maximaal € 224.000

2.3. Organisatieontwikkeling

In de afgelopen periode zijn 3 teamleiders en 2 managers in korte tijd vertrokken. En ook in de jaren ervoor zijn verschillende medewerkers vertrokken. Als organisatie hebben we daar last van. We missen hun ervaring en routine. En het duurt even voor nieuwe collega's gevonden zijn en zich hebben ingewerkt. Soms zijn ze zelfs heel moeilijk te vinden en duurt het (te) lang. Ondertussen moeten andere collega's het werk opvangen, wat de werklust verhoogt. Werkzaamheden worden uitgesteld, stagneren of duren langer.

Dit veroorzaakt onrust en roept de vraag op waarom dit gebeurt, hoe onze organisatie er nu voor staat en wat ons concreet te doen staat. Dit heeft geleid tot een rondgang in de organisatie. De conclusie daarvan is dat het treffen van een aantal maatregelen noodzakelijk is en dat we concrete acties gaan uitzetten.

Een aantal van de uitgezette acties vraagt om bestuurlijke besluitvorming, omdat daarvoor aanvullend budget nodig is.

Allereerst is op termijn € 100.000 aan extra opleidingsbudget nodig als we serieus aan de ontwikkeling van onze organisatie willen werken (in 2022 ramen we € 50.000).

Daarnaast is de arbeidsmarkt sterk veranderd. Onze werving en selectie zal op een andere manier aangepakt moeten worden, als we onze vacatures ingevuld willen krijgen. Wij stellen voor hiervoor een budget van € 62.000 te ramen.

Tot slot willen we de planning en controlfunctie versterken. Hiervoor ramen we een bedrag van € 100.000.

Er heeft in 2021 een benchmark naar de organisatie plaatsgevonden. Het resultaat van deze benchmark wordt in december 2021 gepresenteerd aan de gemeenteraad.

2.4. Formatie-uitbreiding

In uw raadvergadering van 30 september hebben we een raadsinformatienota aan de raad gestuurd (VB/Raad/21/01226) waarin wij aankondigen, dat we komen met extra voorstellen om de toename van de woningbouwplannen op te kunnen vangen. De afgelopen jaren is de woningmarkt namelijk flink in beweging, en daarmee ook de woningbouwplanning. Waar we bij start van de coalitie nog dachten aan een netto toevoeging van 620 woningen in 10 jaar tijd, kent de huidige planningslijst 1.546 woningen. Het is aannemelijk dat er nog plannen afvallen. Maar het is ook aannemelijk dat er zich nog nieuwe initiatieven aandienen waar de wens tot transformatie hoog is.

De nota maakt inzichtelijk dat er een woningbouwplanning ligt die in grote lijnen het vraagstuk voor nieuwe locaties, percentages betaalbaarheid of andere kwalitatieve elementen beantwoordt/kan gaan beantwoorden. Het grootste knelpunt voor versnelling nu zit hem in het ambtelijk beoordelen van deze verzoeken. Daarbij lopen we tegen een krappe arbeidsmarkt aan: vacatures worden lastig ingevuld, doorloop personeel is hoog. Daarnaast past de huidige capaciteit niet bij de structureel verdubbelde opgave op woningbouw, maar ook breder in het hele fysieke domein. Dit raakt alle afdelingen die meewerken aan de realisatie van woningen. Denk hierbij aan expertises als Ruimtelijke Ordening, Milieu, Riool, Erfgoed, Openbare Werken en Parkeren/Verkeer.

Om te kunnen voldoen aan de toegenomen vraag is er binnen team Ruimtelijke Ordening een uitbreiding van 4 fte noodzakelijk.

In de begroting is hiervan al 1 fte, schaal 10 verwerkt naar aanleiding van het rondvraagbesluit van het college van 31 augustus 2021. U heeft voor die ene fte nog geen akkoord gegeven. Dat doet u door de primaire begroting vast te stellen.

Voor de overige 3 fte kunt u akkoord op geven middels het tweede beslispunt in dit raadsvoorstel. Er wordt daarmee 3,0 fte structureel aangevraagd wordt voor een bedrag van € 253.000. Het bedrag is gebaseerd op het toevoegen van capaciteit op het gebied van strategische beleidsadvisering, projectleiding en projectmanagementondersteuning. De extra capaciteit die gevraagd wordt op bijvoorbeeld het gebied van verkeersadvisering of planeconomie kan via de anterieure overeenkomst doorbelast worden aan de initiatiefnemer. Daarnaast is er binnen team Beheer Openbare Ruimte extra capaciteit nodig als het gaat om de advisering op het gebied van beheer en onderhoud, klimaat adaptieve maatregelen en de toegenomen participatie bij initiatieven.

Het is belangrijk dat de beheerders de ruimte krijgen om hun input integraal mee te geven als het gaat om nieuwbouwplannen. Om dat te doen is het weinig zinvol om meer beheerders aan te nemen, maar is er gekeken naar een manier waarop we ruimte creëren in hun agenda's om te kunnen adviseren waarbij we gelijktijdig ruimte creëren om meer vorm en inhoud te geven aan participatie. We stellen voor om hiervoor 2,5 fte structureel toe te voegen aan team BOR voor een bedrag van €192.000. Het bedrag is gebaseerd op het toevoegen van extra capaciteit op het gebied van integrale advisering, participatie en projectondersteuning.

Daarnaast is het van belang om, vanwege de versnelling van de woningbouw, verdere verduurzaming en andere innovaties binnen de diverse disciplines in de openbare ruimte aan de slag te gaan met het opstellen van integraal beleid, het actualiseren van de LIOR (Leidraad inrichting openbare ruimte) en het opstellen van een accuraat moederbestek. Hiervoor stellen wij voor om incidenteel een bedrag van €50.000 op te nemen.

Informatievoorziening

Binnen het applicatiebeheer van Join (document management systeem) merken we dat we op dit moment enkel kunnen reageren op de dagdagelijkse dingen. Het ontbreekt aan de tijd om meer strategisch vooruit te denken. Join is echter een cruciaal onderdeel van de organisatie en staat voor de kwaliteit die we aan de inwoner, bestuur en de organisatie leveren; zeker in deze tijd van steeds meer digitaal werken. Om hierin up-to-date te blijven en kwaliteit te kunnen blijven leveren stellen we voor om de formatie uit te breiden met structureel 0,8 fte. Hiervoor is een bedrag nodig van €55.000.

Sociaal Team/Schuldhelpverlening

In het coalitieakkoord is afgesproken dat er een bezuinigingstaakstelling wordt opgelegd aan het sociaal team van € 100.000 per jaar gedurende 4 jaren. Totaal structureel € 400.000. Hieraan is inmiddels gedurende 3 jaren invulling gegeven. In 2022 moet de laatste € 100.000 worden bezuinigd.

Deze afspraak is gemaakt tijdens de coalitieonderhandelingen, dus begin 2018. Op dat moment was het aantal meldingen/aanvragen veel lager dan nu. Zie het overzicht:

2017:	1.994
2018:	2.515
2019:	3.088
2020:	3.963
2021:	3.064 tot medio augustus, extrapolatie tot eind 2021: 4.300

De stijging van het aantal aanvragen heeft verschillende oorzaken, maar alleen al de invoering van het abonnementstarief heeft tot een grote toename van het aantal aanvragen om huishoudelijke hulp of hulpmiddelen geleid. Om te lange wachtlijsten te voorkomen, stellen we voor om deze laatste € 100.000 niet in 2022 te bezuinigen, maar een jaar door te schuiven. We gebruiken 2022 om een normeringssystematiek voor de caseload van consulenten in te voeren, en kijken dan vervolgens volgend jaar wat dit betekent voor de jaren na 2022.

Op 21 september (voorstel VB/21/05576) hebben wij besloten om de formatie met betrekking tot schuldhulpverlening in 2022 tijdelijk uit te breiden met 1,67 fte en deze uitbreiding te betalen uit de rijksbijdrage voor 2022 en het restant uit het TONK-budget 2021.

Verwacht wordt dat ook na 2022 de aanmeldingen voor schuldhulpverlening gaan stijgen door de nasleep van corona. Daarnaast hebben we er vanuit nieuwe wetgeving meer taken bijgekregen. We willen meer preventief werken om schulden te voorkomen. Met het werk dat nu wordt uitgevoerd zorgen onze schuldhulpverleners ervoor dat inwoners niet meer snel in dure schuldhulptrajecten terecht komen. Nu wordt al vroeg intensief contact gezocht met en hulp geboden. Wanneer we afschalen in middelen en daarmee in fte's kunnen we niet meer de hulp bieden die we nu bieden. De kans bestaat dat inwoners in grotere geldproblemen terecht komen en in dure schuldhulptrajecten. Dit is niet goed voor onze inwoners, maar leidt ook tot stijging van onze kosten. We betalen nu al jaarlijks ruim vijf ton aan beschermingsbewind. Als we minder preventief werk kunnen doen door minder inzet van onze schuldhulpverleners, stijgt dit bedrag alleen maar. Daarnaast zijn er allerlei afspraken met externe partijen gemaakt over onze schuldhulpverlening. Ook in andere beleidsstukken is hier het een en ander over opgenomen. Zo is er in het Actieplan Wonen bepaald: 'Blijvend inzetten op vroegtijdige signalering, kwijtschelding en schuldhulptrajecten, in samenwerking met woningcorporatie en maatschappelijk werk'. Dit is ook overgenomen in de prestatieafspraken met de corporaties.

Vandaar dat we voorstellen om deze uitbreiding structureel te maken en hiervoor een pm post vanaf 2023 mee te nemen in de begroting. In 2022 werken we dan uit, op basis van de opgedane ervaringen, wat er vanaf 2023 aan fte nodig is.

Kanttekening

a. Stelpost onderuitputting

We hebben een stelpost van € 200.000 voor onderuitputting kapitaallasten opgenomen. Deze stelpost is gebaseerd op ervaringen van de afgelopen jaren. Dit is een van de uitgangspunten in de uitgangspuntennotitie Begroting 2022.

b. Bijdrage reserve rekeningresultaten

Onze begroting 2022 is structureel sluitend. Dit betekent dat we de structurele lasten kunnen opvangen met de structurele baten. Onder deze structurele baten hebben we ook de jaarlijkse bijdrage uit de reserve rekeningresultaten van € 356.000 opgenomen. Dit is een van de uitgangspunten in de uitgangspuntennotitie Begroting 2022.

c. Nieuwe wensen

U kunt tijdens de begrotingsbehandeling met voorstellen, moties of amendementen, de begroting wijzigen. Voor de amendementen geldt dat als daarmee extra kosten zijn gemoeid u ook dekking aan moet geven. Het uitgangspunt is namelijk een sluitende begroting. Dit is een van de uitgangspunten in de uitgangspuntennotitie Begroting 2022.

d. Sociaal domein

Aanvullende rijksuitkering voor 2022

Eind mei 2021 heeft een arbitragecommissie een zwaarwegend advies aan het Rijk uitgebracht om de gemeenten vanaf 2022 te compenseren voor het financieel tekort op jeugdhulp. Dit was voor het Rijk aanleiding om aan gemeenten voor 2022 eenmalig extra gelden vanwege jeugdhulp toe te kennen. De beslissing over extra rijks gelden vanwege jeugdhulp na 2022 ligt bij het nieuw te vormen kabinet. Daarnaast hebben de VNG (namens de gemeenten) en het Rijk afgesproken om samen te werken aan een hervormingsagenda. Daarin maken zij afspraken over een pakket van maatregelen die uiteindelijk in 2028 moeten leiden tot vermindering van het landelijk tekort op jeugdhulp en dus ook op onze uitgaven voor jeugdhulp.

De extra rijksuitkering in 2022 bedraagt voor onze gemeente bijna € 2,4 mln. Dit komt bovenop de compensatie van € 0,5 mln die al voor 2022 was toegezegd. Voor de jaren na

2022 houden we in de begroting 2022 geen rekening met deze aanvullende extra rijksuitkering. Wel hebben we in de begroting de compensatie van € 0,5 mln meerjarig geraamd conform de door de raad vastgestelde uitgangspuntennotitie voor de begroting 2022.

De reden om de extra uitkering voor 2023 en volgende jaren niet te ramen is dat we niet weten hoe het voorgenomen pakket van ombuigingsmaatregelen voor onze begroting uitpakt. Bovendien laten we door het niet ramen duidelijk aan het Rijk zien dat we met de huidige rijksmiddelen niet uitkomen. De verwachting is wel dat het Rijk de aanvullende uitkering na 2022 zal continueren maar dat deze uitkering daalt voor de te nemen ombuigingsmaatregelen.

Vooruitlopend op de besluitvorming door het nieuw kabinet mogen we van het Rijk en de provincie 75% van de bedragen voor aanvullende rijksuitkering minus de voorgenomen maatregelen ramen. Dit hebben we om hiervoor genoemde redenen niet gedaan.

Kostenontwikkeling

Bij de raming voor de begroting 2022 hebben we alle verschillende deelproducten doorgelopen. We hebben gekeken naar de realisatie van 2020, de trends in 2021, de mogelijke nasleep van de coronacrisis en de tekorten op de arbeidsmarkt.

Bij huishoudelijke hulp zien we dat het aantal aanvragen stabiliseert. Daarom verlagen we dit budget met € 325.000. Daarentegen neemt het aantal woonvoorzieningen (trapliften e.d.) toe omdat mensen langer thuis (moeten) blijven wonen. Mensen worden steeds ouder en er zijn te weinig geschikte woningen waar zij naar kunnen of willen verhuizen. Daarom verhogen we dit budget met € 50.000.

Per 2022 betaalt de gemeente waar de jeugdige vandaan komt de kosten van verblijf in een instelling. Tot 2022 was het de gemeente waar het kind verbleef. Deze aanpassing van het woonplaatsbeginsel leidt ertoe dat onze uitgaven naar verwachting met € 1.028.000 afnemen. Helaas daalt ook de rijksuitkering met € 785.000; een daling die veel hoger is dan we hadden verwacht. Per saldo is er een voordelig effect van € 243.000 ($€ 1.028.000 - € 785.000$). In onze meerjarenbegroting was echter rekening gehouden met een positief effect van € 500.000; waardoor nu een nadelig verschil is van € 257.000 ($€ 500.000 - € 243.000$).

In het Herstelplan sociaal domein hebben we een taakstellende bezuiniging opgenomen voor de kosten van begeleiding van jeugd en volwassenen. Dit wilden we bereiken door:

1. Normaliseren
2. Van individueel maatwerk naar algemeen toegankelijke voorzieningen
3. Van individuele hulp naar groepsaanbod.

Door de coronacrisis en personeelsproblemen, zowel bij onszelf als bij de zorgaanbieders, hebben we dit niet kunnen realiseren. Daarom schuiven we deze afspraken een jaar door. Voor de begroting 2022 betekent dit dat we € 169.000 minder aan bezuinigingen inboeken. We merken hierbij nog op dat het wel lastig is om in een constant wijzigend landschap (onder andere de aanpassing van het woonplaatsbeginsel en wijziging van tarieven) het precieze effect van de verschillende maatregelen goed te berekenen.

Wat betreft de jeugdhulp heeft het rijk inmiddels erkend dat het voor gemeenten niet mogelijk is om deze kosten terug te dringen zonder rijksmaatregelen. Daarom wordt nu gekeken naar de mogelijke invoering van een eigen bijdrage, begrenzing van de Jeugdwet en andere opties. Zoals ook aangegeven onder het kopje Aanvullende rijksuitkering zijn de VNG en het rijk hierover in gesprek. Wij hopen dat deze maatregelen ons zullen gaan helpen.

Daarnaast leidt de aanpassing van de tarieven als gevolg van de inflatie tot een uitzetting van de begroting van € 313.000. Dit is inclusief de stijging van 10% van de tarieven voor

jeugdbescherming als gevolg van de Gelderse Verbeteragenda Jeugd. In totaliteit zien we een lichte kostenstijging bij Wmo en jeugdhulp van € 96.000 (op een budget van totaal € 20 mln).

Samengevat ziet het er als volgt uit:

	Voordeel	Nadeel
Huishoudelijke hulp	€ 325.000	
Woningaanpassingen		€ 50.000
Lagere rijksuitkering woonplaatsbeginsel		€ 257.000
Doorschuiven herstelplan		€ 169.000
Indexering tarieven		€ 313.000
WMO en jeugdhulp		€ 96.000
Totaal	€ 325.000	€ 885.000

Per saldo nadeel € 560.000

In totaal stijgen de lasten 2022 voor Sociaal domein, jeugd en Wmo dus met € 560.000 ten opzichte van de primaire begroting 2021-2024. Bij de voorjaarsnota 2021 is hierop al geanticipeerd waardoor het nadeel nu voor 2022 uitkomt op € 87.000.

e. Tarieven Ozb stijgen alleen met inflatiecorrectie

De tarieven van de Ozb zijn alleen met de inflatiecorrectie van 1,6% verhoogd.

f. Tarieven rioolheffing en afvalstoffenheffing stijgen

De tarieven van de rioolheffing stijgen met het inflatiepercentage van 1,6%. De tarieven van de afvalstoffenheffing stijgen met ongeveer 5%. De verklaring van deze stijging is enerzijds het inflatiepercentage van 1,6%. De Dar heeft een indexpercentage berekend van 2,2%. Daarnaast is het aantal aansluitingen in werkelijkheid lager dan waar in 2021 rekening mee is gehouden.

g. Corona in de begroting 2022

In de begroting 2022 is geen rekening gehouden met doorlopende effecten van de coronapandemie. Mochten er in 2022 nog effecten zijn van deze crisis, dan houden wij het uitgangspunt aan dat wij hiervoor gecompenseerd worden door het Rijk.

h. Verkiezingen in 2022

2022 wordt weer een bijzonder jaar. Op de eerste plaats ook omdat er verkiezingen zijn in 2022 en er een nieuwe gemeenteraad wordt gekozen. Daarbij breidt het aantal raadsleden ook uit van 23 naar 25 raadsleden. Met deze uitzetting is rekening gehouden in de begroting 2022. Verder is er in 2022 geen richtinggevende sessie. De afspraak is dat in verkiezingsjaren het raadsprogramma/coalitieprogramma richting bepaalt voor het komende jaar.

i. Weerstandsratio

Bij de beoordeling van de risico's weten we in sommige gevallen niet hoe hoog het financiële risico en de kans daarop zijn. Maar we weten wel dat we een risico lopen. Dit hebben we aangegeven met "pm". Deze risico's tellen niet mee in de risicoscores. De werkelijke ratio kan daardoor lager zijn. Onze weerstandsratio is 6,94. Een ratio van 2 of meer is "uitstekend".

Meer informatie hierover vindt u in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

j. Verloop algemene reserve

Hieronder staat het overzicht van het verloop van de algemene reserves.

Bedragen x € 1.000

	Saldo eind 2020	Saldo eind 2021	mutaties 2022	Saldo eind 2022	Saldo eind 2023	Saldo eind 2024	Saldo eind 2025
Algemene reserve vast	17.220	17.220	-	17.220	17.220	17.220	17.220
Algemene reserve vrij besteedbaar	6.657	5.860	27	5.886	5.913	5.939	5.966
Reserve rekeningresultaten	1.777	1.426	-356	1.069	713	356	-
Totaal	25.654	24.506	-330	24.176	23.846	23.516	23.186

De meerjarentekorten 2023-2025 zijn niet verwerkt in deze tabel. We hebben de extra gelden vanwege jeugdzorg niet meegenomen in de cijfers, maar verwachten hierin wel actie van het Kabinet.

k. Pensioenpremie en cao-onderhandelingen

Op dit moment zijn afgevaardigden van de werkgevers en werknemers in overleg om te komen tot een nieuwe CAO voor gemeentemedewerkers. De consequenties voor de indexering van de salarissen en de wijzigingen van de pensioenpremies zijn op dit moment nog niet bekend.

Zodra de onderhandelingen zijn afgerond en de consequenties voor onze begroting bekend zijn, verwerken we dit in de begroting en informeren wij u. We kunnen nu nog geen verwachting aangeven wanneer dat is.

Financiële onderbouwing

Zoals hiervoor al is aangegeven is de begroting meerjarig structureel sluitend door een structureel sluitende begroting 2022: structurele lasten vangen we op met structurele baten. Voor een vergelijking met de begroting 2021 verwijzen we u naar de financiële toelichting per programma in de begroting.

Duurzaamheid

Een belangrijk onderwerp van deze begroting is duurzaamheid. Dit onderwerp is dan ook in diverse onderdelen opgenomen.

Communicatie

Na vaststelling van de Programmabegroting 2022 bieden wij deze aan de Provincie aan (dit moet voor 15 november). De kaders voor de subsidies maken we na vaststelling bekend in de Rozet en op onze website.

De Programmabegroting 2022 is digitaal (=standaard) beschikbaar via <http://programmavan.bergendal.nl/>.

Aanpak/uitvoering

Over de voortgang van de Programmabegroting 2022 rapporteren wij u via de voorjaars- en najaarsnota. In de jaarstukken 2022 leggen wij vervolgens verantwoording af. Dit doen wij zowel inhoudelijk als financieel.

Burgemeester en wethouders van gemeente Berg en Dal

De secretaris,
E.W.J. van der Velde

De burgemeester,
mr. M. Slinkman

Bijlagen digitaal ter inzage

-

Bijlage ter inzage griffier
Programmabegroting 2022

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Berg en Dal;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 oktober 2021;

overwegende dat in de vergadering 5 amendementen en 23 moties zijn ingediend;

dat 2 amendementen zijn aangenomen en verwerkt zijn in dit besluit;

dat ook meerdere moties zijn aangenomen;

b e s l u i t :

1. De programmabegroting 2022 met een saldo van €78.000 positief vast te stellen, inclusief:
 - 1.1. de meerjarenraming 2023-2025;
 - 1.2. het meerjareninvesteringsplan 2022-2025;
 - 1.3. het kader voor de subsidies.
2. De begroting 2022 met een bedrag van € 658.000 positief te wijzigen met:
 - 2.1. de doorrekening van de septembercirculaire 2021 in de algemene uitkering;
 - 2.2. het besluit over de revitalisering van de Mallemolen;
 - 2.3. de maatregelen ten behoeve van de organisatieontwikkeling in 2022;
 - 2.4. de wijzigingen in de formatie 2022;
3. De volgende tekstaanpassingen door te voeren in de begroting:
 - 2.2.7: 'In de wijk Stekkenberg krijgt iedereen gelijke kansen'. Als volgt aan te passen: 'In de gemeente Berg en Dal krijgt iedereen gelijke kansen'.
 - En in de alinea daaronder onderaan de volgende zin toe te voegen: "In 2022 starten we als tweede met deze aanpak in Millingen aan de Rijn, conform de uitkomsten in de GGD-monitor."
- 4a. Te inventariseren of er voldoende verenigingen e.d. aangeven dat zij willen komen tot één multifunctioneel centrum in Millingen aan de Rijn;
- 4b. Deze bereidheid (commitment) en de voorwaarden waaronder vast te leggen in een allesomvattend voorstel aan de raad.

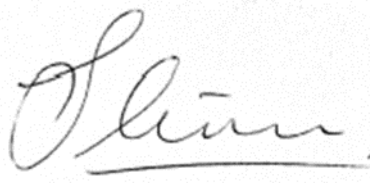
Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Berg en Dal op 4 november 2021,

De raadsgriffier,

J.A.M. van Workum

De voorzitter,

mr. M. Slinkman

MeerjarenInvesteringsPlan

De gemeente investeert jaarlijks vele miljoenen euro's in wegen, plantsoenen, riool, (onderwijs)huisvesting, ICT, bedrijfsmiddelen etc. De investeringen nemen we jaarlijks in een Meerjaren investeringsplan (MIP) op. Dit plan gaat over een periode van vier jaar. Het MIP is een totaaloverzicht van alle voorgenomen investeringen. Hieronder leest u het MIP 2022-2025.

Onder de tabel met cijfers hebben we de investeringen kort toegelicht. De nummers in de tabel komen overeen met de nummers in de toelichtingen.

MeerjarenInvesteringsPlan 2022- 2025

Project	Loopijd	Jaar inv.	Bruto inv.	Bijdrage	Netto inv.	KL2022	KL2023	KL2024	KL2025	KL2026	Act.M	Taakveld	nr.inv.
Nieuwe investeringen													
Programma 1: Inwoner													
1.1 Vervangen armaturen De Mallemolen	15	2024	74.776	-	74.776	-	-	-	6.107	6.032	260	5610101	T61010
Totaal programma 1: Inwoner			-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Eerder in begroting opgenomen investeringen													
Programma 1: Inwoner													
1.2 Verduurzaming Kulturhus Millingen aan de Rijn	15	pm	pm	-	pm	-	-	-	-	-	270	5610104	T6101040
1.3 Nieuwbouw basisschool en gymzaal Op de Horst	40	2025	4.500.000	-	4.500.000	-	-	-	-	180.000	270	5420000	T42000/T42001
Totaal eerder in begroting opgenomen investeringen programma 1: Inwoner			4.500.000	-	4.500.000	-	-	-	-	180.000			
Nieuwe investeringen													
Programma 2: Onze buurt													
2.1 Biezenkamp Beek													
Projectvoorbereiding riolering	50	2022	3.500	-	3.500	-	123	121	120	119	240	5720000	T72000
Projectvoorbereiding OPR	25	2022	19.000	-	19.000	-	1.045	1.034	1.022	1.011	245	5210000	T21000
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2022	30.000	-	30.000	-	1.050	1.041	1.032	1.023	240	5720000	T72001
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2022	163.000	40.000	123.000	-	6.765	6.691	6.617	6.544	245	5210000	T21001
2.2 Herengraafbeek en Groesbeek													
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2022	222.000	200.000	22.000	-	770	763	757	750	240	5720000	T72002
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2022	998.000	500.000	498.000	-	27.390	27.091	26.792	26.494	245	5210000	T21002
2.3 Rijksweg Ueberzen (fietsstraat)													
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2022	115.000	-	115.000	-	4.025	3.991	3.956	3.922	240	5720000	T72003
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2022	345.500	48.000	297.500	-	16.363	16.184	16.006	15.827	245	5210000	T21003
2.4 Crumpsestraat Millingen aan de Rijn (vervangen bomen)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2022	10.000	-	10.000	-	350	347	344	341	240	5720000	T72004
Projectvoorbereiding OPR	25	2022	45.500	-	45.500	-	2.503	2.475	2.448	2.421	245	5210000	T21004
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2022	86.500	-	86.500	-	3.028	3.002	2.976	2.950	240	5720000	T72005
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2022	388.500	-	388.500	-	21.368	21.134	20.901	20.668	245	5210000	T21005
2.5 Mesdagweg en Groesbeek (reconstructie)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2022	32.000	-	32.000	-	1.120	1.110	1.101	1.091	240	5720000	T72006
Projectvoorbereiding OPR	25	2022	61.000	-	61.000	-	3.355	3.318	3.282	3.245	245	5210000	T21006
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2023	278.000	200.000	78.000	-	-	2.730	2.707	2.683	240	5720000	T72007
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2023	527.000	400.000	127.000	-	-	6.985	6.909	6.833	245	5210000	T21007
2.6 Chopinstraat Millingen aan de Rijn (aanleg voet- fietspad)													
Projectvoorbereiding OPR	25	2022	3.800	-	3.800	-	209	207	204	202	245	5210000	T21010
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2023	50.000	-	50.000	-	-	2.750	2.720	2.690	245	5210000	T21011
2.7 Nieuweweg Stekkenberg Groesbeek (oversteek)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2022	3.000	-	3.000	-	105	104	103	102	240	5720000	T72010
Projectvoorbereiding OPR	25	2022	30.500	-	30.500	-	1.678	1.659	1.641	1.623	245	5210000	T21012
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2023	31.000	-	31.000	-	-	1.085	1.076	1.066	240	5720000	T72011
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2023	265.500	300.000	-34.500	-	-	-1.898	-1.877	-1.856	245	5210000	T21013
2.8 Spoorlaan Groesbeek (herinrichting)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2022	4.500	-	4.500	-	158	156	155	153	240	5720000	T72012
Projectvoorbereiding OPR	25	2022	99.000	-	99.000	-	5.445	5.386	5.326	5.267	245	5210000	T21014
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2023	37.500	-	37.500	-	-	1.313	1.301	1.290	240	5720000	T72013
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2023	850.000	-	850.000	-	-	46.750	46.240	45.730	245	5210000	T21015
2.9 Schoolstraat (kiss & ride) Millingen aan de Rijn													
Projectvoorbereiding riolering	50	2022	2.500	-	2.500	-	88	87	86	85	240	5720000	T72014
Projectvoorbereiding OPR	25	2022	11.000	-	11.000	-	605	598	592	585	245	5210000	T21016
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2023	19.500	-	19.500	-	-	683	677	671	240	5720000	T72015
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2023	92.500	-	92.500	-	-	5.088	5.032	4.977	245	5210000	T21017
2.10 Erlecomseweg Erlecom (reconstructie)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2022	15.000	-	15.000	-	525	521	516	512	240	5720000	T72016
Projectvoorbereiding OPR	25	2022	117.000	-	117.000	-	6.435	6.365	6.295	6.224	245	5210000	T21018
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2023	143.000	-	143.000	-	-	5.005	4.962	4.919	240	5720000	T72017
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2023	1.018.000	-	1.018.000	-	-	55.990	55.379	54.768	245	5210000	T21019
2.11 Reeststraat Groesbeek (aanpassen weginsichting ijm nieuwbouw)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2022	1.500	-	1.500	-	53	52	52	51	240	5720000	T72018
Projectvoorbereiding OPR	25	2022	6.000	-	6.000	-	330	326	323	319	245	5210000	T21020
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2023	10.500	-	10.500	-	-	368	364	361	240	5720000	T72019
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2023	51.500	-	51.500	-	-	2.833	2.802	2.771	245	5210000	T21021
2.12 Händelstraat Groesbeek (asfalt vervangen door klinkers & afkoppelen)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2022	9.000	-	9.000	-	315	312	310	307	240	5720000	T72020
Projectvoorbereiding OPR	25	2022	11.000	-	11.000	-	605	598	592	585	245	5210000	T21022

MeerjarenInvesteringsPlan 2022- 2025

Project	Looptijd	Jaar Inv.	Bruto Inv.	Bijdrage	Netto Inv.	KL2022	KL2023	KL2024	KL2025	KL2026	AcLi	Taakveld	nr.inv.
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2023	79.500	30.000	49.500	-	-	1.733	1.718	1.703	240	5720000	T72021
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2023	94.500	94.500	-	-	-	-	-	-	245	5210000	T21023
2.13 Sint Hubertusweg Ooij (vermindere geluids- en trillingsoverlast)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2023	3.500	-	3.500	-	-	123	121	120	240	5720000	T72022
Projectvoorbereiding OPR	25	2023	32.500	-	32.500	-	-	1.788	1.768	1.749	245	5210000	T21024
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2024	27.000	-	27.000	-	-	-	945	937	240	5720000	T72023
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2024	276.500	-	276.500	-	-	-	15.208	15.042	245	5210000	T21025
2.14 Marijkestraat en omgeving Groesbeek (reconstructie)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2023	10.000	10.000	-	-	-	-	-	-	240	5720000	T72024
Projectvoorbereiding OPR	25	2023	89.000	-	89.000	-	-	4.895	4.842	4.788	245	5210000	T21026
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2024	97.000	97.000	-	-	-	-	-	-	240	5720000	T72025
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2024	778.000	280.000	498.000	-	-	-	27.390	27.091	245	5210000	T21027
2.15 Van Nispenstraat & Secr. Luitzenstraat Groesbeek (asfalt vervangen door klinkers & afkoppelen)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2023	14.000	14.000	-	-	-	-	-	-	240	5720000	T72026
Projectvoorbereiding OPR	25	2023	57.500	-	57.500	-	-	3.163	3.128	3.094	245	5210000	T21028
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2024	130.500	130.500	-	-	-	-	-	-	240	5720000	T72027
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2024	506.000	300.000	206.000	-	-	-	11.330	11.206	245	5210000	T21029
2.16 Koningin Wilhelminaweg - Bouw Groesbeek (vervangen asfalt)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2024	4.500	-	4.500	-	-	-	158	156	240	5720000	T72028
Projectvoorbereiding OPR	25	2024	31.000	-	31.000	-	-	-	1.705	1.686	245	5210000	T21030
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2025	41.500	-	41.500	-	-	-	-	1.453	240	5720000	T72029
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2025	269.500	-	269.500	-	-	-	-	14.823	245	5210000	T21031
2.17 Heidebloemstraat Groesbeek (asfalt vervangen door klinkers & afkoppelen)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2024	12.000	12.000	-	-	-	-	-	-	240	5720000	T72030
Projectvoorbereiding OPR	25	2024	69.000	-	69.000	-	-	-	3.795	3.754	245	5210000	T21032
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2025	118.500	118.500	-	-	-	-	-	-	240	5720000	T72031
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2025	611.000	300.000	311.000	-	-	-	-	17.105	245	5210000	T21033
2.18 Heer Zegerstraat & Kardiniaal Gerardstraat Groesbeek (verharding vervangen én vergroten & ver)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2024	33.500	-	33.500	-	-	-	1.173	1.162	240	5720000	T72032
Projectvoorbereiding OPR	25	2024	82.500	-	82.500	-	-	-	4.538	4.488	245	5210000	T21034
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2025	307.000	-	307.000	-	-	-	-	10.745	240	5720000	T72033
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2025	727.000	250.000	477.000	-	-	-	-	26.235	245	5210000	T21035
2.19 Prins Hendriklaan Berg en Dal (asfalt vervangen door klinkers)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2024	1.500	-	1.500	-	-	-	53	52	240	5720000	T72034
Projectvoorbereiding OPR	25	2024	10.500	-	10.500	-	-	-	578	571	245	5210000	T21036
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2025	30.500	-	30.500	-	-	-	-	1.068	240	5720000	T72035
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2025	107.500	50.000	57.500	-	-	-	-	3.163	245	5210000	T21037
2.20 Sprongstraat & Col. Ekmanstraat Beek (vervangen riolering)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2025	17.000	-	17.000	-	-	-	-	595	240	5720000	T72036
Projectvoorbereiding OPR	25	2025	20.500	-	20.500	-	-	-	-	1.128	245	5210000	T21038
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2026	154.500	-	154.500	-	-	-	-	-	240	5720000	T72037
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2026	181.500	-	181.500	-	-	-	-	-	245	5210000	T21039
2.21 Marijkestraat Leuth (vervangen riolering)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2025	11.000	-	11.000	-	-	-	-	385	240	5720000	T72038
Projectvoorbereiding OPR	25	2025	15.500	-	15.500	-	-	-	-	853	245	5210000	T21040
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2026	100.000	-	100.000	-	-	-	-	-	240	5720000	T72039
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2026	138.500	-	138.500	-	-	-	-	-	245	5210000	T21041
2.22 Prinsessenbuurt Ooij (vervangen riolering)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2025	43.000	-	43.000	-	-	-	-	1.505	240	5720000	T72040
Projectvoorbereiding OPR	25	2025	59.000	-	59.000	-	-	-	-	3.245	245	5210000	T21042
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2026	381.500	-	381.500	-	-	-	-	-	240	5720000	T72041
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2026	521.500	-	521.500	-	-	-	-	-	245	5210000	T21043
2.23 Beatrixstraat Ooij (vervangen riolering)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2025	10.500	-	10.500	-	-	-	-	368	240	5720000	T72042
Projectvoorbereiding OPR	25	2025	15.500	-	15.500	-	-	-	-	853	245	5210000	T21044
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2026	92.500	-	92.500	-	-	-	-	-	240	5720000	T72043
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2026	137.500	-	137.500	-	-	-	-	-	245	5210000	T21045
2.24 Kestelstraat De Horst (reconstructie)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2025	28.500	-	28.500	-	-	-	-	998	240	5720000	T72044
Projectvoorbereiding OPR	25	2025	43.000	-	43.000	-	-	-	-	2.365	245	5210000	T21046
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2026	252.000	-	252.000	-	-	-	-	-	240	5720000	T72045
Uitvoering, Vervangen OPR	25	2026	380.000	-	380.000	-	-	-	-	-	245	5210000	T21047
2.25 Oude Kleefsebaan Berg en Dal (rioolrenovatie)													
Projectvoorbereiding riolering	50	2025	39.000	-	39.000	-	-	-	-	1.365	240	5720000	T72046
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2026	780.000	-	780.000	-	-	-	-	-	240	5720000	T72047
2.26 Vervangen parkeerbeheersysteem Parkeergarage Bellevue	15	2024	60.000	-	60.000	-	-	-	4.900	4.840	230	5220001	T22000

MeerjarenInvesteringsPlan 2022- 2025

Project	Loopijd	Jaar Inv.	Bruto Inv.	Bijdrage	Netto Inv.	KL2022	KL2023	KL2024	KL2025	KL2026	AcLM	Taakveld	nr.Inv.
2.27 Vervangen armaturen sporthal Heuveland	15	2024	88.006	-	88.006	-	-	-	7.187	7.099	260	5520001	T52000
2.28 Vervangen verplaatsbare zaikwand Heuveland	15	2025	42.350	-	42.350	-	-	-	-	3.459	260	5520001	T52001
2.29 Vervangen grootkeukeninstallatie De Duffelt	15	2024	30.250	-	30.250	-	-	-	2.470	2.440	260	5220003	T52002
2.30 Vervangen verplaatsbare zaikwand De Duffelt	15	2025	42.350	-	42.350	-	-	-	-	3.459	260	5520003	T52003
2.31 Vervangen systeemwand/wandafwerking laag sanitair de Lubert	25	2022	185.554	27.833	157.721	-	8.675	8.580	8.485	8.391	230	5220100	T52010
2.31 Vervangen installaties De Lubert	15	2022	70.000	-	70.000	-	5.717	5.647	5.577	5.507	230	5220100	T52011
Totaal nieuwe investeringen programma 2: Onze buurt			14.281.800	3.374.500	10.907.300	-	105.802	246.055	310.286	395.171			
waarvan riolering			3.874.000	812.000	3.062.000	-	11.708	24.645	26.760	45.008			
waarvan overige			10.407.800	2.562.500	7.845.300	-	94.094	221.410	283.526	350.163			
Eerder in begroting opgenomen investeringen													
Programma 2: Onze buurt													
2.32 Afkoppelkrediet diverse rioleringen (€ 200.000 per jaar)	50	2022-2027	1.200.000	-	1.200.000	-	7.000	13.940	20.820	27.540	240	5720000	T72048
2.33 Vervanging asfaltrijbanen binnen de bebouwde kom 2019-2028	25	2022-2028	4.200.000	-	4.200.000	-	33.000	65.640	97.920	129.840	245	5210000	T21048
2.34 Reconstructie Van Lyndenstraat, Rivierstraat en Zalmstraat Millingen				-	-								
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2022	530.000	-	530.000	-	18.550	18.391	18.232	18.073	240	5720000	T72049
Uitvoering, Vervangen wegen	25	2022	765.000	-	765.000	-	42.075	41.616	41.157	40.698	245	5210000	T21049
2.35 Reconstructie bedrijventerrein Mies Groesbeek				-	-								
Projectvoorbereiding riolering	50	2023	15.000	-	15.000	-	-	525	521	516	240	5720000	T72050
Projectvoorbereiding wegen	25	2023	70.000	-	70.000	-	-	3.850	3.808	3.766	245	5210000	T21050
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2024	345.000	-	345.000	-	-	-	12.075	11.972	240	5720000	T72051
Uitvoering, Vervangen wegen	25	2024	1.590.000	-	1.590.000	-	-	-	87.450	86.496	245	5210000	T21051
2.36 Vervangen riolering/dulker Breedeweg (Breedeweg)				-	-								
Uitvoering, Vervangen riolering/dulker	50	2022	160.000	-	160.000	-	5.600	5.552	5.504	5.456	240	5720000	T72052
Uitvoering, Vervangen wegen	25	2022	350.000	-	350.000	-	19.250	19.040	18.830	18.620	245	5210000	T21052
2.37 Lijsterbesstraat relinen riolering Lijsterbeestraat en afkoppelen (Breedeweg)				-	-								
Uitvoering, Relinen riolering en afkoppelen HWA	50	2022	90.000	-	90.000	-	3.150	3.123	3.096	3.048	240	5720000	T72053
2.38 Zevenheuvelenweg (Ottenhoffstraat tot Nieuweweg) Groesbeek				-	-								
Projectvoorbereiding riolering	50	2022	60.000	-	60.000	-	2.100	2.082	2.064	2.046	240	5720000	T72054
Projectvoorbereiding wegen	25	2022	70.000	-	70.000	-	3.850	3.808	3.766	3.724	245	5210000	T21053
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2023	500.000	-	500.000	-	-	17.500	17.350	17.200	240	5720000	T72055
Uitvoering, Vervangen wegen	25	2023	570.000	-	570.000	-	-	31.350	31.008	30.666	245	5210000	T21054
2.39 Reconstructie Goolseweg Zuid Groesbeek				-	-								
Projectvoorbereiding riolering	50	2023	72.500	-	72.500	-	-	2.538	2.516	2.494	240	5720000	T72000260
Projectvoorbereiding wegen	25	2023	123.500	-	123.500	-	-	6.793	6.718	6.644	245	5210000	T21000560
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2024	654.000	-	654.000	-	-	-	22.890	22.694	240	5720000	T72000261
Uitvoering, Vervangen wegen	25	2024	1.100.000	-	1.100.000	-	-	-	60.500	59.840	245	5210000	T21000561
2.40 Verleggen fietspad Meent/Kselaan Hellig Landstichting				-	-								
Uitvoering, verbreding rijbaan	25	2022	585.000	170.000	415.000	-	-	22.825	22.576	22.327	245	5210000	T21055
2.41 Centrumgebied Oolj (omgeving Relner van Oolplein)				-	-								
Uitvoering, vitaliseren centrum	25	2022	765.600	-	765.600	-	42.108	41.649	41.189	40.730	245	5210000	T21000642
2.42 Helkant Groesbeek, overstort				-	-								
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2022	2.100.000	-	2.100.000	-	73.500	72.870	72.240	71.610	240	5720000	T72056
2.43 Renovatie pompgemalen	10	2022-2024	525.000	-	525.000	-	20.125	39.988	59.588	78.926	260	5720100	T72057
2.44 Pastoor Hoekstraat Breedeweg, deels vervangen riool en asfaltweg				-	-								
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2022	85.000	-	85.000	-	2.975	2.950	2.924	2.899	240	5720000	T72058
Uitvoering, wegen	25	2022	190.000	100.000	90.000	-	4.950	4.896	4.842	4.788	245	5210000	T21056
2.45 Wilgenlaan Beek, aanpassen riool en groen				-	-								
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2022	165.000	-	165.000	-	5.775	5.726	5.676	5.627	240	5720000	T72059
Uitvoering, wegen	25	2022	295.000	-	295.000	-	16.225	16.048	15.871	15.694	245	5210000	T21057
2.46 Diverse rioolrenovaties middels kousmethode, inclusief putrenovatie				-	-								
Projectvoorbereiding riool	50	2022	35.000	-	35.000	-	1.225	1.215	1.204	1.194	240	5720000	T72060
Uitvoering, renoveren diverse rioleringen	50	2023	650.000	-	650.000	-	-	22.750	22.555	22.360	240	5720000	T72061
2.47 Merelweg Berg en Dal, vervangen riolering				-	-								
Projectvoorbereiding riool	50	2022	3.000	-	3.000	-	105	104	103	102	240	5720000	T72062
Projectvoorbereiding wegen	25	2022	3.500	-	3.500	-	193	190	188	186	245	5210000	T21058
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2023	36.000	-	36.000	-	-	1.260	1.249	1.238	240	5720000	T72063
Uitvoering, wegen	25	2023	47.000	-	47.000	-	-	2.585	2.557	2.529	245	5210000	T21059
2.48 Populierenstraat Breedeweg, deels vervangen riool en asfaltweg				-	-								
Projectvoorbereiding riool	50	2023	4.000	-	4.000	-	-	140	139	138	240	5720000	T72064
Projectvoorbereiding wegen	25	2023	8.000	-	8.000	-	-	440	435	430	245	5210000	T21060
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2024	37.000	-	37.000	-	-	-	1.295	1.284	240	5720000	T72065
Uitvoering, wegen	25	2024	76.000	76.000	-	-	-	-	-	-	245	5210000	T21061
2.49 Leuthsestraat Persingen, vervangen riool en herstel wegen				-	-								
Projectvoorbereiding riool	50	2021	13.500	-	13.500	473	468	464	460	456	240	5720000	T72000340
Projectvoorbereiding wegen	25	2021	46.000	-	46.000	2.530	2.502	2.475	2.447	2.420	245	5210000	T21000770

MeerjarenInvesteringsPlan 2022- 2025

Project	Looptijd	Jaar Inv.	Bruto Inv.	Bijdrage	Netto Inv.	KL2022	KL2023	KL2024	KL2025	KL2026	Act.kl	Taakveld	nr.Inv.
Uitvoering, Vervangen riolering	50	2022	150.000	-	150.000	525	5.301	5.255	5.211	5.166	240	5720000	772000341
Uitvoering, wegen	25	2021	500.000	-	500.000	27.500	27.200	26.900	26.600	26.300	245	5210000	721000771
2.50 Aanpak wateroverlast/klimaatadaptatie overige kernen	50	2023-2024	1.500.000	-	1.500.000	-	-	26.250	52.275	51.825	240	5720300	T72066
Sportaccommodaties													
2.51 Vervangen bovenlaag kunstgrasveld Germania	15	2022	263.000	-	263.000	-	21.478	21.215	20.952	20.689	390	5520200	T52020
2.52 Vervangen kleedkamers en hekwerk TV De Oorsprong	40	2022	126.000	-	126.000	-	5.040	4.993	4.946	4.898	390	5520200	T52021
2.53 Vervangen 1e top laag zandkunstgrasveld TV PIT	10	2022	57.500	-	57.500	-	6.613	6.526	6.440	6.354	390	5520200	T52022
2.54 Sportaccommodaties Vervanging kleedkamers	40	2023-2025	2.424.752	-	2.424.752	-	-	48.414	47.960	96.082	390	5520200	T52023/24/25
2.55 Sportaccommodaties Vervanging velden	15-20	2023-2025	866.148	-	866.148	-	-	58.865	58.154	64.058	390	5520200	T52026/27
2.56 Tennisaccommodaties Aanpassing/vervanging	15-40	2023-2025	1.064.431	-	1.064.431	-	-	42.155	41.734	55.611	390	5520200	T52028 t/m T52033
Totaal eerder in begroting opgenomen investeringen programma 2: Onze buurt			25.086.431	346.000	24.740.431	31.028	370.358	714.896	978.036	1.097.353			
waarvan riolering			7.200.500	-	7.200.500	-	140.105	210.052	272.040	290.515			
waarvan overige			17.810.931	346.000	17.473.931	31.028	230.253	504.244	705.995	800.838			
Nieuwe Investerings													
Programma 5: Overhead													
5.1 Aanschaf materieel 2025	8	2025	171.500	-	171.500	-	-	-	-	24.010	260	6510112	T65100
5.2 Vervangen screens gemeentehuis	15	2025	72.880	-	72.880	-	-	-	-	5.952	260	6510201	T65104
Totaal nieuwe investeringen programma 5: Overhead			72.880	-	72.880	-	-	-	-	5.952			
Eerder in begroting opgenomen investeringen													
Programma 5: Overhead													
5.3 Aanschaf materieel 2022	8	2022	293.000	-	293.000	-	41.020	40.471	39.921	39.372	260	6510112	T65101
5.4 Aanschaf materieel 2023	8	2023	177.000	-	177.000	-	-	24.780	24.448	24.116	260	6510112	T65102
5.5 Aanschaf materieel 2024	8	2024	164.500	-	164.500	-	-	-	23.030	22.722	260	6510112	T65103
Totaal eerder in begroting opgenomen investeringen programma 5: Overhead			634.500	-	634.500	-	41.020	65.251	87.399	86.210			
Totaal nieuwe investeringen alle programma's			14.354.680	3.374.500	10.980.180	-	105.802	246.055	310.286	401.123			
Totaal eerder in begroting opgenomen investeringen alle programma's			30.220.931	346.000	29.874.931	31.028	411.378	780.147	1.065.435	1.363.562			
Totaal investeringen alle programma's			44.575.611	3.720.500	40.855.111	31.028	517.180	1.026.201	1.375.721	1.764.685			
waarvan riolering			11.140.500	812.000	10.328.500	-	151.813	235.297	298.801	341.523			

Nieuwe investeringen programma 1

1.1 Vervangen armaturen met verlichting, De Mallemolen

De bestaande buitenverlichting is oud en aan vervanging toe. Daarom gaan we ze vervangen door LED verlichting.

Eerder opgenomen investeringen programma 1

1.2 Verduurzaming Kulturhus Millingen aan de Rijn

We onderzoeken of we kulturhus Den Ienloop kunnen verkopen. De investeringen op verduurzamen zullen bij verkoop niet meer nodig zijn. Is verkoop het geval? Dan kan bedrag van het MIP af.

1.3 Nieuwbouw basisschool en gymzaal Op de Horst

Een besluit over de nieuwbouw is uitgesteld om financiële redenen. We gaan opnieuw met het schoolbestuur in gesprek over de plannen en of we deze uit kunnen voeren.

Nieuwe investeringen programma 2

2.1 Biezenkamp Beek, diverse verkeersmaatregelen

Hier willen we de omgeving veiliger maken. We denken dan aan de aanleg van zebrapaden en het plaatsen van goede verlichting bij deze zebrapaden. We denken ook aan het verbreden van een voetpad en fietsstroken. Als laatste willen we kijken of we een overkapte fietsenstalling kunnen plaatsen. Voor dit project rekenen we met een bijdrage uit de mobiliteitsvisie.

2.2 Herwendaalsehoek en omgeving Groesbeek, reconstructie

Uit de wegininspectie blijkt dat de kwaliteit van het asfalt in deze woonwijk slecht is. Daarom willen we het asfalt vervangen door klinkers. Om het project Herwendaalsehoek en omgeving volledig aan te pakken, willen we dat alle disciplines (groen, verkeer en riolering) meedoen. Dat betekent dat we regenwater afkoppelen, meer groen planten en verkeerstechnische aanpassingen doen.

De provincie Gelderland heeft subsidie beschikbaar gesteld voor maatregelen die het verkeer op de Knapheideweg remmen. Omdat hier het asfalt ook in slechte staat is, willen we dit vervangen. We kunnen de weg dan meteen als een 30km weg inrichten, door bijvoorbeeld drempels aan te leggen of de weg smaller te maken. Omdat deze straat aan het project grenst, nemen we dit direct mee. Daardoor beperken we de overlast voor omwonenden tot één keer.

Voor dit project rekenen we met twee bijdrages:

- € 500.000 uit project 2.33 'Vervanging asfaltrijbanen binnen de bebouwde kom'.
- € 200.000 uit project 2.32 'Afkoppelkrediet diverse rioleringen'.

2.3 Rijksstraatweg Ubbergen, aanleg fietsstraat

Samen met de gemeente Nijmegen willen wij de hoofdfietsroute Nijmegen – Ubbergen – Beek verder verbeteren. Het gaat om het gedeelte van vanaf kruising Rijksstraatweg/parallelweg tot aan de toegangsweg richting de Nieuwe Rijksweg (N235).

We gaan de Ubbergseweg – Rijksstraatweg ombouwen tot een fietsstraat en daarmee aansluiten op de Parallelweg. Een deel van de bestaande route is bestraat met stenen, met alleen aan de zijde van het tankstation een fietsstrook van asfalt. Daardoor fietsen veel fietsers aan de verkeerde kant van de weg.

Dat willen we met de fietsstraat verbeteren. Het is de bedoeling dat de route over de gemeentegrens heen dezelfde uitstraling krijgt.

2.4 Crumpsestraat Millingen aan de Rijn, vervangen bomen

De 60 wilgen langs de Crumpsestraat zijn aan het einde van hun levensduur. Er zijn er al enkele omgevallen en er vallen takken uit deze bomen. Daarom willen we tijdig ingrijpen en de bomen vervangen.

We passen ook de parkeerstroken aan, repareren waar nodig het riool en vervangen (gedeeltelijk) de verharding. Daarna planten we nieuwe bomen, zodat de laanstructuur blijft bestaan.

2.5 Mesdagweg en omgeving Groesbeek, reconstructie

Uit de weginspectie blijkt dat de kwaliteit van het asfalt in deze woonwijk (Mesdagweg, Jacob Marisweg & Van Ostadeweg) slecht is. Omdat we de weg volledig moeten vernieuwen, gaan we dit integraal aanpakken. Dat betekent dat we niet alleen de weg vervangen, maar ook het riool en de plantsoenen aanpakken.

Uit onderzoek blijkt dat infiltratie van regenwater in deze wijk mogelijk is. Daarom is het aanleggen van een infiltratieriool en/of het plaatsen verticale infiltratie-units onderdeel van het project.

De straten zijn onderdeel van een 30km-zone. We willen de inrichting van de weg behouden en verbeteren als dat kan. Als het mogelijk is planten we meer bomen.

Voor dit project rekenen we met twee bijdrages:

- € 400.000 uit project 2.33 'Vervanging asfaltrijbanen binnen de bebouwde kom'.
- € 200.000 uit project 2.32 'Afkoppelkrediet diverse rioleringen'.

2.6 Chopinstraat Millingen aan de Rijn, aanleg voet- fietspad

Aan de Chopinstraat in Millingen aan de Rijn komen nieuwe woningen op de plek van de voormalige bibliotheek. Daarna willen we de Chopinstraat anders inrichten met een goed fiets- en voetpad. In het stedenbouwkundig plan staat het volgende hierover: 'Met de afronding van fase 3 is het zinvol om de Chopinstraat tussen fase 3 en het schoolgebouw opnieuw in te richten als groene, langzaamverkeerroute richting het centrum. De verkeersruimte sluit zo beter aan bij het gebruik en geeft met de bestaande, zuidelijke langzaamverkeersverbinding samenhang aan het gebied.'

De Chopinstraat krijgt een inrichting die past bij de huidige functie. Dat betekent dat we een comfortabele en herkenbare inrichting die bij een fietspad/voetpad hoort maken. Bovendien maken we de totale hoeveelheid bestrating kleiner en dat is gunstig is voor bijvoorbeeld waterafvoer.

2.7 Nieuweweg - Stekkenberg Groesbeek, aanleg oversteek

De Nijmeegsebaan is de doorgaande weg (gebiedsontsluitingsweg) van en naar Nijmegen. Het is een van de drukste routes qua autoverkeer in Groesbeek. Ook rijden er veel fietsers op deze route. Een groot deel daarvan wil ter hoogte van de Stekkenberg Groesbeek in en uit fietsen. We willen hier een oversteek in twee keer voor fietsers maken. Nu moeten fietsers in één keer oversteken over twee rijbanen. Dat zorgt voor lang wachten en soms een onprettig/onveilig gevoel bij fietsers.

Omdat we op deze locatie toch bezig gaan, vervangen we ook een stukje asfalt in de Maldensebaan door klinkers.

Voor dit project hebben we met twee bijdrages gerekend:

- € 50.000 uit project 2.33 'Vervanging asfaltrijbanen binnen de bebouwde kom'.
- € 250.000 via het uitvoeringsbudget mobiliteitsvisie

2.8 Spoorlaan Groesbeek, herinrichting

De Spoorlaan heeft de functie "erftoegangsweg-plus" met een maximumsnelheid van 30km/u. Dit is dezelfde functie als bijvoorbeeld het Wisselpad, de Gooiseweg en de Hoflaan in Groesbeek. Hiermee volgt de Spoorlaan een alternatieve ring rond het centrum van

Groesbeek. We willen dat de Spoorlaan beter aansluit bij de alternatieve ring en bij de 30km/u. Daarom gaan de deze weg opnieuw inrichten. Daarbij houden we rekening met de ontsluiting van het bedrijventerrein.

We willen bij dit project dezelfde vormgeving als de eerdergenoemde voorbeelden. Daarmee bedoelen we rode fiets(suggestie)stroken, het benadrukken van de kruisingen en waar nodig enkele verkeersremmers. Die passen we aan, aan het type verkeer dat er rijdt. We gaan ook de breedte van de rijbaan, het profiel van de weg en de parkeermogelijkheden voor bewoners bekijken. Als het nodig is passen we het aan.

Als we de rijbaan aanpassen, dan koppelen we direct de weg af. Daardoor verdwijnt het water in de bomen en voeren we het niet via het riool af.

2.9 Schoolstraat Millingen aan de Rijn, aanleg kiss & ride

We gaan hier opnieuw bestraten omdat de huidige bestrating sterk verouderd en van slechte kwaliteit is. We vernieuwen de rijbaan, trottoirs en de parkeervakken. Ook maken we ruimte voor het ophalen en wegbrengen van kinderen die naar school gaan.

2.10 Erlecomseweg Erlecom, reconstructie

We willen de inrichting beter aan laten sluiten bij een Erftoegangsweg (30km/h). Dit doen we onder andere door de uitstraling een dorps karakter te geven. Daarom gaan we het asfalt vervangen door klinkers. De wegfundering laten we onderzoeken in verband met overlast door trillingen. Wanneer onderzoeksresultaten bekend zijn, bepalen we of we de wegfundering ook vervangen.

De Erlecomseweg bevindt zich in de bebouwde kom van Erlecom en is aangeduid als 30km/h-zone. Het is nu een asfaltweg en de situatie is erg overzichtelijk. Daardoor hoeft het verkeer niet af te remmen. We hebben een schetsontwerp laten maken waarmee de inrichting beter bij de status en functie van de weg past. Aanplant van nieuw groen is onderdeel van dit plan. We bekijken bijvoorbeeld of we de bestaande bomenrij door kunnen trekken.

2.11 Reestraat Groesbeek, aanpassen weginrichting i.v.m. nieuwbouw

We willen de grens van de bebouwde kom verplaatsen vanwege het nieuwbouwproject 'De Heikant'. Ook willen we een veilige weginrichting maken, die bij een 30km/h-zone past. Bijvoorbeeld met beplanting kunnen we dit gedeelte van de weg er smaller uit laten zien en een dorps karakter geven. Dit ondersteunt de 30km/h-zone. Het asfalt gaan we tot aan de komgrens vervangen, het liefst met klinkers.

De bestaande groene inrichting van de Reestraat binnen de kom, willen we doortrekken naar de Marterstraat (tot aan het kombord).

Ondergronds hoeft er niet veel te gebeuren. We plaatsen alleen een extra put in het riool, omdat de verbinding van put tot put nu te lang is.

2.12 Händelstraat Groesbeek, asfalt vervangen door klinkers en afkoppelen

Uit de wegininspectie blijkt dat de kwaliteit van het asfalt in de Händelstraat verslechterd. Daarom gaan we het asfalt vervangen door klinkers. Omdat het asfalt eruit moet, willen we ook meteen het riool afkoppelen en regenwater in de bodem laten verdwijnen.

De straat is onderdeel van een 30km/h-zone. Wel willen de weginrichting behouden en verbeteren als dat kan. Bij deze straat is er speciale aandacht voor de kruising met de Zevenheuvelenweg (in de toekomst in te richten als erftoegangsweg+) en het zebrapad nabij deze kruising. De situatie daar is nu niet fraai ingericht en deels onduidelijk.

Voor dit project hebben we met twee bijdrages gerekend:

- € 94.500 uit project 2.33 'Vervanging asfaltrijbanen binnen de bebouwde kom'.
- € 30.000 uit project 2.32 'Afkoppelkrediet diverse rioleringen'

2.13 Sint Hubertusweg Ooij, verminderen geluids- en trillingsoverlast

We maken een Sint Hubertusweg die verkeersveilig is, comfortabele gebieden verbindt en minder overlast geeft voor de omwonenden. Daarvoor willen we:

- de verhoogde plateaus verwijderen en kruispunten asfalteren.
- de wegmarkering anders maken.
- het verkeer remmen door aan de noord- en zuidzijde van de bebouwing de rijbaan anders in te richten.
- blokhagen aanplanten voor het versterken van de “bebouwde kom” uitstraling.

2.14 Margrietstraat en omgeving Groesbeek, reconstructie

Uit de wegininspectie blijkt dat de kwaliteit van het asfalt in de Margrietstraat, Papaverstraat, Stekkenbergdwarsweg en de Leppert slechts is. Daarom willen we de bestaande bovengrondse bestrating vervangen door nieuwe materialen. De weg moet er helemaal uit. Dit biedt kansen voor groen, verkeer en riolering. We gaan bijvoorbeeld ook de oude huisaansluitingen vervangen en koppelen we waar mogelijk het hemelwater af. Hierdoor kan het in de bodem verdwijnen.

De Leppert en de Papaverstraat zijn grijze straten en er is ruimte voor meer bomen. Het groen aan de Margrietstaat ziet er niet overal goed uit en dat herstellen we.

De straten zijn onderdeel van een 30km/h-zone. We willen de weginrichting behouden en verbeteren. Daarnaast zijn er klachten over parkeerdrukke in deze buurt bekend. Daar hebben we aandacht voor.

Voor dit project hebben we met twee bijdrages gerekend:

- € 280.000 uit project 2.33 ‘Vervanging asfaltrijbanen binnen de bebouwde kom’.
- € 107.000 uit project 2.32 ‘Afkoppelkrediet diverse rioleringen’

2.15 Van Nispenstraat & Secr. Luijbenstraat Groesbeek, asfalt vervangen door klinkers en afkoppelen

Uit de wegininspectie blijkt dat de kwaliteit van het asfalt in deze straten slecht is. Daarom gaan we het asfalt vervangen door klinkers. Omdat de weg er helemaal uit gaat, biedt dit kansen voor groen, verkeer en riolering.

De straten zijn onderdeel van een 30km/h-zone. We willen de weginrichting behouden en waar mogelijk nog verder verbeteren.

Het klimaat verandert. Hier passen we onze omgeving op aan. Daarom planten we meer bomen. Omdat de weg eruit gaat kunnen we ook ondergronds ruimte voor bomen maken. Het hemelwater willen we afkoppelen. Daardoor verdwijnt het regenwater niet in het riool maar in de bodem.

Voor dit project hebben we met twee bijdrages gerekend:

- € 300.000 uit project 2.33 ‘Vervanging asfaltrijbanen binnen de bebouwde kom’.
- € 144.500 uit project 2.32 ‘Afkoppelkrediet diverse rioleringen’

2.16 Koningin Wilhelminaweg - Bruuk Groesbeek, vervangen asfalt

Het bestaande asfalt binnen de bebouwde kom is aan vervanging toe. Daarbij is Janssen Bouw Groesbeek op een aantal percelen met de ontwikkeling van woningen bezig. Doordat we tijdens de bouw meerdere aansluitingen op het riool moeten maken, gaan we in het asfalt zagen. Daardoor zal de kwaliteit nog verder afnemen. Na afronding van de werkzaamheden en oplevering van de nieuwbouw gaan we het asfalt herstellen/vervangen door een nieuwe deklaag/constructie. Of we voor herstel of vervanging kiezen, is afhankelijk van de staat op dat moment.

2.17 Heidebloemstraat Groesbeek, asfalt vervangen door klinkers en afkoppelen

Uit de wegininspectie blijkt dat de kwaliteit van het asfalt in de Heidebloemstraat slecht wordt. Omdat we dit moeten vervangen, is met de andere disciplines (groen, verkeer en riolering) overlegd of zij hier ook iets moeten doen. Dat is het geval.

Als blijkt dat de huisaansluitingen nog van gres (een materiaal dat gemaakt is van een kleisoort) zijn, dan vervangen we deze door PVC. Ook proberen we om het hemelwater van het riool af te koppelen en in de bodem te laten verdwijnen.

De straten zijn onderdeel van een 30km-zone. We willen de weginrichting behouden en verbeteren. Daarnaast zijn er klachten over parkeerdrukke bekend in deze buurt. Mogelijk kunnen we daar binnen het project een oplossing voor vinden.

Voor dit project rekenen we met twee bijdrages:

- € 300.000 uit project 2.33 'Vervanging asfaltrijbanen binnen de bebouwde kom'.
- € 130.500 uit project 2.32 'Afkoppelkrediet diverse rioleringen'

2.18 Heer Zegerstraat & kardinaal Gerardstraat, reconstructie

Uit de wegininspectie blijkt dat de kwaliteit van het asfalt in deze buurt slecht is. Daarom willen we de bovengrondse verharding vernieuwen. Om het project Heer Zegerstraat en Kardinaal Gerardstraat in Groesbeek volledig aan te pakken, is er met alle disciplines (groen, verkeer en riolering) overleg geweest. Het resultaat daarvan is dat we dit project integraal hebben gemaakt. Dat betekent dat we niet alleen de weg vervangen, maar ook het riool vergroten, de straat iets ander in willen richten en meer groen planten.

In een gedeelte van de Heer Zegerstraat willen we het riool vergroten. Op deze manier verbeteren we de werking van het rioolstelsel. Het overige gedeelte van het riool willen we vervangen, zonder het te vergroten. Een uitzondering is het riool in de Kardinaal Gerardstraat. Deze is nog goed en hoeven we daarom niet te vervangen.

De straten zijn onderdeel van een 30km/h-zone. We willen de inrichting van de weg behouden en verbeteren als dat kan. Aandachtspunten zijn het (nog beter) aangeven van gelijkwaardige kruisingen en remmen van verkeer op die plekken. We willen de kruisingen met de Mariëndaalseweg in dit project meenemen, zodat we ook daar het verkeer beter kunnen afremmen.

We willen deze buurt ook groener maken, omdat we steeds vaker te maken hebben met zware regenbuien of extreme warmte.

Voor dit project hebben we met een bijdrage gerekend:

- € 250.000 uit project 2.33 'Vervanging asfaltrijbanen binnen de bebouwde kom'.

2.19 Prins Hendriklaan Berg en Dal, asfalt vervangen door klinkers

Tijdens het controleren van de weg zagen we dat de kwaliteit van het asfalt in de Prins Hendriklaan slecht is. Daarom gaan we het asfalt vervangen door klinkers en de voetpaden vernieuwen. Om het project integraal aan te pakken, is ervoor gekozen om alle disciplines (groen, verkeer en riolering) te betrekken.

De straten zijn onderdeel van een 30km/h-zone. We willen de inrichting van de weg behouden en verbeteren als dat kan. We weten dat er klachten zijn over het parkeren in de buurt. Hier houden we rekening mee.

We willen deze buurt ook groener maken. Dit omdat we steeds vaker te maken hebben met zware regenbuien of extreme warmte.

Voor dit project rekenen we met een bijdrage:

- € 50.000 uit project 2.33 'Vervanging asfaltrijbanen binnen de bebouwde kom'.

2.20 Sprongstraat en Col. Ekmanstraat Beek, vervangen riolering

In 2020 hebben we de riolering in de gehele kern Beek gereinigd en gecontroleerd. Uit de controle blijkt dat de kwaliteit van het grootste gedeelte riolering in de Sprongstraat en Colonel Ekmanstraat slecht is. Het vervangen van de riolering is nodig.

Het afkoppelen van het regenwater nemen we mee. Dit doen we door een extra leiding aan te leggen. Bij het opnieuw inrichten van de Baron van Voorst tot Voorststraat legden we een aansluiting voor hemelwater richting de percelen. Hier kunnen we op aansluiten, net als op de hemelwaterafvoer in de Oude Gracht.

Omdat we het riool moeten vervangen, moet ook de weg eruit. Het straatmateriaal in de Sprongstraat is nog goed en willen we opnieuw gebruiken. Hetzelfde geldt voor de stoeptegels in de Colonel Ekmanstraat.

Wel willen we de rijbaan en het laatste stukje asfalt van de Colonel Ekmanstraat richting de Bongerdstraat in gebakken stenen leggen. De straatverlichting langs de rijbaan vernieuwen we ook meteen.

De weg is als erftoegangsweg onderdeel van de 30km/h-zone. We willen de inrichting van de weg behouden en verbeteren als dat kan. In de Sprongstraat houden we rekening met vrachtwagens vanaf de supermarkt.

2.21 Margrietstraat Leuth, vervangen riolering

De riolering in de Margrietstraat is slecht. Deze moeten we vervangen. Op het gedeelte ter hoogte van huisnummers 30 t/m 38 hoeven we alleen de huisaansluitingen te vervangen. De riolering in dit gedeelte is in 2016 vernieuwd (middels de zogenaamde kousmethode). Omdat de weg toch open moet, vernieuwen we meteen de bestrating.

Op dit moment is de weg een 30km/h-zone. Dit past bij een erftoegangsweg. We willen de inrichting van de weg behouden en verbeteren als dat kan.

In 2021 zijn er nieuwe bomen geplant. Omdat de verharding eruit moet, ontstaat de kans om meer groeiruimte voor deze bomen te maken. Ook willen we de straat groener inrichten. Daardoor krijgt de straat de uitstraling van een erftoegangsweg.

2.22 Prinsessenbuurt Ooij, vervangen riolering

In 2021 hebben we de riolering in de Nassaustraat geheel vervangen door een vuil- en een hemelwaterriool. In de Nassaustraat zijn toen voorbereidingen gemaakt om ook in de aansluitende straten de riolering te vervangen door een vuilwaterriool en een hemelwaterafvoer. In de Bernhardstraat, Irenestraat, Christinastraat en het Schoolpad willen we het bestaande gemengde riool vervangen door een hemelwaterriool en vuilwaterriool. In de Wethouder Verrietstraat gaan we een hemelwaterriool aanleggen. Het bestaande gemengde riool gaan we ook aanpassen. Dat is nodig om de werking van dit riool te verbeteren.

De weg moet open. Daarom leggen we meteen nieuwe bestrating. Het vervangen van de bestaande straatverlichting door LED is ook onderdeel van het plan.

Op dit moment is de weg een 30km/h-zone. Dit past bij een erftoegangsweg. We willen de inrichting van de weg behouden en verbeteren als dat kan. Ook willen we kijken naar het verbeteren van het kruispunt Bernhardstraat/Julianastraat.

Verder zijn er wensen om de kruising Bernhardstraat/Beatrixstraat te verbeteren. Dit vanwege het project 'schoolzones en schoolthuisroutes'. Mogelijk kunnen we dat met dit project combineren.

We willen deze buurt ook groener maken, omdat we steeds vaker te maken hebben met zware regenbuien of extreme warmte.

Ook willen we plantsoenen en grasvelden verlagen en daar regenwater in de bodem laten verdwijnen.

2.23 Beatrixstraat Ooij, vervangen riolering

Bij dit project gaat het om de Beatrixstraat in Ooij. Ook de kruising Koningin Julianalaan tot de kruising Prins Bernhardstraat nemen we mee. Op deze locatie gaan we de straat mooier maken door bijvoorbeeld nieuwe stenen te leggen. Dat doen we omdat de bestaande bestrating slecht en verouderd is. Omdat de weg eruit moet, vervangen we ook meteen twee rioolstrengen in de Beatrixstraat. Deze zijn in slechte staat.

We kijken hoe we de weg kunnen inrichten, zodat dit past bij een 30km/h-zone. Het vervangen van de oude lantarenpalen door nieuwe masten en met LED verlichting hoort daar ook bij.

2.24 Ketelstraat de Horst, reconstructie

In 2020 is de riolering in de kern De Horst gecontroleerd. We zagen dat de kwaliteit van de riolering in de Ketelstraat slecht is. De afwatering is ook slecht. Dat blijkt uit de jaarlijkse reiniging die nodig is. Vervanging van het riool is dus nodig. Het huidige riool ligt onder de kabels en leidingen. We moeten het nieuwe riool onder de weg leggen en dat betekent dat de weg open moet.

Het asfalt is slecht en moeten we vervangen. Dit gaat om het gedeelte van de komgrens Hoge Horst tot aan de komgrens Ketelstraat.

De weg is onderdeel van de 30km/h-zone in de bebouwde kom van De Horst. Daarom willen we de weg iets anders inrichten. Bijvoorbeeld door er een erftoegangsweg van te maken.

2.25 Oude Kleefsebaan Berg en Dal, rioolrenovatie.

In 2018 hebben we de riolering in de gehele kern Berg en Dal gereinigd en gecontroleerd. Uit deze inspectie blijkt dat de kwaliteit van een groot gedeelte van de riolering in de Oude Kleefsebaan slecht is.

In 2009 is de hele Oude Kleefsebaan opnieuw ingericht. Daarnaast is dit een zeer drukke weg voor lokaal verkeer. Daarom kiezen wij ervoor om het bestaande riool te renoveren door de zogenaamde kous-methode toe te passen. Dat betekent simpel gezegd dat we het bestaande riool van binnenuit herstellen. Daardoor hoeft de weg niet open en is er bijna geen overlast voor verkeer.

2.26 Vervangen parkeerbeheersysteem Parkeergarage Bellevue

Het huidige parkeerbeheersysteem voldoet niet onze eisen. Er treden te veel storingen op, wat nadelige gevolgen heeft voor de toegankelijkheid en bruikbaarheid van de parkeergarage. Daarom willen wij dit systeem vervangen.

2.27 Vervangen armaturen sporthal Heuvelland

De armatuuwbakken zijn toe aan vervanging, en voldoen niet meer aan de veiligheidsnorm.

2.28 Vervangen verplaatsbare zakwand Heuvelland

Uit inspectie is gebleken dat de separatiewand op veel punten is versleten en daardoor vervangen moet worden.

2.29 Vervangen grootkeukeninstallatie De Duffelt

Door ouderdom en slijtage voldoet de huidige keuken niet meer aan de eisen. Met name vanwege de hygiëne is vervanging noodzakelijk.

2.30 Vervangen verplaatsbare zakwand De Duffelt

Uit inspectie is gebleken dat de separatiewand op veel punten is versleten en daardoor vervangen moet worden.

2.31 Vervangen systeemwand/wandafwerklaag sanitair de Lubert

Door ouderdom en slijtage moeten wij het wandtegелwerk vervangen. Hierdoor wordt het onderhoud eenvoudiger.

Eerder opgenomen investeringen programma 2

2.32 Afkoppelkrediet diverse rioleringen (€ 200.000 per jaar)

In het krediet voor het 'vervangen van asfaltrijbanen' (2.33) is geen geld opgenomen voor bijvoorbeeld het afkoppelen van regenwater. Dat is een gemiste kans, want het openmaken van de weg is hier een ideaal moment voor.

Door dit krediet op te nemen, is het mogelijk om binnen de geplande projecten regenwater af te koppelen. Daardoor kunnen we het vervangen van de verharding met het afkoppelen combineren (werk met werk maken).

Dit krediet zetten we als bijdrage bij andere projecten in. Is dit het geval? Dan vermelden we dit bij de projectomschrijving.

2.33 Vervanging asfaltrijbanen binnen de bebouwde kom 2022-2028

In 2016 stelde de gemeenteraad 6 miljoen euro beschikbaar voor een periode van 10 jaar. Per jaar komt hiervan 1/10e deel beschikbaar. Dit bedrag is bedoeld om asfalt door klinkers te vervangen. De gemiddelde kwaliteit van de asfaltwegen binnen in woonwijken (30 km/h-zones) is slecht. Dat zagen we tijdens de laatste inspectie. We gaan op deze plekken het asfalt vervangen door stenen.

Dit krediet zetten we als bijdrage bij andere projecten in. Is dit het geval? Dan vermelden we dit bij de projectomschrijving.

2.34 Van Lyndenstraat, Rivierstraat en Zalmstraat Millingen, reconstructie

De verharding in de Van Lyndenstraat, Rivierstraat en Zalmstraat is slecht en daarom aan vervanging toe. Daarnaast willen we het gemengde rioolstelsel vervangen door een gescheiden rioolstelsel. Dat doen we door naast het vuilwaterriool een apart hemelwaterriool aan te leggen. Een mooie kans om de complete straten te vernieuwen. We bekijken dan meteen of we de straat anders in moeten richten en wensen van buurtbewoners mee kunnen nemen.

2.35 Mies Groesbeek, reconstructie bedrijventerrein

De wegen op Bedrijventerrein de Mies zijn slecht en voldoen niet meer aan de vastgestelde kwaliteitseisen. Daarom gaan we de wegen vervangen. Het is een bedrijventerrein, dus we asfalteren deze wegen. We gaan dan ook gelijk een deel van het riool vervangen. Het riool is niet overal slecht. Daarom vervangen we alleen het riool op plekken waar dat nodig is. Daarnaast willen we meer bomen planten om het bedrijventerrein wat minder "grijs" te maken.

2.36 Bredeweg (Breedeweg), vervangen riolering/duiker.

Het asfalt op de Bredeweg is slecht. We gaan tegelijk met het vervangen van de riolering/duiker de weg vervangen. Een duiker is een buis onder de weg om bijvoorbeeld sloten met elkaar te verbinden.

Het gaat om het gedeelte van de Bredeweg vanaf de Sint Antoniusweg tot en met huisnummer 94 (nabij de komgrens). Dit werk heeft uiteraard invloed op de wateroverlast in de Breedeweg, maar is geen onderdeel van het project 'wateroverlast Breedeweg'.

2.37 Lijsterbesstraat Breedeweg, relinen en afkoppelen riolering

In 2018 voerden we een rioolinspectie uit. Daaruit bleek dat het riool in de Lijsterbesstraat (Breedeweg) aan vernieuwing toe is. Het gaat om het gedeelte vanaf de Kruksebaan tot en met het Hemeltje. De weg is nog goed en het riool kunnen we relinen met de kousmethode. Relinen is het vanuit de binnenkant vernieuwen van het bestaande riool. Daardoor hoeven we de weg niet open te breken. Dit bespaart kosten en zorgt voor minder last voor omwonenden.

De kolken in de openbare ruimte willen we afkoppelen zodat regenwater in de bodem kan verdwijnen.

2.38 Zevenheuvelenweg (Ottenhoffstraat tot Nieuweweg) Groesbeek

De Zevenheuvelenweg is aan vervanging toe. In deze weg ligt nog een gemengd rioolstelsel (vuil- en hemelwater voeren we via hetzelfde riool af). Als het kan koppelen wij hemelwater af. Dit doen we door een gescheiden rioolstelsel te leggen. Het gaat om het weggedeelte vanaf de Burgemeester Ottenhoffstraat tot aan de Nieuweweg. We richten de weg ook meteen in als erftoegangsweg-plus met rode fietssuggestiestroken. Dit hebben we besloten in de mobiliteitsvisie.

2.39 Gooiseweg Zuid Groesbeek, reconstructie

Een aantal riolen in de Rembrandtweg, Jozef Israëlweg, Jan Steenweg, Breitnerweg, Pieter de Hooghweg en Vincent van Goghweg zijn zo erg beschadigd dat we ze moeten vervangen. Het grootste gedeelte van de riolering ligt onder de kabels en leidingen. Dat is niet zoals we willen omdat er dan onvoldoende ruimte beschikbaar is voor kabels en leidingen. Ook kunnen we door vervanging een gescheiden rioolstelsel aanleggen. Daardoor kunnen wij de weg van het vuilwaterriool afkoppelen zodat regenwater in de bodem kan verdwijnen.

Niet alleen de vervanging van de riolering is nodig. Ook het asfalt op de wegen ten zuiden van de Gooiseweg is aan vervanging toe. We vernieuwen de wegen gelijk als we het riool vervangen. De Rembrandtweg maken we geschikt als onderdeel van de fietsroute tussen de Drul en het centrum. Dat doen we onder andere via het nieuwe fietspad langs de Mallemolen.

2.40 Meerwijkselaan Heilig Landstichting, verleggen fietspad

De Meerwijkselaan heeft afgelopen jaren groot onderhoud gehad. Darrdoor is de weg weer heel en goed te gebruiken. Op het gedeelte Postweg-Zevenheuvelenweg is de rijbaan in 2000 versmald voor de aanleg van een vrijliggend fietspad.

We willen de weg waar deze het smalst is graag verbreden en het fietspad verleggen. Daarvoor is er meer ruimte nodig. Doordat er een monumentale beukenlaan stond, was het eerder niet mogelijk om de weg te verbreden. Door ziekte is de beukenlaan nu bijna helemaal verdwenen. Wij zijn nu in overleg met de eigenaar van de grond om een strook te kopen. Daarna kunnen we de gewenste situatie maken. Dit doen we door het fietspad te verleggen en de weg iets breder maken.

Een gedeelte van dit project is groot onderhoud.

- € 170.000 van de kosten betreft (groot) onderhoud en boeken we daarom op de voorziening onderhoud wegen.

2.41 Centrumgebied Ooij (omgeving Reiner van Ooiplein)

Het Reiner van Ooiplein is samen met de directe omgeving het centrumgebied van Ooij. Het plein is praktisch ingericht maar heeft geen charme, gezelligheid en stedenbouwkundige kwaliteit. Daarom hebben we samen met de gebruikers en buurtbewoners een herinrichtingsplan uitgewerkt. Hiermee willen we de uitstraling van het plein en de omgeving verbeteren.

In het najaar van 2021 presenteerde de werkgroep het uitgewerkte plan aan het dorp. Hierna hebben we het plan tot een definitief ontwerp uitgewerkt. Dit jaar bereiden we de uitvoering voor en gaan we over tot realisatie.

Met dit project doen we mee aan de uitdaging groene icoon projecten van de provincie Gelderland. Voor de voorbereiding hebben we al geld gekregen van de provincie. Ook willen we meedoen aan de uitdaging voor een bijdrage in de realisatie. Het project is een goede kanshebber, omdat we op een groene inrichting inzetten. De provincie kiest de beste negen groene icoonprojecten. Elke winnaar ontvang een geldbedrag van maximaal € 100.000.

2.42 Heikant Groesbeek, overstort

Op de Heikant in Groesbeek stond vroeger een rioolwaterzuivering. Begin jaren 90 is deze zuivering gesloopt. De (oude) vertragingsreservoirs gebruiken wij als open berging voor het rioolstelsel van Groesbeek-Noord. Dit is nodig om te voldoen aan de zogenaamde basisinspanning. De huidige inhoud van de berging is zo'n 4.280 m³.

De afgelopen jaren zijn er steeds meer woningen richting deze open berging gebouwd. Dit leidt tot klachten over stankoverlast. Op en nabij de huidige locatie zijn ook plannen voor woningbouw. We willen een nieuwe ondergrondse bergbezinkvoorziening aanleggen. Dit is nodig voor nieuwe woningen en om stankoverlast weg te halen. Dit is een randvoorziening in een rioolstelsel. Het is eigenlijk een grote betonnen bergingskelder die gekoppeld is aan het bestaande rioolstelsel. Maar we wachten eerst de onderzoeksresultaten af. Misschien zijn er andere/betere opties.

2.43 Renovatie pompgemalen, diverse locaties

Op diverse plekken renoveren en vervangen wij pompgemalen. Dit doen we om de werking en afvoer van rioolwater goed te houden.

2.44 Pastoor Hoekstraat Breedeweg, deels vervangen riool en asfaltweg

Uit de rioolinspectie van 2018 blijkt dat een gedeelte van het riool slecht is. Dit gedeelte moeten we vervangen. We moeten de weg openbreken om het riool te vervangen. Omdat de weg er toch uit moet, vervangen we het asfalt meteen door klinkers. Als er plek is, vervangen we verharding door groen en bomen.

De weg richten wij in als 30km/h-zone met specifiek een inrichting als schoolzone. Dit doen we ter hoogte van de basisschool.

Voor dit project hebben we met een bijdrage gerekend:

- € 100.000 uit project 2.33 'Vervanging asfaltrijbanen binnen de bebouwde kom'.

2.45 Wilgenlaan Beek, aanpassen riool en groen

We vervangen het riool voor een deel, omdat we in 2019 zagen dat deze op sommige plekken slecht is. Afkoppelen is om technische redenen helaas niet mogelijk. Omdat we deze weg ook moeten vernieuwen, combineren we het werk en vervangen we gedeeltelijk ook de rijbaan.

Als er plek is, vervangen we verharding voor groen en bomen. In ieder geval vervangen we 22 wilgenbomen. De kwaliteit van de bomen is slecht. Dat bleek onder andere uit de boomveiligheidscontrole.

2.46 Diverse rioolrenovaties middels kousmethode, inclusief putrenovaties

In de afgelopen jaren is de riolering in Berg en Dal op verschillende locaties gereinigd en geïnspecteerd. Uit deze inspecties zien we dat de kwaliteit van meerdere rioleringen zodanig slecht is dat we moeten ingrijpen. Omdat de weg nog goed is, kiezen we voor renovatie van binnenuit. We herstellen het riool door het inbrengen van een zogenaamde binnenvoering die we laten uitharden (kousmethode). Ook herstellen wij de putten. Na renovatie kan de riolering weer 50 jaar mee.

2.47 Merelweg Berg en Dal, vervangen riolering

In 2018 is het riool in de gehele kern Berg en Dal gecontroleerd. Daaruit bleek dat er in de Merelweg enkele riolen zijn die we moeten vervangen. Renovatie met de kousmethode is vanwege de kleine diameters niet mogelijk. Daarom moeten we de buizen vervangen.

2.48 Populierenstraat Breedeweg, deels vervangen riool en asfaltweg

In 2018 hebben we de riolering in de gehele kern Breedeweg gereinigd en gecontroleerd. Uit deze inspectie is naar voren gekomen dat de gemengde riolering in de Populierenstraat slecht is. Daarom moeten we het riool vervangen. Om het riool te kunnen vervangen, gaan

we de weg openbreken. Dat biedt kansen en daarom vervangen we meteen het asfalt door klinkers.

Als er plek/ruimte is, vervangen we verharding voor groen en bomen.

Voor dit project rekenen we met een bijdrage:

- € 76.000 uit project 2.33 'Vervanging asfaltrijbanen binnen de bebouwde kom'.

2.49 Leuthsestraat Persingen, vervangen riool en herstel wegen

Uit de camera-inspectie van 2020 bleek dat er ernstige verzakkingen in de leidingen zijn. Hierdoor stroomt het afvalwater niet meer zoals het hoort. Dit leidt tot verstoppingen in het riool en klachten van inwoners. We gaan het verzakte riool vervangen. Dat doen we door een nieuwe leiding te leggen. Deze nieuwe leiding heeft een grotere diameter. Hierdoor stroomt het water weer zoals het hoort.

Om bij het riool te komen, moeten we de weg openbreken. Sommige gedeeltes van de verharding zijn asfalt, ook deze breken we open. Omdat de bestaande (asfalt)verharding er grotendeels uit moet, leggen we meteen nieuwe verharding.

2.50 Aanpak wateroverlast/klimaatadaptatie overige kernen

In het huidige Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) hebben we twee keer € 750.000 opgenomen voor de aanpak van wateroverlast. In 2023 is er €750.000 beschikbaar en in 2024 nog eens €750.000. 90% van deze kosten rekenen we aan de rioolheffing toe. Dit geld is bestemd voor de aanpak wateroverlast in de overige kernen. Hiermee bedoelen we de andere kernen dan Breedeweg. Voor Breedeweg is al veel geld beschikbaar om de wateroverlast aan te pakken.

De aankomende periode maken we zogenaamde basisrioleringsplannen (BRP's). Bij het opstellen van deze plannen, bekijken we welke locaties binnen een bepaalde kern gevoelig zijn voor wateroverlast. Op basis van deze resultaten uit de plannen en ook onderzoeken, nemen we maatregelen om wateroverlast zo veel mogelijk te voorkomen. Daarvoor zetten we dit budget in.

2.51 t/m 2.56 Sport- en Tennisaccommodaties

Er is een meerjarig vervangingsschema gemaakt voor alle sportvelden en kleedkamers. We hebben een verwachting gemaakt voor de komende jaren. Sportverenigingen moeten een aanvraag indienen voor een investeringsbijdrage.

5.1 Aanschaf materieel 2025

Dit gaat om de vervanging en/of aanschaf van materieel bij de buitendienst. We noemen het jaar 2025 apart, omdat dit een nieuwe investering op het meerjaren investeringsplan is. Deze investering gaat over de aanschaf van auto's en materieel om bijvoorbeeld te vegen of zout te strooien. Als het kan vervangen wij gereedschap en materieel die op fossiele brandstof werken naar elektrisch.

5.2 Vervangen screens gemeentehuis

Door slijtage worden de screens vervangen, indien nodig.

5.3 t/m 5.5 Aanschaf materieel 2022-2024

Dit gaat om de vervanging en/of aanschaf van materieel voor de buitendienst. Het gaat om de aanschaf van auto's en materieel om bijvoorbeeld te vegen of zout te strooien. Als het kan vervangen wij gereedschap en materieel die op fossiele brandstof werken naar elektrisch.

Reserves en voorzieningen

Nummer	Naam reserve	Stand 1-1-2022	Mutaties 2022		Stand 31-12-2022	Mutatie Onttrekking
1. Reserves						
1.1. Algemene reserves						
891400000	Algemene Reserve vrij aanwendbaar	5.860	-	27	5.886	-
891400010	Vaste Algemene reserve	17.220	-	-	17.220	-
899000000	Reserve rekeningresultaat	1.426	-356	-	1.069	-356
899000000	Saldo vorig dienstjaar	-	-	-	-	-
899000000	Saldo huidig dienstjaar	-	-	-	-	-
		-	-	-	-	-
Totaal 1.1. Algemene reserves		24.505	-356	27	24.175	-356
1.2. Bestemmingsreserves						
853000000	Bestemmingsreserve Onderhoud Gymzalen	72	-	36	108	-
853100010	Bestemmingsreserve Attributen sportcomplexen	242	-	22	264	-
854000000	Bestemmingsreserve Aankoop kunstwerken	7	-	-	7	-
855000010	Bestemmingsreserve Natuur en Landschap	105	-	-	105	-
855000020	Bestemmingsreserve Groenblauwe diensten	1.523	-73	23	1.473	-73
872000000	Bestemmingsreserve aanpak extreme wateroverlast	900	-14	14	900	-14
892200000	Bestemmingsreserve Lopende projecten (gelabeld)	617	-71	20	565	-18
896000000	Bestemmingsreserve Kapitaallasten	14.452	-716	217	13.952	-744
Totaal 1.2. Bestemmingsreserves		17.917	-874	331	17.374	-847
Totaal 1. Reserves		42.422	-1.230	357	41.549	-1.204

Nummer	Naam voorziening	Stand 1-1-2022	Mutaties 2022		Stand 31-12-2022	Mutatie Onttrekking
			Onttrekking	Toevoeging		
2. Voorzieningen						
2.1. Voorzieningen t.b.v. verplichtingen e/o risico's						
800100000	Voorziening Pens.verpl.vm wethouders	4.576	-183	120	4.512	-183
800100010	Voorziening Wachtgeldverpl.vm wethouders	-	-	-	-	-
896000010	Voorziening (voormalig) personeel	105	-91	-	15	-4
	Totaal 2.1. Voorzieningen t.b.v. verplichtingen e/o risico's	4.681	-274	120	4.527	-188
2.2. Voorzieningen t.b.v. door derden beklemde middelen						
872200000	Voorziening Riolering	2.455	-40	-	2.415	-214
	Totaal 2.2. Voorzieningen t.b.v. door derden beklemde middelen	2.455	-40	-	2.415	-214
2.3. Voorzieningen t.b.v. lastenegalisisatie						
821000020	Voorziening onderhoud wegen	621	-972	1.023	672	-1.689
852000000	Voorziening gebouwen sport	210	-267	154	97	-190
861000010	Voorziening gebouwen welzijn	115	-152	90	54	-60
804000000	Voorziening gebouwen overig	345	-66	161	441	-216
883000000	Voorziening verwacht verlies grondexploitatie	-	-	-	-	-
	Totaal 2.3. Voorzieningen t.b.v. lastenegalisisatie	1.291	-1.456	1.428	1.263	-2.155
	Totaal 2. Voorzieningen	8.427	-1.771	1.548	8.205	-2.557

Langlopende leningen

Bank	Oorspronkelijk bedrag	Jaar laatste aflossing	Looptijd (in jaar)	Rente-perc.	Restant-bedrag 31-12-2021	Opgenomen in loop van 2022	Rente	Aflossing	Restant-bedrag 31-12-2022	Opgenomen in loop van 2023	Rente	Aflossing	Restant-bedrag 31-12-2023
NWB	€ 1.500.000	2028	25	4,945%	420.000	-	20.403	60.000	360.000	-	17.436	60.000	300.000
BNG 40.101876.00	€ 5.000.000	2031	25	4,275%	2.000.000	-	80.417	200.000	1.800.000	-	71.867	200.000	1.600.000
NWB	€ 6.000.000	2048	40	4,970%	4.050.000	-	197.425	150.000	3.900.000	-	189.970	150.000	3.750.000
BNG 40.99948.00	€ 2.700.000	2030	25	4,070%	972.000	-	35.297	108.000	864.000	-	30.902	108.000	756.000
BNG 40.102901.00	€ 2.000.000	2032	25	4,845%	860.000	-	39.267	80.000	780.000	-	35.391	80.000	700.000
NWB	€ 1.361.341	2026	25	4,790%	272.268	-	12.607	54.454	217.814	-	9.999	54.454	163.360
BNG 40.98091.00	€ 1.000.000	2028	25	4,610%	280.000	-	12.217	40.000	240.000	-	10.373	40.000	200.000
BNG 40.108124.00	€ 2.000.000	2023	10	2,110%	400.000	-	4.572	200.000	200.000	-	352	200.000	0
BNG 40.109992	€ 4.000.000	2025	10	0,878%	1.600.000	-	12.448	400.000	1.200.000	-	8.936	400.000	800.000
BNG 40.109993	€ 4.000.000	2035	20	1,537%	2.800.000	-	41.636	200.000	2.600.000	-	38.562	200.000	2.400.000
BNG 40.109994	€ 4.000.000	2055	40	1,940%	3.400.000	-	65.076	100.000	3.300.000	-	63.136	100.000	3.200.000
BNG 40.111613	€ 500.000	2032	15	0,920%	366.667	-	3.373	33.333	333.334	-	3.067	33.333	300.000
BNG 40.111909	€ 1.000.000	2033	15	1,040%	800.000	-	7.887	66.667	733.333	-	7.193	66.667	666.666
BNG 40.112354	€ 2.000.000	2033	15	1,040%	1.600.001	-	16.467	133.333	1.466.668	-	15.080	133.333	1.333.335
BNG 40.113967	€ 14.000.000	2050	30	0,400%	13.533.333	-	53.133	466.667	13.066.666	-	51.266	466.667	12.599.999
BNG	€ 11.500.000	2026	25	1,000%	11.500.000	-	115.000	460.000	11.040.000	-	110.400	460.000	10.580.000
BNG		2027	25	1,000%		16.500.000	82.500	-	16.500.000	-	165.000	660.000	15.840.000
BNG		2028	25	1,000%			-	-	-	1.500.000	7.500	-	1.500.000
BNG		2029	25	1,000%									
Totaal					44.854.269	16.500.000	799.723	2.752.453	58.601.815	1.500.000	836.428	3.412.453	56.689.368

EMU-saldo

Het EMU-saldo is, macro-gezien, het verschil tussen de inkomsten en uitgaven van de collectieve sector (Rijk, mede-overheden en sociale fondsen). Een extra of hogere uitgave of investering betekent een verslechtering van het EMU-saldo. Omdat de overheid in het verleden gedurende vele jaren meer geld heeft uitgegeven dan er binnenkwam, is er een schuld ontstaan. De schuld wordt uitgedrukt in een percentage van het BBP (Bruto Binnenlands Product) ofwel de schuldquote. Het BBP is een optelling van alles wat we met zijn allen in het Nederlands productieproces verdienen + geld uit indirecte belastingen (bijvoorbeeld BTW) -/- subsidies die de kostprijs van producten verlagen.

Centraal Bureau voor de Statistiek
Sector Overheidsfinanciën en
consumentenprijzen
Antwoordnummer 25000, 2490 XA Den
Haag

Vragenlijst

Berekening EMU-saldo

Gemeente Berg en Dal (1945)

Algemene gegevens:

Gemeentenaam:	Berg en Dal
Gemeentenummer:	1945
Jaar:	2022
Naam contactpersoon:	
Telefoon:	
E-mail:	
Bestandsnaam:	EMU220061945.XLS

Omschrijving	2022	2023	2024
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
	raming	raming	raming
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-794	-3.179	-3.486
2 Mutatie (im)materiële vaste activa	13.852	11.056	7.054
3 Mutatie voorzieningen	-1.095	-1.864	-1.283
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)			
5 Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo	-15.741	-16.099	-11.823

Ruimte voor uw toelichting

Kader subsidies

De gemeenteraad stelt het kader voor de subsidies vast in de begroting. Het college stelt het subsidieplafond vast. Hieronder is het kader van de subsidies aangegeven. De subsidies zijn ten opzichte van 2021 met een index van 1,6% verhoogd.

Omschrijving	Bedrag kader subsidie
1. Subsidies op grond van deelverordening	
a. Sport	273.357
b. Amateurkunst	103.421
c. Ouderbonden	63.770
d. Vrouwenverenigingen	1.521
e. Volksfeesten	10.039
f. EHBO en AED	17.781
g. Jeugd- en jongerenwerk	16.832
h. Wijkraden	4.563
i. Buurtverenigingen	406
j. Musea	49.686
k. Groene leefruimte	9.148
l. Muziekonderwijs	94.257
m. Overige organisaties	8.082
n. Peuteropvang	150.253
Totaal subsidies deelverordening	803.116
2. Subsidie uit begrotingsposten	
Montessori College Nijmegen (schoolmaatschappelijk werk)	31.276
HAVO Notre Dames (school maatschappelijk werk)	5.680
Gemeente Nijmegen bijdrage Groesbeekse leerlingen	26.139
AOC Helicon, ROC	18.500
Scholen voor basisonderwijs	7.200
Zwem- en waterpolovereniging Groesbeek	21.801
St. MTB Gelderland Zuid	507
St. Zevenheuvelenloop	3.042
Centrum Run Groesbeek	2.535
Stichting Muzida	1.673
Stichting concertserie Beek	1.146
Stichting Kakatoe Leuth (Polderpop)	1.161
St. Kunstcommissie Millingen aan de Rijn	2.535
St. Millings Jaarboek	507
St. filmarchief Groesbeek	1.876
Gemeentelijke monumenten	58.500

Provinciale gemeentelijke monumenten	42.000
Molens	14.000
Vereniging voor Behoud Dorpsgezichten	507
Stg Monument en landschap	1.196
Heemkundekring De Duffelt Millingen	335
Stichting Heemkunde Berg en Dal	335
Stichting Van Ploeg tot Heiliglandstichting (heemkunde)	335
Heemkunde Groesbeek	335
Openbare bibliotheek	663.852
Lokale omroep	42.500
Onderhoud speeltuin Kros	2.535
St. Berg en Dals bloei burgerparticipatie	220
Platform Leuth Actief	1.622
Stichting Behoud Dierenweide	1.268
Dorpshuis De Bosduivel / 't Zaalte HLS	2.535
SWOM (St. Welzijn Ouderen Millingen aan de Rijn)	50.000
St. Mentorschap Oost Nederland Gelderland (Groesbeek)	296
Seniorenraad Groesbeek	3.549
Wmo adviesgroep	3.650
Dorpshuis de Slenk/ sep de Horst	3.451
St. Vluchtelingenwerk Oost Nederland (Groesbeek)	93.444
Steunpunt trefpunt de meent	2.028
Coöperatie verloskundigen Nijmegen eo (Millingen)	13.000
Werkgroep Milieubeheer Groesbeek	1.014
Forte Welzijn	880.881
Totaal subsidies uit begrotingsposten	2.008.966
3. Totaal	2.812.082

Formatie

Organisatie-eenheid	Formatie		Aantal personen		Loonsom	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Bestuur						
Raad			23	25	-343.490	-353.001
B&W			5	5	-544.587	-551.108
Griffie	2,08	2,68	3	3	-189.723	-237.146
Uitkering gepens. weth.			31	31	-178.099	-183.495
Wachtgeld ex wethouders					-8.821	-
Subtotaal bestuur	2,08	2,68	62	64	-1.264.720	-1.324.749
Personeel						
Directie	4,67	4,00	5	4	-614.325	-497.586
Team Sociaal Team	39,92	39,41	48	47	-3.018.679	-2.991.986
Team Ruimtelijke ontwikkeling	18,07	18,27	22	17	-1.591.510	-1.608.462
Team Maatschappelijke ontwikkeling	19,47	18,44	23	19	-1.653.853	-1.503.285
Team CCB	12,83	12,83	17	16	-819.461	-777.913
Team Informatie	17,45	17,14	21	21	-1.274.940	-1.267.364
Team P&O/Communicatie/Secr.	14,68	15,01	20	19	-1.132.450	-1.155.469
Team Beheer openbare ruimte/fac.bedrijf	19,37	20,26	22	18	-1.473.228	-1.485.800
Team Buitendienst	16,49	16,59	19	17	-951.328	-913.036
Team Sport	7,54	7,54	11	11	-430.535	-423.378
Team Inkomen en Participatie	20,29	21,79	23	22	-1.468.477	-1.593.695
Team Financiën/Jur.zaken/APV Handh.	25,30	25,29	33	32	-1.972.533	-2.050.428
Subtotaal personeel	216,08	216,58	264,00	243,00	-16.401.319	-16.268.404
Generatiepact	3,42	1,40	0	0	-97.465	-109.284
Flexibele schil	1,88	4,20	0	0	-138.754	-327.418
Subtotaal flexibele formatie	5,30	5,60	0,00	0,00	-236.219	-436.702
Overigen						
Ambtenaren burgerlijke stand					-17.000	-17.000
Flexibel belonen					-20.000	-20.000
Stagiaires/cafetariamodel/BHV					-35.000	-35.000
Inhuur					-430.000	-437.000
Subtotaal overigen	0	0	0	0	-502.000	-509.000
Totale loonsom	223,46	224,85	326	307	-18.404.258	-18.538.855

Voor 2022 is de geraamde formatie 216,58 Fte (exclusief flexibele schil en generatiepact). Ten opzichte van de raming in 2021 (216,08 Fte) is dit 0,50 Fte meer. Deze stijging bestaat uit een aantal verschuivingen in de formatie. De grootste afwijking is bij Team Inkomen en Participatie en heeft te maken met consultants voor statushouders. De 1 FTE extra formatie (Wonen-RO voor de woonagenda) is niet in deze tabel verwerkt.

Toelichting financiële begrippen

Begrip	Omschrijving
Activeren	Als iets langere tijd mee gaat en een bepaalde waarde heeft wordt het gezien als een langlopende bezitting op de balans (langer dan 1 jaar). We moeten het dan activeren. We activeren volgens de verwachte levensduur (afschrijvingstermijn.)
Afschrijvingen	Omdat bedrijfsmiddelen meerdere jaren mee gaan moeten de aanschafkosten over meerdere jaren verspreid worden. Dit noemen we afschrijven. Van te voren zijn voor deze middelen afschrijvingstermijnen vastgelegd. Dit geeft aan in hoeveel jaar we een bedrijfsmiddel afschrijven.
Algemene uitkering	Iedere gemeente krijgt een geldbedrag van het Rijk uit het Gemeentefonds. Dit is de algemene uitkering. De gemeente mag zelf bepalen waar ze het geld aan uitgeeft.
Algemene reserve	Het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers.
Baten en lasten	Baten zijn inkomsten. Lasten zijn uitgaven. Het gaat hier om de inkomsten en uitgaven van het jaar waarin het product gebruikt wordt. Als het geld in een ander jaar ontvangen of betaald wordt, dan wordt het bedrag bij het jaar van gebruik gerekend.
BCF	Afkorting voor BTW-Compensatiefonds. Gemeenten kunnen een deel van de BTW die zij betaald hebben terugvragen. Het Rijk betaalt dit geld aan de gemeente uit het BTW-Compensatiefonds.
Bedrijfsvoering	De wijze waarop de gemeente is georganiseerd en wordt aangestuurd.
Begroting	Een overzicht van alle verwachte inkomsten en uitgaven van een (toekomstig) jaar.
Begrotingswijziging	Een besluit van de Raad om de vastgestelde begroting te veranderen.
Beleidsindicatoren	Niet-financiële informatie om makkelijk een inschatting te maken van de resultaten van de beleidskeuzes.
Bestemmingsreserve	Wanneer al bekend is waarvoor een reserve wordt gebruikt, spreken we van een bestemmingsreserve.
Boekwaarde	De daadwerkelijke waarde van de bedragen die op de balans zijn opgenomen.
Dividend	Winstuitkering van een onderneming aan haar aandeelhouders.
Doeluitkering	De gemeente krijgt een geldbedrag van het Rijk. De gemeente moet dit geld gebruiken voor taken die bepaald zijn door het Rijk.
Dotatie	Ander woord voor toevoeging. Gebruiken we meestal als we het hebben over de toevoeging aan een voorziening.
Eigen vermogen	Alle bezittingen zonder de schulden.
EMU-saldo	Het verschil tussen inkomsten en uitgaven.

Exploitatie	Overzicht van lasten en baten van een project of een gemeentelijke dienst.
Financiering	Het beleid van de gemeente over geld en de risico's die hierbij horen.
Gemeentebrede aspecten	Sommige onderwerpen staan in een aparte paragraaf. Deze onderwerpen horen niet specifiek bij één programma. De onderwerpen zijn: Risico's en weerstandsvermogen, financiering, lokale heffingen, verbonden partijen, onderhoud van kapitaalgoederen, grondbeleid.
Gemeentefonds	Iedere gemeente krijgt geld van het Rijk. Dit geld wordt betaald uit een spaarpot die het gemeentefonds genoemd wordt.
Grondbeleid	Een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen uit te voeren.
Incidenteel geld	Geld dat bestemd is voor één jaar.
Index	Het aanpassen van de geldbedrag aan de inflatie zodat het reële bedrag gelijk blijft.
Inflatie	Stijging van het algemene prijspeil in de economie
Investeringsplan	Een overzicht van de geplande investeringen. Investeringsplan zijn uitgaven om kapitaalgoederen aan te schaffen.
ISV	Afkorting voor Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing. Gemeenten kunnen één keer in de vijf jaar geld vragen om de plaatselijke omgeving te verbeteren. Zoals verbeteringen voor wonen, ruimte en milieu.
Kapitaalgoederen	Wegen, bruggen, kades/steigers, riolering, water, groen, gebouwen, materieel, verkeersregelininstallaties, openbare verlichting, machines en apparaten in eigendom van de gemeente.
Kortlopende schulden	Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
Langlopende schulden	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.
Leges	Een betaling aan de gemeente voor het afnemen van een gemeentelijke dienst of product
Liquiditeit	Geeft aan of een bedrijf aan zijn lopende betalingsverplichting kan voldoen.
Lokale heffingen	Belastingen die aan de gemeente betaald moeten worden. Bijvoorbeeld: afvalstoffenheffing, rioolheffing, toeristenbelasting.
Prognose	Voorspelling van een te verwachten resultaat of vermoedelijke uitkomst.
Programma	Verzameling van beleidsterreinen waarbinnen te bereiken doelen, resultaten en te verrichten activiteiten in samenhang met de kosten en opbrengsten zijn geformuleerd.
Reserve	Reserves zijn een onderdeel van het eigen vermogen. Reserves zijn vrij te besteden. Dit wil zeggen dat tot het moment van besteding er voor gekozen kan worden om de reserve op te heffen en in te zetten voor een ander doel.

Resultaat	Het verschil tussen baten en lasten
Retributie	Een belasting betalen aan de gemeente voor een dienst die zij voor inwoners uitvoeren. Bijvoorbeeld het aanvragen van een paspoort.
Risico register	Lijst met alle bekende risico's. Ook staat daar in wat de kans is dat deze risico's optreden, de oorzaak, de gevolgen en de beheersmaatregel.
Risico's en weerstandsvermogen	Risico: de kans op een financiële tegenslag. Weerstandsvermogen: de mate waarin de gemeente onverwachte kosten op kan vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de taken van de gemeente.
Schuldquote	Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.
Structureel geld	Geld dat bestemd is voor meerdere jaren.
Subsidieplafond	Overzicht van het maximale aan subsidies die het College wil verstrekken na akkoord van de Gemeenteraad.
Overhead	Indirecte kosten gericht op sturing en ondersteuning van de gemeentelijke organisatie.
Treasury	Beheren van het geld van de gemeente.
Vaste activa	Bezittingen waarvan het benodigde vermogen voor langer dan een jaar is vastgelegd (bijv. gebouwen).
Verordening	Een document met vastgelegde regels.
Vlottende activa	Bezittingen waarvan het benodigde vermogen voor korter dan een jaar is vastgelegd.
Voorzieningen	Een boekhoudkundige rekening waar periodiek geld op wordt gezet om dit in de toekomst te gebruiken voor het doel waarvoor de voorziening is opgezet. Bijvoorbeeld voor groot onderhoud aan gebouwen.
Vordering	Iets opeisen van iets of iemand. Uitzetting met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.
Vreemd Vermogen	Alle verplichtingen en schulden.
Weerstandscapaciteit	De middelen en mogelijkheden waarover we beschikken om niet begrote kosten op te vangen.
Weerstandsvermogen	Een cijfer wat aangeeft in hoeverre een organisatie eventuele risico's financieel op kan vangen.

Toelichting afkortingen

Afkorting	Omschrijving
3 O's	Onvoorzien, Onvermijdelijk (of Onontkoombaar), Onuitstelbaar
AED	Automatische Externe Defibrillator
AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AOW	Algemene OuderdomsWet
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARN	Afvalverwerking Regio Nijmegen
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Awb	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B&W	Burgemeester en Wethouders
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BCF	BTW CompensatieFonds
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BHBD	Samenwerkingsverband Beuningen, Heumen, Berg en Dal
BIBOB	Wet Bevordering Integriteits Beoordelingen door Openbaar Bestuur
BIZ	Bedrijven Investerings Zone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar
BOV	Bestuurlijke Overeenkomsten Verstedelijking
BRN	Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BVO DRAN	Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen
CAO	Collectieve ArbeidsOvereenkomst
CCB	Contact Centrum Berg en Dal
CISO	Chief Information Security Officer
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheid
CPB	Centraal PlanBureau
DAR	Dienst Afvalstoffen en Reiniging
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DNB	De Nederlandse Bank
DVO	DienstVerleningsOvereenkomst
EMU	Economische en Monetaire Unie
FG	Functionaris Gegevensbeheer
FMP	Financieel MeerjarenPerspectief
Fte	Fulltime equivalent

GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GBS	Gebouw Beheers Systeem
GGD	Gemeentelijke GezondheidsDienst
GR	Gemeenschappelijk Regeling
GREX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk RioleringsPlan
GS	Gedeputeerde Staten
GW	Gemeentewet
HALT	Het ALTERNatief : Preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit
HRM	Human Resource Management
HR21	functiewaarderingssysteem voor gemeenten
I&A	Informatisering & Automatisering
IBA	Individuele Behandeling van Afvalwater
IBO	Instituut Bijzonder Onderzoek
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en Communicatie technologie
IEGG	In Exploitatie Genomen Gronden
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
IRvN	ICT Rijk van Nijmegen
ISO	Information Security Officer
IV3	Informatie Voor Derden
KCA	Klein Chemisch Afval
KRW	Kader Richtlijn Water
KTO	Klant Tevredenheid Onderzoek
KvK	Kamer van Koophandel
LOP	Landschaps Ontwikkelings Plan
MARN	Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen
MIP	Meerjaren InvesteringsPlan
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
MKB	Midden- en kleinbedrijf
OBGZ	Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid
ODRN	OmgevingsDienst Regio Nijmegen
OGGZ	Openbare Geestelijke GezondheidsZorg
OM	Openbaar Ministerie
OR	Ondernemingsraad
OZB	Onroerend Zaak Belasting
P&C	Planning & Control
P&O	Personeel & Organisatie

Pfo	Portefeuillehouderoverleg
PGB	Persoonsgebonden Budget
PM	Pro Memorie
PW	Participatiewet
RBT-KAN	Regionaal Bureau voor Toerisme – Knooppunt Arnhem Nijmegen
RDW	RijksDienst voor Wegverkeer
RIE	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RO	(wet) Ruimtelijke Ordening
ROB	Regionaal OndersteuningsBureau
RPB	Regionaal Programma Bedrijventerrein
RUD	Regionale uitvoeringsdiensten
RvN@	Beweging die ondernemers, overheden en onderwijsinstelling bij elkaar brengt
Sisa	Single information single audit
SMV	Sociaal Maatschappelijke Visie
STER	Stichting Toerisme En Recreatie
SVB	Sociale Verzekerings Bank
TOP	Toeristisch Opstap Punt
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
VCP	VerkeersCirculatiePlan
VJN	VoorJaarsNota
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VRGZ	VeiligheidsRegio Gelderland-Zuid
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
VTU	Vorbereiding Toezicht en Uitvoering
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
WABO	Wet Algemene Bepaling omgevingsrecht
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
Wet BUIG	Wet Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
Wet FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
WI	Wet Inburgering
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOR	Wet op de Ondernemingsraden
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
ZLTO	Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie
ZZP	Zelfstandigen Zonder Personeel